

เอกสารประกอบการบรรยาย วิชากฎหมายลักษณะละเมิด

โดย

อ.ไสลเกษ วัฒนพันธุ์

ประธานศาลฎีกา



fppt.com

วิวัฒนาการกฎหมายละเมิด

- ในสมัยโบราณ ละเมิดยังมีได้แยกออกจากการกระทำความผิดอาญา ผู้ได้รับความเสียหายใช้วิธีการตอบโต้กันเองโดยปราศจากการควบคุมและไร้ขอบเขต จนนำไปสู่การแก้แค้นเกินกว่าความเสียหายที่ตนโดนกระทำ
- (๑) **หลักการแก้แค้น** ประมวลกฎหมายฮัมบูราปี อาศัยหลักกฎหมายตาลีโอ (Lex Talionis) ที่เรียกว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” หมายถึงทำผิดอย่างไรได้โทษอย่างนั้น เดิมถูกใช้เพื่อจำกัดให้คนล้างแค้นแบบไม่เกินเลย กฎหมายละเมิดจึงเริ่มมาจาก**หลักการแก้แค้น**
- (๒) **หลักการห้ามแก้แค้น** ต่อมารัฐห้ามมิให้มีการแก้แค้นกัน เกิดแนวคิดว่า “อำนาจที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดเป็นของรัฐแต่ผู้เดียว” ซึ่งเป็นที่มาของหลักความรับผิดชอบทางอาญา ส่วนผู้เสียหายมีแต่เพียงสิทธิที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากผู้ทำละเมิดเท่านั้น



7/15/2020

fppt.com

- ปี ๔๕๐ ก่อนคริสตกักราช กฎหมายโรมันได้บัญญัติกฎหมายสิบสองโต๊ะ (The XII Tables) ขึ้นซึ่งรวมละเมิดกับคดีอาญาไว้ในโต๊ะที่ ๘ โดยบัญญัติให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดมีสิทธิจะเรียกให้ผู้ทำละเมิดชำระเงินค่าปรับให้แก่ตนตามอัตราที่กฎหมายกำหนดได้ (ปรากฏหลักว่า ผู้ทำละเมิดคือลูกหนี้ของผู้เสียหายทันทีที่ทำการละเมิด) แม้จะมีการปรับให้ชำระเงินแก่ผู้เสียหาย แต่ก็เป็นการลงโทษ ไม่ใช่เยียวยาผู้เสียหายโดยคำนวณให้เหมาะสมกับความเสียหาย นอกจากนี้ผู้ทำละเมิดอาจได้รับการลงโทษทางอาญาด้วย



7/15/2020

fppt.com

- ศตวรรษที่ ๖ อาณาจักรโรมันได้บัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งขึ้นเป็นฉบับแรก (Corpus Juris Civilis) อันเป็นที่มาของละเมิดตามระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil law) ซึ่งบัญญัติให้ละเมิดเป็นหนึ่งหนึ่งในทางแพ่งที่จะต้องมีการชดเชยกันและแยกออกจากคดีอาญาที่มีมาแต่เดิม
- ประมวล Napoleon Code มี ม.๑๓๘๒ กำหนดความรับผิดในผลแห่งการกระทำเสียหายต่อบุคคลอื่นด้วยวิธีการชดเชยค่าสินไหมทดแทน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำละเมิดกับผู้เสียหายจึงมีความสัมพันธ์ในทางหนี้ อย่างเดียว เพื่อเยียวยาความเสียหายที่แท้จริง



7/15/2020

fppt.com

• **ความรับผิดทางละเมิดจึงเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้**

(๓) หลักเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม

- คดี Henley Case-Henley v Phillip Morris ผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งจากการสูบบุหรี่ ได้ฟ้องบริษัทบุหรี่เพื่อให้รับผิดชอบต่อความเจ็บป่วย
- คดี Liebeck v. McDonald's Restaurants ผู้เสียหายได้รับอันตรายจากกาแฟที่ร้อนจัดผิดปกติ
- คดี Donoghue v Stevenson [๑๙๓๒] โจทก์ซื้อน้ำขวดจากร้านค้า ซึ่งมีเศษซากสัตว์ตายในขวดน้ำ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์สามารถฟ้องผู้ผลิตได้ เพราะผู้ผลิตสินค้ามี duty of care แม้โจทก์กับผู้ผลิตจะไม่รู้จักกัน



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๒๔๑๖/๒๕๖๑ แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ได้เป็นผู้จำหน่ายสินค้าหรือให้บริการต่างๆ ให้แก่ลูกค้าที่เข้ามาซื้อสินค้าหรือใช้บริการภายในศูนย์การค้าของจำเลยที่ ๑ โดยตรง แต่จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ประกอบการย่อมต้องให้ความสำคัญในด้านบริการต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของที่จอดรถซึ่งมีผลโดยตรงต่อจำนวนลูกค้า แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ได้แจกบัตรจอดรถ ไม่เรียกเก็บค่าบริการจอดรถ แต่จำเลยที่ ๑ ต้องคำนึงถึงและมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยของลูกค้าตามสมควร มิใช่ปล่อยให้ลูกค้าผู้มาใช้บริการต้องเป็นฝ่ายระมัดระวังหรือเสี่ยงภัยเอาเอง จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ ดูแลรักษาทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ แต่ไม่ได้ว่าจ้างให้ดูแลรักษาทรัพย์สินของลูกค้า ทางเข้าและทางออกลานจอดรถไม่มีการมอบและคืนบัตรจอดรถ ไม่มีพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำอยู่ คงมีแต่เพียงกล้องวงจรปิดติดตั้งไว้เพื่อบันทึกภาพรถเข้าและออกซึ่งเห็นได้ว่าไม่สามารถป้องกัน ระวังหรือยับยั้งการโจรกรรมรถยนต์ได้ ถือว่าจำเลยที่ ๑ ปล่อยปละละเลย งดเว้น ไม่สอดส่อง ตรวจสอบ ดูแลรักษาความปลอดภัยบริเวณลานจอดรถตามที่ตามสมควร เป็นเหตุให้รถยนต์ซึ่งจอดอยู่ในลานจอดรถ ศูนย์การค้าของจำเลยที่ ๑ สูญหายไป เป็นการกระทำละเมิด



7/15/2020

fppt.com

ทฤษฎีความรับผิดเพื่อความเสียหาย

- (๑) ก่อนศตวรรษที่ ๑๙ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคล ในยุคแรกไม่พิจารณาถึงความนึกคิดภายในจิตใจของผู้กระทำ หรือการขาดความระมัดระวังของผู้กระทำ พิจารณาแต่เพียงว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว และสามารถที่จะทราบตัวผู้ก่อความเสียหาย ผู้นั้นต้องรับผิดในความเสียหายที่ตนก่อขึ้นทั้งสิ้น ไม่ว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทหรือไม่ เพื่อให้สังคมมีความเป็นธรรมและสงบสุข
- ทฤษฎีรับภัย (théorie durisque) เห็นว่า เมื่อมนุษย์กระทำการใด ๆ ย่อมเป็นการเสี่ยงภัยที่อาจจะเป็นผลดีหรือร้ายก็ได้ จึงต้องรับผลแห่งการเสี่ยงภัยเมื่อเกิดภัยหรือความเสียหายขึ้น ดังนั้น บุคคลจะต้องรับผิดโดยเด็ดขาดเมื่อปรากฏว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลอันเนื่องมาจากการกระทำของตน โดยไม่ต้องพิจารณาว่าผู้นั้นจะมีความผิดหรือไม่ (ตฎ.๓๖๒๑/๒๕๕๑)

7/15/2020

fppt.com



ทฤษฎีความผิด (Theory of Fault)

- (๒) ต่อมาเกิดทฤษฎีความผิด (Theory of Fault) หรือความรับผิดที่อยู่บนพื้นฐานของความผิด (Liability Based on Fault) เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาต่อมาจากทฤษฎีความรับภัย
- สำนักกฎหมายธรรมชาติเห็นว่า สิทธิเสรีภาพในความเป็นตัวตนของมนุษย์รวมถึงทรัพย์สินควรได้รับการยอมรับ ดังนั้น ในการล่วงละเมิดต่อสิทธิของบุคคลควรจะได้รับการพิสูจน์อย่างเป็นธรรม ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าก่อความเสียหายจะต้องถูกพิสูจน์ว่าเป็นผู้มี “ความผิด” (Fault)
- ความผิดในที่นี้ คือ เป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent)

7/15/2020

fppt.com



ทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability)

- (๓) ต่อมาเกิดแนวคิดหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (strict Liability) ตามทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) หรือทฤษฎีความรับผิดโดยไม่มีความผิด (Liability without Fault) หรือทฤษฎีความรับผิดโดยสมบูรณ์ (Absolute Liability)
- เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๙ โดยการพิจารณาความรับผิดไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความรู้สึกนึกคิดภายในใจของผู้ก่อความเสียหายว่ามีเจตนา (Intention) หรือไม่
- สรุป เริ่มจาก (๑) ทฤษฎีรับภัย ----- (๒) Fault Theory : No Liability without Fault ----- (๓) strict liability



7/15/2020

fppt.com

ทฤษฎีข้อสันนิษฐานความรับผิด (Theory of Presumed Fault)

- เป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งที่กำหนดให้เกิดข้อสันนิษฐานความรับผิด (Presumed Fault) เพื่อลดภาระของผู้เสียหายในการพิสูจน์ “ความผิด” ของผู้ก่อความเสียหาย เนื่องจากความนึกคิดภายในใจของผู้ก่อความเสียหายเป็นเรื่องที่ยากจะพิสูจน์ให้เห็นได้ว่ามีมุ่งหมายต่อผลแห่งความเสียหายนั้นหรือขาดความระมัดระวัง จึงให้ผู้ก่อความเสียหายมีความผิด แต่เป็นเพียงข้อสันนิษฐานเท่านั้น ผู้ก่อความเสียหายสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มี “ความผิด” กล่าวคือ มิได้มีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อนั่นเอง



7/15/2020

fppt.com

- วัตถุประสงค์ของกฎหมายละเมิด
- (๑) เดิม ลงโทษเพื่อแก้แค้น
- (๒) ต่อมา เยียวยาความเสียหายที่แท้จริง
- (๓) ปัจจุบันขยายหน้าที่ออกไปเป็นเครื่องมือสร้างบรรทัดฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ผู้อยู่ในสถานะที่ได้เปรียบหรือได้รับผลประโยชน์จากการนั้น เช่น ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องมีมาตรฐานความระมัดระวังต่อประชาชนผู้รับบริการหรือผู้บริโภค



7/15/2020

fppt.com

- ความรับผิดทางละเมิดเกิดจาก
- (๑) การกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ สำหรับความรับผิดทางละเมิดที่ต้องการความผิด (ตาม Theory of Fault) พิจารณาความรับผิดจากความนึกคิดภายในของตัวผู้ก่อความเสียหายว่ามุ่งหมายต่อผลแห่งความเสียหายนั้นหรือไม่หรือขาดความระมัดระวังอันควรหรือไม่)
- (๒) เป็นความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) สำหรับความรับผิดทางละเมิดที่ไม่ต้องการความผิด



7/15/2020

fppt.com

กฎหมายละเมิดไทย

- สมัยสุโขทัยและอยุธยา กฎหมายไทยได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ซึ่งกำหนดให้ผู้ปกครองแผ่นดินมีหน้าที่ลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำผิด และมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าทำขวัญให้แก่ผู้เสียหาย สมัยกรุงศรีอยุธยามีกฎหมายลักษณะโจร ห้ามเจ้าทุกข์นำโจรมาลงโทษเอง และรัฐมีอำนาจเรียกค่าปรับ (ค่าปรับ) จากผู้กระทำละเมิด โดยส่งให้รัฐครึ่งหนึ่งและผู้เสียหายส่วนหนึ่ง ละเมิดตามกฎหมายสมัยเก่า จึงเป็นการให้เสียค่าปรับ อันมีลักษณะเป็นการลงโทษในทางอาญา
- ต่อมากรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ใช้คำว่า “ประทุษร้ายทางแพ่ง” เพื่อสร้างความคิดเกี่ยวกับก่อให้เกิดหนี้ตามกฎหมายแพ่ง มิใช่ความรับผิดชอบทางอาญา
- ต่อมา พ.ศ.๒๔๗๘ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ใช้คำว่า “ละเมิด”



7/15/2020

fppt.com

13

	ยุคแรก	ยุคที่สอง	ปัจจุบัน
แนวคิด	แก้แค้น	เยียวยาความเสียหาย	ความรับผิดชอบต่อสังคม
ทฤษฎี	ทฤษฎีรับภัย	ทฤษฎีความผิด (Theory of Fault)	ทฤษฎีความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict Liability)
พิสูจน์	ไม่ต้องมีเจตนา หรือประมาทเลินเล่อ	ต้องมีเจตนา หรือประมาทเลินเล่อ	ไม่ต้องมีเจตนา หรือประมาทเลินเล่อ



7/15/2020

fppt.com

14

เมื่อละเมิด เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ เพื่อเยียวยาความเสียหาย การจะเป็นละเมิดจึงต้องมีความเสียหายเกิดขึ้น

- มาตรา ๔๒๐ ...ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น
- ผู้ถูกละเมิดเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้เฉพาะกรณีที่ได้รับ ความเสียหาย
- ต้องเป็นความเสียหายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒๐ เท่านั้น (ฎีกาที่ ๔๐๔/๒๕๕๕)
- ความเสียหายอื่น เช่น ความวิตกกังวล ความโศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายทางจิตใจอย่างอื่น ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวได้

7/15/2020
fppt.com



ความยินยอมทำให้ไม่เป็นละเมิด

- หลักความยินยอม (volenti non fit injuria) เมื่อให้ความยินยอมแล้วไม่ถือว่ามีความเสียหาย หรือความยินยอมของผู้เสียหายทำให้ไม่เป็นละเมิดเนื่องจากละเมิดเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่บุคคล เมื่อถือว่าไม่มีความเสียหาย การกระทำนั้นจึงไม่เป็นละเมิด ผู้เสียหายจึงไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำที่ตนให้ความยินยอม ผู้กระทำสามารถอ้างความยินยอมของผู้เสียหายขึ้นปฏิเสธความรับผิดได้
- หลัก “volenti non fit injuria” ทำให้องค์ประกอบความรับผิดในทางละเมิดในส่วนของความเสียหายขาดไป

7/15/2020
fppt.com



การให้ความยินยอมอาจจะให้โดยตรงหรือโดยปริยายก็ได้

- (๑) ยินยอมให้แพทย์รักษา
- ฎีกาที่ ๕๐๐๙/๒๕๖๒ จำเลยที่ ๒ ได้แจ้งข้อมูลและทางเลือกในการรักษาภาวะเนื้องอกที่มดลูกตามมาตรฐานของการรักษาให้แก่โจทก์โดยถูกต้องก่อนที่โจทก์จะตัดสินใจให้ความยินยอมในการรักษาด้วยวิธีดังกล่าว ถือว่าการที่จำเลยที่ ๒ ตัดมดลูกของโจทก์ออกตามความยินยอมให้รักษาของโจทก์นั้นไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์
- ฎีกาที่ ๖๐๙๒/๒๕๕๒ ความยินยอมของโจทก์ที่ให้จำเลยที่ ๓ ทำการรักษา แม้เป็นการแสดงออกให้จำเลยที่ ๓ กระทำต่อร่างกายของโจทก์ก็ตาม แต่หากการรักษาไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพแพทย์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายของโจทก์ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๓ อันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๓ ก็ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

7/15/2020

fppt.com



17

- (๒) ยินยอมเล่นกีฬาต่าง ๆ ตามกติกา ย่อมมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง ถือเป็นการให้ความยินยอมโดยปริยาย

7/15/2020

fppt.com



18

กฎหมายว่าด้วยละเมิดอยู่ในบรรพ ๒ ลักษณะ ๕
ตั้งแต่มาตรา ๔๒๐ ถึง ๔๕๒ และยังมี
พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
พ.ร.บ. ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐
พ.ร.บ. ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้า
ที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๑

7/15/2020

fppt.com



19

พ.ร.บ. ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๘ และมาตรา ๙

มาตรา ๘ ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือ
จำกัดความรับผิดเพื่อละเมิดหรือผิดสัญญาในความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือ
อนามัยของผู้อื่นอันเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตกลง ผู้
ประกาศ ผู้แจ้งความ หรือของบุคคลอื่นซึ่งผู้ตกลง ผู้ประกาศ หรือผู้แจ้งความต้องรับ
ผิดด้วย จะนำมาอ้างเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไม่ได้

ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้า เพื่อยกเว้นหรือ
จำกัดความรับผิดในกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ซึ่งไม่เป็นโมฆะ ให้มีผล
บังคับได้เพียงเท่าที่เป็น ธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

ความเสียหายอยู่บนหลักของข้อตกลง แต่ข้อตกลงมักไม่ได้เป็นไปตามความยินยอม

ของผู้สัญญา แต่เป็นเพราะผู้มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจเหนือกว่าถือโอกาสอาศัย
7/15/2020
หลักดังกล่าวเอาเปรียบอีกฝ่ายหนึ่ง

fppt.com



20

- ฎีกาที่ ๗๒๙๒/๒๕๔๓ มาตรฐานของความปลอดภัยในการจัดตั้งสระว่ายน้ำ จะต้องมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ในการช่วยชีวิต จำเลยเป็นเจ้าของสระว่ายน้ำเปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปโดยเก็บค่าบริการจากผู้มาใช้บริการก็ต้องยึดถือตามมาตรฐานนั้นด้วย ยิ่งก่อนหน้านี้อีกมีผู้มาใช้บริการจมน้ำในสระว่ายน้ำของจำเลยมาแล้ว จำเลยยิ่งควรต้องเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยให้มากขึ้น แต่จำเลยมิได้ปรับปรุงแก้ไข ถือว่าละเว้นปฏิบัติในสิ่งซึ่งตามวิสัยของผู้ประกอบธุรกิจให้บริการสระว่ายน้ำควรต้องปฏิบัติ **แม้จำเลยจะปิดประกาศไว้ที่สระว่ายน้ำว่าผู้มาใช้บริการสระว่ายน้ำ ผู้ปกครองของผู้มาใช้บริการสระว่ายน้ำจะต้องเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบด้วยตนเองก็ไม่ทำให้จำเลยพ้นจากรับผิด** เมื่อจำเลยไม่ระมัดระวังทำให้ไม่มีผู้เข้าช่วยเหลือเด็กชาย ภ. ซึ่งจมน้ำได้ทันทีและถูกต้อง ทั้งไม่มีอุปกรณ์ช่วยชีวิตที่จะปฐมพยาบาล ทำให้สมองขาดออกซิเจนเป็นเวลานานจนสมองพิการจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของ

จำเลย

7/15/2020

fppt.com



21

มาตรา ๙ ความตกลงหรือ**ความยินยอมของผู้เสียหาย**สำหรับการกระทำที่ **ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน** จะนำมาอ้างเป็นเหตุยกเว้นหรือจำกัด**ความรับผิดเพื่อละเมิดมิได้**

มาตรา ๘๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันกำหนดว่า ถึงแม้มีความยินยอม ของผู้เสียหาย ผู้กระทำอาจรับผิดชอบละเมิดได้ถ้าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอันมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องผู้อื่น ซึ่งกฎหมายไทยได้นำหลักดังกล่าวมาบัญญัติไว้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมพ.ศ.๒๕๔๐ (แต่ส่วนค่าเสียหาย **ผู้เสียหายมีส่วนผิด ศาลก็ลดได้**)

fppt.com



22

ฎีกาที่ ๙๗๙๗/๒๕๖๐ ที่จำเลยฎีกาในคดีส่วนแพ่งว่า เมื่อผู้เสียหายยินยอมให้จำเลยกระทำชำเรา จึงไม่เป็นละเมิด จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายนั้น ตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษ...” แสดงว่า **กฎหมายคุ้มครองเด็กอายุน้อยเป็นกรณีพิเศษโดยไม่ให้ความสำคัญแก่ความยินยอมของเด็ก** ดังนั้น แม้ผู้เสียหายยินยอม การกระทำของจำเลยก็ยังเป็นละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ (เทียบฎ.๓๕๕๔/๒๕๖๑)



7/15/2020

fppt.com

พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

- หลักการสำคัญ (ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ)
- (๑) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติให้ผู้เสียหายในทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำไปในทางปฏิบัติหน้าที่ ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานรัฐโดยตรง แต่ห้ามมิให้ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่รัฐนั้น (ฎีกาที่ ๔๓๗๓/๒๕๕๘, ๓๔๖๒/๒๕๖๐) ต้องฟ้องหน่วยงาน (ฎีกาที่ ๕๒๐/๒๕๕๙, ๑๒๗๕๐/๒๕๕๘)
- (๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวเมื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง



7/15/2020

fppt.com

- ฎีกาที่ ๑๒๙๓๙/๒๕๕๘ เจ้าพนักงานตำรวจนำตัวผู้เยาว์ส่งสถานพินิจฯ เป็นหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ไม่มี เจตนาจับดูแลผู้เยาว์ เมื่อผู้เยาว์หลบหนีไปทำละเมิด เจ้าพนักงาน ตำรวจไม่ต้องรับผิดชอบเพราะไม่อยู่ในบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐ ส่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไม่ต้องรับผิดชอบเพราะเป็นเพียงความ บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจไม่ได้ทำละเมิดโดย ตรงที่หน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง



7/15/2020

fppt.com

เอกชน มีสิทธิเลือก

๑. ยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงาน

๒. ฟ้องร้องต่อศาล

๒.๑ ศาลยุติธรรม อายุความตาม ป.พ.พ. ๑๙๓/๓๐ (ฎีกาที่ ๕๓๘๔/ ๒๓๕๖๐ โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๑ หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๒ เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จึงไม่อาจนำกำหนดอายุ ความตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ แต่เป็นกรณี ที่ กฎหมายไม่ได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงย่อมมีกำหนดอายุความสิบปี ตาม ป. พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๓๐)

๒.๒ ศาลปกครอง มีระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพ.ร.บ.

7/15/2020

fppt.com



พ.ร.บ.ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้า ที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.๒๕๕๑

- ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ เป็นไปตามหลักความรับผิดเมื่อมีความผิด (Fault Theory) จึงเป็นการยากที่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคจะพิสูจน์ได้ เนื่องจากในปัจจุบันกระบวนการผลิตสินค้ามีความสลับซับซ้อน มีการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ สูงขึ้น ทั้งเป็นการยากที่จะตรวจพบว่าสินค้าใดเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย



7/15/2020

fppt.com

- หลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict liability) หมายถึง การกำหนดความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ประกอบการจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ เพียงแต่สินค้านั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายผู้ประกอบการก็ต้องรับผิด แต่ก็มีข้อยกเว้นได้ในบางประการให้ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิด ซึ่งจะแตกต่างไปจากความรับผิดโดยเด็ดขาด (Absolute liability)
- มาตรา ๕ “ให้ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้ขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม”



7/15/2020

fppt.com

ละเมิด	อาญา
ผิดกฎหมาย (ไม่ว่ากฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา)	ต้องมีกฎหมายบัญญัติชัดเจน
เยี่ยวยาความเสียหาย และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม	รักษาความสงบเรียบร้อย
ค่าสินไหมทดแทน	ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน
กองมรดกรับผิด	ผู้กระทำความผิดตาย สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับ
เจตนา ประมาทเลินเล่อ	เจตนา ประมาท
ความยินยอมไม่เป็นละเมิด เว้นแต่เข้าพรบ. ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม	ความยินยอมไม่เป็นข้อแก้ตัวหากขัดต่อความสงบเรียบร้อย

7/15/2020 29
fppt.com

เปรียบเทียบระหว่างละเมิดกับสัญญา

- (๑) ทั้งสัญญา (ลักษณะ ๒) และละเมิด (ลักษณะ ๕) ต่างอยู่ในบรรพ ๒ ว่าด้วยเรื่องหนี้ เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้
- (๒) ความเสียหาย การผิดสัญญาและการกระทำละเมิดนั้นก่อให้เกิดความเสียหาย โดยความเสียหายในเรื่องละเมิดนั้นถือว่าเป็นความเสียหายต่อสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right) ส่วนสิทธิตามสัญญานั้นเป็นบุคคลสิทธิ บุคคลสิทธิ คือ สิทธิที่ไ้ยืนยันกันได้เพียงระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น ถ้าการกระทำนั้นกระทบต่อสิทธิเด็ดขาดก็ฟ้องมูลละเมิด แต่หากกระทบต่อบุคคลสิทธิก็ต้องฟ้องในมูลสัญญา

7/15/2020 30
fppt.com

- (๓) สัญญาและละเมิดจึงเป็นหนี้ในการเยียวยาความเสียหายเหมือนกัน
- ฎีกาที่ ๒๕๐๘/๒๕๓๐ การกระทำอย่างเดียวกันอาจเป็นทั้งละเมิดและผิดสัญญาด้วยในขณะเดียวกันได้
- ฎีกาที่ ๓๘๑๔/๒๕๒๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ รับขนส่งโจทก์ผู้โดยสารจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกจ้างจำเลยที่ ๑ ยกสิ่งของของโจทก์ให้แก่ผู้โดยสารอื่นไปโดยปราศจากความระมัดระวังทำให้โจทก์เสียหาย เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ด้วย จำเลยจึงอาจต้องรับผิดทั้งในด้านสัญญาและละเมิดพร้อม ๆ กัน ซึ่งโจทก์มีสิทธิจะฟ้องอย่างไรก็ได้



7/15/2020

fppt.com

- (๔) ความสามารถในการก่อให้เกิดความรับผิด ละเมิดไม่พิจารณาเรื่องความสามารถ(บรรลุนิติภาวะ) แต่จะพิจารณาว่ารู้สำนึกในการกระทำหรือไม่ ซึ่งศาลฎีกาวางหลักไว้ว่า อายุ ๑๐ ขวบถือว่ารู้สำนึกในการกระทำแล้วจึงกระทำละเมิดก่อนนี้ได้ แต่ ๑๐ ขวบในทางสัญญาถือว่าเป็นผู้เยาว์ จึงไม่สามารถทำนิติกรรมก่อนนี้ได้ และเมื่อเปรียบเทียบกับในทางอาญา อายุต่ำกว่า ๗ ขวบไม่ต้องรับโทษ



7/15/2020

fppt.com

ละเมิด	สัญญา
บ่อนเกิดแห่งหนึ่ง	บ่อนเกิดแห่งหนึ่ง
เกิดความเสียหาย	เกิดความเสียหาย

7/15/2020
fppt.com



ละเมิด	สัญญา
นิติเหตุ ผู้กระทำไม่ได้ตั้งใจให้เกิดผลทางกฎหมาย	นิติกรรม ผู้กระทำตั้งใจให้เกิดผลทางกฎหมาย
เสียหายต่อ สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right) คือ สิทธิที่ยืนยันและคุ้มครองคุณค่าความเป็นมนุษย์	เสียหายต่อบุคคลสิทธิ
พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด	ความเสียหายตามปกติหรือพฤติการณ์พิเศษที่คาดเห็นหรือควรจะคาดเห็น
มาตรา ๔๒๙ "บุคคลใดแม้ไร้ความสามารถ เพราะเหตุเป็นผู้เยาว์หรือวิกลจริต..."	ถูกจำกัดเรื่องความสามารถ
ผิดนัดทันที ตามมาตรา ๒๐๖	ผิดนัดตามมาตรา ๒๐๔

7/15/2020
fppt.com

โครงสร้างตามกฎหมายลักษณะละเมิด

แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม

- ๑.ความรับผิดเพื่อละเมิดโดยแท้ (Fault Liability หรือ Liability in Tort)
- ๒.ความรับผิดเพื่อละเมิดที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)
- ๓.ความรับผิดเพื่อละเมิดอันความเสียหายที่เกิดจากสัตว์และสิ่งของ (Presumption of Fault หรือ Strict Liability)
- นอกจากนี้ยังมีกฎหมายเฉพาะเรื่องความรับผิดต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability)

7/15/2020

fppt.com



35

กลุ่มที่ ๑ ละเมิดจากการกระทำของตนเอง (Fault Liability) ประกอบด้วย

- มาตรา ๔๒๐ ละเมิดโดยแท้
- มาตรา ๔๒๑ การใช้สิทธิโดยไม่สุจริต เป็นบทขยายความคำว่าโดยผิดกฎหมาย
- มาตรา ๔๒๒ บทสันนิษฐานความผิด เป็นบทขยายความมาตรา ๔๒๐
- มาตรา ๔๒๓ ละเมิดโดยการกล่าวหรือไขข่าวเท็จ
- มาตรา ๔๒๔ ผู้รับจ้างกระทำละเมิด
- มาตรา ๔๓๒ ความรับผิดกรณีผู้ทำละเมิดหลายคน
-

7/15/2020

fppt.com



36

กลุ่มที่ ๒ ละเมิดที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)

- ประกอบด้วย
- มาตรา ๔๒๕ ละเมิดที่เกิดจากการกระทำของลูกจ้าง
- มาตรา ๔๒๖ สิทธิไล่เบี้ย
- มาตรา ๔๒๗ ละเมิดที่เกิดจากตัวแทน
- มาตรา ๔๒๙ ละเมิดที่เกิดจากผู้เยาว์หรือคนวิกลจริต
- มาตรา ๔๓๐ ละเมิดที่เกิดจากผู้อยู่ในความดูแล
- มาตรา ๔๓๑ สิทธิไล่เบี้ย



7/15/2020

fppt.com

กลุ่มที่ ๓ ความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สิน (Presumption of fault /strict liability)

- มาตรา ๔๓๓ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์
- มาตรา ๔๓๔ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างชำรุด บกพร่อง
- มาตรา ๔๓๕ มาตราการป้องกัน
- มาตรา ๔๓๖ ความเสียหายอันเกิดจากสิ่งของตกหล่น
- มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล
- วรรคสอง ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินอันตราย



7/15/2020

fppt.com

ความรับผิด	ละเมิดจากการกระทำของตนเอง โดยแท้ (Fault Liability)	ละเมิดจากการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)	ละเมิดจากสัตว์และสิ่งของ (Presumption of Fault หรือ Strict Liability)
ต้องพิสูจน์ความผิด	ม.๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔	ม.๔๓๐	
สันนิษฐานความผิด		ม.๔๒๙	ม.๔๓๓
ความรับผิดเด็ดขาด		ม.๔๒๕ ๔๒๗	ม.๔๓๔ ๔๓๖ ๔๓๗

๗/๑๕/๒๐๒๐
fppt.com

- มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทละเมิดจาต้องช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น



มาตรา ๔๒๐ ละเมิดโดยแท้ Fault + Damage + Causation

- หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๔๒๐
- ๑. ผู้ใดกระทำโดยผิดกฎหมาย (Unlawfully) เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent) อันเป็นไปตามหลักความผิด (Fault)
- ๒. ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น (Damage)
- ๓. ความเสียหายนั้นเป็นผลเกิดจากการกระทำของผู้กระทำ คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล (Causation)



7/15/2020

fppt.com

จากแนวคิดตามทฤษฎีความผิด (Theory of Fault)
ทำให้ละเมิดตามบททั่วไปจะต้องเป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย (unlawfully)

- Section ๔๒๓ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน กำหนดว่า A person who, intentionally or negligently, unlawfully injures the life (ต้นแบบของมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)
- การกระทำที่มีความผิด แบ่งเป็น ๒ ส่วน
- ๑. เป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent)
- ๒. การกระทำนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย(unlawfully)
- หากผู้กระทำมีสิทธิหรือมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย ตามสัญญา ตามคำพิพากษา หรือได้รับความยินยอมโดยชอบแล้ว การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นละเมิด



7/15/2020

fppt.com

- ๑. ผู้ใดกระทำโดยผิดกฎหมาย (Fault)

๑.๑ ผู้ใด หมายถึง คน

๑.๒ กระทำ หมายถึง (๑) เคลื่อนไหวโดยรู้สำนึกในขณะที่กระทำ (๒) รวมถึงการงดเว้นในกรณีที่มีหน้าที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันผลด้วย

(๒.๑) หน้าที่เกิดจากกฎหมาย (ดู ฎีกาที่ ๓๒๒๐/๒๕๕๓)

(๒.๒) หน้าที่เกิดจากสัญญา

(๒.๓) หน้าที่ที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อนๆ ของตนเอง

(๒.๔) หน้าที่ที่เกิดจากความสัมพันธ์พิเศษ

๑.๓ ต่อบุคคลอื่น

๑.๔ โดยผิดกฎหมาย



7/15/2020

fppt.com



ผู้ใด

ผู้ใด หมายถึง คน อาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

- ฎีกาที่ ๘๙๓/๒๕๒๑ โจทก์ฟ้องจำเลยซึ่งเป็นนิติบุคคลว่าทำละเมิดต่อโจทก์ให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ได้

ส่วนกรณีสัตว์หรือสิ่งของไปก่อให้เกิดความเสียหาย สัตว์หรือสิ่งของไม่ใช่ผู้ทำละเมิด แต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลอาจเป็นผู้ทำละเมิด



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๐๘๓/๒๕๓๓ แม้ไม่ได้ความว่าผู้ทำละเมิดเป็นใคร แต่เมื่อฟังได้ว่าผู้ทำละเมิดเป็นพนักงานหรือคนงานของจำเลยที่ ๑ ได้ทำละเมิดในขณะที่ปฏิบัติกรงานของจำเลยที่ ๑ ตามหน้าที่ที่รับมอบหมาย พนักงานดังกล่าวถือได้ว่าเป็นผู้แทนอื่น ๆ ของจำเลยที่ ๑ เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ ก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๖

ฎีกาที่ ๒๕๑๒/๒๕๒๙ นิติบุคคลจะรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลได้กระทำให้เกิดความเสียหายหรือทำละเมิดขณะทำการตามหน้าที่และอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๖



7/15/2020

fppt.com



(๒) กระทำ

กระทำ หมายถึง การเคลื่อนไหวโดยรู้สำนึก

หากเป็นการเคลื่อนไหวโดยไม่รู้สำนึกก็ไม่เป็นการกระทำ

เช่น เด็กทารก การหาว การละเมอ

อาการสะดุ้งผวาโดยสัญชาตญาณเพราะตกใจไร้สติ

อาการลมบ้าหมู

และหมายรวมถึง การงดเว้นการกระทำด้วย

แต่ต้องเป็นการงดเว้นไม่ทำการเมื่อมีหน้าที่ต้องทำเพื่อป้องกันผล



7/15/2020

fppt.com

ไม่ใช่หน้าที่บังคับ แต่เป็นดุลพินิจ

- ฎีกาที่ ๑๑๗๒/๒๕๔๒ จำเลยที่ ๒ ที่ห้ามไม่ให้อุปชฌาย์อุปสมบทให้โจทก์นั้น ไม่มีกฎหมายบังคับว่า ถ้าโจทก์จะบวชคณะสงฆ์จะต้องยอมให้บวช หรืออุปชฌาย์จะต้องบวชให้ ฉะนั้นจึงเป็นสิทธิของคณะสงฆ์และผู้เป็นอุปชฌาย์ที่จะยอมรับให้บวชหรือจะบวชให้หรือไม่ การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ และทั้งไม่เข้าตามมาตรา ๔๒๑, ๔๒๒ ด้วย



7/15/2020

fppt.com

47

ฎีกาที่ ๒๘๑๔/๒๕๑๗ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๒๔วรรคแรก **ให้อำนาจเจ้าพนักงานการพิมพ์ใช้ดุลพินิจ** **สั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต หรือสั่งเป็นประการอื่นตามความ** **เหมาะสมแก่กรณีเป็นเรื่องๆ ไป** ดังนั้น ที่จำเลยมีคำสั่งคำขอของโจทก์ว่า เห็นสมควรรอไว้ก่อนจนกว่าพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับใหม่จะประกาศใช้ จึงเป็น**คำสั่งที่ชอบด้วยบทกฎหมาย** **ดังกล่าวข้างต้นไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ และไม่เป็นการขัดต่อ** รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑

มาตรา ๓๓ ที่ใช้บังคับอยู่ขณะนั้น



7/15/2020

fppt.com

48

ฎีกาที่ ๘๘๑/๒๕๔๕ ไม่มีบทกฎหมายในทิวว่า คนไทยจะถือกรรมสิทธิ์ที่ดินจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนก่อน หรือว่าจะมีกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนให้หน่วยงานนี้ยวชัดขวงการรับจดทะเบียนไว้ได้ตามอำเภอใจพระราชบัญญัติว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไข พ.ศ.๒๕๔๒ ก็ได้แต่เพียงบัญญัติให้บุคคลตามตำแหน่งหน้าที่ระบุไว้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้นตามประมวลกฎหมายเท่านั้น หากได้มีข้อความใดที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตการซื้อขาย หรือหน่วยงานนี้ยวชัดขวงการขอจดทะเบียนนิติกรรมของราษฎรไว้ได้ไม่ ตรงกันข้ามกลับมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๒๖ ระบุไว้คือว่า "บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในทรัพย์สิน ฯลฯ ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย" ฉะนั้นการที่ราษฎรคนไทยขอให้นายอำเภอในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ดำเนินการเพื่อทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินให้ตน แต่นายอำเภออ้างว่าผู้ร้องมีบิดาเป็นคนต่างด้าว จึงต้องทำการสอบสวน และส่งเรื่องไปให้กรมที่ดินก่อนตามที่กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบไว้ โดยที่ปรากฏอยู่ตามคำพิพากษาของศาลแล้วว่า ผู้นั้นเป็นคนสัญชาติไทยนั้น ย่อมเป็นข้ออ้างที่ปราศจากมูลที่จะหน่วยงานนี้ยวชัดขวงการรับจดทะเบียนนิติกรรมเสียเลย การกระทำของนายอำเภอจึงเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นการกระทำละเมิด และจะอ้างว่ามีบุคคลอื่นใช้ให้ทำก็ทำให้พ้นจากความรับผิดชอบ และระเบียบของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวหากจะมีจริงก็มีใช้กฎหมาย และไม่มีกฎหมายอันใดให้อำนาจให้ออกระเบียบเช่นนั้นได้ฉะนั้นจะใช้บังคับแก่ประชาชนจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่เขา นั้น ไม่ได้

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๖๑๗/๒๕๑๙ เมื่อประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๗๔ ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะสอบสวนคู่กรณีในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมได้ การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดได้สอบสวนโจทก์ ก่อนที่จะดำเนินการจดทะเบียนนิติกรรมซื้อขายที่พิพาทให้ จึงเป็นการกระทำชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อปรากฏจากการสอบสวนตามถ้อยคำของโจทก์เองว่า โจทก์มีภริยาเป็นคนสัญชาติจีนซึ่งเป็นคนต่างด้าว อยู่กันมานานมีบุตรถึง ๑๒ คน แล้ว และโจทก์ก็จะซื้อที่พิพาทเพื่อปลูกบ้านอยู่จึงเป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินควรเชื่อได้ว่าโจทก์จะซื้อที่ดินพิพาทเพื่อประโยชน์แก่คนต่างด้าว ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเอก ได้บันทึกเรื่องเสนอกรมที่ดินจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ได้เสนอต่อไปยังกระทรวงมหาดไทยจำเลยที่ ๕ เพื่อพิจารณา จึงเป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๗๔ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อจำเลยที่ ๕ โดยรับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาและมีคำสั่งไม่อนุมัติให้มีการจดทะเบียนนิติกรรมซื้อขายที่พิพาท คำสั่งเช่นนี้จึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๗๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ปฏิบัติการดังกล่าวโดยเจตนาถกกันแก่โจทก์ การกระทำตามอำนาจหน้าที่ของจำเลยจึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์

7/15/2020

fppt.com

หน้าที่ที่จกต้องกระทำเพื่อป้องกันผล

๑. หน้าที่ที่เกิดจากกฎหมายบัญญัติ
๒. หน้าที่ที่เกิดจากสัญญา
๓. หน้าที่ที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อนของตน
๔. หน้าที่ที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางข้อเท็จจริงระหว่างผู้ดเว้นกับผู้เสียหาย



7/15/2020

fppt.com

51

- ๑. หน้าที่ตามกฎหมาย
- (๑.๑) อาคารชุด
- ฎีกาที่ ๔๔๙๓/๒๕๔๓ พรบ. อาคารชุดฯ ให้เจ้าของห้องชุดใช้สิทธิในห้องชุดได้ตามสิทธิของตน แต่ทรัพย์ส่วนกลางถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์รวมระหว่างเจ้าของห้องชุดซึ่งมีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกันทั้ง**กฎหมาย**และข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดล้วน**กำหนดให้เป็นหน้าที่ของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑** ต้องดูแลรักษาทรัพย์ส่วนกลาง เมื่อสาเหตุที่น้ำท่วมห้องชุดของโจทก์เพราะน้ำฝนเอ่อล้นจากท่อรับน้ำภายในอาคารชุดเนื่องจากท่อรวมรับน้ำอุดตัน ซึ่งจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ดูแลให้ท่อระบายน้ำระบายน้ำได้ตลอดเวลา แม้โจทก์มีได้นำสืบว่าเหตุใดท่อน้ำจึงอุดตันและจำเลยที่ ๑ ได้กระทำการอย่างไรกับสิ่งอุดตันนั้นหรือบริเวณที่อุดตันนั้นไม่อาจตรวจพบได้โดยง่าย ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ แล้ว เพราะจำเลยที่ ๑ ได้เก็บเงินค่าดูแลรักษาทรัพย์ส่วนกลาง แล้วว่าจ้างบริษัทเอกชนมาทำหน้าที่แทน เมื่อบริษัทดังกล่าวละเว้นหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อปล่อยให้ท่อระบายน้ำอุดตันจนน้ำท่วมห้องชุดของโจทก์ ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์



7/15/2020

fppt.com

52

- ฎีกาที่ ๓๒๒๐/๒๕๕๓ การกระทำอันเป็นละเมิดนั้นต้องเป็นการประทุษกรรมต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำ หรือที่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ **การละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้กระทำหรือตนไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องกระทำนั้นหาเป็นละเมิดไม่** เมื่อนิติบุคคลอาคารชุดมีหน้าที่จัดการและดูแลเฉพาะทรัพย์สินส่วนกลางซึ่งหมายถึง ส่วนของอาคารชุดที่มีใช้ห้องชุด ที่ดินที่ตั้งอาคารชุดและที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีไว้เพื่อใช้เพื่อประโยชน์ร่วมกันสำหรับเจ้าของร่วมตาม พ.ร.บ.อาคารชุดฯ มาตรา ๔ วรรคสามเท่านั้น นิติบุคคลอาคารชุดจึงไม่มีหน้าที่ดูแลรักษาห้องชุดซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ วรรคสองแต่อย่างใด ดังนั้นการที่พนักงานรักษาความปลอดภัยของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑ มิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลตรวจตราอาคารชุดโดยใกล้ชิดและมีคนร้ายเข้าไปลักทรัพย์ในห้องชุดของโจทก์จึงถือไม่ได้ว่าการลักทรัพย์เกิดจากกรณีที่จำเลยที่ ๑ งดเว้นหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

7/15/2020

fppt.com



- (๑.๒) โรงพยาบาล
- ฎีกาที่ ๑๑๓๓๒/๒๕๕๕ จำเลยเป็นผู้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล บุตรของโจทก์ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ที่ชนท้ายชนแผงเหล็กกันทางโค้งปากทางเข้าหมู่บ้านเมืองเอก และผู้ขับขี่ถึงแก่ความตายในที่เกิดเหตุ บุตรของโจทก์มีอาการเจ็บปวด มีภาวะการบอบช้ำของสมองและโลหิตออกในสมอง จะต้องได้รับการรักษาอย่างทันทีทันใด แม้ไม่ปรากฏบาดแผลร้ายแรงที่มองเห็นจากภายนอก แต่พยาบาลเวรซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยกลับให้ผู้ช่วยพยาบาลตรวจค้นหลักฐานในตัวบุตรของโจทก์ว่ามีบัตรประกันสังคม บัตรประกันสุขภาพ ๓๐ บาท หรือบัตรประกันชีวิตหรือไม่ เมื่อไม่พบหลักฐานใด จึงสอบถามเจ้าหน้าที่อาสาสมัครมูลนิธิที่เป็นผู้นำส่งว่าใครจะรับผิดชอบค่าใช้จ่าย เมื่อไม่มีคำตอบ จึงปฏิเสธที่จะรับบุตรของโจทก์ไว้รักษา โดยแนะนำให้ไปรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐ การที่พยาบาลเวรลูกจ้างของจำเลยปฏิเสธไม่รับบุตรของโจทก์เข้ารับการรักษาดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นผลโดยตรงที่ทำให้บุตรของโจทก์ถึงแก่ความตาย จำเลยซึ่งเป็นนายจ้าง เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล มีหน้าที่ต้องควบคุมและดูแลให้มีการช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ป่วย ซึ่งอยู่ในสภาพอันตรายและจำเป็นต้องได้รับการรักษาโดยฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ป่วยพ้นจากอันตราย ตามมาตรฐานวิชาชีพตาม พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๓๖ แต่กลับไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของลูกจ้างดังกล่าว จึงเป็นการละเมิดต่อโจทก์

7/15/2020

fppt.com



๒. หน้าที่เกิดจากสัญญา

(๒.๑) ผู้รับเหมา

ฎีกาที่ ๓๙๙/๒๕๔๖ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างสะพาน มีหน้าที่ต้องติดตั้งเครื่องหมายแสดงให้เห็นชัดเจนเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้ถนนตลอดเวลา แต่กลับละเลยไม่ติดตั้งเครื่องหมายดังกล่าว ถือว่าจำเลยที่ ๑ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แม้ผู้ตายจะขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูง แต่หากมีเครื่องหมายเตือนผู้ตายสามารถเห็นและชะลอความเร็วของรถได้ทันและจะไม่ชนท่อระบายน้ำคอนกรีต เหตุที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพราะความประมาทของจำเลยที่ ๑ มากกว่า

7/15/2020

fppt.com



• (๒.๒) ธนาคารไม่ตรวจสอบ

- ฎีกาที่ ๕๓๙๖/๒๕๖๑ ก. กรรมการผู้มีอำนาจของโจทก์เก็บรักษาสมุดเช็คไว้ในตู้เซฟภายในห้องทำงาน บางครั้งจะให้ ศ. พนักงานการเงินและบัญชีกรอกรายละเอียดในเช็คที่จะสั่งจ่าย ส. ซึ่งเป็นลูกจ้างโจทก์ลักเช็คพิพาททั้งสิบเจ็ดฉบับไปกรอกข้อความและปลอมลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย หาก ก. ตรวจสอบก็จะทราบว่าลายมือที่ต้นขั้วเช็คเป็นของ ส. ไม่ใช่ลายมือของ ศ. โจทก์จึงมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายด้วย **จำเลยประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ การจ่ายเงินตามเช็คเป็นงานที่เกิดขึ้นเป็นประจำ พนักงานจำเลยย่อมมีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อในเช็คกับตัวอย่างลายมือชื่อที่จำเลยมีอยู่ว่าเป็นลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายจริงหรือไม่ เมื่อลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายปลอมในเช็คแตกต่างกับลายมือชื่อที่โจทก์ให้ไว้แก่จำเลย การที่พนักงานของจำเลยจ่ายเงินตามเช็คถึงสิบเจ็ดฉบับจึงเป็นการขาดความระมัดระวังเท่าที่สมควรจะต้องใช้ในกิจการเช่นจำเลย จำเลยจึงต้องรับผิดชอบ**

7/15๒๐๒โจทก์

fppt.com



- ฎีกาที่ ๔๑๖๑/๒๕๓๒ มีผู้ลักเช็คของโจทก์ไปปลอมลายมือชื่อโจทก์สั่งจ่ายเงิน แล้วนำไปเบิกเงินจากธนาคารจำเลยที่ ๓ ซึ่งโจทก์มีบัญชีกระแสรายวันอยู่ จำเลยที่ ๑ ผู้ช่วยสมุห์บัญชี และจำเลยที่ ๒ ผู้จัดการธนาคารจำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ตรวจสอบลายมือชื่อลูกค้าอยู่เป็นประจำ ย่อมมีความชำนาญในการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อของลูกค้ามากกว่าคนธรรมดา ถ้าใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่โดยละเอียดรอบคอบจะต้องทราบว่าลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายในเช็คเป็นลายมือชื่อปลอม แต่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังจึงไม่ทราบและอนุมัติให้จ่ายเงินจากบัญชีของโจทก์ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เป็นทั้งละเมิดและผิดสัญญาฝากทรัพย์ แม้จะมีข้อตกลงยกเว้นความรับผิดของจำเลยไว้ตามหนังสือขอเปิดบัญชีกระแสรายวันก็ตาม ก็จะไม่มาปฏิเสธความรับผิดไม่ได้ตามป.พ.พ. มาตรา ๓๗๓ โจทก์และจำเลยต่างประมาทเลินเล่อด้วยกัน ศาลกำหนดให้จำเลยรับผิดเพียงกึ่งหนึ่งของค่าเสียหายทั้งหมด



7/15/2020

fppt.com

- ฎีกาที่ ๑๑๐๒๙/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ พุจริตย์ยกยอกเงินของโจทก์โดยเพิ่มเติมจำนวนตัวเลขและตัวหนังสือในเช็คเงินสดที่เรือนจำกลางชลบุรี สั่งจ่ายในนามของจำเลยที่ ๑ เพื่อให้จำเลยที่ ๑ นำไปเบิกถอนเงินมาจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ แต่จำเลยที่ ๑ ใช้เช็คขอเบิกเงินสดถึง ๑๕,๕๕๘,๔๐๖ บาท เป็นการใช้เช็คเบิกเงินสดที่มากผิดปกติ เช่นนี้โดย**หน้าที่ตามสัญญา**รับฝากเงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๙ วรรคสาม และตามระเบียบภายในของธนาคารจำเลยที่ ๒ พนักงานผู้ทำหน้าที่ตรวจรับเช็คและอนุมัติจ่ายเงินควรที่จะต้องเพิ่มความระมัดระวังและพิจารณาด้วยความรอบคอบ และควรที่จะสงสัยถึงขนาดที่ควรจะสอบถามเรือนจำกลางชลบุรี ผู้สั่งจ่ายว่าได้ออกเช็คจ่ายเงินจำนวนมากดังกล่าวให้จำเลยที่ ๑ มาเบิกเงินสดไปจริงหรือไม่ การที่พนักงานของจำเลยที่ ๒ ไม่ได้สอบถามผู้สั่งจ่าย และยอมจ่ายเงินตามที่ระบุในเช็คดังกล่าวไป ถือได้ว่าเป็นการละเว้นไม่กระทำการที่จะต้อง**กระทำ**เป็น



7/15/2020

fppt.com

การผิดสัญญารับฝากเงินและเป็นละเมิดด้วย

๓. หน้าที่จากการกระทำครั้งก่อน

(๓.๑) ห้างสรรพสินค้า (ฎีกาที่ ๒๙๐๘/๒๕๖๑, ๗๔๓/๒๕๖๑, ๖๖๑๖/๒๕๕๘, ๒๕๖๑/๒๕๕๘, ๓๑๐๐/๒๕๕๓)

ฎีกาที่ ๗๔๓/๒๕๖๑ การที่จำเลยซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ย่อมต้องการให้มีผู้มาซื้อสินค้าและใช้บริการเป็นจำนวนมากซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อรายได้ของจำเลย การจัดทำมีลานจอดรถเป็นการให้บริการอย่างหนึ่งของจำเลยแก่ลูกค้า ดังนั้น การที่จำเลยยอมให้บุคคลทั่วไปนำรถยนต์มาจอดที่ลานจอดรถไม่ทำให้จำเลยหลุดพ้นจากหน้าที่ที่ต้องดูแลรถของลูกค้าของจำเลยนำมาจอดในลานจอดรถของห้างสรรพสินค้า จำเลยจึงมีหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยรถยนต์ของลูกค้าที่นำมาจอดในลานจอดรถของห้างสรรพสินค้า จำเลยและรับฟังได้อีกว่าก่อนเกิดเหตุจำเลยได้จัดทำมีการแจกบัตรเข้าออกสำหรับรถยนต์ของลูกค้าที่นำเข้ามาจอดแต่ขณะเกิดเหตุได้ยกเลิกการแจกบัตรเข้าออกและนำกล้องวงจรปิดมาติดตั้งไว้บริเวณทางเข้าออกลานจอดรถ แทนซึ่งการติดตั้งกล้องวงจรปิดก็เป็นเพียงอุปกรณ์บันทึกภาพรถยนต์เข้าออกเท่านั้น

ดังนั้น จึงเท่ากับจำเลยงดเว้นหน้าที่ที่จะต้องดูแลรถยนต์ของลูกค้าโดยให้ลูกค้าต้องเสี่ยงภัยเอง



ฎีกาที่ ๙๑๕/๒๕๖๑ จำเลยแบ่งพื้นที่บางส่วนภายในห้างสรรพสินค้าให้ธนาคาร ธ. เข้าประกอบกิจการธนาคารเพื่อเป็นการจูงใจลูกค้าให้มาใช้บริการห้างสรรพสินค้าของจำเลย ถือได้ว่าผู้เอาประกันภัยของโจทก์ที่เข้าไปใช้บริการธนาคาร ธ. เป็นลูกค้าที่มาใช้บริการของห้างสรรพสินค้าจำเลยด้วย การที่จำเลยซึ่งประกอบธุรกิจห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่จำหน่ายสินค้าและให้บริการ จำเลยต้องให้ความสำคัญด้านบริการ ทั้งเรื่องสินค้า ความปลอดภัยและความสะดวกสบายเพื่อสร้างความพึงพอใจ เป็นแรงจูงใจให้ลูกค้ามาซื้อสินค้าและใช้บริการ โดยเฉพาะการบริการเกี่ยวกับสถานที่จอดรถที่กว้างขวางมีปริมาณเพียงพอ ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการใช้บริการห้างสรรพสินค้าของจำเลย ดังนั้น จำเลยย่อมมีหน้าที่จัดการดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของผู้มาซื้อสินค้าหรือใช้บริการในห้างสรรพสินค้าของจำเลย เมื่อจำเลยมิได้จัดทำมีพนักงานรักษาความปลอดภัยคอยแจกบัตรและควบคุมดูแลการเข้าออกของรถยนต์ลูกค้า เป็นการเปิดโอกาสให้คนร้ายเข้ามาลักทรัพย์ของผู้เอาประกันภัย จึงถือว่าจำเลยกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ถือว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อผู้เอาประกันภัย (แม้ไม่ปรากฏว่าเคยกระทำครั้งก่อน ก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการ เพื่อยกระดับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม)



ฎีกาที่ ๗๔๗๑/๒๕๕๖ จำเลยเป็นห้างสรรพสินค้า ย่อมต้องให้ความสำคัญด้านบริการต่าง ๆ โดยเฉพาะบริการเกี่ยวกับสถานที่จอดรถซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของลูกค้าที่จะเข้าไปซื้อสินค้าหรือใช้บริการอื่น ๆ หรือไม่ แม้ พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๘ (๙), ๓๔ บัญญัติให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของอาคารต้องจัดให้มีพื้นที่จอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การจราจร แต่จำเลยยังต้องคำนึงและมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของลูกค้าทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน มิใช่ปล่อยให้ลูกค้าระมัดระวังหรือเสี่ยงภัยเอาเอง การที่จำเลยเคยจัดให้มีการแจกบัตรสำหรับรถของลูกค้าที่เข้ามาในห้างซึ่งเป็นวิธีการที่ค่อนข้างรัดกุม เพราะหากไม่มีบัตรผ่าน กรณีจะนำรถยนต์ออกไปจะต้องถูกตรวจสอบโดยพนักงานของจำเลย แต่ขณะเกิดเหตุกลับยกเลิกวิธีการดังกล่าวเสียโดยใช้กล้องวงจรปิดแทน เป็นเหตุให้คนร้ายสามารถเข้าออกลานจอดรถและโจรกรรมรถได้โดยง่ายยิ่งขึ้น แม้จำเลยจะปิดประกาศว่าจะไม่รับผิดชอบต่อการสูญหายหรือเสียหายใด ๆ รวมทั้งการที่ลูกค้าก็ทราบถึงการยกเลิกการแจกบัตรจอดรถ แต่ก็นำรถเข้ามาจอดก็ตาม ก็เป็นเรื่องข้อกำหนดของจำเลยแต่ฝ่ายเดียว ไม่มีผลเป็นการยกเว้นความรับผิดชอบในการทำละเมิดของจำเลย

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๕๕๐๘/๖๐ การขับรถยนต์เข้ามาในตลาดไทเพื่อนำสินค้ามาขายหรือเพื่อมาซื้อสินค้ามุ่งในการซื้อขายกระจายสินค้าโดยมีรถยนต์เป็นพาหนะขนส่งซึ่งแตกต่างจากการที่บุคคลไปใช้บริการห้างสรรพสินค้าหรือศูนย์การค้าโดยนำรถยนต์ไปจอดในลานจอดรถแล้วเข้าไปซื้อสินค้าหรือบริการในฐานะลูกค้าของกิจการนั้น ส่วนสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยระบุเพียงให้พนักงานรักษาความปลอดภัยเพียงแต่มีหน้าที่ตรวจตราดูแลเพื่อจัดระเบียบการจราจรเท่านั้น จำเลยทั้งสองจึงไม่มีหน้าที่ตามสัญญาหรือตามความสัมพันธ์ที่เคยปฏิบัติในการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่รถยนต์ของผู้ใช้บริการที่นำมาจอดในลานจอดรถของตลาดไท จึงไม่ต้องรับผิดชอบในการที่รถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยไว้สูญหายในลานจอดรถ

7/15/2020

fppt.com



๔. หน้าที่จากความสัมพันธ์

(๔.๑) เข้าเวร

- ฎีกาที่ ๑๔๔๒๗/๒๕๕๕ การที่ดาบตำรวจ ว. ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัด จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่เฉพาะเจาะจงเป็นเวรดูแลผู้ต้องหาในห้องควบคุมของสถานีตำรวจให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยและไม่ให้ผู้ต้องหาหลบหนี แต่ดาบตำรวจ ว. ขาดความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่เวรยามจนเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำร้าย ส. จนถึงแก่ความตาย ซึ่งเป็นการงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกันผลจากเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้น ถือได้ว่า ดาบตำรวจ ว. ประมาทเลินเล่อ จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของดาบตำรวจ ว. จึงต้องรับผิดชอบ

โจทก์ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๙๙๖/๒๕๒๓ การที่ข้าราชการละเว้นไม่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติราชการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับและคำสั่งของทางราชการนั้น อาจทำให้ข้าราชการต้องรับผิดในทางวินัยก็จริง แต่จะถือเป็นหลักแน่นอนตายตัวว่า เมื่อข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยแล้วต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในทางละเมิดตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ เสมอไป หาได้ไม่ การที่จะให้จำเลยซึ่งเป็นข้าราชการรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในทางละเมิดต่อโจทก์นั้น โจทก์จะต้องนำสืบให้เห็นว่าการที่จำเลยกระทำผิดวินัยนั้นเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้โจทก์เสียหาย

จำเลยรับราชการเป็นครู อาจารย์ใหญ่ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งจำเลยเป็นครูเวรรักษาการณ์ตามมติคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ควบคุมคนยามมิให้ละทิ้งหน้าที่แต่ต้องมาอยู่เวรที่โรงเรียนและนอนในห้องที่โรงเรียนจัดไว้ คืบเกิดเหตุจำเลยไม่ได้มาอยู่เวร คงมีแต่ภารโรงทำหน้าที่เป็นคนยาม ระหว่างอยู่ยามรักษาการณ์คนยามได้หลับยาม คนร้ายจึงได้งัดเข้าไปลักทรัพย์ในโรงงานที่ ๔ และที่ ๖ ของโรงเรียนที่อยู่ห่างจากห้องที่ครูเวรนอนออกไปถึง ๕๐ เมตร และ ๒๕๐เมตร ตามลำดับ ซึ่งไม่อยู่ในวิสัยที่ผู้อยู่เวรจะล่วงรู้ได้ ถึงหากจำเลยจะมาอยู่เวรก็ไม่อาจป้องกันไม่ให้เกิดการลักทรัพย์ดังกล่าวขึ้นได้ เพราะไม่มีหน้าที่เป็นคนยามคอยตรวจตราเฝ้าขโมย การที่โรงเรียนถูกลักทรัพย์ จึงไม่ใช่ผลโดยตรง จากการทำหน้าที่จำเลยไม่มาอยู่เวร จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายฐานละเมิด

7/15/2020

fppt.com



- ฎีกาที่ ๔๐๐/๒๕๓๔ วันเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่อยู่เวรยาม แต่ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครพนมสั่งให้จำเลยที่ ๑ ไปราชการที่กรุงเทพมหานครจำเลยที่ ๑ จึงไปราชการโดยไม่แจ้งให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นหัวหน้าเวรทราบตามระเบียบซึ่งกำหนดว่า ผู้ใดไม่สามารถอยู่เวรวันใดได้ให้แจ้งหัวหน้าทราบ จึงไม่มีการจัดเวรยามอยู่รักษาการณ์ เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของโจทก์ถูกคนร้ายลักไป การที่จำเลยที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ที่ต้องมีตามที่กำหนดไว้โดยไม่บอกกล่าวให้จำเลยที่ ๒ จัดเวรยามแทนในเมื่อตนจะต้องไปราชการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไม่อาจมาอยู่เวรยามตามกำหนด จึงเป็นเหตุโดยตรงต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นของโจทก์ ต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ ได้ทำละเมิดต่อโจทก์ด้วย

7/15/2020

fppt.com



(๔.๒) ของกลาง

ฎีกาที่ ๗๙๗๔/๒๕๔๙ รถบรรทุกและข้าวสารบนรถบรรทุกของโจทก์ถูกยึดไว้เป็นของกลางในการดำเนินคดีอาญาโดยจำเลยที่ ๓ เป็นพนักงานสอบสวน มีหน้าที่ดูแลรักษารถบรรทุกและข้าวสารของกลางไว้ระหว่างสอบสวนโดยต้องใช้ความระมัดระวังดูแลเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตนเอง เฉพาะอย่างยิ่งมีข้าวสารบรรจุกระสอบถึง ๒๐๐ กระสอบ มูลค่าหลายแสนบาทบรรทุกอยู่บนรถจะต้องระมัดระวังยิ่งขึ้นมิให้สูญหายหรือได้รับความเสียหาย การที่จำเลยที่ ๓ นำรถบรรทุกไปจอดในรั้วของสถานีตำรวจได้ เป็นเพียงการนำรถบรรทุกไปจอดไว้เท่านั้น มิใช่เป็นการดูแลรักษาทรัพย์สิน แม้จะได้เก็บกุญแจรถไว้ แล้วเอาโซ่และกุญแจล็อกระหว่างพวงมาลัยกับคลัตช์และได้ตรวจดูบ่อยๆ แต่การจอดรถบรรทุกไว้ข้างถนนโดยมิได้จัดให้มีผู้ดูแลรักษาตามสมควรย่อมเปิดโอกาสให้คนร้ายลักรถบรรทุกและข้าวสารไปได้โดยง่าย จำเลยที่ ๓ จึงมิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลรถบรรทุกและข้าวสารเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลรักษาทรัพย์สินของตนเองเป็นเหตุให้รถบรรทุกและข้าวสารสูญหายไปถือได้ว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๓

7/15/2020

fppt.com



- ฎีกาที่ ๒๑/๒๕๔๐ จำเลยที่๒เป็นสารวัตรใหญ่และจำเลยที่๓เป็นพนักงานสอบสวนคนทั้งสองต่างเป็นข้าราชการในสังกัดของกรมตำรวจจำเลยที่๑ การที่จำเลยที่๒และที่๓ยึดรถยนต์พิกาทของโจทก์เป็นของกลางเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งตามระเบียบข้อบังคับและคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่๑และจำเลยที่๒มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของจำเลยที่๒และที่๓ให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย เมื่อจำเลยที่๒และที่๓ยึดรถยนต์พิกาทไว้เป็นของกลางในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบกซึ่งมีคนตายและได้รับบาดเจ็บ ในกรณีนี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งและมีฐานะเป็นผู้แทนของจำเลยที่๑ จำเลยที่๒และที่๓จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของกลางเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตน แต่เมื่อจำเลยที่๒และที่๓ไม่ได้ดูแลรักษารถยนต์พิกาทของกลางตามสมควรเป็นเหตุให้รถยนต์พิกาทสูญหายกรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนของจำเลยที่๑ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง



7/15/2020

fppt.com

67

(๔.๓) ระเบียบ(กำหนดหน้าที่โดยตรง)

ฎีกาที่ ๕๒๕๙/๒๕๕๑ รถยนต์ของโจทก์ไม่มีบัตรติดรถยนต์ผ่านเข้าออกอาคารชุดติดหน้ากระजरยนต์ตามระเบียบของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑ พนักงานรักษาความปลอดภัยจะต้องดำเนินการแลกบัตรหรือให้แจ้งชื่อ ที่อยู่ของผู้ขับรถยนต์ที่จะผ่านเข้าออกอาคารชุด คินเกิดเหตุจำเลยที่ ๔ ทำหน้าที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยบริเวณป้อมยามของทางเข้าออกอาคารชุดเห็นแล้วว่ารยนต์ของโจทก์ไม่มีบัตรติดรถยนต์ผ่านเข้าออกอาคารชุด มิได้เรียกให้หยุดรถเพื่อแลกบัตรหรือให้ผู้ขับรถยนต์แจ้งชื่อ ที่อยู่ตามระเบียบ กลับปล่อยให้รถยนต์ของโจทก์แล่นผ่านออกไปอันเป็นเหตุให้รถยนต์สูญหาย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยบกพร่องของจำเลยที่ ๔ เป็นการประมาทเลินเล่อกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๔



7/15/2020

fppt.com

68

ฎีกาที่ ๑๔๙๓๑/๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑ ให้โจทก์เข้าตุนิรภัยเพื่อเก็บรักษาทรัพย์สินโดยมีจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นพนักงานมีหน้าที่ในการเก็บรักษาทรัพย์สินและกุญแจห้องมั่นคง การที่จำเลยที่ ๒ เก็บสำเนาทรัพย์สินและวิธีการเปิดห้องมั่นคงไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงาน จำเลยที่ ๔ เก็บกุญแจห้องมั่นคงไว้ในตุนิรภัยเล็ก และจำเลยที่ ๕ เก็บกุญแจห้องมั่นคงอีกดอกหนึ่งในลิ้นชักโต๊ะทำงานอันเป็นการผิดระเบียบของจำเลยที่ ๑ จนเป็นเหตุให้คนร้ายหรือค้นพบและนำไปใช้เปิดห้องมั่นคงแล้วลักทรัพย์ของโจทก์ที่เก็บไว้ในตุนิรภัยไปจึงต้องถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ในการเก็บรักษาทรัพย์สินและกุญแจห้องมั่นคงอันเป็นผลโดยตรงต่อเหตุลักทรัพย์ของโจทก์ มิใช่เป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจป้องกันได้ การที่จำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ประมาทเลินเล่อในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕

ตาม ป.พ. มาตรา ๔๒๕ อีกโสดหนึ่งด้วย



- ฎีกาที่ ๑๒๐๑๗/๒๕๕๗ ที่ว่าทำต่อบุคคลอื่น หมายถึง ทำหรือการกระทำต่อสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งรวมถึงการดเว้นไม่กระทำการที่มีหน้าที่ต้องกระทำด้วย โดยหน้าที่ดังกล่าวรวมถึงหน้าที่ตามสัญญา หน้าที่เกิดจากความสัมพันธ์ และหน้าที่ตามกฎหมาย สำหรับหน้าที่ตามสัญญาไม่ปรากฏว่ามีสัญญาระหว่างฝ่ายโจทก์กับฝ่ายจำเลย สำหรับตามสัญญาจ้างเหมาดูแลรักษาความปลอดภัยเป็นสัญญาระหว่างจำเลยที่ ๔ กับฝ่ายจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบริษัทรักษาความปลอดภัยเป็นการจ้างให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของจำเลยที่ ๔ ไม่ได้จ้างให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้พักอาศัยหรือผู้เช่าห้องพักในโครงการด้วย จำเลยที่ ๔ จึงไม่มีหน้าที่ตามสัญญาที่จะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้เช่าห้อง ส่วนหน้าที่เกิดจากความสัมพันธ์ก็ได้ความว่าทางปฏิบัติจำเลยที่ ๔ ไม่ได้จัดให้มีการตรวจรถที่แล่นเข้าออกโครงการ ไม่ได้จัดให้มีการแลกบัตรหรือแจกบัตรแก่ผู้ขับรถเข้าออกโครงการ อันอาจทำให้เห็นเป็นปริยายถึงพฤติกรรมของจำเลยที่ ๔ ว่ามีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้เช่าห้อง สำหรับหน้าที่ตามกฎหมายคือ ป.พ. ลักษณะ ๔ เจ้าทรัพย์ ไม่ได้บัญญัติให้จำเลยที่ ๔ ผู้ให้เช่ามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบเพื่อความปลอดภัยอันเกิดแก่ทรัพย์สินของผู้เช่า ดังนั้น เมื่อจำเลยที่ ๔ ไม่มีหน้าที่ดังกล่าว ย่อมไม่อาจถือได้ว่าจำเลยที่ ๔ ประมาทเลินเล่อทำต่อผู้เช่าห้องในโครงการโดยผิดกฎหมายอันจะเป็นการทำละเมิด



(๔.๔) สระว่ายน้ำ

- ฎีกาที่ ๑๖๑/๒๕๓๖ การที่จำเลยที่ ๑ ไม่เตรียมพร้อมพนักงานประจำสระว่ายน้ำไว้คอยช่วยเหลือผู้ใช้บริการสระว่ายน้ำของจำเลยที่ ๑ กับไม่ได้เตรียมอุปกรณ์การช่วยชีวิตผู้ใช้สระว่ายน้ำในทันทีทันใดที่เกิดการช็อคหรือจมน้ำ เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑ เป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย แม้จำเลยที่ ๑ จะได้ปิดประกาศไว้ที่สระว่ายน้ำว่าจำเลยที่ ๑ จะไม่รับผิดชอบใด ๆ เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของผู้มาใช้บริการ ประกาศดังกล่าวก็ไม่ทำให้เป็นข้อแก้ตัวที่จะให้จำเลยที่ ๑ พ้นความรับผิด จำเลยที่ ๑ จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์



7/15/2020

fppt.com

- ฎีกาที่ ๑๕๖๙๕/๒๕๕๕ การที่จำเลยทั้งสองจัดให้มีสระว่ายน้ำไว้ในโรงแรมก็เพื่อเป็นทางเลือกที่จะให้ลูกค้าเข้าใช้บริการโรงแรมของจำเลยทั้งสองเพิ่มขึ้นมิฉะนั้นจำเลยทั้งสองคงไม่สร้างสระว่ายน้ำในปี ๒๕๔๐ ซึ่งต้องใช้เงินถึง ๕๖๐,๐๐๐ บาท ทั้งสระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองมีความลึกสูงสุด ๒.๕๕ เมตร และบริเวณที่ลึกที่สุดมีลักษณะเป็นกรวยลงไปด้วย ลักษณะดังกล่าวของสระว่ายน้ำ ทำให้ยากต่อการช่วยเหลือผู้ที่จมน้ำ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จำเลยทั้งสองจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพื่อดูแลความปลอดภัยและช่วยเหลือผู้ใช้บริการเมื่อเกิดอุบัติเหตุตลอดเวลาที่เปิดบริการ ชุดปฐมพยาบาลประจำสระว่ายน้ำ อุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น ไม้ช่วยชีวิต ห่วงชูชีพ โฟมช่วยชีวิต เครื่องช่วยหายใจ ทั้งจะต้องมีป้ายบอกแสดงความลึกของสระว่ายน้ำให้ผู้ใช้บริการทราบ ซึ่งจำเลยทั้งสองได้คิดค่าบริการส่วนนี้รวมกับค่าเช่าที่พักแล้วไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม หากจำเลยทั้งสองจัดหาบุคลากรและอุปกรณ์ต่างๆ ดังกล่าว เมื่อผู้ตายจมน้ำก็สามารถช่วยเหลือผู้ตายให้รอดชีวิตได้



7/15/2020

fppt.com

แต่เนื่องจากจำเลยทั้งสองขาดบุคลากรและอุปกรณ์จึงเป็นเหตุให้โจทก์ ภริยาโจทก์และบุตรโจทก์ไม่สามารถช่วยผู้ตายขึ้นจากสระว่ายน้ำ ซึ่งได้ความจากโจทก์และภริยาโจทก์ว่า พื้นสระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองสิ้นเนื่องจากขาดการดูแลรักษา สระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองเปิดให้บุคคลที่มาใช้บริการโรงแรมของจำเลยทั้งสองเข้าใช้ได้ โดยส่วนที่ลึกที่สุดลึกถึง ๒.๕๕ เมตร ซึ่งท่วมศีรษะของบุคคลทั่วไป หากมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ว่ายน้ำไม่เป็นหรืออาจจะเป็นเด็กเล็ก หรือผู้สูงวัยพลัดตกลงไปอาจจมน้ำเสียชีวิตได้ ควรอย่างยิ่งที่จำเลยทั้งสองจะจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยจากการจมน้ำมาคอยดูแลหรือมีเชือกกันแสดงเขตส่วนที่ลึกท่วมศีรษะเพื่อป้องกันมิให้ผู้ที่ใช้สระว่ายน้ำจมน้ำได้ ซึ่งจำเลยทั้งสองสามารถกระทำได้แต่หาได้กระทำไม่ แม้ว่าสระว่ายน้ำในโรงแรมของจำเลยทั้งสองจะตั้งอยู่ที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แต่หาทำให้ความสำคัญของสระว่ายน้ำแตกต่างไปจากสระว่ายน้ำในกรุงเทพมหานครไม่ แม้ อ.บ.ต. หมูสี และอำเภอปากช่องจะไม่มีข้อบังคับหรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการก่อสร้างสระว่ายน้ำ ก็ทำให้จำเลยทั้งสองพันความรับผิดชอบในกรณีที่มีผู้ประสบภัยจมน้ำตายดังเช่นผู้ตายในคดีนี้ไม่ ทั้งนี้เพราะการที่จำเลยทั้งสองมีสระว่ายน้ำซึ่งลึกและมีสภาพเป็นกรวยย่อมเป็นที่สังเกตเห็นได้ว่าหากบุคคลที่ว่ายน้ำไม่เป็นหรือเกิดเป็นตะคริวจมน้ำลงไปย่อมถึงแก่ความตาย หรือเด็กอาจพลัดตกลงไปถึงแก่ความตาย ทั้งเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองจะต้องป้องกันเองโดยไม่จำเป็นต้องมีข้อบังคับหรือระเบียบใดๆ ของทางราชการออกมาบังคับอีกชั้นหนึ่ง



7/15/2020

fppt.com

หากไม่มีหน้าที่ใด ๆ ข้างต้น เพียงแต่มีหน้าที่ตาม
ศีลธรรม หรือหน้าที่ทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่หน้าที่โดยเฉพาะ
อย่างนี้ไม่เป็นงดเว้น ไม่เป็นละเมิด
เช่น พบคนกำลังจะจมน้ำตายไม่ช่วยเหลือไม่เป็นละเมิด,
รู้ว่าจะมีการวางแผนฆ่าใครสักคนเฉยเสียไม่เป็นละเมิด
เป็นต้น



7/15/2020

fppt.com

หน้าที่ตามศีลธรรม

- ฎีกาที่ ๑๙๗๑/๒๕๑๗ โจทก์จำเลยสมรสกันตามประเพณี และตกลงกันว่าหากจำเลยสำเร็จการศึกษาแล้วจำเลยจะไปจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ แต่เมื่อจำเลยสำเร็จการศึกษาแล้ว จำเลยไม่ยอมไปจดทะเบียนสมรสกับโจทก์นั้น การที่โจทก์ต้องสูญเสียความเป็นสาวและอยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยโดยไม่จดทะเบียนสมรสกัน **เกิดจากความสมัครใจของโจทก์มิใช่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย** การที่จำเลยไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ ก็มีใช่เป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ หรือเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐, ๔๒๑ จำเลยไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๔๕/๒๕๓๒ การเรียกค่าทดแทนเนื่องจากผิดสัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการสมรสนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๓๙ บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้เรียกได้เฉพาะกรณีที่มีการหมั้นเท่านั้น เมื่อโจทก์จำเลยตกลงจะสมรสกันโดยไม่มีการหมั้น จึงนอกขอบเขตที่กฎหมายรับรอง แม้จำเลยไม่ปฏิบัติตามที่ตกลงกันไว้ โจทก์ก็เรียกค่าทดแทนไม่ได้ การที่โจทก์ต้องใช้จ่ายในการเตรียมการสมรส ต้องเสียพรหมจรรย์ให้แก่จำเลย และอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยากับจำเลย โดยจำเลยไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ เกิดจากความสมัครใจของโจทก์ไม่เป็นเหตุที่จะถือว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยจึงไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๕๖๔/๒๕๑๘ โจทก์ได้เสียกับจำเลยโดยถูกจำเลยหลอกลวงว่าจะเลี้ยงดูเป็นภรรยาเมื่อโจทก์ตั้งครรรภ์จำเลยไม่เลี้ยงดู โจทก์จึงแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนพนักงานสอบสวนเรียกจำเลยไปจำเลยรับว่าได้เสียกับโจทก์จริงรับจะเลี้ยงดูโจทก์เป็นภรรยาพนักงานสอบสวนจึงแนะนำให้โจทก์จำเลยไปจดทะเบียนสมรสกันให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไปและได้ทำบันทึกให้โจทก์จำเลยลงชื่อไว้ แต่โจทก์ก็ไม่เลี้ยงดูหรือจดทะเบียนสมรสกับจำเลยดังนี้ แม้จำเลยจะหลอกลวงว่าจะเลี้ยงดูโจทก์เป็นภริยาการกระทำของจำเลยก็หาเป็นการละเมิดต่อโจทก์ไม่ โจทก์จึงฟ้องเรียกค่าเสียหายเพราะเหตุดังกล่าวไม่ได้ (นัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๗๖/๒๕๔๘) และโจทก์ไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายโดยอ้างว่าจำเลยผิดสัญญาตามบันทึกของพนักงานสอบสวนเพราะมิได้มีข้อกำหนดว่าจำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายในกรณีที่มีการผิดสัญญาดังกล่าวและมีใช้กรณีผิดสัญญาหมั้นตามป.พ.พ.

มีพิพากษา ๑๔๓๘, ๑๔๓๙ ด้วย

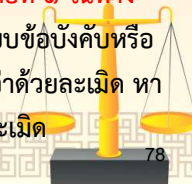


fppt.com

หน้าที่ทั่วไป ไม่ใช่หน้าที่โดยตรง

- ฎีกาที่ ๓๘/๒๕๔๖ การละเว้นไม่ระมัดระวังในสิ่งที่ไม่มีความหมายบัญญัติให้ทำหรือที่ตนไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องทำ ไม่เป็นละเมิด การที่จำเลยที่ ๑ มิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลควบคุมรักษาทรัพย์ที่กล่าวหาโดยใกล้ชิดและเคร่งครัดตั้งแต่ต้นจนปลาย จึงเป็นช่องทางให้คนใน อ.จ.ส.ที่ทำงานร่วมอยู่ด้วยลักหรือยักยกทรัพย์รายนี้ไปได้บ้างนั้น หาใช่เป็นการละเมิดไม่ เพราะจำเลยที่ ๑ มิได้ทำผิดกฎหมาย หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำ และไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องกระทำ หากการรั่วไหลเสียหายนั้นบังเกิดจากการกระทำของผู้อื่นซึ่งอยู่ภายในวงการบังคับบัญชาของจำเลยที่ ๑ ในทางราชการ จำเลยที่ ๑ อาจต้องรับผิดชอบในทางราชการตามระเบียบข้อบังคับหรือวิธีการตามที่ทางราชการวางไว้ แต่ในกรณีเช่นคดีนี้ตามลักษณะว่าด้วยละเมิด หากมีบทบัญญัติว่าเป็นละเมิดไม่ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบฐานละเมิด

7/15/2020



fppt.com

ฎีกาที่ ๗๓๒๔-๗๓๒๕/๒๕๔๑ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ดำรงตำแหน่งในระดับผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่สอดส่องดูแล ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งของโจทก์ จึงมิใช่เจ้าหน้าที่ผู้ลงมือปฏิบัติในการเก็บรักษาของกลางโดยตรง หากจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มิได้ทำละเมิดหรือร่วมกับบุคคลอื่นทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เสียเอง หรือมิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้คนร้ายลักลอบเอาของมีค่าซึ่งโจทก์เก็บรักษาไว้ในตู้นิรภัยที่เกิดเหตุไปได้แล้ว ก็หาต้องรับผิดชอบโจทก์ฐานละเมิดไม่ จำเลยที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๗ ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติในการเก็บรักษาของกลางโดยตรงได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้คนร้ายลักลอบเอาของมีค่าในตู้นิรภัยของโจทก์ไป จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและประมาทเลินเล่อ ปล่อยปละละเลย ไม่ได้มีการตรวจสอบการ

ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของโจทก์ จึงต้องร่วมรับผิดชอบด้วย

fppt.com

7/15/2020

79



(๓) ทำต่อบุคคลอื่น

บุคคลอื่น หมายถึง ผู้เสียหาย

ซึ่งต้องมีสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right)

มิใช่เป็นเพียงบุคคลสิทธิที่ไม่ผูกพันผู้กระทำซึ่งเป็นบุคคลภายนอก

- ฎีกาที่ ๓๕๔๙/๒๕๕๑ การกระทำละเมิดต้องก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงต่อผู้ถูกกระทำ โจทก์เป็นเพียงผู้หนึ่งที่ได้รับอนุญาตให้นำรถโดยสารขนาดเล็กเข้าร่วมเดินรถโดยสารกับ ข.ส.ม.ก. เท่านั้น จำเลยไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงแก่โจทก์ ส่วนสิทธิที่โจทก์มีอยู่ตามสัญญา กับ ข.ส.ม.ก. อย่างไร ก็เป็นเรื่องที่โจทก์ต้องไปวากกล่าวเอาแก่ ข.ส.ม.ก. ต่างหาก

7/15/2020

fppt.com

80



(๓.๑) เจ้าของ

- ฎีกาที่ ๔๘๔๑/๒๕๖๐ แม้ต้นปาล์มและต้นมะพร้าว โจทก์ทั้งสองจะปลูกไว้ แต่เมื่อเป็นไม้ยืนต้น จึงเป็นส่วนควบของที่ดินพิพาท ผลปาล์มและต้นมะพร้าวจึงเป็นของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ใช่ของโจทก์ทั้งสองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๕ ดังนั้นการที่จำเลยทั้งสองเข้าไปเอาผลปาล์ม แล้วเข้าไปตัดโค่นทำลายต้นมะพร้าว จะถือว่าทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหายไม่ได้ โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้จากจำเลยทั้งสอง ส่วนต้นกล้วยเป็นไม้ล้มลุก ไม่เป็นส่วนควบกับที่ดิน โจทก์ทั้งสองเป็นผู้ปลูกจึงเป็นเจ้าของต้นกล้วย จำเลยทั้งสองเข้าไปโค่นทำลาย ใดๆ ที่รู้แล้วว่าแม่จะปลูกอยู่ในที่พิพาทแต่ต้นกล้วยเหล่านั้นเป็นของโจทก์ทั้งสอง เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง

7/15/2020

fppt.com



81

(๓.๒) ผู้ครอบครอง

ฎีกาที่ ๑๗๗/๕๑ การเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการละเมิด มิใช่มีแต่เพียงเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่จะเป็นผู้เสียหายได้เท่านั้น ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินก็เป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิ และสามารถใช้สิทธิทางศาลได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๕ เมื่อสัญญาร่วมการงานและร่วมทุนระบุให้โจทก์มีสิทธิใช้ครอบครอง และได้ผลประโยชน์จากอุปกรณ์ในระบบ ทั้งสัญญาดังกล่าวยังกำหนดให้โจทก์มีหน้าที่บำรุงรักษาอุปกรณ์ในระบบให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีตลอดเวลาด้วย ค่าใช้จ่ายของโจทก์หากอุปกรณ์สูญหายหรือเสียหายจนใช้การไม่ได้ **ดังนั้นโจทก์ในฐานะผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ และดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ได้รับ** ความเสียหายจากการละเมิดในทางการที่จ้างของลูกจ้างจำเลย โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหาย

7/15/2020

fppt.com



82

(๓.๓) ผู้รับจำนำ

ฎีกาที่ ๑๑๖๐๕/๒๕๕๓ แม้โจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์เก๋งที่ถูกลักขโมยไปโดย **ครอบครองรถยนต์เก๋งในฐานะเป็นเพียงหลักประกันการกู้ยืมเงิน** แต่โจทก์ก็มีสิทธิใช้และมีหน้าที่บำรุงรักษารถยนต์เก๋งเพื่อส่งมอบคืนให้แก่เจ้าของ เมื่อจำเลยทั้งสองกระทำละเมิดเป็นเหตุให้รถยนต์เก๋งถูกลักขโมยไป ในระหว่างที่โจทก์ครอบครองใช้สอยอยู่ โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรถยนต์เก๋งคันดังกล่าว ถือได้ว่ามีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของโจทก์เกิดขึ้นแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง



7/15/2020

fppt.com

83

(๓.๔) ผู้เช่าซื้อ

- ฎีกาที่ ๓๓๖๐/๒๕๒๘ ผู้เช่าซื้อที่มีสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อในอันที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน ที่ตนเช่าซื้อมาย่อมมีสิทธิฟ้องผู้ที่ยึดทรัพย์สินนั้นจากตนโดยละเมิดได้ แม้ภายหลังผู้ให้เช่าซื้อจะยึดทรัพย์สินคืนไป ก็ไม่ทำให้ผลการละเมิดที่กระทำไว้ก่อนระงับตามไปด้วย



7/15/2020

fppt.com

84

(๓.๕) ที่สาธารณะ ต้องเป็นผู้เสียหายพิเศษ

ฎีกาที่ ๖๑๕๒/๒๕๓๘ ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวน จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๓) และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ ห้ามมิให้ที่ดินประเภทดังกล่าวโอนแก่กัน ประกอบกับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือหรือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ผู้ที่เข้ายึดถือครอบครองที่ดินไม่ได้สิทธิครอบครองไม่สามารถใช้ยื่นรัฐได้ **แต่ระหว่างราษฎรด้วยกันผู้ที่ครอบครองใช้ประโยชน์อยู่ก่อนมีสิทธิที่จะไม่ถูกรบกวนโดยบุคคลอื่น** เมื่อก่อนที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโจทก์จึงไม่มีอำนาจนำที่ดินพิพาทมาให้จำเลยอาศัย โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากจำเลย

7/15/2020

fppt.com



(๓.๖) ผู้เช่า ต้องเข้าครอบครองแล้ว

- ฎีกาที่ ๒๕๐๔/๒๕๕๑ แม้โจทก์จะมีสิทธิใช้สอยตึกพิพาทในฐานะเป็นผู้เช่าตามสัญญาเช่า แต่โจทก์ก็ยังไม่เคยเข้าครอบครองตึกพิพาทตามสัญญาเช่ามาก่อน ที่จำเลยและบริวารอยู่ในตึกพิพาทก็โดยอาศัยสิทธิของ จ. ไม่ได้อาศัยสิทธิของโจทก์ การที่จำเลยและบริวารยังคงอยู่ในตึกพิพาทโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการละเมิดต่อเจ้าของตึกหาใช่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้เช่ารายใหม่ไม่ จำเลยจึงไม่ได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์เนื่องจากโจทก์กับจำเลยต่างไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารให้ออกจากตึกพิพาทโดยลำพังได้

7/15/2020

fppt.com



(๓.๗) ผู้รับฝาก

ฎีกาที่ ๒๒๐๕/๒๕๔๒ การที่คนร้ายลักเอาทรัพย์สิน ในตู้นิรภัยไปถือเป็นความบกพร่องในหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ในการดูแลป้องกันภัยแก่ทรัพย์สิน ความระมัดระวังของจำเลยที่ ๑ จึงไม่พอ เป็นการละเมิดต่อโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องรับผิด ชดใช้แก่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ทรัพย์บางรายการโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ รับฝากไว้จาก อ.โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ จึงมีนิติสัมพันธ์ที่จะต้องรับผิดชอบต่ออ. ย่อมถือเป็นการเสียหายที่เกิดแก่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่รับผิดชอบเช่นกัน



7/15/2020

fppt.com

(๓.๘) ผู้จะซื้อ

ฎีกาที่ ๖๖๔/๒๕๓๔ เหตุละเมิดที่ทำให้อาคารได้รับความเสียหาย เกิดขึ้นในขณะที่โจทก์ในฐานะผู้จะซื้อครอบครองอาคารดังกล่าวแทนผู้จะขาย โจทก์จึงมีแต่เพียงบุคคลสิทธิตามสัญญาจะซื้อจะขายที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนแต่เฉพาะในส่วนที่ทำให้โจทก์ขาดรายได้จากการขายอาหารในอาคารดังกล่าวซึ่งเป็นผลโดยตรงเท่านั้น โจทก์ไม่อาจใช้สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ ที่จะเรียกค่าเสียหายที่เกิดแก่ตัวอาคารเพราะสิทธินั้นเป็นของผู้จะขายอาคารเท่านั้น



7/15/2020

fppt.com

(๓.๙) บุคคลสาธารณะ

- ฎีกาที่ ๔๘๙๓/๒๕๕๘ แม้โจทก์จะเป็นนักการเมือง เป็นบุคคลสาธารณะ แต่ก็ย่อมมีสิทธิของความเป็นส่วนตัว มิใช่ว่าเมื่อนักการเมืองหรือบุคคลสาธารณะแล้วจะทำให้สิทธิในความเป็นส่วนตัวต้องสูญสิ้นไปทั้งหมด ทั้งการที่จำเลยทั้งสองนำข่าวการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับหญิงคนรักซึ่งถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวโดยแท้มาเผยแพร่ซ้ำ ย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อสาธารณชน มิแต่จะทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายเป็นวงกว้างมากขึ้น การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐



7/15/2020

fppt.com



(๔) โดยผิดกฎหมาย (unlawfully)

- หมายความว่า ทำให้เสียหายแก่สิทธิเด็ดขาดของผู้อื่น คือ ชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิเด็ดขาดอย่างอื่น โดยไม่มีสิทธิหรือข้อแก้ตัวตามกฎหมาย (ถ้ามีสิทธิเป็นเรื่อง มาตรา ๔๒๑)
- ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติโดยชัดแจ้งดังเช่นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒



7/15/2020

fppt.com

(๔.๑) ไม่มีสิทธิตามกฎหมายแพ่ง

ฎีกาที่ ๑๑๖๓๒/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๒ ร่วมเดินทางไปส่งมอบหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่กองพลาริการ กรมตำรวจ ย่อมรู้อยู่แล้วว่า การโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าสินค้าจากโจทก์ของจำเลยที่ ๑ ให้แก่บริษัทสยามเจนเนอรัลแพคตอริง จำกัด (มหาชน) มีผลสมบูรณ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง อันเป็นผลให้สิทธิเรียกร้องของจำเลยที่ ๑ ในการรับเงินค่าสินค้าจากโจทก์ตกเป็นของบริษัทสยามเจนเนอรัลแพคตอริง จำกัด (มหาชน) และจำเลยที่ ๑ หมดยุติรับเงินจากโจทก์แล้ว ต่อมาโจทก์ตรวจรับมอบสินค้างวดที่ ๑ จากจำเลยที่ ๑ แล้ว เจ้าหน้าที่ของโจทก์ได้โทรศัพท์แจ้งให้จำเลยที่ ๒ ให้ไปรับเงิน ไม่ว่าจะเป็เพราะความผิดพลาดในการตรวจสอบเอกสาร หรือความเข้าใจผิดใดก็ตาม การที่จำเลยที่ ๒ ในฐานะกรรมการจำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้พนักงานไปรับเงินโดยจำเลยที่ ๑ ไม่มีสิทธิที่จะรับเงินจำนวนดังกล่าวจากโจทก์ได้อีก ย่อมเป็นการกระทำในฐานะกรรมการจำเลยที่ ๑ โดยมีเจตนาที่ไม่สุจริต อันถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ กระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายทำให้โจทก์เสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

7/15/2020

fppt.com



(๔.๒) ไม่มีสิทธิตามกฎหมายอาญา

- ฎีกาที่ ๗๒๙๔/๒๕๕๖ ข้อเท็จจริงรับฟังยุติว่า โจทก์ที่ ๑ เป็นผู้ก่อเหตุทำชกต่อยขึ้นก่อน เมื่อ ว. เข้าร่วมในการทำชกต่อยและเกิดชกต่อยต่อกัน จึงเท่ากับทั้งสองฝ่ายยินยอมเข้าเสี่ยงภัยจากการทะเลาะวิวาทนั้น ซึ่งหากเหตุการณ์ดำเนินไปเพียงเท่านี้ การกระทำของทั้งสองฝ่ายย่อมไม่ก่อให้เกิดความรับผิดฐานละเมิด แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ใช้มีดดาบเป็นอาวุธทำร้ายโจทก์ที่ ๑ กรณีจึงต้องถือว่าเป็นเหตุการณืทีเกินเลยไปกว่าที่โจทก์ที่ ๑ ได้สมัครใจเข้าเสี่ยงภัยกับ ว. เหตุนี้การที่จำเลยที่ ๑ ทำร้ายร่างกายโจทก์ที่ ๑ ด้วยอาวุธมีดดาบให้ได้รับอันตรายแก่กาย จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้อง

7/15/2020

fppt.com



- ฎีกาที่ ๔๒๐๗/๒๕๕๑ เมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดและผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาแล้ว ผู้เช่าจำต้องออกไปจากที่เช่า เมื่อสัญญาเช่าเลิกต่อกันแล้วผู้เช่าไม่ยอมออกไปจากที่เช่า ผู้ให้เช่า**ชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องร้องทางศาล** เนื่องจากผู้เช่ากระทำการอันเป็นการโต้แย้งสิทธิผู้ให้เช่าตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๕ สิทธิของผู้ให้เช่าที่จะขับไล่ให้ผู้เช่าออกจากที่เช่าต้องกระทำโดยทางศาลให้ศาลเป็นผู้บังคับ ผู้ให้เช่า**ไม่มีสิทธิที่จะทำการบุกรุก**เข้าไปปิดประตูใส่กุญแจห้ามมิให้กรรมการผู้จัดการของผู้เช่าเข้าไปภายในอาคารไม่ ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสองเข้าไปในอาคารของโจทก์แล้วทำการปิดประตูใส่กุญแจห้ามมิให้กรรมการผู้จัดการของโจทก์เข้าไปภายในอาคารจึงเป็นการทำละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐



7/15/2020

fppt.com

(๔.๓) ไม่มีสิทธิตาม ป.วิ.พ.

- ฎีกาที่ ๖๑๐๑/๒๕๕๘ แม้ว่าจำเลยจะชนะคดีและเป็น**เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา**ในคดีที่จำเลยเป็นโจทก์ยื่นฟ้องโจทก์กับพวกเป็นจำเลยตามคำพิพากษาศาลฎีกาก็ตาม แต่จำเลยมีสิทธิอย่างไรก็ตามคำพิพากษาดังกล่าว ก็**ชอบที่ต้องไปดำเนินการบังคับคดี**ตามคำพิพากษาหรือต้องไปว่ากล่าวฟ้องร้องเอากับโจทก์อีกส่วนต่างหาก การที่จำเลยพาพวกและบริวาร**บุกรุกเข้าไปในโรงแรมของโจทก์โดยพลการ** จึงเป็นการกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมาย ทำให้โจทก์เสียหายอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ (เทียบ ฎ. ๕๐๘๐/๒๕๕๕, ๘๕๑๒/๒๕๕๓, ๑๐๒๓๐/๒๕๕๓)



7/15/2020

fppt.com

(๔.๔) ไม่มีสิทธิตาม ป.วิ.อ.

ฎีกาที่ ๖๓๐๑/๒๕๔๑ จำเลยจับโจทก์และค้นบ้านโจทก์อันเป็นที่รื้อฐาน โดยไม่ปรากฏว่ามีหมายจับและหมายค้นอันถูกต้อง ทั้งไม่ต้องด้วย ข้อยกเว้นตามกฎหมายที่จะจับและค้นได้โดยไม่ต้องมีหมาย ดังกล่าวมา ข้างต้นแล้ว การกระทำของจำเลยเป็นเรื่องจงใจทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายซึ่งเป็นละเมิด เมื่อโจทก์ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำ ดังกล่าวของจำเลย จำเลยจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการ นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐



7/15/2020

fppt.com

- ฎีกาที่ ๓๘๑๔/๒๕๒๕ การกระทำผิดกฎหมายในเรื่องละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ นั้น หมายความว่า เป็นการกระทำล่วงสิทธิของผู้อื่นที่กฎหมายกำหนดไว้อันมีแก่บุคคลทั่วไปจะเป็นใครก็ได้ ซึ่งโจทก์บรรยายฟ้องคดีนี้ไว้ชัดว่าจำเลยที่ ๒ ได้ยกกล่องผ้าไหมมัดหมี่ของโจทก์ให้แก่ผู้อื่นไปโดยปราศจากความระมัดระวังจึงเป็นการกระทำล่วงสิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าของทรัพย์สินซึ่งไม่ว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำก็เป็นละเมิด แม้อันนี้โจทก์และจำเลยจะสมัครใจเข้าผูกพันกันโดยสัญญารับขน แต่เมื่อการที่จำเลยผิดสัญญานั้นเป็นเรื่องที่จำเลยมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ละเมิดอยู่ด้วย จึงอาจฟ้องรับผิดทั้งในด้านสัญญาและละเมิด



7/15/2020

fppt.com

พร้อม ๆ กัน

โดยผิดกฎหมาย ต้องไม่ใช่เพียงผิดสัญญาอย่างเดียว

ฎีกาที่ ๔๐๐/๒๕๔๖ โจทก์ตกลงซื้อโต๊ะนักเรียนพร้อมเก้าอี้จากจำเลย การที่จำเลยส่งมอบโต๊ะนักเรียนพร้อมเก้าอี้ชำรุดบกพร่อง เป็นกรณีที่จำเลยผิดสัญญาซื้อขาย มิใช่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อโดยผิดกฎหมายต่อบุคคลอื่นเป็นเหตุให้เขาเสียหาย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๖๕๒๔/๒๕๓๙ การที่จำเลยไม่ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้งดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวไม่ทันตามที่ตกลงไว้กับโจทก์ มิใช่กรณีกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายตาม มาตรา ๔๒๐



fppt.com

ฎีกาที่ ๔๙๔/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๑ เอาที่ดินพิพาทไปทำสัญญาจะขายให้แก่จำเลยที่ ๒ ย่อมทำให้โจทก์เสียเปรียบอันเป็นการฉ้อฉลโจทก์ แต่ขณะทำนิติกรรมนั้น จำเลยที่ ๒ มิได้รู้ความจริงในเรื่องนี้ โจทก์ย่อมไม่อาจฟ้องขอให้เพิกถอนการฉ้อฉลได้ และการกระทำของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ตามสัญญาอันเป็นการผิดสัญญาเท่านั้น ยังมีใช่เป็นการกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายตามความหมายของ ป.พ.พ.มาตรา ๔๒๐ จึงไม่เป็นละเมิด



7/15/2020

fppt.com

- ผู้กระทำมีสิทธิกระทำได้ ไม่เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย ย่อมไม่เป็นละเมิด
- การที่ผู้กระทำมีสิทธิกระทำ เนื่องจาก
 ๑. เป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย
 ๒. เป็นการใช้สิทธิตามสัญญา
 ๓. อาศัยอำนาจตามคำพิพากษา
 ๔. ความยินยอมทำให้ไม่เป็นละเมิด



7/15/2020

fppt.com

99

๑. การใช้สิทธิตามกฎหมาย หรือกฎหมายให้อำนาจ

ฎีกาที่ ๑๘๑๒/๕๒ การที่จำเลยที่ ๒ รับมอบอำนาจจากจำเลยที่ ๑ ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เป็นการใช้สิทธิตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗) และมาตรา ๓ ให้อำนาจไว้ และเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นผู้เสียหายมีสิทธิแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีได้ ส่วนการที่พนักงานสอบสวนกระทำการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดมาดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ก็เป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนได้กระทำไปตามอำนาจแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ อันเป็นเรื่องการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเอง

ฎีกาที่ ๑๓๕๔/๒๕๐๕ พนักงานสอบสวนยึดเรือของกลางไว้เกี่ยวกับคดีอาญาเพื่อดำเนินการสอบสวนโดยสมควรภายในกรอบอำนาจตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๒ ย่อมไม่เป็นละเมิด



7/15/2020

fppt.com

100

การฟ้องคดีอาญา

ฎีกาที่ ๕๙๔/๒๕๐๐ การที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยเป็นคดีอาญาต่อศาลนั้นถ้าไม่ได้ความว่าโจทก์ฟ้องโดยไม่สุจริตหรือแกเล้งฟ้องแล้วการกระทำของโจทก์หาใช่เป็นการกระทำละเมิดต่อจำเลยทางแพ่งไม่จำเลยจะฟ้องขอให้โจทก์ใช้ค่าเสียหายในการต่อสู้คดีหรือค่าเสียหายชื่อเสียงหรือค่าใช้จ่ายอย่างใดๆ ไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๐๘๕๔/๒๕๕๙ จำเลยปลอมสัญญากู้เงินใช้เป็นหลักฐานฟ้องโจทก์ และนำสืบสัญญากู้เงินปลอมนั้นจนศาลรับฟังและพิพากษาให้โจทก์ชำระเงินแก่จำเลย เป็นการทำให้โจทก์เสียหายและเป็นละเมิด ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์



fppt.com

การฟ้องคดีแพ่ง

ฎีกาที่ ๓๘๓๓/๒๕๒๘ การใช้สิทธิทางศาล หากกระทำโดยไม่สุจริต จงใจแต่จะให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โดยใช้ศาลเป็นเครื่องกำบัง ก็เป็นการกระทำละเมิดได้

ฎีกาที่ ๗๕๒/๒๕๔๓ การที่บริษัทจำเลยที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๑ เป็นโจทก์ฟ้องเรียกค่าสินไหมชดเชยจากโจทก์ทั้งสองนั้นโดยทั่วไปถือว่าเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย แต่ก็อาจจะเป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสองได้หากจำเลยทั้งสองใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริต โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสองแต่เพียงอย่างเดียว



7/15/2020

fppt.com

**ฎีกาที่ ๗๘๒๔ - ๗๘๒๕/๒๕๕๑ การที่จำเลยฟ้องโจทก์ทั้งสองเป็นคดี
ล้มละลายโดยไม่ฟ้องเป็นคดีแพ่งสามัญก่อนนั้นเป็นเรื่องที่กฎหมายเปิด
ช่องให้จำเลยในฐานะเจ้าหนี้ใช้สิทธิทางศาลมากกว่าหนึ่งศาล ไม่เป็น
ละเมิด**

ฎีกาที่ ๔๖๘/๒๕๒๗ จำเลยเข้าใจโดยสุจริตว่า อ. ลูกหนี้จำเลยตามคำ
พิพากษาเป็นคนปลูกบ้านหลังใหม่ การที่จำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไป
ยึดบ้านพิพาทของโจทก์ เป็นการใช้สิทธิในการบังคับคดีตามกฎหมายโดย
สุจริต หากได้มีเจตนาถ่วงถ่วงหรือกระทำโดยความประมาทเลินเล่อ
เพื่อให้โจทก์เสียหายแต่อย่างใดไม่การกระทำของจำเลยไม่เป็นละเมิดต่อ

โจทก์

fppt.com



- ฎีกาที่ ๕๒๘/๒๕๐๙ การที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้
ศาลยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นเป็นการ
ใช้สิทธิทางศาลโดยสุจริตตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ จึง
ไม่เป็นการทำละเมิด.

7/15/2020

fppt.com



- ฎีกาที่ ๒๔๕๘/๒๕๓๘ การปฏิบัติผิดสัญญาประนีประนอมยอมความหรือการใช้สิทธิฟ้องหรือต่อสู้คดีทางศาลรวมทั้งการอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไม่เป็นการทำละเมิด โจทก์บรรยายฟ้องอ้างว่าจำเลยไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งศาลได้พิพากษาตามยอมแล้วและโจทก์ขอให้มีการบังคับคดียึดทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ถูกยึดและเพิกถอนการบังคับคดีตลอดจนอุทธรณ์คำสั่งศาลในกรณีดังกล่าว การกระทำของจำเลยทั้งสองตามที่โจทก์บรรยายฟ้องไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์ ส่วนที่กรณีดังกล่าวทำให้การบังคับคดีต้องล่าช้าออกไปก็เป็นความจำเป็นซึ่งจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามที่กฎหมายบังคับไว้โจทก์จะอ้างเอาเป็นเหตุเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยทั้งสองหาได้ไม่

7/15/2020

fppt.com



105

- ฎีกาที่ ๑๐๔๐๙/๒๕๕๕ ก่อนคดีนี้จำเลยได้นำหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อรถยนต์พิพาทมาฟ้องให้โจทก์รับผิดชอบ ศาลจังหวัดขอนแก่นได้พิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษามายอมถึงที่สุดแล้ว เมื่อข้อตกลงตามสัญญาประนีประนอมยอมความระบุไว้เพียงว่าหากโจทก์ซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษามิदनัด โจทก์ยินยอมให้จำเลยบังคับเอาหนี้ที่เหลือได้ทั้งหมด โดยไม่มีข้อความใดระบุให้สิทธิแก่จำเลยติดตามยึดรถยนต์พิพาทคืน ดังนั้น เมื่อโจทก์มิदनัดชำระหนี้จำเลยก็ชอบที่จะร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการบังคับคดีเอาหนี้ที่เหลือตามคำพิพากษามายอมทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยได้ทันทีเท่านั้น ไม่มีสิทธิที่จะไปยึดรถยนต์พิพาทได้อีก การกระทำของจำเลยที่มอบหมายให้พนักงานของจำเลยไปยึดรถยนต์พิพาทแล้วนำออกขายทอดตลาดจึงเป็นการผิดสัญญาประนีประนอมยอมความและเป็นการจงใจกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์

7/15/2020

fppt.com



๒. เป็นการใช้สิทธิตามสัญญา

- ฎีกาที่ ๒๔๔๑/๒๕๓๑ การที่จำเลยแจ้งว่าจะใช้สิทธิริบมัดจำตามสัญญาจึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์ เพราะแม้จะเป็นการชู้เช็กก็เป็นเรื่องที่จำเลยชอบที่จะทำได้ตามสัญญา ไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอันเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของละเมิด เมื่อการกระทำของจำเลยไม่เป็นละเมิด
- ฎีกาที่ ๑๓๗/๒๕๑๓ แม้สัญญาเช่าเป็นโมฆียะ แต่เมื่อโจทก์ยังมีได้บอกล้าง สัญญาเช่านั้นก็คงยังสมบูรณ์ การที่จำเลยเช่าทำนาโดยอาศัยสิทธิตามสัญญาเช่าที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ย่อมไม่เป็นละเมิด โจทก์จะฟ้องขับไล่หาว่าจำเลยบุกรุกและเรียกค่าเสียหายหาได้ไม่

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๔๔๘๖/๒๕๔๕ โจทก์ทำสัญญาเช่าสถานที่ประกอบการค้ากับจำเลย โดยมีข้อตกลงว่าโจทก์จะต้องตกแต่งสถานที่ตามที่จำเลยอนุมัติ โจทก์มิได้ติดตั้งระบบไฟฟ้าตามแบบที่จำเลยอนุมัติเป็นการผิดสัญญาต่อจำเลย เมื่อสัญญากำหนดว่าหากโจทก์ผิดสัญญา **จำเลยมีสิทธิปิดกั้นหน้าร้าน ตัดน้ำและกระแสไฟฟ้าในสถานที่เช่าได้** ไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

ฎีกาที่ ๓๙๒๑/๒๕๓๕ เมื่อจำเลยที่ ๑ ผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาเช่าแล้ว สัญญาเช่าจึงเป็นอันสิ้นสุดลง โจทก์ไม่มีสิทธิครอบครองใช้ประโยชน์ในสถานที่เช่าอีกต่อไป **การที่จำเลยไม่จ่ายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาให้โจทก์และต่อมาจำเลยได้ใส่กุญแจไม่ให้โจทก์เข้าไปใช้สถานที่เช่าเป็นการกระทำภายหลังสัญญาเช่าได้สิ้นสุดลงโดยได้กำหนดเวลาให้โจทก์พอสมควรแล้ว** จึงไม่เป็นการละเมิด

7/15/2020

fppt.com



๓. อาศัยอำนาจตามคำพิพากษา

ฎีกาที่ ๓๒๓๐/๒๕๕๖ การที่จำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของโจทก์เพื่อขายทอดตลาด ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑ โดยขณะนำยึดทรัพย์สินนั้นคำพิพากษาของศาลแพ่งยังมีผลผูกพันคู่ความอยู่และยังไม่ได้ถูกกลับโดยคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ต่อมาเมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องคดีดังกล่าวและคดีถึงที่สุดแล้ว กรณีถือได้ว่าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีได้ถูกกลับในขั้นที่สุดตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๙๕ (๓) เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นการใช้สิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์



7/15/2020

fppt.com

๔. ความยินยอม

ฎีกาที่ ๖๗๓/๒๕๑๐ การที่โจทก์ทำให้จำเลยพินเพื่อทดลองคาถาอาคมซึ่งตนเชื่อถือและอวดอ้างว่าตนอยู่คงนั้น เป็นการที่โจทก์ได้ยอมหรือสมัครใจให้จำเลยทำต่อร่างกาย เป็นการยอมรับผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ตามกฎหมายจึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์จึงฟ้องจำเลยให้รับผิดชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ไม่ได้



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๒๔๘/๒๕๒๓ ม.สมัครใจเข้าวิวาทโดยใช้อาวุธปืนยิงต่อสู้กับจำเลย
ที่ ๑ ที่ ๒ จึงเป็นกรณีที่ ม. สมัครใจยินยอมเข้าเสี่ยงภัยยอมรับอันตราย
หรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ตนจากการยิงต่อสู้ของจำเลย
ที่ ๑ ที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ยิงถูก ม.ถึงแก่ความตายในการต่อสู้กันนั้น จึงถือ
ไม่ได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อ ม. จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบ
ใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุที่ทำให้ ม.ถึงแก่ความตายนั้นแต่อย่างใด

ปัจจุบัน การยินยอมที่ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย จะนำมาอ้างเป็นเหตุ
ยกเว้นความรับผิดทางละเมิดไม่ได้ตามพรบ.ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็น
ธรรม พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๙



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๖๖๗๙/๒๕๕๗ ผู้ตายกับพวกและจำเลยที่ ๑ กับพวกต่าง**สมัครใจ**
เข้าเสี่ยงภัยยอมรับอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดจากการวิวาทต่อสู้
ทำร้ายกัน ผู้ตายจึงมิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยในทางอาญา ไม่มีสิทธิเรียกค่า
สินไหมทดแทนในทางแพ่งต่อจำเลยที่ ๑ เพราะ**ความยินยอมไม่ก่อให้เกิด**
ละเมิด จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองจำเลยที่ ๑ จึงไม่
ต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสอง และกรณีไม่ต้อง
ด้วยบทบัญญัติตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็น
ธรรม พ.ศ.๒๕๔๐ ที่จะนำมาอ้างเป็นเหตุมิให้ยกเว้นความรับผิดทางละเมิด
อันเป็นบทกฎหมายเฉพาะข้อสัญญาซึ่งเป็นนิติกรรมโดยตรง ที่มีต่อกัน
ในทางธุรกรรมเกี่ยวกับอำนาจต่อรองในทางเศรษฐกิจ



7/15/2020

fppt.com

โดยผิดกฎหมายรวมถึง การใช้สิทธิเกินส่วน มาตรา ๔๒๑

- ส่วนที่เกิน เป็นส่วนที่ไม่มีสิทธิ มาตรา ๔๒๑ จึงเป็นบทขยายคำว่าโดยผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๒๐ **ดังนั้น กรณีตามมาตรา ๔๒๑ ผู้กระทำต้องมีสิทธิตามกฎหมายเสียก่อน** ถ้าเป็นการกระทำโดยไม่มีสิทธิเลยต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๒๐
- ฎีกาที่ ๒๖๙๓/๒๕๒๔ การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะเกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการมิชอบด้วยกฎหมายดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๑ นั้น หมายถึง**เป็นการแกล้งโดยผู้กระทำมุ่งต่อผล คือความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว** (อ้างฎีกาที่ ๑๖๑๘/๒๕๑๒)
- **เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตนั่นเอง**

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๙๙๒/๒๕๓๘ ผู้กระทำหรือผู้ใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นอันเป็นการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๑ นั้น **ต้องมีเจตนาหรือจงใจกลั่นแกล้งโดยมุ่งประสงค์ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว** เมื่อโจทก์ติดตั้งป้ายโฆษณาสินค้าของโจทก์บนดาดฟ้าตึกแถวที่โจทก์เช่าเพื่อประโยชน์ในทางการค้าของโจทก์ได้ จำเลยก็ย่อมมีสิทธิติดตั้งป้ายโฆษณาในงานในธุรกิจของจำเลยบนดาดฟ้าตึกแถวที่จำเลยเช่าเพื่อประโยชน์ในกิจการของจำเลยได้เช่นกันโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าฝ่ายใดติดตั้งก่อนเมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำเพื่อจงใจกลั่นแกล้งโจทก์แม้ป้ายโฆษณาของจำเลยจะอยู่ใกล้และปิดบังป้ายโฆษณาของโจทก์บ้างก็หาเป็นการละเมิดต่อโจทก์ไม่

fppt.com



ฎ.๕๐๒๖/๕๒ สาเหตุที่จำเลยร้องเรียนโจทก์ต่อสภาพความ
เกิดจากความเข้าใจของจำเลยว่จำเลยไม่ได้รับความเป็นธรรม
จากการทำหน้าที่ของโจทก์ ดังนั้น การที่จำเลยร้องเรียนโจทก์ต่อ
สภาพความโดยระบุถึงการกระทำของโจทก์ตามที่ปรากฏแก่
จำเลย โดยไม่มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงให้ผิดไปจากความเป็นจริง
จึงเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริต ไม่เป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคล
ที่สาม ไม่เป็นการละเมิด



fppt.com

มาตรา ๔๒๑ ขยายคำว่าโดยผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๒๐
ฎีกาที่ ๓๗/๒๕๒๙ การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่บุคคล
อื่นนั้นเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จำเลยมีตึกแถวอยู่
ติดกันและมีท่อระบายน้ำโสโครกฝังอยู่ด้านหลังของตึกแถวเป็น
แนวเดียวกัน๑ท่อเพื่อระบายน้ำร่วมกันไปสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ
โจทก์จำเลยมีเรื่องพิพาทกันมาก่อนแล้วจำเลยนำแผ่นเหล็กเจาะรู
เล็กๆปิดกั้นทางระบายน้ำที่จะระบายมาจากบ้านโจทก์จนเป็นเหตุ
ให้เกิดน้ำท่วมขังบ้านโจทก์เป็นการกระทำที่จงใจจะให้เกิดความ
เสียหายแก่โจทก์ถึงแม้จะกระทำในที่ดินของตนเองก็เป็นการใช้
สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นอันเป็นการกระทำโดย
ละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา๔๒๑



fppt.com

(๑) สร้างกำแพงโดยขาดเหตุผล

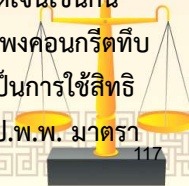
ฎีกาที่ ๑๕๖๗๔/๒๕๕๕ จำเลยเป็นเจ้าของที่ดินยอมมีสิทธิกระทำการใด เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเข้ายุ่งเกี่ยวกับที่ดินของจำเลย แต่การใช้สิทธิของจำเลยต้องเป็นไปโดยสุจริต และไม่เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นด้วย ที่ดินของจำเลยมีเนื้อที่เพียง ๓๕ ตารางวา เป็นรูปสามเหลี่ยมชายธง มีความกว้าง ๒ เมตร ตามสภาพยอมไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ที่จะบดบังทัศนียภาพหน้าที่ดินที่เป็นตึกแถวตั้งอยู่ได้ ซึ่งทัศนียภาพดังกล่าวเป็นคูน้ำและทางหลวงที่อยู่หน้าที่ดินของจำเลย ส. เจ้าของที่ดินเดิมก็คงคาดหมายเช่นนี้ จึงสร้างตึกแถวชาย แต่เมื่อมีกำแพงที่บสูงถึง ๒.๗๐ เมตร ย่อมทำให้ชั้นล่างของตึกแถวถูกบดบังและผู้อยู่อาศัยยอมไม่อาจเห็นทัศนียภาพดังกล่าวได้ ทำให้ผู้อยู่ในตึกแถวเสียโอกาสเห็นความเป็นไปบนทางหลวง และผู้สัญจรบนทางหลวงไม่อาจเห็นตึกแถวได้ชัดเจนเช่นกัน ย่อมทำให้ผู้อยู่ในตึกแถวเสียโอกาสในการค้าขาย การที่จำเลยทำกำแพงคอนกรีตที่บสูง ๒.๗๐ เมตร โดยขาดเหตุผล จึงเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต และเป็นการใช้สิทธิ

ซึ่งมีแต่ให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสาม อันเป็นการไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา

7/15/2020

๑๒๑

fppt.com



(๒) ก่อสร้างในที่สาธารณะปิดกั้นการใช้ทางสาธารณะ

- ฎีกาที่ ๔๘๔๐/๒๕๕๒ เมื่อจำเลยสร้างเพิงบนที่พิพาท ล้อมรั้วสังกะสี **ปิดกั้นระหว่างทางหลวงกับที่ดินของโจทก์อันเป็นการถือสิทธิเหนือสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน** จึงกระทบสิทธิของโจทก์ในอันที่จะใช้ทางหลวงสายนั้น และเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นพลเมืองที่จะใช้ทรัพย์สินนั้นด้วย

7/15/2020

fppt.com



118

ฎีกาที่ ๙๖๗๑-๙๖๗๕/๒๕๔๔ เมื่อจำเลยใช้สิทธิของตนปลูกบ้านในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินปิดหน้าที่ดินของโจทก์เป็นเหตุให้โจทก์ไม่สามารถจะใช้หรือได้รับประโยชน์จากที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นได้โดยสะดวก ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายในการใช้ที่ดินของโจทก์ ถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ กรณีต้องบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๑ และ ๑๓๓๗ การที่จำเลยปลูกบ้านอยู่ก่อนก็ไม่เป็นเหตุให้โจทก์ผู้มาทีหลังต้องเสียสิทธิดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายหรือความเดือดร้อนให้สิ้นไปโดยฟ้องจำเลยให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่จำเลยปลูกสร้างอยู่ในที่ดินของกรมชลประทานอันเป็นการกีดขวางทางที่โจทก์เข้าออกเพื่อใช้ประโยชน์ในคลองมหาสวัสดิ์อันเป็นทางสาธารณะได้

7/15/2020

fppt.com



119

ฎีกาที่ ๒๕๕๙/๓๒ โจทก์มีที่ดินและบ้านติดถนนสาธารณะประโยชน์ ย่อมได้รับประโยชน์จากการใช้ถนนสาธารณะนั้นยิ่งกว่าบุคคลทั่วไป การที่จำเลยปลูกสร้างโรงเรือนปิดกั้นถนนสาธารณะ โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ

7/15/2020

fppt.com



120

ฎีกาที่ ๙๑๘๓/๒๕๕๑ ที่ดินของโจทก์อยู่ติดกับทางพิพาทซึ่งเป็นทางสาธารณประโยชน์ โจทก์ชอบที่จะใช้สอยทางพิพาทได้ การที่จำเลยเข้ายึดถือครอบครองโดยทำการไถทางแล้วปลูกต้นสักในเส้นทางดังกล่าว ย่อมเป็นการรบกวนสิทธิของโจทก์ในการใช้เส้นทางสาธารณประโยชน์ อันถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และ ๑๓๓๗ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าโจทก์มีเส้นทางอื่นออกสู่ทางสาธารณะหรือไม่ ทั้งไม่ต้องคำนึงว่าประชาชนเลิกใช้เส้นทางดังกล่าวแล้วเพราะตราบดที่ยังไม่มีการประกาศยกเลิกโดยทางการก็ยังคงสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์อยู่



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๓๘๗-๓๘๘/๒๕๕๐ จำเลยปลูกสร้างบ้านบังหน้าบริเวณที่ดินของโจทก์ ทำให้โจทก์ออกสู่ทะเลหลวงไม่ได้หรือไม่สะดวก โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายเป็นพิเศษโดยตรง แม้ที่ดินที่ปลูกบ้านพิพาทจะเป็นที่ชายตลิ่งจำเลยก็ไม่อาจใช้สิทธิอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ ประกอบมาตรา ๑๓๓๗ และโจทก์ย่อมมีสิทธิปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายให้สิ้นไปโดยฟ้องจำเลยให้รื้อถอนบ้านพิพาทที่กีดขวางทางที่โจทก์เข้าออกสู่ทะเลหลวงไปได้

โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินมีสิทธิที่จะใช้ที่ดินของตนออกสู่ทะเลหลวงได้ตลอดแนวเขต การที่โจทก์จะก่อสร้างกำแพงส่วนใดและเว้นที่ดินส่วนใดให้เป็นทางออกสู่ทะเลหลวง ย่อมเป็นสิทธิของโจทก์ บุคคลอื่นไม่มีสิทธิที่จะรบกวนการใช้สิทธิของโจทก์ แม้โจทก์จะมีอาชีพประมงหรือไม่ ไม่สำคัญ เพราะโจทก์มีสิทธิที่จะใช้ที่ดินบริเวณที่จำเลยปลูกสร้างบ้านออกสู่ทะเลหลวงได้อยู่แล้ว และโจทก์จะเลือกใช้สิทธิของตนออกสู่ทะเลหลวงทางใดก็ได้ที่โจทก์เห็นว่าเป็นประโยชน์และเป็นความสะดวกแก่ตนมากที่สุด



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๘๐๒๗/๒๕๔๖ จำเลยปลูกต้นไม้และก่อสร้างห้องน้ำในที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะที่คั่นอยู่ระหว่างที่ดินของโจทก์กับถนนหลวง เมื่อที่ดินของโจทก์มิได้ติดต่อกับถนนหลวงมาแต่เดิมเนื่องจากมีที่ดินพิพาทคั่นอยู่ และจำเลยอยู่ในที่ดินพิพาทมาก่อนที่โจทก์จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเช่นนี้ โจทก์จะอ้างว่าได้รับความเสียหายเป็นพิเศษเนื่องจากจำเลยครอบครองที่ดินพิพาทกีดขวางทางออกสู่ถนนสาธารณะหาได้ไม่ กรณียังไม่ต้องด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และมาตรา ๑๓๓๗ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยให้รื้อถอนต้นไม้และสิ่งก่อสร้างออกไปจากที่ดินพิพาท



7/15/2020

fppt.com

- (๓) วางของกีดขวางทาง
- ฎีกาที่ ๖๒๔/๒๕๔๔ บริษัท ม. จัดสรรพื้นที่คอนกรีตบนที่ว่างด้านหน้าอาคารของโจทก์และจำเลย รวมตลอดถึงด้านหน้าที่ดินที่จัดสรรทุกแปลงเป็นทางสำหรับให้บุคคลที่ซื้อบ้านที่บริษัท ม. ได้จัดสรรขายใช้เข้าออกสู่ถนนพหลโยธินได้ การที่จำเลยให้พนักงานของจำเลยและลูกค้าที่มาติดต่อกับจำเลยใช้และนำกระถางต้นไม้วางบนพื้นที่ไปจนถึงทางเท้าริมถนนพหลโยธินเป็นเหตุให้โจทก์ไม่อาจใช้พื้นที่เข้าออกได้แม้เป็นการชั่วคราวแต่ก็เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่ให้เกิดเสียหายแก่โจทก์อันเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมายตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และยังเป็นการใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควรตาม



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๑๓๓๗ อีกด้วย

(๔) ใช้ทางสาธารณะเป็นที่จอดรถ

ฎีกาที่ ๘๒๙๓/๒๕๕๙ การใช้ถนนสาธารณะเป็นที่จอดรถ หากไม่มีข้อห้าม ตามกฎหมายเป็นอย่างอื่น เจ้าของที่ดินที่มีอาคารติดกับถนนสาธารณะ ก็อาจใช้ทางสาธารณะเป็นที่จอดรถของตนได้ แต่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นหลักก่อน โดยต้องเว้นทางสำหรับรถยนต์ให้เข้าออกได้เป็นลำดับแรก แล้วเจ้าของอาคารทั้งสองฝั่งถนนรวมถึงบุคคลทั่วไปจึงจะมีสิทธิใช้ทางส่วนที่เหลือเป็นที่จอดรถบนหลักของความเสมอภาค โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าใครจะเป็นผู้มาใช้สิทธิจอดรถก่อนหลังกัน ประกอบกับกฎกระทรวงที่กำหนดให้รันแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรด้วย



7/15/2020

fppt.com

(ต่อ) การที่จำเลยทั้งสี่ใช้พื้นที่ถนนสาธารณะซึ่งมีความกว้างเพียง ๔ เมตร จอดรถของตนทั้งคันในลักษณะขวางกั้นการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น ทั้ง ๆ ที่ควรจะใช้แนวรันอาคาร ๑ เมตร ที่อยู่ติดกับถนนสาธารณะดังกล่าวของตน ประกอบการจอดรถด้วย แต่กลับใช้เป็นที่วางกระถางต้นไม้ ซึ่งมีใช้เหตุจำเป็นที่จะใช้แนวรันอาคารเพื่อการนั้น ย่อมเป็นการกระทำที่เกินสิทธิของตนและคำนึงถึงประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงสิทธิในการใช้ทางสาธารณประโยชน์ของผู้อื่นที่มีอยู่ร่วมกัน เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเดือดร้อนเกินควร ไม่สามารถใช้พื้นที่ถนนส่วนที่เหลือในการจอดรถของตนได้ จึงรับฟังได้ว่าการกระทำของจำเลยทั้งสี่ เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นอันมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการกระทำละเมิด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๑



7/15/2020

fppt.com

(๕) กลบร่องน้ำ

ฎีกาที่ ๑๒๙๗๓/๒๕๕๕ โจทก์และเจ้าของที่ดินเดิมใช้น้ำจากคลองชลประทานผ่านร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ ในการทำนาเป็นเวลาเกินกว่าสิบปีแล้วตั้งแต่ก่อนที่ดินเป็นของจำเลยที่ ๑ ซึ่งจำเลยที่ ๑ รู้ดี แสดงว่าจำเลยที่ ๑ รู้อยู่แล้วว่าถ้าจำเลยที่ ๑ กลบร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ เสีย ผลเสียหายย่อมเกิดขึ้นแก่การทำนาและเลี้ยงปลาของโจทก์อย่างแน่นอน ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๑ กลบร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ เพื่อให้โจทก์ได้ใช้น้ำที่ไหลผ่านร่องน้ำนั้นในการทำนาและเลี้ยงปลาต่อไป ย่อมเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑

7/15/2020

fppt.com



(๖) การใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต

ฎีกาที่ ๗๒๗๑/๖๐ แม้การยื่นคำร้องต่าง ๆ ของฝ่ายจำเลยในชั้นขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดจะเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย แต่พฤติการณ์ตามข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาประวิงเวลาเพื่อหวังผลในทางคดีและมีผลประโยชน์จากค่าเช่าที่จำเลยที่ ๑ ยังคงนำอาคารพิพาทออกให้บุคคลภายนอกเช่าตลอดมาระหว่างมีข้อพิพาทในชั้นบังคับคดี อันแสดงให้เห็นว่า จำเลยที่ ๑ มิได้มีเจตนาใช้สิทธิของตนโดยสุจริต จึงเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่โจทก์เป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ตาม มาตรา ๔๒๑ รับฟังได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ (เทียบฎ.๖๗๐๒/๒๕๕๓)

7/15/2020

fppt.com



จงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent)

- จงใจ (Intentional) คือ รู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน
- ส่วนผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดไม่สำคัญ แม้ผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากกว่าที่เข้าใจ
- ถ้าได้กระทำโดยที่เข้าใจว่าจะมีผลเสียหายอยู่บ้างแล้วแม้จะเล็กน้อยเพียงใดก็เป็นการจงใจอยู่นั่นเอง



7/15/2020

fppt.com

129

จงใจ(ทางแพ่ง) ต่างกับ เจตนา(ทางอาญา)

เจตนา ต้องมีความมุ่งหมายอันประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะ ส่วนจงใจ ไม่ต้องมุ่งหมายต่อผลอันใด โดยเฉพาะ เพียงแต่รู้ว่าจะเกิดความเสียหายแก่เขาเท่านั้นก็พอ

ฎีกาที่ ๑๑๐๔/๒๕๐๙ จำเลยถูกศาลพิพากษาลงโทษฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา ตามป.อ. มาตรา ๒๙๐ ถือว่าจำเลยได้ทำละเมิดต่อผู้ตายแล้ว เพราะการที่จำเลยใช้มีดแทงผู้ตายก็เป็นการกระทำโดยจงใจทำร้ายผู้ตายโดยผิดกฎหมายอยู่ในตัวแล้ว แม้จะไม่มีเจตนาฆ่าก็ได้ชื่อว่ากระทำละเมิด แต่การละเมิดนั้นถึงกับมีเจตนาจะฆ่าหรือทำให้ตายโดยไม่มีเจตนา นั้นเป็นเรื่องของเจตนาในการทำผิดทางอาญา เจตนากระทำกับจงใจกระทำจะตีความอนุโลมอย่างเดียวกันมิได้



7/15/2020

fppt.com

130

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๒๙/๒๕๔๖ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาพลศึกษา ได้สั่งให้นักเรียนชั้น ม.๑ วิ่งรอบสนามระยะทาง ๒๐๐ เมตร ต่อ ๑ รอบ จำนวน ๓ รอบ เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนการเรียนวิชาพลศึกษาในภาคปฏิบัติ และได้สั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนามต่ออีก ๓ รอบ เป็นการทำโทษที่วิ่งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเหมาะสมตามสมควรแก่พฤติการณ์ แต่การที่สั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนามต่อไปอีก ๓ รอบ และเมื่อนักเรียนยังทำไม่ได้เรียบร้อย ก็สั่งให้นักเรียนวิ่งต่อไปอีก ๓ รอบ ในช่วงเวลาหลังเที่ยงวันเพียงเล็กน้อย สภาพอากาศร้อนและมีแสงแดดแรง นับเป็นการใช้วิธีการลงโทษนักเรียนที่ไม่เหมาะสมและไม่ชอบเพราะจำเลยที่ ๑ น่าจะสังเกตเห็นได้ว่าการลงโทษนักเรียนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๑๒ ปี ด้วยวิธีการดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียนได้ เป็นความประมาทเลินเล่อจนทำให้เด็กชาย พ. ซึ่งเป็นโรคหัวใจอยู่ก่อนล้มลงในการวิ่งรอบสนามรอบที่ ๑๑ และถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา เพราะสาเหตุระบบหัวใจล้มเหลว การตายของเด็กชาย พ. จึงเป็นผลโดยตรงจากการวิ่งออกกำลังกายตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ **แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ทราบว่าเป็นโรคหัวใจก็ตาม** มิใช่เกิดจากเหตุสุดวิสัย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดเป็นเหตุให้เด็กชาย พ. ถึงแก่ความตาย แต่ความไม่รู้ของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นเหตุ

ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้น้อยลง

7/15/2020

fppt.com



ทฤษฎี “กะโหลกบาง” (Eggshell Skull Rule)

โจทก์เป็นลูกจ้างจำเลย ในตำแหน่งช่างเคลือบสังกะสีมีหน้าที่ยกวัสดุโดยใช้เครนยกไปใส่ในเตาหลอม ขณะที่โจทก์ทำงาน วัตถุบางอย่างกระเด็นออกจากเตาหลอม และตีเข้าที่แกว่งของเครื่องรีดแผ่นเหล็ก จนเป็นเหตุให้ปากโจทก์ถูกเผาไหม้ซึ่งพัฒนาไปเป็นโรคมะเร็งและโจทก์ตายในสามปีต่อมา ศาลพิพากษาว่าจำเลยต้องรับผิดชอบในการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ **แม้ว่าโจทก์จะเป็นมะเร็งผิวหนังมาก่อน ซึ่งทำให้ความเสียหายอย่างรุนแรงมากกว่าที่ควรจะเป็นก็ตาม** อันเป็นการพิสูจน์ตามทฤษฎี “กะโหลกบาง” (Eggshell Skull Rule) ที่กำหนดไว้ว่า บุคคลจะต้องรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในผลของการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ แม้จะเกิดความเสียหายมากขึ้นหรือเป็นความเสียหายพิเศษ ซึ่งหมายความว่าความเสียหายพิเศษที่เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่ความเสียหายที่ไกลกว่าเหตุ

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๓๕๐๓/๒๕๔๓ การกระทำโดยเจตนาในทางอาญาและการกระทำโดยจงใจในทางแพ่งมีความหมายทำนองเดียวกัน กล่าวคือ การกระทำโดยเจตนาในทางอาญา หมายถึงการกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ส่วนการกระทำโดยจงใจในทางแพ่ง หมายถึง **กระทำโดยรู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำของตนหรืออีกนัยหนึ่งคือ กระทำโดยรู้ว่า จะเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น** อันมีความหมายกว้างกว่าการกระทำโดยเจตนาในทางอาญา



7/15/2020

fppt.com

133

รู้ว่าจะเกิดความเสียหาย

ฎีกาที่ ๓๕๔๘/๒๕๓๙ โจทก์จำเลยโต้เถียงสิทธิครอบครองที่ดินกันอยู่ การที่จำเลยเข้าไปไถ่ปรับที่ดินก็ด้วยเชื่อโดยสุจริตว่ามีสิทธิโดยชอบที่จะเข้าไปทำได้ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานบุกรุกและทำให้เสียหาย ต้องฟังว่าจำเลยมิได้ทำละเมิดแก่โจทก์

ฎีกาที่ ๕๕๒๑/๒๕๕๐ จำเลยทั้งสองรู้แล้วว่าจำเลยทั้งสองปลูกสร้างอาคารและรั้วรูก้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ในขณะที่เริ่มก่อสร้างแต่เพียงบางส่วน แต่จำเลยทั้งสองยังจงใจก่อสร้างต่อไปจนแล้วเสร็จ ทั้งๆ ที่โจทก์ได้แจ้งให้ทราบก่อนแล้ว การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต เป็นการละเมิดต่อโจทก์



7/15/2020

fppt.com

134

ฎีกาที่ ๗๘๕/๖๐ จำเลยปลอมเอกสารสัญญากู้เงินและนำเอกสารปลอมไปฟ้องโจทก์ทั้งสองต่อศาลชั้นต้น จนศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชดเชยหนี้ แล้วจำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดเงินเดือนโจทก์ที่ ๑ ยึดทรัพย์ของโจทก์ทั้งสองขายทอดตลาด และจำเลยยังนำผลคำพิพากษาในคดีแพ่งไปฟ้องโจทก์ที่ ๒ ต่อศาลล้มละลายกลางเป็นกรณีที่จำเลยจงใจก่อให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดแก่โจทก์ทั้งสอง จึงเป็นการทำละเมิด ซึ่งจำเลยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสองด้วยการคืนทรัพย์สินที่โจทก์ทั้งสองต้องสูญเสียไปหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตาม ม.๔๗๘ ว.๒

7/15/2020

fppt.com



135

ประมาทเลินเล่อ

- คือ การกระทำโดยไม่จงใจ แต่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเท่าที่สมควรจะต้องใช้
- ระดับความระวังใช้มาตรฐานเทียบกับบุคคลที่มีความระวังตามพฤติการณ์เช่นเดียวกับผู้กระทำให้เกิดความเสียหาย
- ระดับความระวังจึงขึ้นอยู่กับผู้กระทำแต่ละราย

7/15/2020

fppt.com



136

(๑) ผู้กระทำเป็นหญิง

ฎีกาที่ ๗๖๙/๒๕๑๐ จำเลยเป็นหญิงอายุ ๒๘ ปี ขับรถมาคนเดียว ขณะหยุดรถรอสัญญาณไฟเมื่อเวลา ๒๑ นาฬิกาได้มีคนร้ายเปิดประตูรถเข้าไปนั่งคู่ และใช้ระเบิดมือชูให้ขับรถไป จำเลยตกใจขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟ ออกไปชนรถที่แล่นสวนมาโดยไม่ได้เจตนาตามพฤติการณ์เช่นนี้ จะว่าการชนเกิดเพราะความประมาทของจำเลยไม่ได้ เพราะบุคคลที่อยู่ในภาวะตกตะลึงกลัวจะให้ความระมัดระวังเช่นบุคคลปกติหาได้ไม่ เมื่อจำเลยไม่ได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อทำละเมิด จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่รถชนกันนั้น



7/15/2020

fppt.com

(๒) ผู้กระทำเป็นแพทย์

ฎีกาที่ ๕๐๐๙/๒๕๖๒ แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังว่าจำเลยที่ ๒ **วินิจฉัยอาการผิดพลาด** เนื่องจากโจทก์มิได้ตั้งครุภัณฑ์นอกตลก แต่เป็นการตั้งครุภัณฑ์ในมดลูกและเป็นภาวะที่แท้งบุตรไม่ครบ ซึ่งอาจจะใช้วิธีการรักษาด้วยการดูดมดลูกหรือวิธีการอื่นโดยไม่จำเป็นต้องผ่าตัดตามที่โจทก์อ้างก็ตาม **แต่กรณีจะถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่** นอกจากต้องพิจารณาจากมาตรฐานการรักษาตามวิชาชีพของแพทย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบวิธีปฏิบัติในการรักษาผู้ป่วยทางด้านสูตินรีเวชแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งคดีและเหตุผลประการอื่นประกอบด้วย เนื่องจากพยาธิสภาพของผู้ป่วยและอาการเจ็บป่วยจากการตั้งครุภัณฑ์ในผู้ป่วยแต่ละรายนั้นอาจมีความแตกต่างกันได้ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการวินิจฉัยของแพทย์และนำไปสู่วิธีการรักษาที่ไม่เหมือนกันได้ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าแพทย์ได้ตรวจรักษาผู้ป่วยโดยปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบวิธีปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพแพทย์เฉพาะทางนั้นด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะการณ์ จำเป็นที่ต้องให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยเร็วเพื่อให้พ้นจากความเสียหายภัยอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายด้วยแล้ว แม้ผลการรักษาจะไม่เป็นไปตามข้อวินิจฉัยของแพทย์ที่ให้ไว้ก็ตาม **กรณีย่อมไม่อาจถือว่าแพทย์ผู้นั้นกระทำประมาทเลินเล่อ** เมื่อจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจรักษาอาการเจ็บป่วยจากการตั้งครุภัณฑ์ของโจทก์ตามความรู้ความสามารถโดยปฏิบัติถูกต้องตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึง



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๙๐๔๒/๒๕๖๐ การตรวจอัลตราซาวด์สามารถเห็นอวัยวะส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกร่างกายของทารกในครรภ์ได้ หากจำเลยที่ ๓ ไม่สามารถมองเห็นความผิดปกติหรือความพิการของทารกในครรภ์ก็มีหน้าที่ต้องแจ้งผลการตรวจให้โจทก์ที่ ๑ ทราบว่ายังไม่สามารถตรวจพบความพิการในส่วนแขนและขาของทารกได้ เพราะยังมองเห็นไม่ครบถ้วน การที่จำเลยที่ ๓ แจ้งว่าทารกในครรภ์มีสภาพร่างกายสมบูรณ์หรือไม่พบความผิดปกติ ทั้งๆที่สภาพร่างกายทารกมีความพิการรุนแรง ย่อมทำให้โจทก์ที่ ๑ เสียโอกาสในการตัดสินใจว่าจะหาทางแก้ไขเยียวยาหรือดำเนินการเกี่ยวกับโจทก์ที่ ๒ และหากโจทก์ที่ ๑ ทราบข้อมูลที่ต้องครบถ้วน ย่อมมีโอกาสเตรียมใจยอมรับกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นก่อนการคลอดมากกว่าที่จะรู้ถึงความพิการของโจทก์ที่ ๒ โดยกะทันหันกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจโจทก์ที่ ๑ อย่างรุนแรง การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ไม่พบความพิการของโจทก์ที่ ๒ และได้แจ้งโจทก์ที่ ๑ ทราบข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนด้วยภาษาที่โจทก์ที่ ๑ จะเข้าใจได้ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นการละเมิดทำให้โจทก์ที่ ๑ ได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจอันเป็นความเสียหายแก่นามย

fppt.com

139

ฎีกาที่ ๖๐๙๒/๒๕๕๒ การตรวจร่างกายของผู้ป่วยถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการที่แพทย์จะวินิจฉัยโรคว่าผู้ป่วยเป็นโรคอะไร พยาธิสภาพอยู่ที่ไหนและอยู่ในระยะใด เพื่อจะนำไปสู่การรักษาได้ถูกต้อง ในขั้นตอนนี้แพทย์จักต้องใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์มิให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ เพราะอาจนำมาซึ่งอันตรายที่จะเกิดแก่ร่างกายหรือชีวิตของผู้ป่วยในขั้นตอนการรักษาที่ต่อเนื่องกัน การที่จำเลยที่ ๓ มิได้ตรวจดูอาการของโจทก์ตั้งแต่แรกเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพนมสารคามด้วยตนเอง แต่วินิจฉัยโรคและสั่งการรักษาอาการของโจทก์ตามที่ได้รับรายงานทางโทรศัพท์จากพยาบาลแทนโดยไม่ได้ตรวจสอบประวัติการรักษาของโจทก์ด้วยตนเอง แม้จำเลยที่ ๓ จะสอบถามอาการและประวัติการรักษาของโจทก์จากพยาบาลก่อนที่พยาบาลจะฉีดยาให้แก่โจทก์เพื่อทำการรักษา ก็มีวิสัยของบุคคลผู้มีวิชาชีพเป็นแพทย์จะพึงกระทำ ทั้งห้องแพทย์เวรกับห้องฉุกเฉินที่โจทก์อยู่ห่างกันเพียง ๒๐ เมตร และไม่มีเหตุสุดวิสัยอันทำให้จำเลยที่ ๓ ไม่สามารถมาตรวจวินิจฉัยอาการของโจทก์ได้ด้วยตนเอง ถือได้ว่าจำเลยที่ ๓ ประมาทเลินเล่อ เมื่อพยาบาลได้ฉีดยาปริศนาให้แก่โจทก์ตามที่จำเลยที่ ๓ สั่งการหลังจากนั้นโจทก์มีอาการแพ้อย่างรุนแรงโดยโจทก์ไม่มีอาการเขาน้ำนั้นมาก่อน จึงเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยที่ ๓ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

fppt.com

140

ฎีกาที่ ๕๐๑๘/๒๕๕๐ จำเลยที่ ๓ เป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาล ส. และเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โจทก์ที่ ๑ มีอาการเจ็บครรภ์ได้เข้ารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาล ส. มีจำเลยที่ ๓ เป็นแพทย์ผู้ตรวจรักษาโดยวิธีผ่าตัดทำคลอด แต่ทารกในครรภ์ได้ถึงแก่ความตาย จำเลยที่ ๓ ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจรักษาโจทก์ที่ ๑ ตามความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพแพทย์แล้ว การกระทำของจำเลยที่ ๓ จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่จำเลยที่ ๓ สังกัด จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ทั้งสอง



7/15/2020

fppt.com

(๓) ผู้กระทำเป็นครู

ฎีกาที่ ๔๔๖๖/๒๕๕๑ ฐานที่เกิดเหตุใช้ประกอบการแสดงละครวิชาภาษาไทย ซึ่งจำเลยที่ ๔ ทำหน้าที่สอนวิชาดังกล่าวให้นักเรียน นอกจากจำเลยที่ ๔ จะต้องทำหน้าที่ให้ความรู้อบรมสั่งสอนนักเรียนในวิชาภาษาไทยแล้ว ยังถือว่าจำเลยที่ ๔ ได้รับความหมายให้ดูแลนักเรียนซึ่งยังเป็นผู้เยาว์ให้ได้รับความปลอดภัย ให้ประพฤติตนอยู่ในระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่ไปก่อเรื่องเดือดร้อนเสียหายใดๆ แก่ผู้อื่น การที่จำเลยที่ ๔ สั่งให้นักเรียนทำธนูเป็นอุปกรณ์การเรียน จำเลยที่ ๔ น่าจะใช้ความระมัดระวังคาดหมายหรือเล็งเห็นได้ว่าอาจเกิดอันตรายแก่กายได้ หากนักเรียนนำไปใช้ยิงเล่นใส่กัน และจำเลยที่ ๔ ไม่ได้สั่งให้นักเรียนนำธนูไปทำลายทิ้งหรือเก็บไว้ในที่ปลอดภัยหรือห้ามมิให้นำธนูไปใช้เล่นกัน เพราะยังมีธนูในห้องเรียนอีกหลายคัน เช่นวิสัยผู้มีอาชีพครูทั่วไปจะถือปฏิบัติ แต่จำเลยที่ ๔ ปฏิบัติไม่ชอบและขาดความรอบคอบจึงเป็นความประมาทเลินเล่อ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๔ มีส่วนกระทำละเมิดเป็นเหตุให้โจทก์เสียหายแก่ร่างกาย



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๗๓๘๓/๒๕๕๘ อ. ครูประจำชั้นของโจทก์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนของจำเลยมีส่วนประมาทเล็กน้อยในการดูแลความปลอดภัยของโจทก์โดยละเลยไม่รับนำโจทก์ไปให้แพทย์ตรวจรักษาดวงตา หลังจากทราบว่ามีโจทก์ถูกเด็กชาย ณ. ใช้หนังสติ๊กยิงแทงดินสอถูกดวงตาข้างซ้าย ซึ่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวมีส่วนทำให้ดวงตาข้างซ้ายของโจทก์ติดเชื้อ โดยหากดวงตาข้างซ้ายของโจทก์ไม่ติดเชื้อก็อาจจะไม่ถึงขนาดสูญเสียการมองเห็น เมื่อโจทก์ต้องสูญเสียการมองเห็นในเวลาต่อมา จำเลยจึงต้องรับผิดชอบในผลของความประมาทเล็กน้อยของเจ้าหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ ประกอบ ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

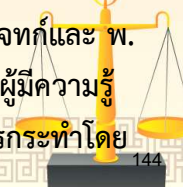


fppt.com

(๔) ผู้กระทำเป็นทนายความ

ฎีกาที่ ๒๑๗๓๐/๒๕๕๖ ทนายความอันเป็นวิชาชีพด้านกฎหมาย จึงต้องมีความละเอียดรอบคอบและมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์เป็นพิเศษ โดยเฉพาะการฟ้องคดีล้มละลาย บุคคลผู้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมถูกจำกัดสิทธิต่าง ๆ แต่จำเลยที่ ๔ เพียงตรวจสอบหมายเลขประจำตัวประชาชนของ พ. ลูกหนี้นำไปขอคัดสำเนาทะเบียนราษฎร จึงฟ้องโจทก์เป็นคดีล้มละลาย ทั้ง ๆ ที่โจทก์มีชื่อแตกต่างจาก พ. และจำเลยที่ ๔ ก็มีข้อมูลของ พ. ตามสำเนาทะเบียนบ้าน หากตรวจสอบก็จะทราบได้โดยง่ายว่า ชื่อและนามสกุล วันเดือนปีเกิด รวมทั้งชื่อบิดามารดาโจทก์กับ พ. นั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อันแสดงว่าโจทก์และ พ. เป็นคนละคนกัน แต่จำเลยที่ ๔ หาได้กระทำไม่ ไม่สมกับเป็นผู้มีความรู้

ความชำนาญด้านกฎหมายในวิชาชีพทนายความ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเล็กน้อย



fppt.com

ฎีกาที่ ๖๐๔๐/๕๑ ผู้ขอใช้ชื่อว่านางสาวรจนายืนคำขอเช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านที่มีการปลอมแก้ไขชื่อจาก นางค์ลักษณ์เป็นรจนายืน ซึ่งเป็นคนละคนกับโจทก์และ ก่อนฟ้องคดีจำเลยที่ ๒สามารถที่จะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผู้เช่าใช้บริการหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าวได้ แต่จำเลยที่ ๒ก็ไม่ได้กระทำกลับฟ้องโจทก์ให้รับผิดชอบใช้ค่าบริการโทรศัพท์ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ประมาทไม่ใยดีต่อผลแห่งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่โจทก์ จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร พฤติการณ์จึงถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์แล้ว จำเลยที่ ๒ จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ม.๔๒๐

fppt.com

(๕) ผู้กระทำเป็นธนาคาร

- ฎีกาที่ ๖๗๔๐/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ ประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน การจ่ายเงินตามเช็คที่มีผู้มาขอเบิกเงินจากธนาคารเป็นงานส่วนหนึ่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งจะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ จำเลยที่ ๑ ย่อมมีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อในเช็คว่าเป็นลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายหรือไม่ยิ่งกว่าบุคคลธรรมดา ทั้งต้องมีความระมัดระวังในการจ่ายเงินตามเช็คยิ่งกว่าวิญญูชนทั่วๆ ไป

7/15/2020

fppt.com



146

(๖) ผู้กระทำเป็นผู้รับจ้างซ่อมรถ

ฎีกาที่ ๕๕๕/๒๕๕๓ รถยนต์กระบะคันพิพาทเข้าซ่อมที่อู่ของจำเลยที่ ๒ และในระหว่างที่ทำการซ่อมรถยนต์ได้ถูกคนร้ายลักไป ถือได้ว่ารถยนต์กระบะคันพิพาทอยู่ในความครอบครองของจำเลยที่ ๒ ดังนั้น จำเลยที่ ๒ จะต้องเก็บรักษารถยนต์กระบะคันพิพาทไว้ในที่ปลอดภัยในระหว่างการซ่อม ทั้งต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อมิให้รถยนต์กระบะคันพิพาทต้องสูญหายหรือเสียหาย จำเลยที่ ๒ นำรถยนต์กระบะคันพิพาทไปจอดไว้บริเวณที่ว่างหน้าอู่โดยไม่มีรั้วรอบขอบชิดอันเป็นเครื่องป้องกันการเคลื่อนย้ายรถยนต์และไม่ได้จัดให้มีผู้ดูแลรักษารถยนต์แต่อย่างใด ทั้งเมื่อรถยนต์คันพิพาทหายไปจำเลยที่ ๒ ก็ได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ ช. เจ้าของรถยนต์กระบะคันพิพาทเป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเท่ากับว่าจำเลยที่ ๒ ยอมรับผิดในเหตุที่รถยนต์กระบะคันพิพาทหายไป ในระหว่างที่อยู่ในความครอบครองของตน ตามพฤติการณ์ดังกล่าวนับได้ว่า เป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ ที่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้รถยนต์กระบะคันพิพาทต้องสูญหาย การปฏิบัติต่อลูกค้าของจำเลยที่ ๒ ในการนำรถยนต์ที่นำมาซ่อมแล้วไม่เสร็จจอดไว้บริเวณหน้าอู่ มิได้เป็นการแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้รถยนต์สูญหายแต่อย่างใดและการที่ไม่เคยมีรถยนต์สูญหายหรือได้รับความเสียหายมิได้เป็นหลักประกันว่าจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

7/15/2020

fppt.com



(๗) ผู้กระทำเป็นคณะกรรมการ

ฎีกาที่ ๕๓๙๕/๒๕๕๐ หน้าที่ของคณะกรรมการเปิดของประกวดราคาเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ คือต้องตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา แคตตาล็อก หรือแบบรูปและรายละเอียดของพัสดุที่เสนอขึ้นไป และคัดเลือกพัสดุซึ่งเสนอขึ้นไปนั้นให้ถูกต้องตรงกับที่กำหนดไว้ การที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ตรวจสอบคุณลักษณะของสมุดตัวอย่างที่ร้านพัฒนาพานิชเสนอขายแต่เพียงใช้มือจับและตาดูเท่านั้น แม้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จะไม่มีความรู้ในเรื่องคุณลักษณะของเนื้อในของสมุดที่ต้องตรวจสอบคุณลักษณะก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้รับการแต่งตั้งมอบหมายให้เป็นกรรมการเปิดของประกวดราคาจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ไม่ชวนขวยดำเนินการศึกษางานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพียงแต่ตรวจสอบคุณลักษณะเนื้อในของสมุดโดยการจับด้วยมือและดูด้วยตาเท่านั้นยังไม่เพียงพอและเมื่อปรากฏว่าสมุดที่ร้าน พ. เสนอขายไม่ใช่ขนาดตามที่กำหนดไว้ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายจึงถือว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

7/15/2020

fppt.com



จำเลยที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่แผนกพัสดุ จำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าแผนกพัสดุ และเป็นผู้เห็นชอบให้ซื้อสมุดที่จำเลยที่ ๑ที่ ๒ เสนอมา ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๒๒ ได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พัสดุ ไว้ ว่าก่อนดำเนินการซื้อหรือจ้างทุกวิธีนอกจากการซื้อที่ดินตามข้อ ๒๓ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการดังต่อไปนี้ (๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องซื้อหรือจ้าง(๒) รายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างและตามข้อ ๔๒(๔)กำหนดว่า เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลประการใดให้เสนอความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อหัวหน้า ส่วนราชการเพื่อสั่งการโดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ เป็นเจ้าหน้าที่โดยตรงที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติของพัสดุที่จะซื้อ แต่จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ ปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบคุณลักษณะของกระดาษที่จัดซื้อ เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์เช่นกัน



7/15/2020

fppt.com

จำเลยที่ ๕ ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดจำเลยที่ ๖ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำเลยที่ ๗รองผู้ว่าราชการจังหวัด และจำเลยที่ ๘ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่เพียงแต่เสนอความเห็นตามลำดับชั้นว่าควรจัดซื้อพัสดุหรือไม่ โดยไม่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณลักษณะเนื้อในของสมุดดังกล่าว การที่จำเลยที่ ๘ เป็นผู้อนุมัติให้จัดซื้อ ซึ่งหากไม่มีการเสนอความเห็นตามขั้นตอนจากคณะกรรมการรับของคณะกรรมการเปิดซองและตรวจรับพัสดุแล้ว จำเลยที่ ๘ ก็ไม่อาจสั่งการจัดซื้อได้เพราะไม่ผ่านขั้นตอนในการจัดซื้อตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนจำเลยที่ ๗ เมื่อจำเลยที่ ๘อนุมัติให้จัดซื้อเพียงแต่ลงลายมือชื่อในสัญญาซื้อขายในฐานะผู้ซื้อเท่านั้นเอง ดังนี้ จำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๘จึงไม่ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้โจทก์เสียหายไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์



7/15/2020

fppt.com

จำเลยที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ จำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าแผนกพัสดุมีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณลักษณะของสมุดที่จัดซื้อตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๒๒ ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องซื้อหรือจ้าง รายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างและตามข้อ ๔๒(๔) ให้คณะกรรมการเปิดซองหรือกรรมการจัดซื้อเสนอความเห็นผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ดังนั้นเจ้าหน้าที่แผนกพัสดุจึงมีหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบคุณลักษณะของ สมุดที่จัดซื้อ จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ จะอ้างว่าไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นหาได้ไม่



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๒๒๑๗/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๙ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ได้ลงนามอนุมัติจัดซื้อหนังสือแบบทดสอบประเมินผลฉบับบูรณาการชั้นป.๑ ซึ่งเป็นหนังสือประกอบหลักสูตรเท่านั้น โดยวิธีการพิเศษ ทั้งที่ไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดซื้อและซื้อจากร้านสหกรณ์กลาโหม จำกัด ซึ่งมีใช้หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อันเป็นการขัดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๒๒ แม้หนังสือที่ขออนุมัติจัดซื้อได้ผ่านการตรวจสอบของจำเลยร่วมที่ ๑ ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำเลยร่วมที่ ๒ ซึ่งเป็นปลัดจังหวัด และจำเลยร่วมที่ ๓ ซึ่งเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นก็ตาม แต่จำเลยที่ ๙ เป็นผู้อนุมัติขั้นสุดท้ายต้องไตร่ตรองให้ละเอียดรอบคอบ ไม่ใช่เพียงแต่ลงนามอนุมัติผ่านไปตามความเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาเท่านั้น เมื่อการอนุมัติจัดซื้อเป็นเหตุให้โจทก์ซื้อหนังสือ



พิพาทแพ่งไป การกระทำของจำเลยที่ ๙ จึงเป็นความประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์เสียหาย ต้องร่วมรับผิดชอบโจทก์

7/15/2020

fppt.com

ความเสียหายนั้นเป็นผลมาจากการกระทำนั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลของการกระทำ (Causation)

ในระบบ Civil Law เยอรมันแบ่งเป็น ๒ ทฤษฎี

- ๑. ทฤษฎีเงื่อนไข (Theory of Conditions) หรือทฤษฎีผลโดยตรง
ถือว่า ถ้าไม่มีการกระทำแล้วความเสียหายย่อมไม่เกิด ผู้กระทำจึงต้อง
รับผิดชอบ โดยไม่คำนึงว่ายังมีเหตุอื่นที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วย
เพราะถ้าไม่มีเหตุทุก ๆ ประการรวมเข้าด้วยกันแล้วผลก็ย่อมไม่เกิดขึ้น
แต่ละเหตุจึงมีน้ำหนักเท่ากัน
- ๒. ทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม (Theory of Adequate) หรือทฤษฎีผล

ธรรมดา ถือว่า ผลที่ผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบต้องเป็นผลตามปกติที่ควรจะ
เกิดจากการกระทำ ไม่ห่างไกลจนไม่สามารถจะคาดหมายได้

7/15/2020

fppt.com



153

- ระบบ Common Law ศาลอังกฤษถือตามทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม
- ต่อมาคดี Re Polemis ค.ศ. ๑๙๒๑ แม้การที่ไม่กระดานตกลงไปได้
ห้องเรือจะเป็นเรื่องที่ไม่อาจคาดหมายได้ว่าจะทำให้เกิดความเสียหาย
ขึ้นถึงไฟไหม้เรือ แต่เมื่อเป็นผลโดยตรงจากความประมาทของจำเลย
จำเลยจึงต้องรับผิดชอบ
- ต่อมาคดี Wagon Mound ค.ศ. ๑๙๖๑ ถ้าไม่สามารถคาดเห็นได้
จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ ลูกจ้างของจำเลยทำให้น้ำมันจำนวนมากไหลลงสู่
อ่าว หลังจากนั้น ๖๐ ชั่วโมงต่อมาได้เกิดไฟลุกไหม้น้ำมันขึ้นทำให้
ท่าเรือของโจทก์ได้รับความเสียหาย

7/15/2020

fppt.com



154

- Polemis V. Furness, Whithy & Co, ๑๙๒๑ จำเลยได้เช่าเรือโจทก์เพื่อบรรทุกน้ำมันเบนซินและ/หรือน้ำมันปิโตรเลียมบรรจุในถัง ระหว่างเดินทางในทะเล มีคราบน้ำมันที่รั่วออกมาจากถังบรรจุน้ำมันไปตกค้างอยู่ที่ท้องเรือ และบางส่วนได้กลายเป็นไอน้ำมัน (Petro/Vapour) ซึ่งเมื่อเรือเข้าจอดเทียบท่าคนงานของจำเลยได้ทำไม้กระดานสำหรับทอดเดินข้ามตกลงไปในท้องเรือ เป็นเหตุทำให้เกิดประกายไฟจนไฟลุกลามและไอน้ำมันดังกล่าวเกิดจุดระเบิดขึ้น เรือได้รับความเสียหายทั้งหมด (Totally Destroyed)



7/15/2020

fppt.com

- Wagon Mound ๑๙๖๑ โจทก์กำลังซ่อมเรืออยู่ ลูกจ้างของโจทก์ใช้ไฟฟ้าเชื่อมโลหะ จำเลยเช่าเรือของโจทก์และอยู่ห่างจากท่าเรือของโจทก์ ๖๐๐ ฟุต ได้เติมน้ำมันเรือ ลูกจ้างของจำเลยประมาทเลินเล่อทำให้น้ำมันจำนวนมากไหลลงสู่อ่าว หลังจากนั้น ๖๐ ชั่วโมงได้เกิดไฟลุกไหม้เพราะเศษโลหะที่หลอมตัวจากการเชื่อมโลหะทำให้วัตถุที่ติดไฟง่ายลุกไหม้ตกลงไปใต้ท่าเทียบเรือและลามไปทำให้น้ำมันลุกเป็นไฟ จนทำให้ท่าเรือของโจทก์เสียหาย ศาลอังกฤษยกฟ้องเพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นความเสียหายที่ไม่มีเหตุที่จำเลยจะคาดเห็นได้



7/15/2020

fppt.com

- ท่าน อ.จิตติ เห็นว่า ศาลไทยไม่ได้ยึดทฤษฎีใดเป็นสรณะ แต่เอามาใช้ควบคู่กัน แล้วแต่ว่าทฤษฎีใดจะเป็นเป็นธรรมกับคู่กรณีที่สุด เป็นที่มาของทฤษฎีผลโดยตรงที่ไม่ไกลไปกว่าเหตุ
- ศาลฎีกาใช้คำว่า ผลโดยตรงจากการกระทำ หาใช่เป็นผลที่ไกลเกินกว่าเหตุ (ฎีกาที่ ๑๐๘๙/๒๕๑๙, ๔๑๗๑/๒๕๒๙, ๒๕๗๑/๒๕๔๑, ๗๒๙๒/๒๕๔๓)



7/15/2020

fppt.com

157

ฎีกาที่ ๗๒๙๒/๒๕๔๓ หลังจากออกจากโรงพยาบาลแล้ว เด็กชาย ก. มีอาการทางสมองพิการ แขนขาซีกเกร็งไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องให้ยาลดอาการทางสมองและหากมีอาการเกร็งก็ต้องทำกายภาพบำบัดทุกวันเด็กชาย ก. จะต้องอยู่ในสภาพช่วยเหลือตนเองไม่ได้เช่นนั้นตลอดไปค่าดูแลรักษาที่จะต้องใช้จ่ายต่อไปจึงเป็นค่าใช้จ่ายอันต้องเสียไปเนื่องจากการกระทำละเมิดให้เสียหายแก่ร่างกายในอนาคตเป็นคนละส่วนกับค่ารักษาพยาบาลที่โจทก์ได้จ่ายไปก่อนแล้วและไม่เป็นการกำหนดค่าเสียหายซ้ำซ้อนกัน ทั้งเมื่อเด็กชาย ก. อยู่ในสภาพไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ย่อมเสียความสามารถประกอบการงานโดยสิ้นเชิงทั้งในเวลาปัจจุบันและในอนาคต **ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของจำเลย หาใช่ไกลเกินเหตุ**
ไม่ โจทก์เรียกร้องค่าเสียหายในการสูญเสียความสามารถในการประกอบการงานได้



7/15/2020

fppt.com

158

ฎ.๘๗๘๙/๕๙ จำเลยที่ ๑ ขับรถชนท้ายรถยนต์
หมายเลขทะเบียน ๖ ค - ๒๙๙๘ กทม เป็นเหตุให้
รถคันดังกล่าวพุ่งชนรถแท็กซี่ และรถตู้ซึ่งอยู่ด้าน
หน้าได้รับความเสียหาย การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถชน
รถคันอื่นจนทำให้เกิดความเสียหายแก่รถอื่นถึง ๓
คัน ย่อมเป็นผลโดยตรงอันเกิดจากความประมาท
เลินเล่อของจำเลยที่ ๑ ซึ่งขับรถด้วยความเร็วสูง
ในขณะที่เมาสุรา

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๘๙๘/๒๕๑๘ คนขับรถของจำเลยขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้
ชนรถที่บรรทุกยางรถยนต์ จนทำให้ยางรถยนต์ที่บรรทุกตกลงไปจากรถ จึง
เห็นได้ว่า การที่ยางรถยนต์ถูกคนร้ายลักไปนั้นเกิดขึ้นเพราะความผิดของ
คนขับรถของจำเลยที่ขับรถโดยประมาท เป็นเหตุให้ชนรถบรรทุกยาง ซึ่ง
ถ้าไม่ชนก็คงไม่ถูกคนร้ายลักในที่เกิดเหตุ จึงนับว่าการสูญหายของยาง
รถยนต์เป็นผลโดยตรงจากการละเมิดรายนี้ จำเลยต้องรับผิดชอบใช้
ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ ในผลแห่งละเมิดของคนขับรถของจำเลย

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๗๙๗๓-๗๙๗๕/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๔ ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขับรถบรรทุกวัตถุระเบิดของจำเลยที่ ๑ ที่จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้นำไปส่งที่คลังสินค้าของจำเลยที่ ๑ ไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ระหว่างการขนส่งจำเลยที่ ๔ ประมาทเลินเล่อขับรถด้วยความเร็วเกินสมควรแล่นเข้าทางโค้งที่เกิดเหตุซึ่งเป็นทางโค้งหักข้อศอกโดยไม่ระมัดระวังจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถควบคุมรถได้ ทำให้รถเสียหลักพลิกคว่ำวัตถุระเบิดซึ่งบรรทุกมาตกกระจายอยู่บนพื้นถนน หลังจากนั้นก็มีชาวบ้านเข้ามายุ่งเกี่ยวกับวัตถุระเบิดที่ตกกระจายอยู่บนพื้นถนนดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดระเบิดขึ้นทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บรวมหลายร้อยคน และทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสามได้รับความเสียหาย การกระทำของชาวบ้านที่ทำให้เกิดระเบิดขึ้นเช่นนี้เป็นเหตุแทรกแซงที่วิญญูชนคาดหมายได้เพราะเป็นเรื่องธรรมดาเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบนทางหลวง ก็จะมีชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงรวมทั้งประชาชนที่ใช่วดยานสัญจรผ่านที่เกิดเหตุจะหยุดรถลงไปมุงดูเหตุการณ์และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บ รวมทั้งอาจมีคนไม่ดีซึ่งปะปนอยู่ในกลุ่มคนเหล่านั้นถือโอกาสหยิบฉวยเอาทรัพย์สินสิ่งของที่ตกหล่นไปได้ ทั้งการขนส่งวัตถุระเบิดครั้งนี้ก็ได้จัดให้มีป้ายข้อความว่า "วัตถุระเบิด" ติดแสดงไว้ให้เห็นได้ง่ายที่ด้านหน้าและด้านหลังรถบรรทุกวัตถุระเบิดคันเกิดเหตุด้วย จึงต้องถือว่าเหตุระเบิดที่เกิดขึ้นเป็นผลใกล้ชิดสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากการขับรถโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๔



fppt.com

ฎีกาที่ ๑๓๕๘-๑๓๖๙/๒๕๐๖ การที่จำเลยรื้อห้องแถวดังกล่าว ทำให้สามมีโจทก์เสียใจไปกระโดดน้ำตาย การที่โจทก์เสียค่าทำศพสามมีและไม่ได้ขายสินค้านั้น ความเสียหายนั้นหาได้เกิดจากการกระทำของจำเลยไม่ ฉะนั้น จะเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบไม่ได้



7/15/2020

fppt.com



หมิ่นประมาททางแพ่ง (มาตรา ๔๒๓)

เป็นบัพัญญุติน่าด้วยความรับผิดชอบจากการกระทำของตนเอง
เป็นบทคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคล



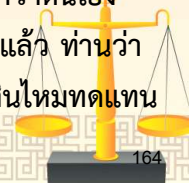
7/15/2020

fppt.com

163

- มาตรา ๔๒๓ ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดีหรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้นแม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริงแต่หากควรจะรู้ได้

ผู้ใดส่งข่าวสาส์นอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสาส์นนั้นมีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสาส์นเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทน



7/15/2020

fppt.com

164

องค์ประกอบความรับผิด

๑. ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย
๒. ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง
๓. เป็นที่เสียหายแก่

๓.๑ ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณ

๓.๒ ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของบุคคลอื่น

๗/๒๐20 รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง หรือควรจะได้



fppt.com

๑.๑ กล่าวหรือไขข่าว หมายถึงการแสดงข้อความให้บุคคลที่สามทราบ

“กล่าว” คือ พูดเอง

“ไขข่าว” คือ ฟังจากข่าวคนอื่นแล้วไปแพร่ต่อ จะเป็นด้วยถ้อยคำพูด คำที่เขียน ด้วยกิริยาอาการหรือวิธีอื่น หรือโดยการโฆษณา ด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หรือแฟกซ์ ที่ทำให้ปรากฏด้วย แผ่นเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียง โดยการกระจายเสียง การข่าวประกาศด้วยวิธีอื่นใดก็ได้ โดยกล่าวด้วยคำถามก็ได้ การคำหรือคู่มือซึ่งหน้า ไม่ใช่การหมิ่นประมาท



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๖๖๘๑/๒๕๖๒ แม้ ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๓ ไม่ได้บัญญัติว่าเป็นการกล่าวหรือไขข่าวต่อบุคคลที่สาม แต่การกล่าวหรือไขข่าวที่แพร่หลายได้ก็ต้องมีบุคคลที่สามอยู่ การพูดคนเดียวไม่มีคนได้ยินย่อมไม่เป็นการกล่าวให้แพร่หลาย ดังนั้นถ้ามีคนแอบฟังโดยคนพูดไม่รู้ การพูดดังกล่าวถือไม่ได้ว่าเป็นการจงใจกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย เมื่อ พ. เป็นผู้เริ่มต้นการตั้งโปรแกรมสนทนาผ่านบัญชีเฟสบุ๊ก เมสเซนเจอร์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ให้บริการส่งข้อความและข้อมูลมัลติมีเดียสนทนาได้ต่อกันผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เข้าในระบบเพื่อพูดคุยกัน โปรแกรมสนทนาดังกล่าวเป็นแบบระบบปิด มีสมาชิกเพียง ๓ คนคือจำเลยทั้งสองและ พ. บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าไปดูหรืออ่านข้อความสนทนาได้ การสนทนาดังกล่าวที่มีการพูดถึงโจทก์และพนักงานอื่นรวมอยู่ด้วยจึงเป็นการกล่าวที่จำเลยทั้งสองและ พ. ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันสนทนา ร่วมกันโดย พ. เข้าร่วมสนทนากับจำเลยทั้งสองหลายครั้ง จึงมิใช่เป็นการที่จำเลยทั้งสองกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ส่วนการที่โจทก์แอบดูและอ่านข้อความสนทนาและนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นรับทราบเอง ย่อมไม่ทำให้การสนทาระหว่างกลุ่มบุคคลทั้งสามเป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายให้บุคคลอื่นรับทราบได้ การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์



fppt.com

ต้องยืนยันข้อเท็จจริง

ฎีกาที่ ๖๐๑๘/๒๕๔๑ จำเลยเป็นทนายความชก้านโจทก์ว่า "โจทก์เป็นโจรรุ่นเดียวกับเสือขาวไซไหม" ดังนี้ เป็นการถกพยานในเวลาพิจารณาคดีเพื่อการวินิจฉัยชี้แจงน้ำหนักคำพยาน ไม่ใช่ข้อความที่ยืนยันว่าโจทก์เป็นโจร จึงไม่เป็นการใส่ความ การกระทำของจำเลยไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ ฎีกาที่ ๗๐๕๕/๒๕๓๙ เมื่อจำเลยที่ ๓ ได้กล่าวเป็นทำนองยกขึ้นเปรียบเทียบและมีได้เป็นการกล่าวยืนยันว่ายาของโจทก์เป็นยาฆ่า แต่อย่างไรก็ดี ดังนี้ ข้อความที่จำเลยที่ ๓ ลงพิมพ์ไปนั้นไม่เป็นข้อความอันฝ่าฝืนต่อความเป็นจริง จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๙๕๒/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ร่วมงานกับโจทก์เป็นผู้นำ
บันทึกที่ตนเองทำขึ้นไปขอความเห็นจากจำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก
โดยไม่ได้นำโจทก์ไปให้ตรวจรักษา และโจทก์ก็ไม่ได้ไปขอรับการตรวจ
รักษาด้วยตนเอง การจะเลิกจ้างโจทก์หรือไม่เป็นดุลพินิจของจำเลย
ที่ ๓ ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๔ ให้ความเห็นอย่างเป็นทางการในวิชาความรู้ทาง
การแพทย์ว่าตามอาการและพฤติกรรมของโจทก์ดังที่จำเลย
ที่ ๑ ที่ ๒ พรรณนาให้จำเลยที่ ๔ ฟังนั้น อาจจะเป็นโรคหรือความผิดปกติ
ทางจิตใจได้ ๕ ประเภท และจำเลยที่ ๔ **ลงความเห็น**ว่าอาการของโจทก์
น่าจะเป็นโรคประเภทที่สอง และว่าถ้าได้ตรวจผู้ป่วยหรือโจทก์โดยตรงก็
อาจจะเป็นโรคชนิดอื่นก็ได้ แสดงว่าจำเลยที่ ๔ **ไม่ได้ยืนยัน**เป็นเด็ดขาดว่า
โจทก์เป็นโรคชนิดใด จำเลยที่ ๔ ให้ความเห็นโดยสุจริตไม่เป็นละเมิด



7/15/2020

fppt.com

๑.๒ ต้องมีบุคคลที่สามารถรับรู้ รับฟัง พุดคนเดียวไม่ผิด
ถ้ามีคนมาแอบฟังโดยไม่รู้ก็ไม่ผิด หรือถ้ามาพูดต่อผู้เสีย
หายเองเป็นคูหมิ่น รับผิดชอบมาตรา ๔๒๐ ไม่ใช่ ๔๒๓
ฎ. ๑๑๐/๒๕๑๖ จำเลยมีจดหมายซึ่งมีข้อความหมิ่นประมาท
ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงโจทก์โดยตรงไปยังสำนักงาน
โจทก์ มิใช่เจตนาเป็นการใส่ความ



7/15/2020

fppt.com

๒. ข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง

๒.๑ การแถลงข่าวตามจริง

ฎีกาที่ ๒๑๔๒๐/๒๕๕๖ ข้อเท็จจริงที่จะทำให้การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายเป็นการทำละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งจะต้องใช้คำสินไหมทดแทนก็คือการกล่าวหรือไขข่าวแพร่นั้นฝ่าฝืนต่อความจริง หากการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายความจริงก็ไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิด การแถลงข่าวต่อสาธารณชนตามปกติวิสัยเพื่อยุติกระแสความตื่นตระหนกต่อความมั่นคงทางการเงินของประเทศตาม พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง ไม่เป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายที่ข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง จึงไม่เป็นการทำละเมิด



fppt.com

ฎีกาที่ ๓๐๕๓/๒๕๓๐ การที่จำเลยให้ข่าวแก่นั่งสื่อพิมพ์และโทรทัศน์ว่าจำเลยฟ้องโจทก์เป็นคดีอาญาในข้อหาฉ้อโกงนั้น เป็นการโต้ตอบโจทก์เนื่องจากโจทก์บอกเลิกสัญญาจะซื้อจะขาย ทั้งทวงเงินค่างวดและริบมัดจำด้วย การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์.



7/15/2020

fppt.com

๒.๒ ทำหนังสือร้องเรียน

ฎีกาที่ ๓๓๖๗/๒๕๓๕ เหตุที่โจทก์ถูกออกจากงานเนื่องจากจำเลยที่ ๑ ทำหนังสือร้องเรียนต่อธนาคารให้พิจารณาลงโทษโจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างของธนาคาร เนื่องจากโจทก์ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก แต่การกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นการแจ้งให้ธนาคารทราบเท่านั้น ธนาคารจะพิจารณาและมีคำสั่งลงโทษโจทก์หรือไม่เป็นเรื่องของธนาคาร **แม้การที่จำเลยที่ ๑ มีหนังสือถึงธนาคารเป็นการกระทำทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย แต่ก็เป็นการใช้สิทธิในฐานะประชาชนที่จะเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ได้** ส่วนการที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ เบิกความต่อศาลในคดีอาญาที่โจทก์ฟ้อง ร. โดยกล่าวถึงคำพิพากษาที่โจทก์ถูกลงโทษจำคุก ก็เป็นการกระทำตามหน้าที่ในฐานะพยาน อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายมิใช่เป็นการใช้สิทธิของจำเลยโดยเจตนาแกล้งให้โจทก์เสียหายฝ่ายเดียวทั้งเป็นการ **ไขข่าวตามความเป็นจริง จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์**

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๓๕๕/๒๕๐๖ จำเลยยื่นคำร้องทุกข์ไปยังผู้บังคับบัญชาของโจทก์กล่าวหาว่าโจทก์กลั่นแกล้งให้จำเลยได้รับความเดือดร้อน โดยบรรยายรายละเอียดด้วยว่าโจทก์กระทำอย่างไรต่อจำเลยบ้าง แล้วขอให้สั่งสอบสวนพฤติการณ์ที่โจทก์กระทำต่อจำเลยนั้น ดังนี้ เมื่อได้ความว่าพฤติการณ์ตามที่จำเลยร้องเรียนไปนั้นเป็น **ประสพการณ์ที่เกิดขึ้นแก่จำเลยจริง** จำเลยกล่าวไปโดย **ไม่มีข้อความที่ผิดกฎหมายหรือฝ่าฝืนความจริง** แม้ผลของการสอบสวนโจทก์จะปรากฏว่าโจทก์ได้กระทำการไปตามหน้าที่ราชการแล้ว โจทก์ก็จะอ้างว่าคำร้องของจำเลยที่ว่าโจทก์กลั่นแกล้งนั้นเป็นการฝ่าฝืนต่อความจริงหาได้ไม่ การกระทำของ **จำเลยจึงไม่เป็นการละเมิดโจทก์**

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๒๑๖/๒๕๓๕ โจทก์ทำสัญญารับจ้างเหมาก่อสร้างอาคาร
โรงพยาบาลสงขลานครินทร์โดยโจทก์ได้ทำสัญญาซื้อและติดตั้งลิฟต์กับ
จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ได้ส่งมอบลิฟต์และติดตั้งลิฟต์ให้แก่โจทก์เรียบร้อยแล้ว
แล้ว โจทก์ได้รับเงินจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในงานส่วนติดตั้ง
ลิฟต์แล้วแต่ไม่ยอมจ่ายเงินให้แก่จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ได้ร้องเรียนต่อ
มหาวิทยาลัยว่าโจทก์ไม่จ่ายเงินค่าลิฟต์และค่าติดตั้งลิฟต์ให้จำเลย
ที่ ๑ มหาวิทยาลัยได้เรียกโจทก์และจำเลยที่ ๑ ไปไกล่เกลี่ยในที่สุดโจทก์
ตกลงจ่ายค่าลิฟต์ให้จำเลยที่ ๑ แต่ก็ไม่จ่ายอีก การที่จำเลยที่ ๑ ร้องเรียน
โจทก์ต่อมหาวิทยาลัยเป็นสิทธิของจำเลยที่ ๑ จะกระทำได้โดยชอบหาเป็น
การละเมิดโจทก์ไม่



fppt.com

ร้องเรียนไม่จริง

ฎีกาที่ ๑๐๔/๒๕๓๔ แม้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมการค้า
ต่างประเทศจะพุดกับจำเลยที่ ๑ ผู้มาขอให้โจทก์ช่วยตรวจสอบเรื่อง
ของจำเลยที่ ๑ ว่า “ผมไม่ชอบให้พ่อค้าเร่งข้าราชการ ผมรู้หน้าที่
ของผมดี ผมไม่ชอบ” ก็ไม่ใช่ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ เชื่อว่าเกิดจากความไม่
พอใจที่จำเลยที่ ๑ มาเร่งรัด ประกอบกับโจทก์ได้ปฏิบัติหน้าที่
ตามปกติโดยไม่ชักช้า โจทก์จึงไม่มีอคติในการทำงาน การที่จำเลย
ที่ ๑ ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของโจทก์ว่าโจทก์ไม่ยอมทำงานเอาแต่
นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ มีอคติในการทำงาน และกระทำการหน่วงเหนี่ยว
เป็นกำแพงป้องกันการส่งสินค้าออก จึงเป็นการร้องเรียนกล่าวหาที่ฝ่า
ฝืนต่อความจริง เป็นการละเมิดต่อโจทก์



7/15/2020

fppt.com

๒.๓ โฆษณาเกินจริง

ฎีกาที่ ๒๑๑๘/๒๕๕๓ ข้อมูลเปรียบเทียบศักยภาพของจำเลยในใบแผ่นพับโฆษณาเป็นการจูงใจให้บุคคลมาใช้บริการของจำเลย จำเลยระบุในแผ่นพับในช่องผู้ประกันตนที่รับได้ว่า โจทก์รับได้ ๒๕,๐๐๐ คน ช่องระยะเวลาเข้าร่วมโครงการประกันสังคมว่า โจทก์เพิ่งเริ่มเข้า ช่องขนาดโรงพยาบาลว่า โจทก์มี ๑๕๐ เตียง ช่องประสบการณ์การบริหารงานโรงพยาบาลด้านโครงการประกันสังคมว่าโจทก์ไม่มีประสบการณ์เลย ซึ่งไม่ตรงกับความจริง โดยมีเจตนาให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าโรงพยาบาลจำเลยมีศักยภาพดีกว่าโรงพยาบาลโจทก์เป็นโรงพยาบาลที่ใหญ่กว่ามีประสบการณ์มากกว่า จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อความจริงโดยใช้ข้อความอันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริงเป็นความผิดต่อ พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ และเป็นการละเมิดต่อสิทธิของโจทก์ คำว่า สิทธิ หมายความว่า ประโยชน์ของโจทก์ที่มีอยู่ และจำเลยหรือบุคคลอื่นต้องเคารพหรือได้รับการรับรองคุ้มครองตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นการจงใจทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย

แก่สิทธิเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๓

7/15/2020

fppt.com



๓. เป็นที่เสียหาย คือ ทำให้บุคคลที่สามที่ได้ยินข้อความรู้สึกดูหมิ่น เสื่อมคลายความนับถือ เสื่อมความนิยม ขาดความเคารพ แยกความเสียหายเป็น ๒ ประเภท

(๑) เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่น หรือที่เรียกว่า หมิ่นประมาท
ในทางชื่อเสียง เหมือนหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖

(๒) เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่น หรือเรียกว่า หมิ่นประมาทในทางทรัพย์สิน ไม่เกี่ยวกับชื่อเสียงของตัวบุคคล

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๔๗๙/๒๕๔๒ โจทก์เคยได้รับเลือกเป็นกรรมการสหภาพแรงงาน การประปาแห่งประเทศไทยเคยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบฝ่าย ลูกจ้างศาลแรงงาน กรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ และ โจทก์ยังมีอาชีพเป็นตัวแทนหาประกันชีวิตของบริษัท ท. แม้ตำแหน่ง ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจะไม่ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งมิใช่เนื่องจากการ หมิ่นประมาทของจำเลยก็ตาม แต่การที่โจทก์เคยได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวย่อมแสดงว่าโจทก์เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง ดี ได้รับการยกย่องจากเพื่อนร่วมงานอย่างมาก นอกจากนั้นการที่โจทก์ เป็นตัวแทนหาประกันชีวิต โจทก์จะต้องไม่เป็นบุคคลที่มีความประพฤติ เสียหาย จึงจะมีผู้เชื่อถือซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตผ่านโจทก์ฉะนั้น การที่ จำเลยกล่าวหาโจทก์ในเรื่องที่แสดงว่าโจทก์ไม่ซื่อสัตย์ ย่อมต้องกระทบต่อ ชื่อเสียงเกียรติคุณและทางทำมาหาได้ของโจทก์อันทำให้โจทก์เสียหาย

7/15/2020

fppt.com



เสียหายทางอื่นนอกจาก ๒ ทางดังกล่าว

ไม่เข้ามาตรา ๔๒๓

- ฎีกาที่ ๓๗๘/๒๕๘๓ จำเลยลักพาบุตรสาวโจทก์ไป ไม่มีกฎหมายในเรื่องละเมิดให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายใน การได้รับความอับอายขายหน้า ความรับผิดชอบ ค่าสินไหมทดแทนในเรื่องละเมิดเกี่ยวกับการทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณนั้นมีแต่จะเพราะ การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริง

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๓๙๒๕/๒๕๓๑ ความรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนในเรื่องละเมิดเกี่ยวกับการทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณนั้น มีแต่เฉพาะการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ เท่านั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในกรณีต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติยศ เพราะถูกจำคุกตามคำพิพากษา



7/15/2020

fppt.com

ฎ.๔๘๙๗/๕๘ การที่จำเลยทั้งสองนำข่าวการมีเพศสัมพันธ์ของชายหญิงคู่หนึ่งซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ เคยนำเสนอภาพและข่าวไปก่อนหน้านั้น แต่ยังไม่ได้ระบุว่าชายหญิงในภาพเป็นใครมาเผยแพร่ซ้ำโดยระบุในเนื้อข่าวว่า ชายในภาพที่กำลังมีเพศสัมพันธ์กับหญิงคนรักคือโจทก์ ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นการกล่าวล่วงหรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ จึงเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตาม ม.๔๒๐ การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ตาม ม.๔๒๐ มิใช่เป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง ตาม ม.๔๒๓ โจทก์จึงไม่อาจเรียกให้จำเลยทั้งสองรับผิดในความเสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณและความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของตนโดยประการอื่นอันเป็นค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดตาม ม.๔๒๓ ได้ โจทก์คงเรียกได้เฉพาะค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวเท่านั้น



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๒๔๒/๒๕๑๕ การที่จำเลยตำบุตรโจทก์อันมีความหมายทำนองว่า โจทก์และบุพการีเป็นคนสำส่อน มีบุตรกับชายอื่นซึ่งมิใช่สามีของตนนั้น เป็นความเสียหายเกี่ยวกับชื่อเสียงและตัวบุคคล ไม่เกี่ยวกับการค้าขายของโจทก์ โจทก์จะอ้างว่าประชาชนดูหมิ่นเกลียดชังโจทก์และเรียกค่าเสียหาย เนื่องจากรายได้จากการค้าขายของโจทก์ตกต่ำลงหลังเกิดเหตุหาได้ไม่เพราะเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายที่ไกลกว่าเหตุมาก



7/15/2020

fppt.com

183

๔. ผู้กระทำความผิดจะรู้ได้ว่าไม่จริง

ฎีกาที่ ๔๐๐๘/๒๕๒๖ เมื่อข้อความนั้นไม่เป็นความจริง ย่อมเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ และการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงนั้นกฎหมายมิได้บัญญัติว่าต้องทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ แม้ผู้กล่าวหรือไขข่าวมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริงแต่หากควรรู้ได้ก็ต้องรับผิดชอบ



7/15/2020

fppt.com

184

ฎีกาที่ ๑๕๙๐/๒๕๒๘ การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงอันเป็นการทำละเมิดตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๓ นั้น ผู้กระทำจะต้องรู้หรือควรจะรู้ว่าไม่จริง จำเลยที่ ๓ ลงพิมพ์โฆษณาข้อความในหนังสือพิมพ์เพื่อให้นักข่าวของตนซึ่งถูกฆ่าตายได้รับความเป็นธรรมถึงหากข่าวนั้นจะไม่ใช่ความจริง โดยมีผู้แอบอ้างชื่อโจทก์นำสร้อยไปมอบให้ภริยา รัฐมนตรีเพื่อวิ่งเต้นล้มคดีที่โจทก์ตกเป็นผู้ต้องหาจำจวนฆ่านักข่าว แต่เมื่อมีเหตุที่จำเลยที่ ๓ จะคาดคิดเช่นนั้นได้จำเลยที่ ๓ ก็ไม่อาจจะรู้ว่าไม่จริง การกระทำของจำเลยที่ ๓ จึงไม่เป็นการทำละเมิด

7/15/2020

fppt.com



ข้อยกเว้นความรับผิดฐานหมิ่นประมาท มีหลายกรณี

- (๑) มีทางได้เสียในการส่งข่าวสาร
- (๒) เอกสิทธิ์ตามรัฐธรรมนูญ
- (๓) เอกสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ หรือมาตรา ๓๓๑ นำมาใช้ยกเว้นความรับผิดในทางแพ่งตามมาตรา ๔๒๓ ด้วย
- (๔) ความยินยอมไม่เป็นละเมิด

7/15/2020

fppt.com



หมิ่นประมาทในทางแพ่งต่างกับหมิ่นประมาทในทางอาญา

หมิ่นประมาทในทางแพ่ง	หมิ่นประมาทในทางอาญา
ข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง	ข้อความที่เป็นจริงก็อาจมีความผิดได้ เพราะกฎหมายห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าเป็นเรื่องส่วนตัวและไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
แม้ไม่เจตนา แต่ควรจะรู้ว่าไม่เป็นความจริงก็เป็นละเมิด	ต้องกระทำโดยเจตนา
เสียหายต่อชื่อเสียง หรือทางทำมาหาได้	เสียหายต่อชื่อเสียง ทำให้ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง

7/15/2020

187

fppt.com

- ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๔ ในการพิพากษาคดีข้อความรับผิดเพื่อละเมิดและกำหนดค่าสินไหมทดแทนนั้น ท่านว่าศาลไม่จำเป็นต้องดำเนินตามตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญาอันว่าด้วยการที่จะต้องรับโทษและไม่จำเป็นต้องพิเคราะห์ถึงการที่ผู้กระทำผิดต้องคำพิพากษาลงโทษทางอาญาหรือไม่
- มาตรา ๔๒๔ เป็นผลมาจาก คำว่า **โดยผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๒๐ ไม่จำกัดว่าต้องเป็นกฎหมายอาญา** เมื่อการกระทำผิดต่อกฎหมายอื่นก็เป็นละเมิดได้ การพิพากษาคดีละเมิดจึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการรับผิดทางอาญา
- ป.วิ.อ. มาตรา ๔๗ ที่ว่า “คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยความรับผิดของบุคคลในทางแพ่ง **โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่**

7/15/2020

188

fppt.com

(๑) การพิจารณาความรับผิดทางละเมิด

ถ้าเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ต้องถือตามคดีอาญาเป็นหลัก

แต่ถ้าเป็นประเด็นอื่นนอกเหนือจากประเด็นในคดีอาญา ต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๗

ฎีกาที่ ๒๙๙๘/๖๑ ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานปลอมสัญญาเงินกู้ เบิกความเท็จ เมื่อโจทก์มาฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยซึ่งปลอมสัญญากู้จึง เป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญา ตาม ป.วิ.อ. ม.๔๖ จึงต้องฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลย กระทำละเมิดต่อโจทก์ (ฎ. ๗๘๕/๖๐, ๔๑๖๔/๖๑)

(๑.๑) ไม่ผิดกฎหมายอาญา แต่ผิดกฎหมายอื่นก็เป็นละเมิดได้

ฎีกาที่ ๓๓๖๐/๒๕๒๘ การที่ศาลเคยพิพากษาในคดีอาญาว่า จำเลยไม่มีเจตนาลัก ทรัพย์และยกฟ้องโจทก์ ก็ไม่จำเป็นต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ เพราะ จำเลยอาจกระทำผิดกฎหมายอย่างอื่นเช่นกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่บัญญัติถึง อำนาจหน้าที่ในการยึดทรัพย์ของลูกหนี้ไว้แล้วก็ได้ จึงต้องฟังข้อเท็จจริงต่อไปว่า จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่

7/15/2020
fppt.com



ฎีกาที่ ๔๘๔/๙๔ คดีที่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยลักทรัพย์ ขอให้ลงโทษทาง อาญาและให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์ แม้ศาลฟังว่าจำเลยเอาทรัพย์ไป แต่มิได้เจตนาลักไม่ผิดฐานลักทรัพย์ ศาลก็พิพากษาให้จำเลยคืนใช้ราคา ทรัพย์ได้

7/15/2020
fppt.com



(๒) ประมาทเลินเล่อ แม้อาญาไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา แต่อาจต้องรับผิดชอบทางละเมิดได้

ฎีกาที่ ๔๓๘-๔๓๙/๒๕๑๒ จำเลยซึ่งถูกฟ้องคดีอาญาว่าลักยอกเงินของโจทก์เมื่อศาลพิพากษายกฟ้องคดีอาญาว่าคดียังไม่พอจะให้ศาลชี้ขาดว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้อง ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลต้องถือข้อเท็จจริงตาม **และหากข้อเท็จจริงในคดีส่วนแพ่งฟังไม่ได้ว่าจำเลยประมาทเลินเล่อ** เป็นเหตุให้มีการลักยอกเงินของโจทก์ จำเลยก็ไม่ต้องรับผิดชอบใช้เงินที่มีผู้ลักยอกไปให้แก่โจทก์



7/15/2020

fppt.com

(๒) การกำหนดค่าเสียหาย ไม่ใช่ประเด็นคดีอาญา

ฎีกาที่ ๒๒๘๕๐/๒๕๕๕ **ค่าเสียหาย**ที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ต้องรับผิดชอบใช้แก่โจทก์นั้น **ไม่ใช่กรณีที่ต้องถือข้อเท็จจริงตามคดีอาญา** หากแต่ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยความรับผิดของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ในทางแพ่งเกี่ยวกับความรับผิดในค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง และ ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๔

ฎีกาที่ ๑๕๕๒/๒๕๒๔ จำเลยที่ ๑ และคนขับรถของโจทก์ที่ ๒ ต่างมีส่วนกระทำความผิดกรณีต้องปรับด้วยป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ และมาตรา ๒๒๓ ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนด**ค่าสินไหมทดแทนสูงต่ำตามส่วนแห่งความยิ่งย่อนของผู้มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายโดยอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ** แม้ในคดีส่วนอาญาพิพากษาโทษ**จำคุกจำเลยที่ ๑ และคนขับรถของโจทก์ที่ ๒ เท่ากัน** ก็เป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษ**ในความผิดทางอาญา จะถือเป็นหลักในการวินิจฉัยความรับผิดทางแพ่งว่าทั้งสองประมาทเท่ากันหาได้ไม่**



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๕๓๙๑/๕๑ แม้ ป.วิ.อ.มาตรา ๔๖ จะบัญญัติว่า ในการพิพากษาคดีส่วน
แพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา
ดั่งที่จำเลยอ้าง แต่ในกรณีคดีนี้ ข้อเท็จจริงที่ฟังยุติในคดีส่วนอาญาคงมี
แต่เพียงว่า ทั้งโจทก์และจำเลยต่างกระทำโดยประมาท แต่ผู้ใดประมาท
มากกว่ากันไม่ปรากฏ ดังนั้นในการดำเนินคดีแพ่งทั้งโจทก์และจำเลย
ย่อมสามารถนำสืบให้เห็นได้ว่าใครประมาทมากกว่ากัน และควรจะได้
รับชดใช้ค่าเสียหายเพียงใด ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๗ และในทางแพ่ง
กรณีต่างฝ่ายต่างประมาททำให้เกิดละเมิดขึ้นนี้ ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๒
วางหลักไว้ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม



7/15/2020

fppt.com

ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของผู้อื่น (vicarious liability) คือ
ผู้รับผิดไม่ได้กระทำละเมิดด้วยตนเอง แต่ต้องรับผิดเมื่อมีผู้อื่นทำละเมิด

เหตุผลเนื่องจากผู้กระทำละเมิดอาจไม่อยู่ในฐานะที่จะชดใช้ค่า
สินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายได้ จึงเกิดแนวคิดให้รับผิดโดยที่ไม่ต้องมี
ความผิด หรือผู้รับผิดเป็นคนละคนกับผู้ก่อเหตุละเมิด

(๑) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของลูกจ้าง (ม. ๔๒๕ - ๔๒๖)

(๒) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของตัวแทน (ม. ๔๒๗)

(๓) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ (ม. ๔๒๙,
๔๓๑)

(๔) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถของผู้รับดูแล

(ม. ๔๓๐ - ๔๓๑)



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๔๒๕ "นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบกับลูกจ้างในผลแห่งละเมิด ซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่จ้างนั้น"

มาตรา ๔๒๖ "นายจ้างซึ่งได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อละเมิดอันลูกจ้างได้ทำนั้น ชอบที่จะได้ชดใช้จากลูกจ้างนั้น"



7/15/2020

fppt.com

๑) ความรับผิดชอบในการกระทำละเมิดของลูกจ้าง

(มาตรา ๔๒๕ - ๔๒๖)

มาตรา ๔๒๕ มีสาระสำคัญ ๓ ส่วน คือ

- (๑) นายจ้าง
- (๒) ลูกจ้าง
- (๓) ทำละเมิดในทางการที่จ้าง



7/15/2020

fppt.com

จ้างแรงงาน

การเป็นนายจ้างและลูกจ้างนั้น ต้องเป็นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๗๕ ที่บัญญัติว่า " อันว่าจ้างแรงงานนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าลูกจ้าง ตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้ "



7/15/2020

fppt.com

197

นายจ้าง

เหตุผลที่นายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบ

- (๑) นายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบของงานนั้น และ
- (๒) ลูกจ้างต้องปฏิบัติงานในความควบคุมหรือตามคำสั่ง (นายจ้างมีอำนาจบังคับบัญชา) นายจ้างจึงต้องรับผิดชอบไปถึงการกระทำของลูกจ้าง
- (๓) นายจ้างมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าลูกจ้าง จึงอยู่ในฐานะที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้เสียหาย แล้วนายจ้างค่อยไปไล่เบี้ยลูกจ้าง (แต่นายจ้างอาจเอาประกันภัยความเสียหายแทนก็ได้ และนำมารวมเป็นต้นทุนในการผลิตสินค้า) ตามหลักที่ว่าไม่ควรให้

ผู้เสียหายรับบาปเคราะห์

7/15/2020

fppt.com



198

ฎีกาที่ ๔๘๕๙/๒๕๓๘ ว.และจำเลยที่ ๑ ต่างทำหน้าที่ในสวนสาธารณะของจำเลยที่ ๓ การเสียบปลั๊กและปล่อยกระแสไฟฟ้าก็เพื่อป้องกันหนูมิให้กัดทำลายต้นกล้าไม้ในสวนอันเป็นของจำเลยที่ ๓ ย่อมเป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ของจำเลยที่ ๓ เป็นงานในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๓

ฎีกาที่ ๒๙๘/๒๕๕๑ จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์กระบะคันเกิดเหตุไปติดต่อธุรกิจการค้าให้แก่จำเลยที่ ๒ การกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒

ฎีกาที่ ๘๑๕๗/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๒ เป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ต้องควบคุม ดูแลจำเลยที่ ๑ ไม่ให้กระทำการใดๆอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เมื่อจำเลยที่ ๒ ปล่อยปละละเลยให้จำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดต่อโจทก์จำเลยที่ ๒ ก็ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๕



7/15/2020

fppt.com

ลูกจ้าง

๑. ผู้ที่อยู่ในชั้นทดลองงานก็เป็นลูกจ้างในความหมายมาตรา ๔๒๕ นี้

ฎีกาที่ ๓๘๒๕/๒๕๒๔ การที่นายจ้างรับบุคคลใดเข้าทำงานจะเป็นการรับไว้ประจำหรืออยู่ในชั้นทดลองงานก็ตาม ย่อมถือได้ว่าได้มีการรับบุคคลนั้นเพื่อการทำงานของตนแล้ว จึงอยู่ในฐานะลูกจ้างของนายจ้าง

๒. แม้จะเป็นเพียงลูกจ้างรายวัน (ฎีกาที่ ๑๗๔๔๐/๒๕๕๕)



7/15/2020

fppt.com

ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง

(๑) หลัก ต้องมีอำนาจบังคับบัญชา

ฎ. ๕๐๔๒/๕๒ จำเลยที่ ๒ มีอำนาจบังคับบัญชาสั่งการจำเลยที่ ๑ ได้ ความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยที่ ๑ กับที่ ๒ จึงไม่น่าจะเป็นเพียงผู้เช่าและผู้ให้เช่าตามจำเลยกล่าวอ้าง พยานหลักฐานที่โจทก์นำมาสืบมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ชั้บรถคันเกิดเหตุไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๓๖๕๓/๒๕๕๓ ข. เจ้าของรถนำรถบรรทุกมาร่วมกิจการขนส่งกับจำเลยที่ ๑ โดยพันทัวหนังสือชื่อจำเลยที่ ๑ ไว้ข้างรถบรรทุก และในขณะที่เกิดเหตุมีจำเลยที่ ๒ ซึ่ง ข. จัดหาไปขับรถบรรทุกสินค้าเป็นผู้ขับเพื่อบริการขนส่งสินค้าให้แก่ผู้ใช้บริการโดยการมอบหมายให้จำเลยที่ ๒ ให้บริการแก่ลูกค้าคนใดหรือจะไปในที่แห่งใดยอมอยู่ในการควบคุมดูแลของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น ซึ่ง ข. ไม่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องได้ จำเลยที่ ๑ สามารถเปลี่ยนตัวจำเลยที่ ๒ ไม่ให้ขับรถบรรทุกต่อไปได้ หากเห็นไม่สมควรที่จะให้ทำหน้าที่ต่อไป **จำเลยที่ ๑ จึงมีอำนาจสั่งการบังคับบัญชาจำเลยที่ ๒ และมีอำนาจหักเอาเงินผลประโยชน์ส่วนแบ่งของ ข. มาจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๒ ได้ด้วย** นอกจากนี้จำเลยที่ ๑ ยังมีผลประโยชน์ร่วมกับ ข. โดยได้รับส่วนแบ่งจากการให้บริการขนส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าเป็นราย ๆ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ในการที่จำเลยที่ ๒ ได้กระทำละเมิด



fppt.com

แม้ไม่ปรากฏว่ามีอำนาจบังคับบัญชาโดยตรง
แต่มีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้มีอำนาจบังคับบัญชา

๑. ผู้ประกอบกิจการขนส่งร่วมกัน

ฎีกาที่ ๔๗๘๑/๒๕๖๐ แม้จำเลยจะอ้างว่ารถยนต์กระบะบรรทุกเป็นของ บ. เอง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ บ. เป็นผู้จ่าย ทั้ง บ. ก็ไม่ได้อยู่ในบังคับบัญชาของจำเลย แต่เมื่อรถยนต์กระบะบรรทุกคันเกิดเหตุ ปรากฏชื่อบริษัทของจำเลยอยู่ข้างตัวรถ การที่จำเลยสั่งให้ บ. เข้าไปรับสินค้าโดยใช้รถยนต์กระบะบรรทุกคันดังกล่าว จำเลยจึงเป็นนายจ้างของ บ. ต้องรับผิดชอบกับ บ. ในเหตุละเมิดที่เกิดขึ้น



7/15/2020

fppt.com

203

ฎีกาที่ ๖๑๐๗/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๓ ได้ว่าจ้างให้จำเลยที่ ๒ เจ้าของหัวรถยนต์บรรทุกซึ่งเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ ลากตัวรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ของจำเลยที่ ๓ หรือนำเข้าร่วมในกิจการขนส่งสินค้าด้วยกันจำเลยที่ ๓ จึงมีฐานะเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ ด้วย ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในเหตุละเมิดที่เกิดขึ้น



7/15/2020

fppt.com

204

แม้ผู้เข้าร่วมกิจการจะเป็นเพียงผู้เช่าชื่อ

ฎีกาที่ ๕๑๑๒/๖๐ แม้จำเลยที่ ๒ จะเป็นเพียงผู้เช่าชื่อ แต่ก็สามารถนำรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปยื่นขอใบอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคลได้ แต่จำเลยที่ ๒ หาได้กระทำเช่นนั้นไม่ การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ นำรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปใช้และใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคลของจำเลยที่ ๓ อยู่ในขณะเกิดเหตุ โดยไม่ปรากฏว่ามีการทักท้วงหรือแจ้งถอนใบอนุญาตประกอบการขนส่งประกอบกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบอุบัติเหตุของโจทก์ได้พบจำเลยที่ ๑ ในที่เกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ บอกว่าเป็นลูกจ้างของเจ้าของรถ จึงได้บันทึกไว้ในรายงานอุบัติเหตุ พฤติกรรมของจำเลยที่ ๓ ดังกล่าวถือว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีผลประโยชน์ร่วมกันในการประกอบการขนส่ง โดยจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุในทางการที่จ้างและในธุรกิจประกอบการขนส่งของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ดังนั้น จำเลยที่ ๓ จึงต้องร่วมรับผิดชอบโจทก์ (เทียบ ฎีกาที่ ๓๕๖๘/๒๕๕๒, ๑๓๕๑/๒๕๔๓, ๕๐๑๔/๒๕๔๑, ๖๕๐/๒๕๔๕ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)



7/15/2020

fppt.com

แต่ การเช่าแท็กซี่เพื่อรับจ้างส่วนตัว ไม่ใช่การร่วมเดินรถ

ฎีกาที่ ๑๓๔๐/๒๕๒๙ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เช่ารถยนต์แท็กซี่คันเกิดเหตุของจำเลยที่ ๒ ไปรับจ้างผู้โดยสารเพื่อประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ จึงมิใช่ลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ส่วนที่มีกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๒๒(พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์พ.ศ. ๒๕๒๒ข้อ๕ (๘) บัญญัติว่า ต้องไม่นำรถยนต์รับจ้างของบริษัทจำกัด ไปให้บุคคลอื่นยืมเช่า หรือเช่าชื่อ เว้นแต่ให้เช่าเพื่อประกอบการรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร นั้นกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวก็มีไว้บังคับแก่บริษัทจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบการรับจ้างบรรทุกคนโดยสารโดยใช้รถยนต์รับจ้าง ไม่ได้ใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป และไม่ใช่นับเป็นบทบัญญัติที่จะบังคับให้ผู้เช่ารถยนต์ของบริษัทต้องกลายเป็นลูกจ้างของบริษัท



7/15/2020

fppt.com

ผู้ให้เช่ารถ ที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

ฎีกาที่ ๒๙๗๑/๒๕๓๗ จำเลยที่ ๓ มีรถสำหรับท่องเที่ยวเป็นของตนเอง เพื่อให้เช่าขณะที่ ส. ผู้แทนโจทก์และคณะทำสัญญาเช่ารถ จำเลยที่ ๓ ยังไม่ทราบว่ารถมีไม่พอให้เช่า จึงต้องเช่ารถจากจำเลยที่ ๒ เพื่อบริการแก่คณะของโจทก์แทน และจำเลยที่ ๒ ผู้ให้เช่ารถจัดให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ขับรถพาคณะของโจทก์ไปยังจุดหมายตามข้อตกลง **ฟังไม่ได้ว่า** จำเลยที่ ๒ นำรถเข้าร่วมบริการกับจำเลยที่ ๓ **โดยรับผลประโยชน์ร่วมกัน** จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ นั้นเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๓ อันจะเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๓ ต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ก่อขึ้น



7/15/2020

fppt.com

๒. ผู้รับเหมา กับ ผู้รับเหมาช่วง

ฎ. ๒๓๓๖/๒๕๒๓ จำเลยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างอาคารคณงานก่อสร้างได้กระทำการโดยประมาท เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของโจทก์เสียหายจำเลยต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้นด้วย คณงานซึ่งถือว่าเป็นลูกจ้างของจำเลยในทางการที่จ้างได้ทำโดยประมาท **จะอ้างว่าคณงานของผู้รับเหมาช่วงเป็นผู้กระทำเพื่อให้พ้นความรับผิดหาได้ไม่**



7/15/2020

fppt.com

๓. กิจการครอบครัว

ฎีกาที่ ๒๗๗๙/๓๕ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของ ท. สามีจำเลยที่ ๒ ได้ขับรถคันเกิดเหตุไปในทางการที่จ้างของ ท. เมื่อรายได้จากกิจการเดินรถคันดังกล่าว ท. ได้นำมาใช้จ่ายในครอบครัว แม้ค่าเช่าซื้อรถก็ใช้เงินที่มีอยู่ในครอบครัวที่สะสมไว้ จึงเป็นการดำเนินกิจการร่วมกัน จำเลยที่ ๒ ย่อมเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ และเป็นหุ้นส่วนของ ท. ผู้เป็นสามีด้วย จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบชำระค่าเสียหายในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ให้แก่โจทก์



7/15/2020

fppt.com

(๒) ต้องมีสินจ้าง

๑. การใช้หรือวานบุคคลซึ่งมิใช่ลูกจ้างให้กระทำสิ่งใด ไม่ถือเป็นนายจ้าง แม้ว่าจะใช้หรือวานกันอยู่เป็นประจำ (หากไม่มีสินจ้าง ให้พิจารณาเรื่องตัวแทนมาตรา ๔๒๗ ต่อไป)

ฎีกาที่ ๑๙๘๐/๒๕๐๕ การใช้หรือวานบุคคลที่มีลูกจ้างให้ขับรถยนต์ไปในธุรกิจของผู้ใช้เอง โดยผู้ถูกใช้เป็นผู้ที่ขับรถยนต์ได้และเคยขับให้ผู้ใช้นมาก่อนแล้วนั้น หากผู้ถูกใช้ขับรถยนต์ไปชนบุคคลอื่นอันเป็นการละเมิดขึ้น ผู้ใช้หาจำต้องร่วมรับผิดชอบด้วยไม่ เพราะมิได้ประมาทเลินเล่อในการใช้หรือวาน



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๑๗๖/๒๕๑๐ เจ้าของรถยนต์นำรถยนต์ไปซ่อมที่อู่ซ่อมรถแล้ว
เจ้าของรถยนต์วานให้ช่างซ่อมรถขับรถคันนั้นไปส่งที่อื่น เมื่อส่งเสร็จแล้ว
ช่างซ่อมรถขับรถกลับอู่ไปเกิดชนกับรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายระหว่าง
ทางดังนี้ ช่างซ่อมรถไม่ได้เป็นตัวแทนหรือเป็นลูกจ้างของเจ้าของรถยนต์
เจ้าของรถยนต์ไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในการละเมิดนั้น



7/15/2020

fppt.com

๒. การกระทำเพราะอภัยภัยไมตรีหรือเอื้อเฟื้อส่วนตัว ไม่ถือเป็นนายจ้าง

ฎีกาที่ ๑๐๔๓/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจนครบาลมีนบุรีและจำเลยที่ ๒ ตำรวจตำแหน่งรองผู้กำกับการตำรวจนครบาลมีนบุรีต่างมีอาชีพรับราชการจำเลยที่ ๑ เป็นแต่เพียงผู้บังคับบัญชาของจำเลยที่ ๒ ตามสายการบังคับบัญชาเท่านั้นหากจำเลยที่ ๑ จะขับรถยนต์ให้จำเลยที่ ๒ บ้างก็น่าจะเป็นครั้งคราวตามอภัยภัยและการที่จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ของจำเลยที่ ๒ อาสาไปส่งจำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานที่สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรีนั้นก็**เป็นเรื่องเอื้อเฟื้อส่วนตัว**ของจำเลยที่ ๑ ข้อเท็จจริงเช่นนี้จึง**ฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้าง**ของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดต่อโจทก์ที่ ๑

ฎีกาที่ ๕๓๔๙/๒๕๓๓ อ. ลูกจ้างจำเลยตำแหน่งส้วตवाल มีหน้าที่ดูแลสุกรขุน **ไม่มีหน้าที่ขับรถ**ยนต์หลังจากเลิกงาน อ. ได้ขอยืมรถยนต์จากผู้จัดการของจำเลยขับไปรับประทานอาหารข้างนอกฟาร์มของจำเลย จึง**เป็นเรื่องส่วนตัว**ของ อ. แม้ว่าผู้จัดการของจำเลยจะรู้เห็นยินยอมให้นำรถไปใช้ก็ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการขับรถไปในทางการที่จ้าง เมื่อ อ. ขับรถไปเกิดเหตุชนกันขึ้น จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบ.



7/15/2020

fppt.com

ตัวอย่างกรณีไม่ต้องร่วมรับผิดชอบตามมาตรา ๔๒๕

(๑) แพทย์ขอใช้สถานที่โรงพยาบาลเพื่อทำการรักษาคนไข้

ฎีกาที่ ๒๙๒/๒๕๔๒ พุทธการณที่โจทก์ติดต่อดรักษาที่จำเลยที่ ๒ ที่คลินิก และตกลงให้โจทก์เข้าผ่าตัดในโรงพยาบาลจำเลยที่ ๑ โจทก์จ่ายเงินให้จำเลยที่ ๒ จำนวน ๗๐,๐๐๐ บาทให้จำเลยที่ ๑ จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นนายจ้างหรือตัวการที่ต้องร่วมรับผิดชอบ



7/15/2020

fppt.com

213

(๒) จ้างทำของ

(๒.๑) ล้างรถ

ฎีกาที่ ๒๕๐๒/๒๕๒๓ จำเลยที่ ๑ รับจ้างจำเลยที่ ๒ และบุคคลอื่น ล้างและฝักรถ ซึ่งจอดอยู่ริมถนนที่จำเลยที่ ๑ ปฏิบัติงานฝักรถอยู่แล้ว ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ต้องทำตามคำสั่งหรืออยู่ในความควบคุมของจำเลยที่ ๒ การจ้างเช่นนี้เป็นการจ้างทำของเพราะผู้ว่าจ้างต้องการแต่ **ผลสำเร็จของงาน**คือความสะอาดและความคงอยู่ของรถ ไม่ใช่จ้างแรงงาน จำเลยที่ ๑ จึงไม่ใช่ลูกจ้างจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ ไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในการที่จำเลยที่ ๑ ทำละเมิดต่อโจทก์



7/15/2020

fppt.com

214

(๒.๒) รับจ้าง**ยืมรถ**

ฎีกาที่ ๑๙๘๒/๒๕๒๒ จำเลยที่ ๑๔ เป็นเจ้าของรถยนต์คันเกิดเหตุ ได้ว่าจ้าง พ. ไปยืมรถคันดังกล่าวคืนมา พ. ได้ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ ทำการยืมอีกต่อหนึ่งเมื่อยืมรถได้แล้วจำเลยที่ ๒ ขับรถยนต์คันดังกล่าวมาเพื่อมอบให้ พ. ระหว่างทางจำเลยที่ ๒ ขับรถโดยประมาทชนรถยนต์ของโจทก์เสียหาย ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๑ จ้าง พ.ไปยืมรถยนต์เป็นการจ้างทำของมิใช่จ้างแรงงาน เพราะเป็นการถือเอาความสำเร็จของงานเป็นวัตถุประสงค์ของสัญญา มิใช่สัญญาระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง เมื่อ พ. จ้างจำเลยที่ ๒ ไปยืมรถอีกต่อหนึ่ง จำเลยที่ ๑ ซึ่งมีได้อยู่ในฐานะนายจ้างและไม่มีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับจำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๒



7/15/2020

fppt.com

(๓) ผู้มีชื่อเป็นผู้ครอบครอง หรือ เจ้าของ เพียงอย่างเดียว

ฎีกาที่ ๑๕๑๙๙-๑๕๒๐๐/๒๕๕๘ ทางนำสืบของโจทก์ไม่ได้ความว่า จำเลยที่ ๑ มีความเกี่ยวข้องหรือมีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับจำเลยที่ ๒ หนังสือรับรองจำเลยที่ ๔ ก็ไม่มีชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นหุ้นส่วน และไม่ได้ความว่า จำเลยที่ ๑ ร่วมลงทุนทำกิจการใดกับจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ หรือมีส่วนเป็นเจ้าของสินค้าที่บรรทุกมาในรถกระบะที่จำเลยที่ ๒ ขับไปเกิดเหตุคดีนี้ คงได้ความเพียงว่า จำเลยที่ ๑ มีชื่อเป็นผู้ครอบครองรถกระบะคันเกิดเหตุเท่านั้น ดังนี้ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบใด ๆ ในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ ๒ กระทำ



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๖๒๔๙/๒๕๔๑ เจ้าของรถยนต์จะรับผิดชอบหรือร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดต้องเป็นกรณีที่เจ้าของรถยนต์เป็นผู้กระทำละเมิดคือเป็นผู้ขับขี่ตนเองตามป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง หรือในกรณีเจ้าของรถยนต์ ต้องร่วมรับผิดชอบกับบุคคลอื่นในผลแห่งการละเมิดต้องเป็นกรณีผู้กระทำละเมิดเป็นลูกจ้างหรือตัวแทนของเจ้าของรถยนต์หรือเจ้าของรถยนต์เป็นผู้ครอบครองรถยนต์ขณะเกิดเหตุโดยเจ้าของรถยนต์โดยสารไปด้วยตามมาตรา ๔๒๕, ๔๒๗ และ ๔๓๗

ฎีกาที่ ๔๘๑/๒๕๓๘ จำเลยที่๑เป็นเจ้าของรถยนต์ที่ไปทำละเมิดจำเลยที่๒เป็นผู้ครอบครองรถยนต์ที่ก่อเหตุละเมิดแต่ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ และมาตรา ๔๓๗ วรรคแรกมิได้บัญญัติให้เจ้าของรถยนต์ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดนั้นด้วยจึงขอบังคับให้จำเลยที่๑ชดใช้ค่าเสียหายด้วยไม่ได้



7/15/2020

fppt.com

แต่ถ้าเจ้าของรถ ใช้ลูกจ้างขับรถเพื่อทำภารกิจของตน ย่อมเป็นนายจ้าง ฎีกาที่ ๕๙๘๕/๒๕๖๑ เมื่อการเก็บขนขยะเป็นภารกิจของเทศบาล การขับรถเก็บขนขยะของนายราเชนทร์จึงเป็นการทำไปตามหน้าที่ในภารกิจของจำเลยที่ ๑ พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมเป็นการแสดงออกแก่บุคคลทั่วไปว่า นายราเชนทร์เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ และรถบรรทุกคันเกิดเหตุเป็นของจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ ดำเนินการเก็บขนขยะในนามของจำเลยที่ ๑ ย่อมถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นนายจ้างของนายราเชนทร์ด้วย ส่วนจำเลยที่ ๑ จะมีสัญญาหรือข้อตกลงกับจำเลยที่ ๒ อย่างไร ก็เป็นเรื่องที่จะบังคับกันระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ เท่านั้น หากได้มีผลผูกพันกับบุคคลภายนอกซึ่งรวมถึงโจทก์ทั้งสามด้วยไม่ เมื่อนายราเชนทร์ขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปในทางการที่จ้างของจำเลยทั้งสองและกระทำละเมิดในคดีนี้ จำเลยทั้งสองจึงต้องร่วมกับนายราเชนทร์รับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่นายราเชนทร์กระทำด้วยตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕



7/15/2020

fppt.com

(๔) เจ้าหน้าที่รัฐ

เดิม ใช้ ป.พ.พ.มาตรา ๗๖ ไม่ใช่มาตรา ๔๒๕ บังคับ

ฎีกาที่ ๓๒๐๓/๒๕๕๘ การที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องกระทรวงกลาโหมให้รับผิดชอบ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่สืบเอก ต. ซึ่งถือเป็นผู้แทนของ จำเลยผู้กระทำละเมิดตาม ป.พ.พ.มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจ ฟ้อง

ฎีกาที่ ๑๓๑๐/๒๕๒๐ เมื่อการละเมิดของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ เกิดขึ้นในการ ปฏิบัติการตามหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ตามวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคล จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้า สังกัดจึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ขอใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อ ความเสียหายดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๗๖

๗/๒๐๒๐



fppt.com

ปัจจุบัน ใช้พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

ฎีกาที่ ๑๖๑๕๐/๒๕๕๖ โจทก์อ้างว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดต่อ โจทก์ แต่ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ มีเจตนารมณ์ให้ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐโดยตรง จะฟ้อง เจ้าหน้าที่ไม่ได้ เพื่อมิให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการ บั่นทอนขวัญและกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ อันเป็นบทยกเว้น หลักกฎหมายเอกชนตาม ป.พ.พ. กรณีไม่อาจนำหลักความรับผิดของ ผู้กระทำละเมิดและเรื่องความรับผิดของนายจ้างตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๕ มาใช้บังคับกับคดีนี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕



7/15/2020

fppt.com



ทางการที่จ้าง

ในทางการที่จ้าง นายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบในการทำละเมิดของลูกจ้างต้องเป็นผลมาจากการปฏิบัติงาน

- (๑) อยู่ในขอบเขตของงานที่จ้าง (ในหน้าที่ แต่่นอกเวลางานก็ได้)
- (๒) นายจ้างยินยอมให้ลูกจ้างควบคุมดูแลทรัพย์สิน
- (๓) ลูกจ้างมีสิทธิเลือกวิธีการหรือเส้นทางได้
- (๔) ลูกจ้างช่วยเหลือบุคคลภายนอก
- (๕) ลูกจ้างยอมมีอำนาจหน้าที่โดยปริยายที่จะป้องกันทรัพย์สินของนายจ้างในกรณีฉุกเฉินตามสมควร ฎ.๒๔๙๙/๒๕๒๔



7/15/2020

fppt.com

ต้องมีการทำละเมิด(ของลูกจ้าง) เกิดขึ้นก่อน

ฎีกาที่ ๔๓๐๙/๒๕๔๕ โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๒ ให้ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในฐานะนายจ้างของจำเลยที่ ๑ โดยมีได้ฟ้องให้จำเลยที่ ๒ รับผิดชอบในผลแห่งละเมิดของ ค. ซึ่งเป็นลูกจ้างอีกคนหนึ่งของจำเลยที่ ๒ ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์เพราะจำเลยที่ ๑ มิได้เป็นผู้กระทำละเมิดเสียแล้ว ก็ไม่มีหน้าที่จะให้จำเลยที่ ๒ ในฐานะนายจ้างของจำเลยที่ ๑ ร่วมรับผิดชอบต่อโจทก์ได้อีกต่อไป



7/15/2020

fppt.com

กระทำ รวมถึง ละเว้น

ฎีกาที่ ๑๕๕๙-๑๕๖๐/๒๕๐๔ การละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ มีความหมายรวมทั้งการกระทำและละเว้นการกระทำอันบุคคลนั้น ๆ จะต้องกระทำด้วย และคำว่า "กระทำ" ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒๕ ซึ่งให้นายจ้างร่วมรับผิดชอบกับลูกจ้าง ก็หมายถึง การกระทำหรือละเว้นการกระทำตามนัยที่กล่าว ในเมื่อการกระทำหรือละเว้นนั้นเป็นไปในทางการที่จ้างนายจ้างก็ต้องรับผิดชอบ



7/15/2020

fppt.com

223

(๑) ขอบเขตของงาน ดูจากผลการปฏิบัติงาน ไม่ว่าในหรือนอกเวลางาน

• (๑.๑) เวลาการทำงาน

(๑.๑.๑) ก่อนเวลางานปกติ

ฎีกาที่ ๒๖๑/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ บ. ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ มีหน้าที่ขับรถยนต์และดูแลรถคันเกิดเหตุยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ของจำเลยที่ ๒ ไปทำงานโดยลำพังแต่ผู้เดียวแล้วจำเลยที่ ๑ ได้ขับรถยนต์ไปชนโจทก์โดยประมาทเป็นเหตุให้โจทก์บาดเจ็บ ได้รับอันตรายถึงสาหัส จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ไปทำงานให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นนายจ้าง แม้เหตุจะถูกก่อนเวลาถึงเวลาทำงานตามปกติของร้านจำเลยที่ ๒ ก็ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้ขับรถยนต์ไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหม

ทดแทนให้แก่โจทก์

7/15/2020

fppt.com



224

(๑.๑.๒) เวลาพักกลางวัน

ฎีกาที่ ๙๗๐/๒๕๑๒ ลูกจ้างผู้ทำหน้าที่ขับรถยนต์ขนหินชนิดบริษัท จำเลยรับเหมา ขณะหยุดพักงานตอนเที่ยงวัน ได้ขับรถยนต์บรรทุกของ จำเลยออกไปจากเส้นทางที่ก่อสร้าง เพื่อไปรับประทานอาหาร รถยนต์ชน จักรยานยนต์ซึ่งจอดทิ้งซ้อนท้ายมา โดยประมาทเล็กน้อย ในการที่ลูกจ้าง เอรารถของจำเลยขับไปนั้น แม้จะเป็นการฝ่าฝืนระเบียบของบริษัทจำเลยที่ วางไว้ แต่ก็อยู่ระหว่างเวลาที่ลูกจ้างประจำทำงานตามทางการที่จ้างให้แก่ บริษัทจำเลยตลอดทั้งวัน ย่อมเป็นการละเมิดต่อโจทก์ในทางการที่จ้างของ จำเลย บริษัทจำเลยต้องรับผิดชอบ



7/15/2020

fppt.com

(๑.๑.๓) หลังเวลาเลิกงานปกติ

ฎีกาที่ ๓๗๕๗/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ พักอยู่ที่ทำงานและจะใช้ รถยนต์โดยสารคันเกิดเหตุเป็นประจำในการทำงาน เหตุรถเฉี่ยว ชนกันเกิดขึ้นเมื่อเวลาประมาณ ๒๒ นาฬิกา หลังจากเวลาเลิกงาน แล้ว ขณะจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์คันเกิดเหตุไปเติมน้ำมันแม้จะอยู่นอกเวลาทำงานแต่ก็เป็นหน้าที่ของเลขที่ ๑ ที่จะต้องปฏิบัติตาม ฎีกาที่ ๑๗๕๕๕/๒๕๕๓ เพื่อให้เป็นไปตามที่จำเลยที่ ๒ มอบหมาย จึงเป็นการกระทำใน ทางการที่จ้าง (เทียบฎ. ๒๒๐๒/๒๕๓๗, ๑๗๕๕๕/๒๕๕๕)



7/15/2020

fppt.com

(๑.๑.๔) วันหยุด

ฎีกาที่ ๔๙๙๗/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๒ เป็นลูกจ้างจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ของจำเลยที่ ๑ พารองประธานกรรมการจำเลยที่ ๑ นั่งรถไปด้วย แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ขับรถไปตามคำสั่งของผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ถือว่าทำตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ **แม้จะเป็นวันหยุดไม่ใช่วันทำงานปกติของจำเลยที่ ๒ ก็เป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑** จำเลยที่ ๑ จะอ้างว่า เกิดเหตุละเมิดนอกเวลาทำงานของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบได้ไม่เพราะเป็นเรื่องภายในระหว่างพนักงานของจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๑ ดังนั้น จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายจ้างจึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒



7/15/2020

fppt.com

(๑.๒) มีหน้าที่งาน ต้องปฏิบัติงานตามที่มอบหมายหน้าที่ หรือมอบงานนอกหน้าที่ แล้วลูกจ้างยอมทำตามคำสั่ง

ฎีกาที่ ๑๑๖๐/๒๕๔๖ แม้จำเลยที่ ๑ จะมีหน้าที่ขวนขวายก่อสร้าง **ไม่มีหน้าที่ขับรถ** และรถยนต์คันเกิดเหตุของจำเลยที่ ๓ มี ร. เป็นคนขับประจำ แต่จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ การที่จำเลยที่ ๑ ขึ้นไป**ติดเครื่องยนต์**ในระหว่างการทำงานให้แก่จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ซึ่งเป็นนายจ้าง โดย ร. มีได้ควบคุมดูแล ทำให้รถแล่นไปชนโจทก์ซึ่งต่อมาภายหลังถึงแก่ความตายนั้น เห็นได้ว่าขณะเกิดเหตุละเมิดความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างยังคงมีอยู่ ต้องถือว่าการละเมิดเกิดขึ้น ขณะจำเลยที่ ๑ ปฏิบัติงานในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของลูกจ้าง จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ จึงต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑

เปรียบเทียบกับฎีกาที่ ๘๐๑/๒๕๒๑ ลูกจ้างประจำปัมน้ำมันของจำเลย **มีหน้าที่เติมน้ำมันล้างรถยนต์** ลูกจ้างแก้รถยนต์ของโจทก์ที่เครื่องยนต์ดับเพราะน้ำมันท่วม แล้ว**นำรถออกไปลองเครื่อง** ไม่เป็นการกระทำในทางการที่จ้าง รถของโจทก์เกิดอุบัติเหตุ



7/15/2020

fppt.com

เสียหาย จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ

(๒) การยอมให้ลูกจ้างควบคุมดูแลทรัพย์สิน เป็นการอนุญาตให้ใช้ได้
ฎีกาที่ ๑๑๙๖/๓๑ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างขับรถของจำเลยที่ ๒ มีที่พักอยู่ใน
บริเวณบริษัทซึ่งใช้เป็นโรงรถด้วย เมื่อเลิกงาน จำเลยที่ ๑ รวมทั้งพนักงานขับ
รถคนอื่น ๆ จะนำรถเข้าจอดในโรงรถ เอากุญแจรถแขวนไว้ข้างฝาผนัง
โรงรถ พนักงานขับรถสามารถหยิบกุญแจไปได้ ตอนเช้าพนักงานขับรถแต่ละ
คนก็ขับรถคันที่ตนขับประจำออกไปปฏิบัติงานเท่ากับว่าจำเลยที่ ๒ มอบรถให้
จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เก็บหลังเลิกงานเพื่อนำรถออกปฏิบัติงานในวันต่อไป แม้จะให้
เอากุญแจรถแขวนไว้ข้างฝาก็ได้เก็บมิดชิดรัดกุม ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ยินยอม
ให้พนักงานขับนำรถออกไปใช้เมื่อหมดเวลาทำงานหรือในวันหยุดได้ด้วย ดังนั้น
แม้วันเกิดเหตุจะเป็นวันหยุดงานและเกิดเหตุนอกเวลาทำงานและจำเลย
ที่ ๑ เอาจรคันเกิดเหตุออกไปส่งญาติ ก็ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ขับรถออกไปใน
ทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบในการ
ละเมิดของจำเลยที่ ๑ (เทียบ ฎีกาที่ ๗๘๒๙/๒๕๕๓, ๗๑๗/๒๕๓๖)

7/15/2020

fppt.com



การให้นำรถไปเก็บที่บ้านลูกจ้าง เท่ากับมอบให้ลูกจ้างควบคุมดูแลจนกว่า
จะนำรถกลับมาคืน

ฎีกาที่ ๑๐๓๙๒/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างขับรถยนต์บรรทุกไม้ยาง
ให้แก่จำเลยที่ ๒ หลังเลิกงานจำเลยที่ ๒ ยินยอมให้ลูกจ้างนำรถไปเก็บไว้
เอง เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและนำรถกลับมาบรรทุกไม้ยางให้
จำเลยที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๒ ไม่ต้องไปส่งลูกจ้าง การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถไป
ในเวลากลางคืนในขณะเกิดเหตุซึ่งเป็นเวลาหลังเลิกงานด้วยความยินยอม
ของจำเลยที่ ๒ และเพื่อนำไปเก็บไว้ยังที่พักของจำเลยที่ ๑ เป็นการปฏิบัติ
ตามคำสั่งของจำเลยที่ ๒ เพื่อประโยชน์ของนายจ้างเองที่จะนำรถกลับมา
ใช้งานให้จำเลยที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถชนผู้ตายและบุตรระหว่างขับรถ
กลับบ้าน ถือว่าเป็นการขับรถไปในทางการที่จ้าง จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับ
ผิดในเหตุละเมิดกับจำเลยที่ ๑ (เทียบ ฎีกาที่ ๕๓๖๗/๒๕๓๘,

๕๒๓๐/๒๕๒๖)

fppt.com



ทำธุรกรรมตัว ในระหว่างที่ยังมิได้นำรถกลับคืนนายจ้าง ถือว่ายังอยู่ทางการที่
จ้าง

ฎีกาที่ ๔๗๘๖/๒๕๕๘ ความหมายของคำว่า “ในทางการที่จ้าง” มิได้จำกัดอยู่แต่
เฉพาะในเวลาทำงานของนายจ้างหรือระหว่างเวลาที่ต่อเนื่องคาบเกี่ยวใกล้ชิดกันกับ
การปฏิบัติหน้าที่ในทางการที่จ้างดังที่จำเลยที่ ๓ กล่าวอ้างมาเท่านั้น หากแต่เมื่อ
ลูกจ้างที่มีหน้าที่ขับรถและได้กระทำไปในทางการที่จ้างแล้ว หลังจากนั้นแม้ลูกจ้างจะ
ได้ขับรถไปทำธุรกิจส่วนตัวหรือประการใดก็ตาม **ตราบไต่ที่ลูกจ้างยังมิได้นำรถ
กลับคืนสู่ความครอบครองของนายจ้าง ก็ยังคงถือว่าอยู่ในระหว่างทางการที่จ้างหรือ
ต่อเนื่องกับทางการที่จ้าง** ซึ่งนายจ้างยังคงต้องรับผิดชอบในการกระทำละเมิดของลูกจ้าง
ดังนั้น แม้ขณะเกิดเหตุคดีนี้จะเป็นเวลา ๒ นาฬิกา นอกเวลาทำงานปกติและ **ว. ขับ
รถยนต์กระบะคันเกิดเหตุออกไปเที่ยว** ก็ถือได้ว่า **ว. ขับรถยนต์กระบะคันเกิดเหตุไป
ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๓** ซึ่งจำเลยที่ ๓ เป็นนายจ้างจึงต้องร่วมรับผิดชอบ
จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของ **ว. นั้นด้วย**

(เทียบฎีกาที่ ๑๑๗/๒๕๔๐, ๔๐๕๘/๒๕๓๖, ๖๓๕๙/๒๕๓๙, ๑๐๓/๒๕๓๕,
7/15/2020
๕๐๗๙/๒๕๓๓, ๖๓๐/๒๕๓๗)



fppt.com

ฎีกาที่ ๒๗๘๙/๒๕๑๕ ลูกจ้างได้รับอนุญาตจากผู้ดูแลไร่ของ
นายจ้างให้ขับรถคันเกิดเหตุไปซื้อแหนบรมมาใส่รถของนายจ้าง
คันที่เสียลูกจ้างไปซื้อแหนบรมแล้ว **ขณะขับกลับไร่ มีผู้ว่าจ้างให้
ขับรถไปส่งมันสำปะหลัง** เมื่อส่งมันสำปะหลังแล้ว **ขณะขับรถกลับ
ไร่ได้เกิดชนกับรถของบุคคลอื่นโดยความประมาทของ
ลูกจ้าง** เช่นนี้ ถือว่า **ยังอยู่ในระหว่างปฏิบัติงาน** ในทางการที่จ้างอยู่
นายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบในผลละเมิดที่ลูกจ้างได้กระทำไป



7/15/2020

fppt.com

ทำธุระส่วนตัว + ไม่ได้รับอนุญาต(พลการ) + ไม่อยู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ =>ไม่ใช่
ทางการที่จ้าง

ฎีกาที่ ๔๐๔๔/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ เป็นพนักงานสวนป่าไม่มีหน้าที่ขับรถหรืออำนาจ
สั่งใช้รถได้โดยลำพัง ทั้งไม่ปรากฏว่าในวันเกิดเหตุผู้บังคับบัญชาของจำเลยที่ ๑ ได้
มอบหมายหรืออนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ใช้รถ จำเลยที่ ๑ ไม่มีสิทธินำรถยนต์บรรทุกคัน
เกิดเหตุของจำเลยที่ ๒ ออกไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้างานสวนป่าซึ่งเป็น
ผู้บังคับบัญชา การที่ ป. ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกหมู่บ้านป่าไม้ ซึ่งมีใช้คนงานหรือ
ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ มาขอความช่วยเหลือจากจำเลยที่ ๑ เนื่องจากมีอาการ
ท้องร่วงให้นำตัวส่งโรงพยาบาล จำเลยที่ ๑ จึงขับรถบรรทุกซึ่งเป็นรถที่ใช้ใน
กิจการของจำเลยที่ ๒ ไปส่ง ป. โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาแล้วไปเกิดเหตุ
ชนกับรถบรรทุกคันที่โจทก์รับประกันภัยไว้ได้รับความเสียหาย เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๑
กระทำไปโดยความเอื้อเพื่อส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ เอง และกระทำไปโดยพลการ

นอกเหนือขอบเขตกิจการงานของจำเลยที่ ๒ หาใช่เป็นการกระทำในทางการที่จ้าง
ของจำเลยที่ ๒ ไม่ จำเลยที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดชอบในผลละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ก่อขึ้นแก่โจทก์
7/15/2020
(ฎีกาที่ ๗๘๘๑/๒๕๓๘, ๓๓๕๖-๓๓๕๘/๒๕๒๙, ๑๗๗๒/๒๕๑๒)



fppt.com

ข้อสังเกต

- ถ้าเริ่มต้นลูกจ้างก็ได้ปฏิบัติหน้าที่งานเพื่อนายจ้างเลย แต่ไปทำธุระ
ส่วนตัว ถือว่าอยู่นอกทางการที่จ้าง

- ถ้าเริ่มต้นลูกจ้างทำงานเพื่อนายจ้าง ต่อมาลูกจ้างหันเหจากการปฏิบัติ
หน้าที่โดยเคร่งครัด ยังไม่ทำให้นายจ้างพ้นจากความรับผิดชอบไปได้ เพราะยังมีการ
ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนายจ้างอยู่ แต่หากลูกจ้างถึงขั้น**ทิ้งการงานไปเสียทีเดียว** โดยเอา
เวลาไปทำธุระส่วนตัวทั้งหมด ไม่เกี่ยวกับงานของนายจ้างเลย เท่ากับเป็นการกระทำ
ของบุคคลภายนอก นายจ้างก็ไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อการกระทำของลูกจ้างอีกต่อไป สรุป
แล้ว นายจ้างจะไม่ต้องรับผิดชอบเฉพาะกรณีที่ลูกจ้างปฏิบัติกิจธุระส่วนตัวอย่างเดียว
โดยเฉพาะ ไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อนายจ้างเลยเท่านั้น

- ถ้า**ทำงานเสร็จ**นำรถไปเก็บเรียบริ้อยแล้ว จึงเอารถจากความครอบครอง
ของนายจ้างไปทำธุระส่วนตัว ถือว่าอยู่นอกทางการที่จ้าง



7/15/2020

fppt.com

(๓) ลูกจ้างมีสิทธิเลือกวิธีการหรือเส้นทาง

ฎีกาที่ ๖๙๕/๒๕๓๖ จำเลยที่ ๒ หุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยร่วมมอบหมายงานให้จำเลยที่ ๑ เป็นรายวันโดยจำเลยที่ ๑ มารับบุญแจรงยนต์และรับคำสั่งจากจำเลยที่ ๒ เมื่อทำงานเสร็จแล้วนำบุญแจรงยนต์คืนแสดงว่าการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๑ แต่ละวันจะสิ้นสุดเมื่อนำรถยนต์มาเก็บที่ห้างจำเลยร่วม และมอบบุญแจรงให้จำเลยที่ ๒ วันเกิดเหตุจำเลยที่ ๒ มอบให้จำเลยที่ ๑ นำรถยนต์ไปบรรทุกทุกแถบ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถออกไปในวันเกิดเหตุเป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และจำเลยร่วม การที่จำเลยที่ ๒ มอบหมายให้จำเลยที่ ๑ โดยลำพังขับรถยนต์บรรทุกของจำเลยร่วมไปปฏิบัติงานแต่ละวันแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ และจำเลยร่วมไว้วางใจการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ออกนอกเส้นทางไปตุ๊กการเกษตรทหารแล้วรับชาวบ้านและโจทก์ขึ้นรถคันเกิดเหตุโดยไม่ได้ขออนุญาตจำเลยที่ ๒ โดยขับไปตามถนนเลียบบแม่น้ำซึ่งสามารถไปห้างจำเลยร่วมได้ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ถือได้ว่ายังอยู่ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และจำเลยร่วม (เทียบฎีกาที่ ๕๗๑๒/๒๕๓๓, ๗๒๒/๒๕๐๘)



fppt.com

(๔) ลูกจ้างช่วยเหลือบุคคลภายนอกระหว่างทำงาน

ฎีกาที่ ๖๘๙/๒๕๑๒ เมื่อลูกจ้างของจำเลยยอมให้ผู้ตายโดยสารไปในรถ จำเลยจึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดที่ลูกจ้างจำเลยกระทำไปตามทางการที่จ้าง จำเลยจะอ้างว่าผู้ตายไม่ได้เสียค่าโดยสาร ไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะขนส่ง หาได้ไม่ เมื่อลูกจ้างของจำเลยยอมให้ผู้ตายโดยสารไปในรถ จำเลยจึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดที่ลูกจ้างจำเลยกระทำไปตามทางการที่จ้าง จำเลยจะอ้างว่าผู้ตายไม่ได้เสียค่าโดยสาร ไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะขนส่ง หาได้ไม่ (เทียบฎ.๑๖๕๖-๑๖๕๙/๒๕๙๘)



7/15/2020

fppt.com

(๕) ลูกจ้างมีอำนาจหน้าที่โดยปริยายที่จะป้องกันทรัพย์สิน
ของนายจ้างในกรณีฉุกเฉินได้ตามควร

ฎีกาที่ ๒๔๙๗/๒๕๒๔ จำเลยที่ ๓ เข้าหุ้กับจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็น
นิติบุคคลดำเนินกิจการเหมืองแร่ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างจำเลย
ที่ ๒ ทำหน้าที่เป็นยามรักษาทรัพย์สินของเหมืองถือได้ว่าจำเลยที่
๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๓ ด้วย การที่จำเลยที่ ๓ มอบอาวุธ
ปืนให้จำเลยที่ ๑ ไปใช้ในการร่อยุ่ยาม และจำเลยที่ ๑ ใช้ปืนยิง
โจทก์ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ยามเพื่อรักษาทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒
และที่ ๓ ที่อยู่ในเหมือง ถือว่าเป็นการกระทำในทางการที่จ้าง
จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบใช้ค่า
สินไหมทดแทนแก่โจทก์ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕



fppt.com

ความรับผิดชอบเด็ดขาด

ไม่คำนึงถึงความผิดส่วนตัวของนายจ้าง

- (๑) นายจ้างจะอ้างว่าไม่ได้สั่งหรือมอบให้ไปกระทำโดยวิธีการผิดกฎหมาย
ไม่ได้
- (๒) นายจ้างจะอ้างว่าได้มีระเบียบหรือคำสั่งห้ามไว้แล้ว ก็ไม่เป็นเหตุให้พ้น
ผิด
- (๓) แม้นายจ้างจะอ้างว่าสั่งให้ทำโดยระมัดระวังแล้ว แต่ลูกจ้างประมาท
เลินเล่อเองไม่ได้
- (๔) แม้นายจ้างจะอ้างว่าได้กำหนดวิธีการกระทำให้ละเอียด แต่ลูกจ้างไม่
นำพาหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยเฉพาะของนายจ้าง ก็ไม่เป็นเหตุให้
กิจการที่ลูกจ้างกระทำนั้นอยู่นอกทางการที่จ้าง



7/15/2020

fppt.com

(๑) นายจ้างจะอ้างว่า ลูกจ้างกระทำผิดทางอาญาเอง ไม่ได้

ฎีกาที่ ๘๓๐๔/๒๕๕๑ เป็นพนักงานขับรถยนต์บรรทุกเหล็กซึ่งเป็นรถที่แล่นร่วมกับบริษัทจำเลยกระทำการยกยกเหล็กของโจทก์ไป จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้โจทก์

ฎีกาที่ ๑๐๔๐๘/๒๕๕๕ การที่จำเลยที่ ๒ ลูกจ้าง เคลื่อนย้ายเครื่องเล่นรถไฟที่พิพาทออกจากสวนสนุกไปเพื่อทำสีใหม่นั้น เป็นเพราะจำเลยที่ ๑ นายจ้างสั่งการ แต่จำเลยที่ ๒ กลับนำเครื่องเล่นรถไฟที่พิพาทไปเก็บและนำไปให้จำเลยที่ ๓ เช่าซื้อโดยไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ ถือว่าจำเลยที่ ๒ กระทำละเมิดต่อโจทก์ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ **แม้จำเลยที่ ๒ จะทำเพื่อประโยชน์ของตนเองและจำเลยที่ ๑ ไม่รู้เห็นด้วยก็ไม่ใช้สาระสำคัญ** จำเลยที่ ๑ นายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ลูกจ้างต่อ

โจทก์ตามฟ้อง
7/15/2020

fppt.com



(๒) นายจ้างจะอ้างว่า ลูกจ้างทำผิดระเบียบไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๕๗๑/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ได้ขับรถยนต์ของจำเลยที่ ๒ ไปเติมน้ำมันตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ในระหว่างนั้นได้ขับรถไปเพื่อซื้อยาให้คนงานของจำเลยที่ ๒ จึงเกิดเหตุเฉี่ยวชนกับรถจักรยานยนต์ที่โจทก์ที่ ๑ กำลังขับอยู่ ดังนี้แม้จะได้รับความว่าจำเลยที่ ๑ ขับรถไปถึงยังสถานที่ที่เติมน้ำมันแล้วจึงออกไปซื้อยาภายนอกสถานที่ดังกล่าว อันเป็นการผิดระเบียบของจำเลยที่ ๒ และระเบียบของ **สำนักนายกรัฐมนตรี**ก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ยังไม่ได้กลับไปยังที่ทำการเดิมของจำเลยที่ ๒ ก็ถือว่าจำเลยที่ ๑ ยังอยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่การงานในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดของจำเลยที่ ๑ ด้วย (เทียบฎีกาที่ ๕๓๗๖/๒๕๓๘, ๖๗๗/๒๕๔๐,

7/15/2020
๒๗๒๗/๒๕๓๘)

fppt.com



ฎ. ๑๔๙๓๑/๕๗ จำเลยที่ ๑ ให้โจทก์เช่าตู้നിรัภัยเพื่อเก็บรักษาทรัพย์สิน โดยมีจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นพนักงานมีหน้าที่ในการเก็บรักษาทรัพย์สิน และถูกจำเลยที่ ๒ เก็บสำเนาทรัพย์สินและวิธีการเปิดห้องมั่นคงไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงาน จำเลยที่ ๔ เก็บกุญแจห้องมั่นคงไว้ในตู้നിรัภัยเล็ก และจำเลยที่ ๕ เก็บกุญแจห้องมั่นคงอีกดอกหนึ่งไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงานอันเป็นการผิดระเบียบของจำเลยที่ ๑ จนเป็นเหตุให้คนร้ายหรือคัมพบและนำไปใช้เปิดห้องมั่นคงแล้วลักทรัพย์ของโจทก์ที่เก็บไว้ในตู้നിรัภัยไป จึงต้องถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ในการเก็บรักษาทรัพย์สินและกุญแจห้องมั่นคงอันเป็นผลโดยตรงต่อการเกิดเหตุลักทรัพย์ของโจทก์ มิใช่เป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจป้องกันได้ การที่จำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ประมาทเลินเล่อในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ตาม พ.พ. มาตรา ๔๒๕ อีกโสดหนึ่งด้วย



fppt.com

(๓) นายจ้างจะอ้างว่า ลูกจ้างประมาทเลินเล่อเอง ไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๑๔๔/๒๕๔๙ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ประกอบกิจการรับขนส่งตู้คอนเทนเนอร์และรับจ้างจากจำเลยที่ ๑ ให้นำตู้คอนเทนเนอร์ของโจทก์ไปบรรจุสินค้าที่โรงงานของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการตั้งวางตู้คอนเทนเนอร์ที่รับขนส่งให้มั่นคงปลอดภัยเพื่อนำสินค้าเข้าบรรจุ การที่ ป. ขับรถไปจอดภายในโรงงานของจำเลยที่ ๑ จากนั้นได้ปลดขาค้ำยันของหางลากที่บรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ลง และปลดล๊อคระหว่างรถบรรทุกหัวลากกับหางลาก เมื่อบริเวณที่ตั้งวางหางลากเป็นพื้นลาดเอียง ทำให้ด้านท้ายของหางลากซึ่งรับน้ำหนักด้วยล้ออยู่สูงกว่าด้านหน้า แต่ ป. ไม่นำแผ่นเหล็กคล้ายโต๊ะที่นำติดรถไปวางรองรับน้ำหนักของตู้คอนเทนเนอร์ที่อยู่บนหางลากให้มั่นคงแข็งแรง การที่ตู้คอนเทนเนอร์ของโจทก์ล้มลงจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของ ป. จำเลยที่ ๒ ผู้เป็นนายจ้างจะปิดความรับผิดชอบโดยอ้างว่าเป็นความผิดของพนักงานของจำเลยที่ ๑ ไม่ได้จัดเรียงสินค้าตามแนวยาวของตู้คอนเทนเนอร์ และเกียงให้จำเลยที่ ๑ ต้องร่วมรับผิดชอบด้วยหาได้ไม่ และแม้พนักงานของจำเลยที่ ๑ นำบันไดไปพาดวางไว้ที่ตู้คอนเทนเนอร์และบันไดดังกล่าวกระแทกถูกอุปกรณ์ทำความเย็นขณะตู้คอนเทนเนอร์ล้มลง ก็ต้องถือว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นผลโดยตรงอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของ ป. อยู่แน่นอน ไม่เป็นเหตุให้จำเลยที่ ๒ พ้นความรับผิดชอบ



fppt.com

ผลแห่งละเมิด ต้องเป็นผลธรรมดา

ฎ. ๗๙๗๓-๗๙๗๕/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๔ ถูกจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขับรถบรรทุกวัตถุระเบิดไปส่งที่คลังสินค้าไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ระหว่างการขนส่งจำเลยที่ ๔ ประมาทเลินเล่อขับรถเร็วพลิกคว่ำวัตถุระเบิดตกกระจายบนถนน แม้เหตุระเบิดเกิดขึ้นจากการที่ชาวบ้านซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้ามายุ่งเกี่ยวกระทำให้ระเบิดหลังจากจำเลยที่ ๔ ขับรถบรรทุกวัตถุระเบิดพลิกคว่ำ แต่การกระทำของชาวบ้านก็เป็นผลโดยตรงจากการขับรถพลิกคว่ำ และนับว่าเป็นเหตุแทรกแซงที่ก่อให้เกิดผลในป็นปลายและเป็นเหตุแทรกแซงที่วิญญูชนคาดหมายได้ว่า เป็นเรื่องธรรมดาเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นบนทางหลวง ก็มีชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงรวมทั้งประชาชนที่ใช้รถยนต์สัญจรผ่านที่เกิดเหตุจะหยุดรถลงไปมุงดูเหตุการณ์ และให้ความช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ รวมทั้งอาจมีคนไม่ติปะปนอยู่ในกลุ่มคนเหล่านั้นถือโอกาสหยิบฉวยเอาทรัพย์สินของที่ตกหล่นไปได้ และรถไม่มี

7/15/2020
fppt.com



ป้ายว่า"วัตถุระเบิด"ติดไว้ เมื่อเกิดเหตุแล้วมีชาวบ้านมายุ่งกับวัตถุระเบิดให้เกิดระเบิดเป็นเหตุแทรกแซงที่วิญญูชนคาดหมายได้ว่าจะเกิดเหตุเช่นนั้น เหตุระเบิดที่เกิดขึ้นเป็นผลใกล้ชิดต่อเนื่องจึงต้องถือว่าเหตุระเบิดที่เกิดขึ้นเป็นผลใกล้ชิดสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากการขับรถโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๔ ซึ่งกระทำการในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๔ ด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของผู้ครอบครองวัตถุระเบิดในขณะที่เกิดเหตุวัตถุระเบิดดังกล่าวระเบิดขึ้น วัตถุระเบิดที่จำเลยที่ ๑ มีไว้ในครอบครองดังกล่าวเป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง กำหนดให้จำเลยที่ ๑ ผู้มีไว้ในครอบครองต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ทรัพย์สินนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของโจทก์

7/15/2020
fppt.com



ฎ.๔๒๒๓/๔๒ การที่พนักงานรักษาความปลอดภัยของจำเลยที่ ๑ ไม่ระมัดระวังตรวจบัตรจอดรถโดยเคร่งครัด อันเป็นการงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันการโจรกรรมรถยนต์ เป็นผลโดยตรงทำให้รถยนต์ของ ส. ถูกลักไป เป็นการประมาทเลินเล่อจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อ ส. ตาม ป.พ.พ. ๔๒๐ การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำในทางหน้าที่จ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ในฐานะนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับพนักงานรักษาความปลอดภัย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ ส่วนจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการมอบหมายให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนดูแลรักษาความเรียบร้อยและความปลอดภัยในบริเวณลานจอดรถของศูนย์การค้าดังกล่าว จึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดซึ่งตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ได้กระทำไปในทางหน้าที่มอบหมายให้ทำแทนนั้น ตามป.พ.พ. ๔๒๗ ประกอบด้วยมาตรา ๔๒๐ จำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบโจทก์

7/15/2020

fppt.com



เหตุส่วนตัวที่เกิดขึ้นต่างหาก

ฎีกาที่ ๓๗๕๐/๒๕๔๕ การที่จำเลยที่ ๑ ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปบรรทุกผักและผลไม้ในทางหน้าที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้แวะรับประทานอาหารและดื่มสุราจนถูกทำร้ายร่างกาย ด้วยความโกรธแค้นเพราะเหตุส่วนตัวที่ถูกทำร้ายดังกล่าว จำเลยที่ ๑ จึงขับรถบรรทุกพุ่งชนโจทก์ที่ ๕ และผู้ตายกับพวกที่ทำร้ายตนจนเป็นเหตุให้มีคนตายและบาดเจ็บเช่นนี้ เป็นเหตุส่วนตัวที่เกิดขึ้นต่างหากไม่เกี่ยวข้องกับกิจการในทางหน้าที่จ้างหรือกรอบแห่งการจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ นายจ้างที่มอบหมายให้จำเลยที่ ๑ ลูกจ้างไปกระทำ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ก่อให้เกิดขึ้นต่อโจทก์ทั้งห้า

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๙๔๒/๒๕๒๐ จำเลยที่ ๔ เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการเดินรถโดยสารประจำทาง จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๔ โดยจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ เป็นพนักงานเก็บเงินค่าโดยสาร จำเลยที่ ๓ เป็นผู้ควบคุมรถ ได้ความว่าพนักงานขับรถซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๔ ขับรถเร็วด้วยความเร็ว ทำให้โจทก์และผู้โดยสารอื่นตกจากที่นั่ง การที่โจทก์ต่อว่าพนักงานขับรถเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ไม่พอใจ และร่วมกันทำร้ายร่างกายของโจทก์จนได้รับอันตรายแก่กายนั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๔ ผู้เป็นนายจ้าง และมีใช้กิจการในหน้าที่ที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ได้รับมอบหมาย การกระทำความผิดกล่าวอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ จึงมิใช่เป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๔



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๔๘๔/๒๕๔๙ นายจ้างใช้ให้ลูกจ้างนำมะพร้าวไปส่งแก่ผู้ซื้อ ในระหว่างส่งมะพร้าวแก่กันนั้น ผู้ซื้อได้เถียงตำว่าลูกจ้าง ลูกจ้างโกรธจึงชกต่อผู้ซื้อมีบาดเจ็บ ดังนี้ ถือว่าเป็นเหตุการณ์อีกเรื่องหนึ่ง มิใช่กิจการที่นายจ้างได้มอบให้ลูกจ้างไปกระทำ นายจ้างไม่ต้องรับผิดชอบละเมิดร่วมกับลูกจ้าง

ข้อสังเกต

ในศาลฝรั่งเศสเคยมีคดีที่ลูกจ้างเกิดโต้เถียงกับบุคคลภายนอกแล้วได้ฆ่าผู้นั้นตายในเวลาและสถานที่ทำงานแทนที่จะทำงานให้นายจ้าง ศาลชี้ขาดว่าไม่เป็นการกระทำในหน้าที่อันจะให้นายจ้างต้องรับผิดชอบ (Lalou อ้างใน ศาสตราจารย์ไพจิตร ปุญญพันธ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด)



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๒๐๖๐/๒๕๒๔ บุตรโจทก์มิได้ถึงแก่ความตายเพราะจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ชนในขณะกระทำการในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ แต่ถึงแก่ความตายเพราะเมื่อชนแล้วจำเลยที่ ๑ โดยเจตนาฆ่าบุตรโจทก์เพื่อปกปิดความผิด ได้นำบุตรโจทก์ไปทิ้งในคูน้ำริมถนนเพื่อให้จมน้ำตายการกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นคนละเรื่องคนละตอนกับที่จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ชนบุตรโจทก์และเห็นได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ โดยเฉพาะเจาะจงหาเกี่ยวกับการที่จำเลยที่ ๒ ได้จ้างให้จำเลยที่ ๑ กระทำไม่ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ในการฆ่าบุตรโจทก์จึงไม่เป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๔๒๖

๑. ลูกจ้างทำละเมิด

๒. นายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิด หน้าที่ของนายจ้างเกิดขึ้นตั้งแต่วันทำละเมิด (ฎ.๑๙๐๙/๒๕๓๘)

๓. เมื่อชำระหนี้แก่บุคคลภายนอกแล้ว นายจ้างมีสิทธิที่จะได้รับชดใช้จากลูกจ้าง (ฎ.๑๔๒/๒๕๓๕)

๔. ไล่เบี้ยได้เต็มจำนวน เว้นแต่เข้าช้อยกเว้น ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

๕. เมื่อยังไม่ชำระหนี้บุคคลภายนอก ยังไม่มีอำนาจฟ้องลูกจ้าง (ฎ.๓๓๓๓/๒๕๔๕, ๓๑๐๒/๒๕๔๔)



7/15/2020

fppt.com

๖. โฉนดที่ดินเฉพาะค่าสินไหมทดแทน ไม่รวมค่าฤชาธรรมเนียมในคดีก่อน (ฎ.๓๐๙๑/๒๕๓๕, ๔๔๓๑/๒๕๔๗) เพราะไม่ใช่ผลโดยตรงจากการทำละเมิด (ฎ.๖๕๘/๒๕๒๒)

๗. สิทธิของนายจ้างที่จะได้รับชดใช้คืน เพิ่งเกิดเมื่อวันที่นายจ้างได้ชำระเงิน (ฎ.๗๕๕๒/๒๕๕๐)

๘. ไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้เป็นอย่างอื่นจึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๐ (ฎ.๗๓๕/๒๕๓๗)



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๙๐๙/๒๕๓๘ **จำเลยที่ ๒ เป็นนายจ้าง** ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ลูกจ้าง ในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้กระทำให้ในทางการที่จ้าง จำเลยที่ ๒ จึงอยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้เช่นเดียวกับจำเลยที่ ๑ และต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ ชดใช้ดอกเบีย้อัตราร้อยละครึ่งต่อปีนับแต่วันทำละเมิดแก่โจทก์ โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวก่อน เพราะ **ถือว่าจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกหนี้ผิดนัดมาตั้งแต่เวลาที่ทำละเมิดแล้ว**



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๓๓๗๓/๒๕๔๕ โจทก์ซึ่งเป็นนายจ้างของ บ.ผู้ตายจะเรียกให้ บ. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่ บ. ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในทางการที่จ้างได้ โจทก์จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปนั้น จึงจะมีสิทธิฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนที่โจทก์ชดใช้แก่บุคคลภายนอกไปแล้วคืนจากลูกจ้างได้ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๖ เมื่อโจทก์ยังไม่ได้ชำระหนี้ให้แก่บุคคลภายนอก โจทก์จึงยังไม่มีอำนาจฟ้องให้จำเลยในฐานะทายาทของ บ. ชดใช้หนี้ดังกล่าวให้แก่โจทก์



7/15/2020

fppt.com

ความรับผิดในการกระทำละเมิดของตัวแทน (มาตรา ๔๒๗)

มาตรา ๔๒๗ “บทบัญญัติในมาตราทั้งสองก่อนนั้น ท่านให้ใช้บังคับแก่ตัวการและตัวแทนด้วย โดยอนุโลม”

โดยอนุโลมคือ

ตัวการ => นายจ้าง

ตัวแทน => จ้าง

กิจการที่มอบหมายให้ทำแทน => ในทางการที่จ้าง



7/15/2020

fppt.com

หลักเดิม ฎีกาที่ ๖๑๙/๐๗ ความรับผิดของตัวการในผลแห่งละเมิดที่
ตัวแทนกระทำไปตามมาตรา ๔๒๗ นั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ตัวการตั้งตัวแทน
ให้ไปทำการติดต่อหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่ ๓

ฎีกาที่ ๑๙๘๐/๒๕๐๕ การรับใช้หรือวานจ้างรถยนต์ให้ใช้นั้นไม่ใช่เป็น
ตัวแทน เพราะมิใช่เป็นกิจการที่ทำแทนตัวการต่อบุคคลที่ ๓ แต่เป็น
กิจการในระหว่างผู้ใช้กับผู้รับใช้ ไม่ได้เกี่ยวกับบุคคลที่ ๓ เลย

ฎีกาที่ ๕๒๘/๒๕๒๓ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถไปชนรถโจทก์ที่ ๑ เพราะจะ
รีบไปซื้อเนื้อตามที่จำเลยที่ ๓ ใช้ให้ไปซื้อและการไปซื้อเนื้อเพื่อทำเนื้อ
สะเต๊ะขายเป็นกิจการค้าของจำเลยที่ ๓ ก็ตาม การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถชน
รถโจทก์ก็ถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดในการเป็นตัวแทนของจำเลย
ที่ ๓ เพราะมิใช่กิจการที่ทำแทนตัวการต่อบุคคลที่สาม จำเลยที่ ๓ จึงไม่

ต้องร่วมรับผิดด้วย
7/15/2020

fppt.com



ปัจจุบัน ขยายออกไปถึงการมอบหมายกิจการ โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับ
นิติกรรมสัญญาก็ได้

(๑) ใช้ให้ขับรถ

ฎีกาที่ ๓๓๙๙/๒๕๕๘ การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถโดยสารคันเกิดเหตุไปก่อเหตุ
ละเมิด ย่อมถือว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการที่ได้มอบหมายหรือมีคำสั่งหรือ
จ้างวานใช้ให้จำเลยที่ ๑ ขับรถโดยสารคันเกิดเหตุ เพื่อให้สมประโยชน์ใน
กิจการของจำเลยที่ ๒ และโรงเรียน ส. จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดในผล
ละเมิดร่วมกับจำเลยที่ ๑ ด้วย (เทียบ ฎีกาที่ ๓๙๘๓/๒๕๕๘, ๙๘๑/
๒๕๓๒, ๒๓๘๕/๒๕๑๘)

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๕๕๔๕/๒๕๔๒ จำเลยที่ ๑ ทำงานเป็นแคดด้อยู่ในสนามกอล์ฟของ จำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ ได้ขับรถกอล์ฟบรรทุกผู้เล่นกอล์ฟชนโจทก์ได้รับ บาดเจ็บที่เข้าซ้ายและหลังเท้าซ้ายจำเลยที่ ๒ จึงเป็นผู้ดูแลครอบครอง เพราะการใช้รถคันเกิดเหตุจะต้องผ่านการซื้อบัตรรถกอล์ฟโดยตรงจาก จำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงได้รับประโยชน์ส่วนแบ่งเป็นค่าเช่าจากผู้เล่น กอล์ฟ และแม้การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถคันเกิดเหตุจะมีใช้หน้าที่โดยตรงของ จำเลยที่ ๑ แต่ก็ถือได้ว่าเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งที่จำเลยที่ ๒ มอบหมายให้ ทำ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นตัวแทน ของจำเลยที่ ๒ ในด้านบริการแก่ผู้เล่น กอล์ฟ จำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวการจึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิด



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๒๓๖/๒๕๔๑ จำเลยที่ ๓ ขับรถยนต์โดยสารจนรถจักรยานยนต์ โจทก์ เป็นเหตุให้บุตรโจทก์ถึงแก่ความตาย แม้หนังสือแสดงการจด ทะเบียนรถจะระบุชื่อผู้อื่นเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้ใช้ รถยนต์โดยสารคันเกิดเหตุประกอบการขนส่งผู้โดยสาร โดยมีจำเลย ที่ ๓ และที่ ๔ เป็นลูกจ้างกระทำไปในทางการที่จ้างในขณะเกิดเหตุ การที่ จำเลยที่ ๔ พนักงานขับรถ ใช้ให้จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นพนักงานเก็บเงินค่า โดยสารขับรถโดยสารไปส่งผู้โดยสารแทนนั้น เป็นการแสดงออกชัดว่า จำเลยที่ ๔ ได้แต่งตั้งให้จำเลยที่ ๓ เป็นตัวแทนตนในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ขับ รถยนต์ ฉะนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก อันเกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๓ เช่นนี้ กรณีต้อง ด้วยบทบัญญัติแห่ง ป.พ.มาตรา ๔๒๐, ๔๒๕, ๔๒๗, ๗๙๗ และ ๘๒๐ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๔ จึงต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๓ ด้วย (เทียบ ฎ.



๕๕๒/๒๕๔๕)

fppt.com

(๒) จุดพลุ

ฎ.๔๖๒๒/๕๗ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้จัดงานเลี้ยงฉลองเทศกาลปีใหม่ขึ้นที่บ้านของตนเอง การจุดพลุเป็นพิธีการส่วนหนึ่งของการเปิดงาน การที่จำเลยที่ ๒ ใช้ให้จำเลยที่ ๑ ทำการจุดพลุ อันเป็นสัญญาณเริ่มต้นเปิดงานต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการจุดพลุเปิดงานเลี้ยงฉลองเทศกาลปีใหม่ที่จำเลยที่ ๒ จัดให้มีขึ้น เมื่อจำเลยที่ ๑ ทำการจุดพลุโดยประมาทเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ทรัพย์สินของโจทก์ร่วมทั้งสองเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ร่วมทั้งสอง จำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวการย่อมต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ได้กระทำไปตามคำสั่งที่จำเลยที่ ๒ ใช้ให้กระทำแทนจำเลยที่ ๑ ตาม มาตรา ๔๒๕ ประกอบมาตรา ๔๒๗



7/15/2020

fppt.com

(๓) ช่วยระวังไฟ

ฎีกาที่ ๓๘๑๒/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ พาคนไปถางป่าในสวนแล้วจุดไฟเผา และขอให้จำเลยที่ ๒ ช่วยดูแลไฟอย่าให้ลุกลาม จำเลยที่ ๒ ได้ขอให้จำเลยที่ ๓ ไปช่วยระวังไฟด้วย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ในการช่วยดูแลระมัดระวังมิให้เพลิงลุกลามไปยังที่อื่น แต่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขาดความระมัดระวังจนเป็นเหตุให้เพลิงลุกลามเข้าไปไหม้สวนยางพาราของโจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในผลแห่งละเมิดด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐,๔๒๗



7/15/2020

fppt.com

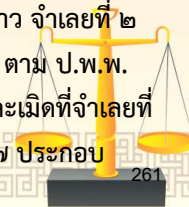
(๔) จ้างบุคคลอื่นทำงานแทน

ฎีกาที่ ๒๑๑๖/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของโครงการอาคารชุด ซึ่งจะต้องดำเนินการก่อสร้างอาคารและระบบสาธารณูปโภคของโครงการรวมทั้งจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตามประกาศโฆษณาขายอาคารชุดดังกล่าว การที่จำเลยที่ ๑ จ้างเหมาบุคคลอื่นติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัยของอาคารชุด จำเลยที่ ๑ ต้องดูแลให้ระบบป้องกันอัคคีภัยดังกล่าวใช้งานได้สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ หากระบบป้องกันอัคคีภัยไม่สามารถใช้งานได้หรือใช้งานได้ไม่สมบูรณ์ จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขให้สามารถใช้งานได้ตามที่โฆษณาไว้ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้รับจ้างเหมาจากจำเลยที่ ๑ ให้ติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัยให้แก่อาคารชุด จึงเป็นการกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ เมื่อพนักงานของจำเลยที่ ๒ เชื่อมสายไฟเข้าระบบผิดทำให้กระแสไฟฟ้าลัดวงจรเกิดความเสียหายแก่ระบบป้องกันอัคคีภัยดังกล่าว จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิด ซึ่งถูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่จ้าง ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๕ และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวแทนก่อให้เกิดขึ้นดังกล่าวด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ ประกอบ

fppt.com

7/15/2020

ฎีกาที่ ๕๖๒/๒๕๕๓, ๓๙๑๙/๒๕๓๔



ฎีกาที่ ๕๑๐๖/๖๐ ...พฤติการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ก็ยังอยู่ในอำนาจสั่งการหรือควบคุมดูแลของจำเลยที่ ๓

สัญญาว่าจ้างขนส่งกระเบื้องดังกล่าวจึงไม่ใช่กรณีที่จำเลยที่ ๑ รับเอาการทำงานของจำเลยที่ ๓ ไปทำโดยเด็ดขาดและอิสระ

ดังนั้น ในส่วนที่จำเลยที่ ๑ ทำแทนนั้น ย่อมถือว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๓ เข้าลักษณะสัญญาตัวแทนด้วย

สัญญาว่าจ้างขนส่งกระเบื้องดังกล่าวจึงมีทั้งสัญญาจ้างทำของ และสัญญาตัวแทนรวมอยู่ในสัญญาเดียวกัน จำเลยที่ ๓ ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ตามมาตรา ๔๒๗

fppt.com

7/15/2020

ฎีกาที่ ๕๖๒/๒๕๕๓, ๓๙๑๙/๒๕๓๔



(๕) มอบหมายให้แพทย์ตรวจคนไข้

ฎ.๙๐๔๒/๖๐ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นแพทย์ร่วมกันตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ แต่กระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นการทำละเมิดให้โจทก์ที่ ๑ ได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นความเสียหายแก่อนามัย จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่สัญญาอยู่กับโจทก์ที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ แพทย์เจ้าของไข้ในฐานะตัวแทนจำเลยที่ ๑ ซึ่งมอบหมายให้จำเลยที่ ๓ ร่วมในการตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ ด้วยเครื่องอัลตราซาวด์ ต้องร่วมกันรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่โจทก์ที่ ๑ ด้วย



7/15/2020

fppt.com

263

(๖) ผู้บังคับบัญชาใช้งานส่วนตัว เป็นการตั้งตัวแทน

ฎีกาที่ ๑๑๓๓/๒๕๑๖ การที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นพลธิการกองพลทหารม้า สั่งให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นพลขับและสังกัดอยู่ในกองพลเดียวกัน ขับรถยนต์ของทางราชการกองพลทหารม้าไปชนปูนซีเมนต์ให้วัดซึ่งจำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการวัดอยู่ด้วยกิจการดังกล่าวมิใช่ราชการของกองทัพบก จำเลยที่ ๓ ทั้งมิได้เกี่ยวกับตัวจำเลยที่ ๑ แต่ประการใด ย่อมถือได้ว่า **จำเลยที่ ๒ เป็นตัวการและจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในกิจการนี้โดยปริยาย** เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์กลับกองพลทหารม้าได้ชนรถยนต์โจทก์เสียหายถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทนจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการย่อมต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ทำไปนั้น ตามป.พ.พ.

มาตรา ๔๒๗ ประกอบด้วยมาตรา ๘๒๐ (เทียบฎีกาที่ ๒๖๐/๒๕๓๕)



7/15/2020

fppt.com

264

๑. ตัวแทน ต้องทำเพื่อประโยชน์ตัวการ ไม่ใช่ตัวเอง

ฎีกาที่ ๕๕๔๗/๒๕๔๓ จำเลยเป็นเจ้าของรถยนต์กระบะคันเกิดเหตุ โดย
ในขณะที่เกิดเหตุจำเลยให้ น. ยืมเงิน ๕,๐๐๐ บาท โดยให้ น. ขับรถยนต์ของ
จำเลยคันดังกล่าวไปรับเงินจากภรรยาของจำเลย แล้ว น. ขับรถยนต์ไป
เฉี่ยวชนกับรถจักรยานยนต์คันอื่นโดยละเมิด เป็นเหตุให้ ณ. และ บ. ถึงแก่
ความตาย เมื่อการที่ น. นำรถยนต์ที่จำเลยให้ยืมเพื่อไปรับเงินที่จำเลยให้ยืม
จากภรรยาของจำเลยนั้น มีใช่เป็นการทำการแทนจำเลย แต่เป็นการทำ
เพื่ออภีการและประโยชน์ของ น. เอง ดังนี้ น. จึงมิใช่ตัวแทนของ
จำเลย จำเลยย่อมไม่ต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดซึ่ง น. ได้กระทำไปดังกล่าว



7/15/2020

fppt.com

๒. ตัวแทน แยกได้ ๔ ประเภท

- ก. เป็นตัวแทนโดยชัดแจ้ง
- ข. เป็นตัวแทนโดยปริยาย (เช่น ใช้ให้ขับรถ)
- ค. เป็นตัวแทนเข็ด
- ง. เป็นตัวแทนให้สัตยาบัน



7/15/2020

fppt.com

(๑) ตัวแทนโดยชัดแจ้ง

ฎีกาที่ ๑๐๔๙๙/๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการผู้มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ ทำการแทนในการยึดรถคันพิพาทจากโจทก์โดยไม่ชดใช้ราคาซื้อขายมา จึงเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗

(๒) ตัวแทนโดยปริยาย เช่น มอบหมายให้ขับรถ (ดูหน้า ๒๕๕)

ฎีกาที่ ๙๘๑/๒๕๓๒ จำเลยใช้ให้ ย. ขับรถยนต์ไปทำธุรกิจให้จำเลยโดยมีจำเลยนั่งไปด้วย ย่อมถือได้ว่าจำเลยเป็นตัวการ และ ย. เป็นตัวแทนของจำเลยในกิจการนี้โดยปริยาย เมื่อ ย. ขับรถยนต์โดยประมาทชนรถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยไว้เสียหาย ถือได้ว่า ย. กระทำละเมิดภายในขอบอำนาจแห่งฐานะตัวแทนจำเลยซึ่งเป็นตัวการจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดที่ ย. ได้กระทำไปตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ ประกอบด้วยมาตรา ๔๒๐



(๓) ตัวแทนเชิด

(๓.๑) สหกรณ์แท็กซี่

ฎีกาที่ ๑๖๒๗/๒๕๔๔ รถแท็กซี่คันเกิดเหตุมีชื่อจำเลยที่ ๒ และหมายเลขโทรศัพท์ของจำเลยที่ ๒ ปรากฏอยู่ข้างรถ การที่จำเลยที่ ๑ นำรถคันดังกล่าวออกมาขับรับผู้โดยสาร ย่อมเป็นการแสดงออกต่อโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตว่า จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนเชิดของจำเลยที่ ๒ เจ้าของรถในการรับจ้างบรรทุกผู้โดยสาร จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗, ๘๒๑

(เทียบ ฎ. ๕๘๙๖/๒๕๕๘, ๒๔๓/๒๕๓๐, ๖๙๔/๒๕๓๑, ๒๔๕๒/๒๕๓๑, ๓๑๔๗/๓๒, ๙๔๔/๒๕๓๖, ๒๐๐๑/๒๕๓๗, ๕๘๙๖/๕๘)



(๒) ผู้มีชื่อประกอบการขนส่งเป็นตัวการ ผู้เข้าร่วมเป็นตัวแทน

ฎีกาที่ ๒๓๙/๒๕๕๗ ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์บรรทุก รับจ้างบรรทุกสินค้าอันเป็นการประกอบการขนส่งในนามของจำเลยที่ ๒ จึงต้องถือว่า จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการขับรถยนต์บรรทุกดังกล่าว ดังนั้น จำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวการจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ตัวแทนของตนได้กระทำไป ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ และ ๘๒๐

ข้อสังเกต แม้จะมีการทำสัญญาเช่าหรือเช่าซื้อด้วยก็ไม่พ้นความรับผิด

ฎีกาที่ ๔๗๗๑/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๑ เติมน้ำมันรับจ้างโดยสารในนามของจำเลยที่ ๒ ตามวัตถุประสงค์ที่จำเลยที่ ๒ จดทะเบียนไว้ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถโดยสารของจำเลยที่ ๒ ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการจะปฏิเสธความรับผิดโดยอ้างว่าได้ให้จำเลยที่ ๑ เช่ารถคันดังกล่าวไปแล้วหาได้ไม่



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๗๒๐๐/๒๕๕๘ จำเลยที่ ๓ และจำเลยที่ ๔ ต่างเป็นเจ้าของรถบรรทุก โดยได้รับอนุญาตเป็นผู้ประกอบการขนส่งรถบรรทุกคันดังกล่าว แม้จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ จะให้จำเลยที่ ๒ เช่าซื้อรถบรรทุกดังกล่าวไปก็เป็นเรื่องกรรมสิทธิ์ของรถเท่านั้น จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ หาได้บอกเลิกการประกอบการขนส่งที่เป็นสิทธิเฉพาะตัวของจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ แก่ทางราชการไม่ กลับยอมให้จำเลยที่ ๒ นำรถบรรทุกคันเกิดเหตุดังกล่าวไปใช้ประกอบการขนส่งโดยให้จำเลยที่ ๑ ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ เป็นคนขับในวันเกิดเหตุ พฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ กับจำเลยที่ ๒ ร่วมกันประกอบการขนส่ง ฉะนั้นเมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุไปกระทำละเมิดอันต้องรับผิดชอบใช้ให้โจทก์ทั้งสองภายในขอบอำนาจแห่งฐานะตัวแทนเช่นนี้ จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ซึ่งเป็นตัวการจึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ ๑ กระทำไปนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗, ๘๒๐

(เทียบฎีกา ๒๔๓๘/๒๕๓๕, ๒๑๖๑/๒๕๓๒)



fppt.com



(๓) ผู้ว่าจ้างรักษาความปลอดภัย เป็นตัวการ

ฎ.๑๒๘๔๙/๕๘ จำเลยที่ ๒ เจ้าของอาคารศูนย์การค้าจัดให้มี รปภ.ของ
จำเลยที่ ๑ คอยดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารศูนย์การค้ายอมแสดงให้ผู้
มาใช้บริการที่อาคารศูนย์การค้าเข้าใจว่าจำเลยที่ ๒ มอบหมายให้จำเลยที่
๑ เป็นตัวแทนดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ลูกค้า พฤติการณ์ของบริษัท
น. กับจำเลยที่ ๒ ซึ่งประกอบการค้าร่วมกันยอมถือได้ว่าบริษัท น. กับ
จำเลยที่ ๒ เป็นตัวการด้วยกันในการทำสัญญาว่าจ้างจำเลยที่ ๑ รักษา
ความปลอดภัยอาคารศูนย์การค้า เมื่อรถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยสูญหาย
เพราะความประมาทเลินเล่อของลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงต้อง
ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ผู้รับประกันภัย (เทียบ ฎ.
๓๑๒๖/๒๕๕๕, ๓๒๕๑/๒๕๕๙)

7/15/2020
fppt.com

(๔) ตัวแทนประกันชีวิต

ฎีกาที่ ๔๘๖๑/๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนประกันชีวิตของจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๒ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ มีอำนาจรับเบี้ยประกันชีวิตในนามจำเลยที่ ๒ ดังนั้นคนทั่วไปที่ถูกจำเลยที่ ๑ ชักชวนให้ทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยที่ ๒ ย่อมต้องเข้าใจว่าจำเลยที่ ๒ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนในการติดต่อรับประกันชีวิตและรับเบี้ยประกันชีวิตล่วงหน้าด้วย ดังนั้น พฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๒ ยอมให้จำเลยที่ ๑ ติดต่อกับโจทก์ทั้งสามเพื่อต่ออายุกรมธรรม์และรับเบี้ยประกันชีวิตล่วงหน้าในนามของจำเลยที่ ๒ โดยเปิดเผย จึงเท่ากับจำเลยที่ ๒ **เชิดให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทน**ของจำเลยที่ ๒ ในการติดต่อรับประกันชีวิตและรับเบี้ยประกันชีวิตล่วงหน้า การที่จำเลยที่ ๑ ฉ้อฉลโจทก์ทั้งสามให้ลงลายมือชื่อในคำขอประกันชีวิตเป็นการจงใจให้โจทก์ทั้งสามได้รับความเสียหายอันเป็นละเมิดต่อโจทก์ทั้งสาม จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริตเสมือนว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของตนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๒๑ และต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ต่อโจทก์ทั้งสามตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๗ ประกอบมาตรา ๔๒๕ ด้วย



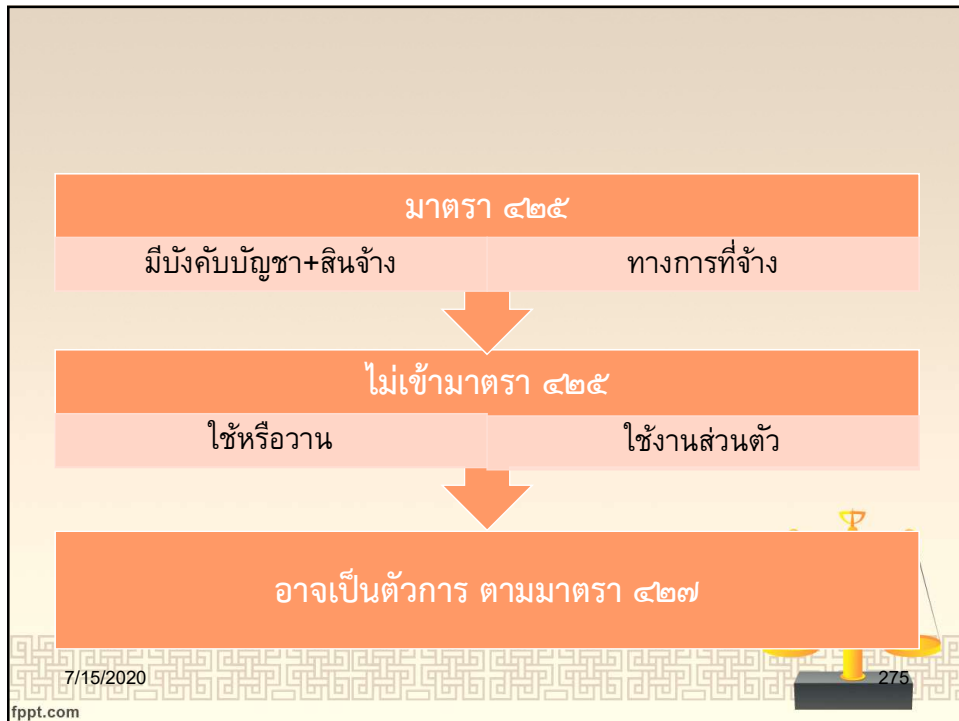
fppt.com

(๕) ผู้เป็นหุ้นส่วนร่วมกัน เป็นตัวแทนซึ่งกันและกัน

ฎ.๒๓๓๗/๖๑ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ใช้ชื่อตนเองประกอบกิจการสถานพยาบาลอันมีลักษณะเป็นการตกลงกันเพื่อกระทำการร่วมกันในการให้บริการ อันมีลักษณะเป็นห้างหุ้นส่วนที่ต้องถือว่าหุ้นส่วนทุกคนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการตามมาตรา ๑๐๓๓ วรรคสอง จึงต้องบังคับตามมาตรา ๑๐๔๒ ในเรื่องความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนผู้จัดการกับผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่นนั้น ให้บังคับด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยตัวแทน เมื่อจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการร่วมกันให้บริการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ การกระทำละเมิดดังกล่าวเป็นการกระทำของจำเลยที่ ๑ ผู้เป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนโดยมีจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำการร่วมกันอันมีลักษณะเป็นห้างหุ้นส่วนที่เป็นตัวแทนซึ่งกันและกัน การกระทำละเมิดของหุ้นส่วนคนหนึ่งถือเป็นการกระทำแทนผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นที่เป็นตัวการด้วย จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในผลของการกระทำละเมิดนั้นด้วยตามมาตรา ๔๒๗ (เทียบ ฎ.๑๘๓๖/๒๕๑๔, ๖๐๓/๒๕๐๖)



fppt.com



มาตรา ๔๒๘ บัญญัติว่า "ผู้ว่าจ้างทำของไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก ในระหว่างทำการทำงานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิด ในส่วนการทำงานที่สั่งให้ทำหรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง"

7/15/2020 276

fppt.com

๓) ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้รับจ้าง(มาตรา ๔๒๘)

- มาตรา ๔๒๘ โดยหลักผู้ว่าจ้างไม่ต้องรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้รับจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างมีส่วนผิดใน ๓ กรณี และถือว่าผู้ว่าจ้างเป็นผู้ทำละเมิดเอง (ฎ.๑๙๙๙/๒๕๓๘)

(๑) ผิดเพราะการงานที่สั่งให้ทำ

(๒) ผิดเพราะคำสั่งที่ตนให้ไว้

(๓) ผิดเพราะการเลือกหาผู้รับจ้าง

7/15/2020

fppt.com



(๑) ความรับผิดของผู้ว่าจ้าง เป็นความรับผิดที่ผู้ว่าจ้างเป็นผู้กระทำละเมิดเอง มาตรา ๔๒๘ จึงใช้คำว่ารับผิดเพื่อความเสียหาย ไม่ใช่ร่วมรับผิด ดังนั้น มาตรา ๔๒๘ จึงมิใช่เป็นความรับผิดเพื่อละเมิดซึ่งเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) หากแต่เกิดจากความผิด (Fault) ของผู้ว่าจ้างเองที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ ส่วนความเสียหาย(Damage) นั้นเกิดจากผู้รับจ้างก่อให้เกิดขึ้น

(๒) ผู้ว่าจ้างไม่มีสิทธิที่จะออกคำสั่งบังคับบัญชาผู้รับจ้าง (แตกต่างจากจ้างแรงงาน) หากมีความเสียหายเกิดขึ้นก็เป็นผลมาจากการกระทำของผู้รับจ้างเอง ไม่ใช่การกระทำของผู้ว่าจ้าง โดย

หลัก ผู้ว่าจ้างจึงไม่ต้องรับผิด

7/15/2020

fppt.com



ผู้ว่าจ้างมีส่วนผิด

(๑) กรณีที่หนึ่ง ผิดเพราะการทำงานที่สั่งให้ทำ (การทำงานที่สั่งให้ทำเป็นละเมิดในตัวเอง เช่น เอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาคิดแปลงทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย)

(๑.๑) ตอกเสาเข็ม

ฎีกาที่ ๙๘๔/๒๕๓๑ จำเลยจ้าง น. ตอกเสาเข็มเพื่อสร้างอาคารชุดโดยจำเลยเลือกจ้างให้ผู้รับจ้างฝังเสาเข็มโดยวิธีตอกเพราะเห็นว่าเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าวิธีเจาะทั้ง ๆ ที่ตระหนักดีว่าการตอกเสาเข็มจะทำให้ที่ดินข้างเคียงถูกกระทบกระเทือนแรง แต่จำเลยก็ไม่สนใจ ถือได้ว่าจำเลยผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในส่วนการทำงานที่สั่งให้ทำจึงต้องรับผิดชอบในความเสียหาย

(เทียบ ฎ. ๙๖๓/๒๕๓๕, ๒๔๗๔/๒๕๓๙, ๒๕๔๐/๒๕๓๙)

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๗๘๗๓/๒๕๔๒ จำเลยเป็นเจ้าของโครงการอาคารชุดและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ดำเนินการก่อสร้างอาคารในโครงการทั้งหมดแม้จำเลยจะทำสัญญาว่าจ้างบริษัทอื่นให้ดำเนินการก่อสร้างในส่วนต่างๆ แทน แต่จำเลยก็ยังคงเป็นเจ้าของกิจการก่อสร้างในโครงการทั้งหมดและตามสัญญาว่าจ้างดังกล่าว เช่น สัญญาซื้อเสาเข็มคอนกรีตว่า จำเลยจะต้องจัดหาสถานที่สำหรับกองเสาเข็มและจัดทำทางเพื่อให้รถบรรทุกเสาเข็มเข้าไปส่งยังจุดทำงานได้โดยสะดวก และสัญญาว่าจ้างตอกเสาเข็มว่าจำเลยต้องรับผิดชอบกรณีที่มีความเสียหายของอาคารข้างเคียงเนื่องจากความสั่นสะเทือนหรือจากแรงดันของดินจากการตอกเสาเข็ม เช่นนี้ถือว่าจำเลยต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกในฐานะเป็นผู้ผิดในส่วนการทำงานที่สั่งให้ทำตามประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ มาตรา ๔๒๘

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๖๒/๒๕๔๔ ไม่ปรากฏว่าจำเลยเป็นผู้ผิดในส่วนสั่งให้ทำหรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้แก่ผู้รับจ้างอย่างไร และในการเลือกผู้รับจ้างคือบริษัท พ. ซึ่งเป็นผู้ตอกเสาเข็มและก่อสร้างฐานรากก็ปรากฏว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษในการก่อสร้างอาคารสูง การที่จำเลย**ว่าจ้างบริษัท ป. เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง**ให้เป็นไปตามแบบ ย่อมหมายความว่าจำเลยไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือสั่งการในการทำงานแต่อย่างใด เพราะเป็นหน้าที่ของบริษัททั้งสอง เมื่อความเสียหายเกิดขึ้น โจทก์จะต้องไปเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากผู้ก่อสร้างคือบริษัท พ. ซึ่งเป็นผู้ทำละเมิด จำเลยไม่ได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันทำให้จำเลยต้องรับผิดตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๘



7/15/2020

fppt.com

281

วิศวกรผู้ควบคุมงาน เป็นตัวแทนผู้ว่าจ้าง

ฎีกาที่ ๑๙๔๒/๒๕๔๓ แม้จำเลยที่ ๑ อยู่ในฐานะเป็นผู้ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ และที่ ๗ ตอกเสาเข็มในการก่อสร้างภัตตาคาร แต่ได้ความว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ปล่อยให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๗ ตอกเสาเข็มไปตามแบบแปลนโดยลำพังจำเลยที่ ๑ ให้ ก. เป็นวิศวกรผู้ควบคุมดูแลการตอกเสาเข็มทั้งหมด ก. จึง**อยู่ในฐานะตัวแทน**ของจำเลยที่ ๑ เมื่อ ก. เห็นแล้วว่าการตอกเสาเข็มของจำเลยที่ ๒ และที่ ๗ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์แต่มิได้สั่งห้ามหรือให้เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานเพื่อมิให้โจทก์ต้องเสียหาย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำด้วย (เทียบ ฎ.๗๘๑๘/๒๕๓๘, ๓๐๐๗/๒๕๓๕)



7/15/2020

fppt.com

282

(๑.๒) แบบแปลน => การงานที่สั่งให้ทำ

ฎีกาที่ ๒๓๓๕/๒๕๕๑ ตามสัญญาจ้างเหมาจำเลยที่ ๑ ต้องทำการก่อสร้างตามแบบแปลนและคำสั่งของจำเลยที่ ๓ เมื่อจำเลยที่ ๓ ผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำจึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ ผู้รับจ้างรับผิดชอบในความเสียหายของโจทก์ที่ ๑ ที่เกิดขึ้นจากการทำการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ในที่ชุมนุมชนซึ่งมีอาคารบ้านเรือนตลอดจนสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ตั้งอยู่ใกล้ชิดติดกันมาก่อนแล้ว

ฎีกาที่ ๕๕๑/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ กับจำเลยที่ ๔ จ้างจำเลยที่ ๑ ต่อเติมอาคารทำให้อาคารโจทก์ได้รับความเสียหายจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ เป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำเพราะเป็นการต่อเติมอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ



7/15/2020

fppt.com

(๑.๓) ข้อสัญญา => การงานที่สั่งให้ทำ

ฎีกาที่ ๘๔๐๒/๒๕๔๐ แม้จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เป็นเพียงผู้ว่าจ้างจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้างอาคารในที่ดินที่จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ตาม เมื่อจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้างอาคารโดยประมาทเลินเล่อทำให้อาคารโจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ในฐานะเป็นผู้เลือกหาจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ให้เป็นผู้รับจ้าง การก่อสร้างต้องเป็นไปตามการงานที่จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ สั่งให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำตามข้อบังคับในสัญญาจ้าง จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ก็ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๘

(เทียบฎีกาที่ ๘๕๑/๒๕๒๒)



7/15/2020

fppt.com

(๒) คำสั่งหรือคำบงการของผู้ว่าจ้าง (การงานที่สั่งให้ทำไม่เป็นละเมิดในตัวเอง แต่วิธีการที่สั่งทำให้เกิดความเสียหาย สิ่งในที่นี้อาจเป็นเพียงคำสั่งในเชิงแนะนำ (instructions) เพราะผู้ว่าจ้างไม่มีอำนาจสั่งในลักษณะบังคับบัญชา จึงไม่ถึงขั้นเป็นคำสั่ง (command) ในกรณีจ้างแรงงานหรือคำสั่ง (direction) ในสัญญาตัวแทน

ฎ.๘๙๐๖/๒๕๖๐ พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างที่รับทราบการดำเนินการก่อสร้างตลอดจนการเจรจาและการแก้ปัญหาความเสียหายของบ้านโจทก์ทั้งสองจากการกระทำของจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้รับจ้างที่ทำละเมิดเป็นเหตุให้บ้านของโจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ กระทำไปตามคำสั่งหรือคำบงการของจำเลยที่ ๑ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบ้านของโจทก์ทั้งสองจึงเกิดจากการกระทำตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ โดยตรง จำเลยที่ ๑ ต้องร่วมรับผิดชอบโจทก์ทั้งสองตามมาตรา ๔๒๘ (เทียบฎีกาที่ ๒๐๗๗/๒๕๕๒)

7/15/2020
fppt.com



ฎีกาที่ ๑๘๘๒/๒๕๕๒ กำแพงรั้วของโจทก์เกิดความเสียหายจากการตอกเสาเข็มของผู้รับจ้างก่อสร้างบ้านจำเลย โดยจำเลยได้คอยควบคุมดูแล อยู่ตลอดเวลา ถือว่าการตอกเสาเข็มเป็นไปตามคำสั่งของจำเลยโดยตรง (เทียบฎีกาที่ ๒๑๓๔/๒๕๓๒, ๔๕๗/๒๕๑๔, ๙๖๓/๒๕๓๕, ๑๙๔๒/๒๕๔๓, ๑๖๒/๒๕๔๔)

ฎีกาที่ ๓๙๐/๒๕๕๐ จำเลยซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างเป็นผู้กำหนดวิธีการให้ผู้รับจ้างตัดต้นไม้และให้คนควบคุมดูแลการตัดต้นไม้ตลอดเวลา แต่ในวันที่มีการตัดต้นไม้และทำให้ไม้ล้มพาดสายไฟฟ้าแรงสูงในที่ดินของโจทก์ขาดก่อให้เกิดความเสียหายกลับไม่มีผู้ใดควบคุม การที่ผู้รับจ้างไม่มีความรู้ความชำนาญในการตัดต้นไม้ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างข้างเคียงหรือไม่ยอมทำตามวิธีการที่ถูกต้อง ถือได้ว่าจำเลยเป็นผู้คิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ หรือในคำสั่งที่ให้ไว้ หรือในการเลือกหาผู้รับจ้างจำเลยจึงต้องรับผิดชอบโจทก์ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๘

ฎีกาที่ ๑๙๙๙/๒๕๓๘ เมื่อจำเลยเป็นผู้กำหนดว่าจะขุดดินบริเวณใดและจำเลยร่วมได้ทำตามคำสั่งของจำเลยเป็นเหตุให้ที่ดินของโจทก์พังทลายลงจำเลยจึงต้องร่วมรับผิดชอบ

ด้วย
7/15/2020
fppt.com



(๓) กรณีที่สาม ผิดเพราะการเลือกผู้รับจ้าง การเลือกจ้างผู้ที่ควรจะได้
ว่าไม่ใช่ผู้ที่มีความสามารถ

ฎ. ๒๘๓๕/๕๒ การที่ ท. ไม่ได้เรียนวิชาช่างมาโดยตรงเพึ่งรับเหมางาน
ก่อสร้างให้จำเลยที่ ๑ เป็นงานแรก ก็เกิดเหตุทำให้บ้านของโจทก์เกิดรอย
ร้าวเสียหาย แสดงว่า ท.เป็นผู้ขาดความรู้ความสามารถการที่จำเลยที่ ๑
ว่าจ้างให้ ท.เป็นผู้รับเหมา ถือว่าเป็นความผิดของจำเลยที่ ๑ ในการหา
ผู้รับจ้างมาก่อสร้างด้วย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดต่อโจทก์ และแม้
โจทก์จะมีได้ฟ้อง ท. ก็ไม่เป็นเหตุให้พ้นผิด

ศ.จิตติ เห็นว่า เพียงแต่เลือกผู้รับจ้าง ไม่ใช่ความรับผิดตามมาตรา
๔๒๘ เพราะเมื่อมีสัญญาจ้างทำของก็ต้องมีการเลือกหาผู้รับจ้างทุกราย
เป็นธรรมดา ข้อสำคัญอยู่ที่ความผิดในการเลือกหาผู้รับจ้างอีกชั้นหนึ่ง

7/15/2020

fppt.com



ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ กรณีบิดามารดา ผู้อนุบาล (มาตรา ๔๒๙, ๔๓๑)

มาตรา ๔๒๙ บุคคลใดแม้ไร้ความสามารถ เพราะเหตุเป็นผู้เยาว์
หรือวิกลจริต ก็ยังต้องรับผิดในผลที่ตนทำละเมิด บิดามารดาหรือ
ผู้อนุบาลของบุคคลเช่นนี้ย่อมต้องรับผิดร่วมกับเขาด้วย เว้นแต่
จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแล
ซึ่งทำอยู่นั้น

7/15/2020

fppt.com



มาตรานี้ยืนยันหลักว่า ผู้ไร้ความสามารถไม่ว่าจะเป็นผู้เยาว์หรือ
คนวิกลจริตย่อมทำละเมิดได้ ต้องรับผิดชอบในการทำละเมิดตาม
ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ของตน เพราะละเมิดเป็นนิติเหตุ ไม่ใช่นิติกรรม
ความสามารถของผู้ทำละเมิดไม่เป็นข้อสำคัญ

ผู้ไร้ความสามารถ ในมาตรานี้ รวมทั้งผู้เยาว์ บุคคลวิกลจริต จึง
ไม่มุ่งหมายแต่เฉพาะคนไร้ความสามารถเพราะวิกลจริตตามคำสั่งศาล
เท่านั้น

แต่ถ้าผู้เยาว์เป็นเด็กไร้เดียงสาไม่รู้สำนึกในการกระทำของตัวเอง
หรือคนวิกลจริตที่ถึงกับไม่รู้สภาพการกระทำของตัวเอง ถือว่าไม่มีการ
กระทำย่อมไม่เป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐



7/15/2020

fppt.com

ผู้ที่ต้องร่วมรับผิดชอบเพื่อการละเมิด

กรณีผู้เยาว์ คือ บิดามารดา

- (๑) บิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงผู้รับบุตรบุญธรรมด้วย
ส่วนบิดามารดาไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๓๐
- (๒) ต้องมีหน้าที่ดูแลผู้เยาว์ ซึ่งหมายถึง มีอำนาจปกครองตาม ป.พ.พ
มาตรา ๑๕๖๖ (ไม่ใช่เพียงมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูตามมาตรา ๑๕๖๔)

กรณีผู้วิกลจริต คือ ผู้อนุบาล

หากไม่มีผู้อนุบาลที่ศาลตั้ง ผู้รับดูแลเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๔๓๐



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๙๐๘๔/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๒ เป็นบิดาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์ การที่จำเลยที่ ๑ ไปกระทำละเมิดต่อผู้อื่น จะนำ **ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙ มาใช้บังคับ**ในส่วนที่เกี่ยวกับการที่จำเลยที่ ๒ **จะต้องร่วมรับผิดชอบหรือไม่ได้** แต่จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ปกครองดูแลจำเลยที่ ๑ **ต้องนำป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐ มาใช้บังคับ**ในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ การที่จำเลยที่ ๒ ให้จำเลยที่ ๓ นำกุญแจรถยนต์จี้ไปเก็บไว้ในลิ้นชักโต๊ะเก็บเงินในร้านขายของของจำเลยที่ ๓ ซึ่งไม่ได้ใส่กุญแจในขณะที่จำเลยที่ ๓ ขायของ จนเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ แอบหยิบเอากุญแจไปใช้ขั้บรถยนต์จี้โดยประมาทจนรถยนต์เก๋งที่โจทก์รับประกันภัยไว้เสียหาย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการดูแลจำเลยที่ ๑ บุตรผู้เยาว์ตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในการทำละเมิด

ต่อโจทก์

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๐๒๓๙/๒๕๔๖ ขณะเกิดเหตุคดีนี้ จำเลยที่ ๒ จดทะเบียนหย่ากับจำเลยที่ ๑ แล้ว โดยมีข้อตกลงกันว่าให้จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบุตรผู้เยาว์อยู่ในอำนาจปกครองของจำเลยที่ ๑ แต่เพียงผู้เดียว จำเลยที่ ๒ จึง**ไม่มีอำนาจปกครองเพื่อจัดการดูแลบุตรผู้เยาว์**ตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป การที่จำเลยที่ ๓ ไปกระทำละเมิดต่อผู้อื่น จะนำ**มาตรา ๔๒๙ มาปรับใช้บังคับ**ในส่วนที่เกี่ยวกับการที่จำเลยที่ ๒ **จะต้องร่วมรับผิดชอบหรือไม่ ไม่ได้**

7/15/2020

fppt.com



มาตรา ๔๒๙ เป็นความรับผิดชอบกับผู้ไร้ความสามารถ โดยเหตุที่ไม่ใช้ความระมัดระวังในการควบคุมดูแลผู้ที่อยู่ในปกครองของตน กฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนว่า บิดามารดาหรือผู้อนุบาลบกพร่องต่อหน้าที่ (ดูแลไม่ดี) จึงเกิดความเสียหายขึ้น (แต่เป็นข้อสันนิษฐานไม่ได้เด็ดขาด กฎหมายเปิดโอกาสให้นำสืบหักล้างได้) จึงเป็นหน้าที่ของบิดามารดาหรือผู้อนุบาลที่จะต้องพิสูจน์หักล้าง หากไม่พิสูจน์หรือพิสูจน์ไม่ได้ก็ต้องรับผิด



7/15/2020

fppt.com

293

(๑) ลำพังบุตรไม่อยู่กับบิดามารดา ไม่ใช่ข้อปฏิเสธความรับผิด

ฎีกาที่ ๙๗๗๔/๒๕๔๔ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาของจำเลยที่ ๑ ผู้เยาว์ นำสืบเพียงว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่เคยอนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ขับรถจักรยานยนต์ที่บ้านไปโรงเรียน รถจักรยานยนต์คันที่จำเลยที่ ๑ ขับเป็นของเพื่อนจำเลยที่ ๑ และขณะเกิดเหตุอยู่ในช่วงเวลาไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น มิได้พิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้นตาม มาตรา ๔๒๙ เพราะการใช้อำนาจปกครองของบิดามารดา รวมถึงการที่จะต้องคอยอบรมสั่งสอนดูแลตลอดจนควบคุมบุตรผู้เยาว์มิให้ออกไปประพฤติดนเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย การที่บุตรผู้เยาว์ทำละเมิดในระหว่างที่ไปเรียนหนังสือ ย่อมมิใช่ข้อที่บิดามารดาจะยกขึ้นปฏิเสธความรับผิดได้

(เทียบฎีกาที่ ๓๕๖/๒๕๑๑)

7/15/2020

fppt.com



294

ฎีกาที่ ๕๗๕๒/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ออกไปเที่ยวใช้หนังสือถึงด้วย กระสุนในทางเดินสาธารณะในเวลากลางวันจนเกิดเหตุคดีนี้ ทั้งปรากฏว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ มักออกเที่ยวกลางคืนด้วยกันบ่อย ๆ แสดงว่า บิดามารดาไม่ได้ดูแลอบรมสั่งสอนตามสมควรแก่หน้าที่ ระหว่างนั้นแม้จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ จะไปอยู่บ้านญาติช่วยเหลือเลี้ยงกระบือหรือช่วยทำนา แต่การที่ผู้เยาว์ทำละเมิดในขณะที่มิได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ย่อมมิใช่ข้อที่บิดามารดาจะยกขึ้นปฏิเสธความรับผิดชอบได้ จำเลยที่ ๕ และจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๐ นำสืบเพียงว่าได้สั่งสอนให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ให้เป็นคนดี มิได้พิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้น จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙ (เทียบฎีกาที่ ๑๙๒๙/๒๕๓๓, ๕๔๗/๒๕๑๙)



7/15/2020

fppt.com

(๒) ให้ผู้เยาว์ขับซึรด เป็นการไม่ใช้ความระมัดระวัง

ฎีกาที่ ๑๕๕๗/๒๕๒๓ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เยาว์อายุ ๑๕ ปี นำรถยนต์ในบ้านออกมาขับซึไปไหนมาไหนได้โดยจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดา ไม่ได้ควบคุมดูแลจำเลยที่ ๑ ให้ดีจำเลยที่ ๑ จะขับรถยนต์ดังกล่าวสักกี่ครั้งก็ไม่ได้สังเกตเช่นนี้ ถือว่าจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถชนรถของโจทก์เสียหายอันเป็นการกระทำละเมิดแก่โจทก์จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ย่อมต้องรับผิดชอบด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙ (เทียบฎีกาที่ ๑๓๑๕/๒๕๒๐)



7/15/2020

fppt.com

เว้นแต่เปลี่ยนตัวคนขับโดย**สุจริต**ที่จะรู้เห็นได้

ฎีกาที่ ๒๑๑๘/๒๕๔๐ จำเลยร่วมบุตรโจทก์นำรถยนต์ของโจทก์พาเพื่อน ๆ ไปเที่ยวสถานบันเทิงโดยจำเลยร่วมให้ ฉ. เป็นผู้ขับไปยังสถานบันเทิง ครั้นเลิกจากเที่ยวเมื่อเวลา ๓ นาฬิกาของวันใหม่เปลี่ยนให้จำเลยที่ ๑ ขับกลับจากสถานบันเทิงแล้วเกิดเหตุ การที่จำเลยที่ ๑ ออกจากบ้านไปเที่ยวและที่จำเลยร่วมยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ของโจทก์พาจำเลยร่วมกับเพื่อน ๆ กลับจากเที่ยวสถานบันเทิง **ไม่มีพฤติการณ์ใดที่สื่อให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ จะต้องไปทำหน้าที่ขับรถของโจทก์แทน ฉ. การที่จำเลยที่ ๑ อาสาขับรถยนต์โจทก์ตอนขากลับต้องถือว่าเป็นการสุจริตของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาจะรู้เห็นได้** ถือว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่ในขณะนั้นแล้ว เพราะไม่ได้ความว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ใช้ให้ไปกระทำหรือรู้แล้วยังยอมให้กระทำดังนั้นจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดของจำเลยที่ ๑ ตาม พ.พ.พ. มาตรา ๔๒๙ (เทียบฎีกาที่ ๒๐๕๖/๒๕๒๖)



fppt.com

ผู้เสียหายให้ยืมเองโดยไม่บอกบิดามารดา

ฎีกาที่ ๒๗๓๒/๒๕๒๘ การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุตรผู้เยาว์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ **ขอยืมรถยนต์**ของโจทก์ไปใช้และเกิดความเสียหายโดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็น**บิดามารดา**มิได้**รู้เห็นด้วย**และโจทก์ให้จำเลยที่ ๑ ยืมโดยมิได้บอกกล่าวจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ทำให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่มีโอกาสทักท้วงโจทก์และห้ามปรามจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการสุจริตที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาจะใช้ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควรแก่หน้าที่จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบต่อโจทก์



7/15/2020

fppt.com

(ก) ผู้เยาว์ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ เสียงต่ออุบัติเหตุ

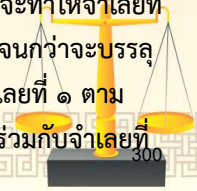
ฎีกาที่ ๙๗๗๔/๒๕๔๔ (ต่อ) จำเลยที่ ๑ ไม่มีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์และที่บ้านของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีรถจักรยานยนต์ ปกติจำเลยที่ ๑ จะขับออกไปหาซื้อของนอกบ้านแสดงว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ทราบดีว่าจำเลยที่ ๑ สามารถขับรถจักรยานยนต์ได้และเคยขับรถจักรยานยนต์ออกนอกบ้าน แต่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลบุตรผู้เยาว์ โดยปล่อยให้บุตรผู้เยาว์ของตนขับรถจักรยานยนต์ออกนอกบ้านทั้งที่ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ควรรู้ว่าการขับรถจักรยานยนต์โดยผู้เยาว์ที่ยังไม่ผ่านการสอบใบอนุญาตขับขี่นั้น ย่อมเสี่ยงต่ออุบัติเหตุหรือเกิดอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นได้โดยง่าย การที่จำเลยที่ ๑ สามารถไปขับรถจักรยานยนต์ของผู้อื่นในวันเกิดเหตุจึงมีส่วนมาจากการปล่อยปละละเลยไม่ดูแลหรือห้ามปรามจำเลยที่ ๑ ตามหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มาแต่ต้นเมื่อจำเลยที่ ๑ ไปขับรถจักรยานยนต์ชนรถของผู้อื่นเสียหายเป็นเหตุให้บุตรโจทก์ถึงแก่ความตายอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดนั้นด้วย (เทียบฎีกาที่ 7/15/2020 ๕๕๖/๒๕๔๘, ๒๒๖๐/๒๕๒๙, ๑๔๙/๒๕๒๖)



fppt.com

แต่กรณีที่ผู้เยาว์ใกล้บรรลุนิติภาวะ หาเลี้ยงชีพหรือหาเงินเอง ก็ไม่ต้องห้ามปราม

ฎีกาที่ ๘๑๓๘/๒๕๕๕ ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ มีอายุ ๑๙ ปีเศษ ใกล้บรรลุนิติภาวะ แม้จะยังเป็นผู้เยาว์และต้องอยู่ในความปกครองดูแลของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ ก็ทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองไม่เป็นภาระแก่บิดามารดา การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ อนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ขับรถจักรยานยนต์ก็เนื่องมาจากต้องใช้เป็นพาหนะในการเดินทางไปทำงาน ทั้งจำเลยที่ ๑ ได้รับใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ มีวุฒิภาวะพอสมควรที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จะไว้วางใจจำเลยที่ ๑ ในการดำรงชีวิตในสังคมที่จะไม่ก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่น ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เคยขับรถจักรยานยนต์ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น หรือเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนอยู่เสมอ อันจะทำให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ควรต้องทักท้วงหรือห้ามปรามมิให้ขับรถจักรยานยนต์อีกจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะ ถือได้ว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้นแล้ว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบต่อโจทก์ (เทียบ ฎีกาที่ ๖๐๑๔/๒๕๓๔)



fppt.com

(๔) เก็บกุญแจรถไม่ดีพอ

ฎีกาที่ ๕๒๘/๒๕๒๓ แม่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดาจะเคยห้ามปรามจำเลยที่ ๑ ผู้เป็นบุตรผู้เยาว์ไม่ให้เอารถยนต์ไปใช้ และเก็บลูกกุญแจรถไว้เองโดยเก็บไว้ในที่สูงก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ รู้ที่เก็บและเคยเอารถออกไปขับ ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ รู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขับรถหาได้ใช้ความระมัดระวังในเรื่องนี้ตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลไม่ถือว่าจำเลยที่ ๒ นำสืบพินิจนัยที่กล่าวถึงความรับผิดชอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๙ ไม่ได้ (๒๒๕๖-๒๒๕๗/๒๕๑๗)



7/15/2020

fppt.com

เก็บกุญแจดีแล้ว

ฎีกาที่ ๖๙๖๗/๒๕๔๑ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ ๒ มีอายุ ๑๕ ปีเศษ และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ก่อนที่จำเลยที่ ๒ จะออกไปกิจธุระนอกบ้าน จำเลยที่ ๒ ได้นำรถจักรยานยนต์คันเกิดเหตุเข้าไปเก็บไว้ในบ้านพร้อมกับใส่กุญแจล็อก คอรถจักรยานยนต์เพื่อป้องกันมิให้จำเลยที่ ๑ นำรถจักรยานยนต์ออกไปใช้ และจำเลยที่ ๒ นำเอากุญแจติดตัวไปด้วยการที่จำเลยที่ ๑ ได้นำกุญแจรถยนต์กระบะไปไขออกได้โดยบังเอิญแล้วนำไปให้เพื่อนรุ่นพี่ต่อสายไฟตรงติดเครื่องยนต์ให้ ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ที่มีนิสัยหรือความประพฤติไม่ดีมาก่อน เห็นได้ว่าจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้นเหมาะสมกับอุปนิสัยและความประพฤติของจำเลยที่ ๑ ผู้เป็นบุตรแล้วทุกประการ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในเหตุละเมิดที่จำเลยที่ ๑ ก่อขึ้นต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๙



7/15/2020

fppt.com

(๕) เก็บปืนไม่ดี

ฎีกาที่ ๙๘๕/๒๕๑๕ บิดามารดาเก็บปืนไว้ใต้หมอนในห้องนอน โดยมีได้ ถอดแมกกาซีนออก และมีได้ห้ามปรัมมิให้บุตรเข้าไป เพื่อป้องกันเหตุร้าย อันอาจจะเกิดจากอาวุธปืนนั้น ถือว่าบิดามารดาได้ใช้ความระมัดระวัง ตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลของบิดามารดา เมื่อบุตรเอาปืนไปเล่นเป็นเหตุให้ ปืนลั่นถูกเพื่อนตาย บิดามารดาต้องร่วมรับผิดชอบกับบุตรในผลละเมิดด้วย



7/15/2020

fppt.com

303

(๖) ว่ากล่าวตักเตือนอย่างเดียวยังไม่พอ

ฎีกาที่ ๙๗๔/๒๕๐๘ มารดาเห็นบุตรถือปืน จึงว่ากล่าวตักเตือนบุตรไม่เชื่อ ฟังกลับเอาปืนไปซ่อนเสีย พอลับหลังมารดาก็เอาปืนมาเล่นอีกถือว่า การ ว่ากล่าวตักเตือนของมารดาเพียงเท่านี้หาเพียงพอกับการที่จะต้องใช้ความ ระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลของตนในฐานะเป็นมารดาไม่ มารดา จึงต้องร่วมรับผิดชอบในการที่บุตรประมาทเล่นเล่อเอาปืนยิงผู้อื่นตาย



7/15/2020

fppt.com

304

มาตรา ๔๓๐ ครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลบุคคลผู้ไร้ความสามารถอยู่เป็นนิตยภัตดี ชั่วครั้งคราวก็ดี จำต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ไร้ความสามารถในการละเมิดซึ่งเขาได้กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร

มาตรา ๔๓๑ ในกรณีทีกล่าวมาในสองมาตราก่อนนั้น ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๔๒๖ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม



7/15/2020

fppt.com

ความรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ กรณีผู้รับดูแล (มาตรา ๔๓๐ - ๔๓๑)

ผู้ไร้ความสามารถ ตามมาตรา ๔๓๐ หมายถึงผู้เยาว์ หรือผู้วิกลจริต เช่นเดียวกับมาตรา ๔๒๙ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องกระทำละเมิด ตามมาตรา ๔๒๐ ขึ้นมา **ในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน**

ประเภทผู้รับดูแล คือ

- (๑) ครูบาอาจารย์ (ไม่รวมถึงครูมาสอนพิเศษที่บ้านไม่มีหน้าที่ดูแล)
- (๒) นายจ้าง (มีลูกจ้างเป็นผู้เยาว์ แม้เหตุละเมิดจะไม่อยู่ในทางการที่จ้างตามมาตรา ๔๒๕ ก็ตาม)
- (๓) ผู้รับดูแล



7/15/2020

fppt.com

ครู

ฎีกาที่ ๓๕๖/๒๕๑๑ เข้าวันเกิดเหตุ ครูได้เก็บเอาไม้กระบอกพลูที่เด็กนักเรียนเล่นมาทำลายและห้ามไม่ให้เล่นต่อไป ตอนหยุดพักกลางวัน นักเรียนคนหนึ่งได้เล่นกระบอกพลูที่นอกห้องเรียนไปโดนนัยน์ตานักเรียนอีกคนหนึ่งบอด พุทธการณณ์เช่นนี้ครูได้ใช้ระมัดระวังตามสมควรแล้ว เหตุที่เกิดละเมิดเป็นการนอกเหนืออำนาจและวิสัยที่ครูจะดูแลให้ปลอดภัยได้ ครูจึงไม่ต้องรับผิดชอบ



7/15/2020

fppt.com

ผู้รับดูแลตามมาตรา ๔๓๐ มี ๓ ลักษณะ คือ

- (๑) รับดูแลโดยกฎหมายบังคับ เช่น ผู้ปกครองที่ศาลตั้ง
- (๒) รับดูแลโดยสัญญา เช่น พี่เลี้ยงเด็กตามสัญญาจ้าง สถานรับเลี้ยงเด็ก
- (๓) รับดูแลโดยข้อเท็จจริง เช่น บิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตายายที่เลี้ยงดูส่งเสียให้เล่าเรียน



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๙๐๘๔/๓๙ จำเลยที่ ๒ เป็นบิดาโดยไม่ชอบด้วย
กฎหมายของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์ การที่จำเลยที่ ๑ ไป
กระทำละเมิดต่อผู้อื่น จะนำมาตรา ๔๒๙ มาปรับใช้บังคับ
ในส่วนที่เกี่ยวกับการที่จำเลยที่ ๒ จะต้องร่วมรับผิดชอบด้วย
หรือไม่ไม่ได้ แต่จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ปกครองดูแลจำเลย
ที่ ๑ ต้องนำมาตรา ๔๓๐ มาปรับใช้บังคับ ในส่วนที่
เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ ศาลจึงนำมาตรา ๔๓๐ มาใช้บังคับให้
จำเลยที่ ๒ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบต่อโจทก์ก็ได้โดยชอบ.



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๕๕๔๕/๔๖ โจทก์นำสืบเพียงว่าจำเลยที่ ๒ ให้ใช้นามสกุล ให้การ
อุปการะและให้การศึกษาจำเลยที่ ๑ โดยไม่ได้ยืนยันว่าจำเลยที่ ๒ เป็น
บิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบตาม ม.๔๒๙
การที่จำเลยที่ ๑ อยู่ในความปกครองดูแลของจำเลยที่ ๒ แต่จำเลยที่ ๒
ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควร จำเลยที่ ๒ ซึ่ง
เป็นผู้ดูแลจำเลยที่ ๑ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ด้วยตาม ม. ๔๓๐
จำเลยที่ ๓ แม้จะเป็นย่าจำเลยที่ ๑ และช่วงเกิดเหตุจำเลยทั้งสามพัก
อาศัยอยู่บ้านหลังเดียวกัน แต่เมื่อจำเลยที่ ๒ ได้เป็นผู้ดูแลจำเลยที่ ๑
แล้ว ลำพังแต่การพักอาศัยร่วมกัน ห้ามผลทำให้จำเลยที่ ๓ เป็นผู้ดูแล



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๐๒๓๙/๒๕๔๖ หลังจากจดทะเบียนหย่าแล้ว จำเลยที่ ๒ ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ แม้จำเลยที่ ๒ ยังมีชื่อในทะเบียนบ้านร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ และภายหลังเกิดเหตุ จำเลยที่ ๒ ได้ไปเจรจา ค่าเสียหายกับโจทก์หรือไปดูแลจำเลยที่ ๓ เป็นครั้งคราวพฤติกรรมเหล่านี้ ยังรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นผู้รับดูแลจำเลยที่ ๓ ตามมาตรา ๔๓๐ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดของจำเลยที่ ๓



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๓๗๔๔/๒๕๓๗ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์เป็นบุตรของจำเลยร่วม และเป็นน้องชายของจำเลยที่ ๒ จำเลยร่วมต้องย้ายภูมิลำเนาไปประกอบอาชีพบอ่ยๆ จึงได้ส่งจำเลยที่ ๑ ไปอยู่กับจำเลยที่ ๒ เพื่อให้เรียนหนังสือตั้งแต่จำเลยที่ ๑ ยังมีอายุประมาณ ๑๐ ปี ตลอดมาเป็นเวลา ๘-๙ ปีแล้ว จำเลยร่วมสงเสียให้เล่าเรียนโดยให้เบิกเงินจากจำเลยที่ ๒ ทั้งหลังเกิดเหตุเมื่อมีการตกลงชดใช้ค่าเสียหายที่สถานีตำรวจก็ได้ระบุในข้อตกลงว่า จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ปกครองของจำเลยที่ ๑ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์อยู่ในความดูแลของจำเลยที่ ๒ ดังนั้นเมื่อจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดต่อโจทก์โดยจำเลยที่ ๒ ไม่ใช่ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควรจึงต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ ด้วยตามที่บัญญัติไว้ในป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐ โดยจำเลยที่ ๒ หากจำเป็นต้องเป็นผู้ปกครองของจำเลยที่ ๑ ตามกฎหมายไม่

ฎีกาที่ ๒๐๗๖/๒๕๑๘ หลานอายุ ๑๓ ปีมาพักเรียนหนังสืออยู่กับตายาย ๑ เป็นผู้ดูแลต้องรับผิดชอบฐานละเมิดร่วมกับหลาน ตาม มาตรา ๔๓๐



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๒๙๗-๓๐๘/๒๕๖๒ จำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ ไปรับจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์ไปจากความปกครองดูแลของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ บิดามารดาของจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยินยอมอนุญาต น่าเชื่อว่าบิดามารดาของจำเลยที่ ๑ ไว้วางใจให้จำเลยที่ ๔ ดูแลจำเลยที่ ๑ ในระหว่างที่จำเลยที่ ๑ ออกไปข้างนอกกับจำเลยที่ ๔ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๔ เป็นผู้รับดูแลจำเลยที่ ๑ ผู้เยาว์โดยปริยาย กรณีจึงต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๔๓๐ แห่ง ป.พ.พ. การที่จำเลยที่ ๔ เป็นผู้ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ นำรถออกไปขับโดยจำเลยที่ ๔ ไม่ได้ห้ามปรามทั้งที่จำเลยที่ ๔ ทราบดีว่า จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เยาว์และไม่มีใบอนุญาตขับรถ เป็นการไม่เอาใจใส่ว่าจำเลยที่ ๑ ผู้เยาว์ จะขับรถไปเสี่ยงแก่การเกิดอุบัติเหตุหรือไม่ จำเลยที่ ๔ ผู้รับดูแลจำเลยที่ ๑ ผู้เยาว์โดยปริยาย จึงมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการดูแลจำเลยที่ ๑ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถไปเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชน อันเป็นการละเมิดต่อผู้อื่น จำเลยที่ ๔ จึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๑ กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐

7/15/2020

fppt.com



ผู้ที่ไม่ได้รับดูแล

ฎีกาที่ ๑๒๙๗๙/๒๕๕๘ เจ้าพนักงานตำรวจนำตัวผู้เยาว์ส่งสถานพินิจฯ เป็นหน้าที่ตาม ป.วิ.อ.กำหนดไว้ไม่มีเจตนารับผิดชอบต่อผู้เยาว์ เมื่อผู้เยาว์หลบหนีไปทำละเมิด เจ้าพนักงานตำรวจไม่ต้องรับผิดชอบ เพราะไม่อยู่ในบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐

ฎีกาที่ ๑๒๐๖/๓๕ เจ้าของหอพัก มีหน้าที่เพียงดำเนินการจัดการหอพักและควบคุมการเข้าพักเท่านั้น ถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นบุคคลผู้รับดูแลจำเลยที่ ๑

7/15/2020

fppt.com



ข้อสังเกต

มาตรา ๔๓๐ เป็นความผิดจากการบกพร่องในหน้าที่ดูแลผู้เยาว์ หรือผู้วิกลจริต เช่นเดียวกับมาตรา ๔๒๙ แต่มาตรา ๔๓๐ ไม่มีบทสันนิษฐานความผิดให้ต้องนำสืบว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วดังเช่นมาตรา ๔๓๐ จึงเป็นหน้าที่ของผู้เสียหายที่จะต้องนำสืบว่าผู้ดูแลมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่



7/15/2020

fppt.com

315

การกระทำละเมิดของผู้ร่วมกระทำ

มาตรา ๔๓๒ ถ้าบุคคลหลายคนก่อให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยร่วมกันทำละเมิด ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่ไม่สามารถสืบรู้ตัวได้แน่ว่าในจำพวกที่ทำละเมิดร่วมกันนั้นคนไหนเป็นผู้ก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วย

อนึ่งบุคคลผู้ยุยงส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการทำละเมิด ท่านก็ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำละเมิดร่วมกันด้วย

ในระหว่างบุคคลทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น ท่านว่าต่างต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่าๆ กัน เว้นแต่โดยพฤติการณ์ ศาลจะวินิจฉัยเป็นประการอื่น



7/15/2020

fppt.com

316

ตามมาตรา ๔๓๒ เป็นเรื่องร่วมกันทำละเมิด เทียบได้กับ ป.อ. ในเรื่อง (๑) ตัวการ (๒) ผู้ใช้ และ (๓) ผู้สนับสนุน ทั้งสามกรณีต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม (ส่วนมาตรา ๔๒๕, ๔๒๗, ๔๒๙. ๔๓๐ เป็นเรื่องกฎหมายให้ร่วมกันรับผิดชอบ ไม่ใช่ร่วมกันทำละเมิด)

(๑) ร่วมกระทำผิด เทียบกับเรื่องตัวการ คือแบ่งหน้าที่กันทำหรือทำ ส่วนใดส่วนหนึ่ง จะทำมากทำน้อย ก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบ แม้แต่เพียงคู่ต้นทางก็เป็นร่วมกันทำละเมิด โดยการร่วมกันทำละเมิดมีเฉพาะเรื่องจงใจ ประมาทร่วม ไม่มี

(๒) กรณียุงส่งเสริมก็คือ ใช้ให้เขากระทำความผิด (เทียบได้กับผู้ใช้งับโทษเสมือนตัวการ ตาม ป.อ. มาตรา ๘๔) ซึ่งก็มีเฉพาะเรื่องจงใจ ยุงส่งเสริมให้กระทำโดยประมาทเลินเล่อมีไม่ได้

(๓) สำหรับการช่วยเหลือคือการให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นทำ

ความผิดตาม มาตรา ๔๓๒ วรรคสอง เทียบกับผู้สนับสนุนตาม ป.อ.มาตรา ๘๖ ซึ่งก็มีเฉพาะเรื่องจงใจเช่นกัน



7/15/2020
fppt.com

ฎีกาที่ ๑๔๗๒/๐๖ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๒ วรรคท้าย เป็นบทบัญญัติสำหรับแยกความรับผิดระหว่างผู้ละเมิดด้วยกัน มิใช่ว่ารับผิดต่อเจ้าหนี้ ซึ่งมีวรรคหนึ่งบัญญัติไว้ โดยเฉพาะแล้วว่าต้องร่วมกันรับผิดชอบ คำว่า "ร่วมกันใช้" มีความหมายว่า แต่ละคน จำต้องชำระหนี้สิ้นเชิง แต่เจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากคนใดทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ถึงกระนั้นลูกหนี้ทั้งหมดก็ยังคงต้องผูกพันอยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระ สิ้นเชิง ตามป.พ.พ.มาตรา ๒๙๑ การทำให้ทรัพย์สินเขาเสียหายโดยผิดกฎหมายเป็น ละเมิด เมื่อร่วมกันกระทำก็เป็นการร่วมกันทำละเมิด และต้องร่วมกันรับผิดชอบ กฎหมายมุ่งหมายถึงการกระทำมิใช่ดูผลของความเสียหายว่าแยกกันได้ หรือไม่ แม้จะรู้ว่าคนไหนก่อให้เกิดเสียหายแต่ถ้าเป็นพวกที่ทำละเมิดร่วมกัน แล้ว ก็ต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งหมดตามป.พ.พ. มาตรา ๔๓๒ (ฎ.๖๔๐/๐๐, ๖๑๙/๐๕, ๑๐๖๗/๒๔, ๕๓๔/๓๔, ๑๕๔๑/๓๘, ๗๔๘/๕๒)

ฎีกาที่ ๒๗๘๖/๒๕๒๙ คำว่า 'ร่วมกันรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทน' หมายความว่า แต่ละคน จะต้องชำระหนี้ทั้งหมดโดยสิ้นเชิง อันมีฐานะเช่นเดียวกับลูกหนี้ร่วม



7/15/2020
fppt.com

กรณีต่างคนต่างทำละเมิด

(๑) หากความเสียหายแยกกันได้ไม่รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บุคคลเหล่านั้นต่างก็ต้องรับผิดชอบในผลที่แต่ละคนต่างได้ก่อให้เกิดขึ้น (ฎ.๓๖๘/๒๕๑๘)

(๒) หากความเสียหายไม่อาจแยกกันได้ แต่ละคนก็ต้องรับผิดชอบในผลอันเกิดขึ้นรวมกันนั้น ศาลก็อาจกำหนดค่าเสียหายโดยให้ร่วมกันรับผิดชอบได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามทฤษฎีเงื่อนไขหรือความเท่ากันแห่งเหตุที่ว่า แม้จะมีเหตุอื่นที่มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายนั้นอยู่อีก จำเลยก็ยังต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้นอยู่เสมอ ฉะนั้น หากไม่มีเหตุที่ควรให้จำเลยใช้ค่าเสียหายแต่เพียงบางส่วนแล้ว ศาลก็ยอมให้จำเลยรับผิดชอบในความเสียหายได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงเหตุอื่นว่าจะมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างไรหรือไม่

เว้นแต่ศาลเห็นว่าบางกรณีอาจไม่เป็นธรรมหากจะให้จำเลยรับผิดชอบในความเสียหายทั้งสิ้น ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ตามมาตรา ๔๓๘ ศาลจึงอาจกำหนดค่าเสียหายตามส่วนแห่งความผิดได้ (ฎ.๑๕๔๔/๒๕๒๐)



319

fppt.com

ฎีกาที่ ๗๔๘/๒๕๕๒ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ควบคุมงานจ้างก่อสร้างถนน จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้าง แต่ผู้รับจ้างก่อสร้างถนนไม่ถูกต้องตามแบบทำให้ถนนชำรุด การที่จำเลยที่ ๑ ไม่ทำหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างถนน ส่วนจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ มิได้ไปตรวจรับงานจ้างพร้อมกันไม่ชอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ถือว่าจำเลยทั้งหมด**ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอสรรคบุรีเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยทั้งหมดจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๒ วรรคแรก (หมายเหตุ ท่านอาจารย์เพิ่งเห็นว่าคดีอ้างมาตรา ๓๐๑ ประกอบมาตรา ๒๙๑)



320

fppt.com

ฎีกาที่ ๘๗๙๓/๒๕๕๑ จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ในฐานะผู้บังคับบัญชา
ของจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบเอกสารประกอบฎีกาการ
อนุมัติเบิกจ่ายเงินและในชั้นตรวจจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ของโจทก์ก่อนที่จะ
เก็บฎีกาไว้เป็นหลักฐานเพื่อการตรวจสอบ ตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บ
รักษาเงินและการตรวจเงินสุขาภิบาล พ.ศ.๒๕๓๑ เมื่อจำเลยที่ ๒ ที่ ๓
และที่ ๔ ลงนามโดยมิได้มีการตรวจสอบตามระเบียบดังกล่าว อันทำให้
จำเลยที่ ๑ ยกยอกเงินไปใช้ส่วนตัวโดยทุจริต จึงต้องร่วมรับผิดชอบจำเลยที่
๑ (เทียบฎีกาที่ ๒๔๖๗/๒๕๒๙, ๑๓๙๘/๒๕๓๗)



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๖๘๙๖/๒๕๓๘ การที่รถยนต์โดยสารทั้งสองคันวิ่งแข่งกันมาและ**ต่างชนโจทก์**
นั้น แม้จะเป็นกรณีต่างคนต่างประมาทเส้นเล่อก็ตาม แต่ความประมาทเส้นเล่อของ
คนขับรถทั้งสองไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นต่อโจทก์ คนขับรถทั้ง
สองจึงต้องร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม โดยคนขับรถทั้งสองหรือคนใดคนหนึ่งต้องรับ
ผิดต่อโจทก์**เต็มจำนวน**

ฎีกาที่ ๕๓๔/๒๕๓๔ การที่ ด.บุตรโจทก์ถึงแก่ความตายเป็นเพราะจำเลยกับส.ต่าง
ประมาท มิใช่เป็นการร่วมกระทำละเมิด เมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความเสียหาย
อันเดียวกัน จึงเป็นกรณีบุคคลหลายคนเป็นหนี้อันจะแบ่งแยกจากกันชำระ
มิได้ **ผู้กระทำละเมิดทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบในความเสียหายต่อโจทก์อย่างลูกหนี้**
ร่วมกัน ตามป.พ.พ. มาตรา ๓๐๑ ประกอบมาตรา ๒๙๑ ศาลจะวินิจฉัยว่าจำเลย
ประมาน้อยกว่า ส.จึงให้จำเลยรับผิดชอบเพียง ๓ ใน ๑๐ ส่วน ตามความร้ายแรงแห่ง
ละเมิดหาได้ไม่ เพราะด.มิได้มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ผู้กระทำละเมิดแต่ละ
คนจะรับผิดชอบมากน้อยเพียงใดเป็นเรื่องระหว่างผู้กระทำละเมิดด้วยกันเอง(เทียบฎีกาที่



๓๘๒/๒๕๒๙, ๕๐๖-๕๐๘/๒๕๒๕)

7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๔๗๒/๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ขับรถยนต์โดยสารนำนักท่องเที่ยวไปเที่ยวและพาเข้าพักที่รีสอร์ท จึงมีหน้าที่ดูแลรักษารถยนต์โดยสารดังกล่าวในระหว่างที่พักอยู่ที่รีสอร์ทให้ปลอดภัยด้วย อันเป็นหน้าที่ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ การที่จำเลยที่ ๑ เมาสู่ราไม่เฝ้ารถยนต์โดยสารเอง แต่กลับให้ ก. พนักงานประจำรถนอนเฝ้ารถยนต์โดยสารแทน ทั้งที่ได้ยิน ก. พูดว่าจะออกไปเที่ยวข้างนอก และยังได้เสียเบญจรงค์ไว้ที่สวิทช์ติดเครื่องยนต์ มีได้นำไปเก็บรักษาไว้ให้ปลอดภัย จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ ก. ถู้อโอกาสลักลอบขับรถยนต์โดยสารดังกล่าวไปเที่ยวข้างนอกและทำละเมิดต่อโจทก์ การที่ ก. ขับรถยนต์โดยสารดังกล่าวโดยประมาทเลินเล่อพลิกคว่ำเฉี่ยวชนราวเหล็กกันอันตรายพร้อมเสาของโจทก์เสียหาย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ มีส่วนร่วมกับ ก. ทำละเมิดต่อโจทก์ด้วยความเสียหายดังกล่าวจึงเป็นผลโดยตรงจากการที่จำเลยที่ ๑ ประมาทเลินเล่อไม่ควบคุมดูแลรักษารถยนต์โดยสารอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลให้ปลอดภัยตามหน้าที่ในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ในฐานะผู้ร่วมทำละเมิดด้วย ส่วน

จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในฐานะนายจ้าง

7/15/2020



fppt.com

ศาลอาจใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายตามส่วนแห่งความผิดก็ได้

ฎีกาที่ ๗๕๑/๒๕๔๘ ความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดครั้งเดียวกันนั้น อาจเกิดจากหลายคนกระทำขึ้นก็ได้และศาลอาจกำหนดความรับผิดชอบให้ฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบในเรื่องค่าสินไหมทดแทนหนักกว่าอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิดที่ต่างได้ทำลง

ฎีกาที่ ๖๑๕-๖๑๖/๒๕๒๓ รถยนต์ที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ขับวิ่งคู่กันไปแล้วเกิดกระแทกกันรถยนต์ที่จำเลยที่ ๑ ขับเสียหลักวิ่งข้ามเกาะกลางถนนไปชนสามล้อและบิดาโจทก์ถึงตายเป็นเรื่องต่างทำละเมิด ไม่ใช่ร่วมกันทำละเมิดจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นนายจ้างจำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๒ ในผลแห่งการทำละเมิดของจำเลยที่ ๒ ด้วย จำเลยที่ ๑ ประมาทมาก ศาลให้จำเลยที่ ๑,๓ ใช้ค่าเสียหาย ๙ ส่วน จำเลยที่ ๒ ใช้ ๑ ส่วน

7/15/2020



fppt.com



ความรับผิดเพื่อความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สิน (Presumption of fault /strict liability)

- มาตรา ๔๓๓ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์
- มาตรา ๔๓๔ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้
- มาตรา ๔๓๕ มาตราการป้องกัน (นอกเหนือจากการเรียกค่าสินไหมทดแทน)
- มาตรา ๔๓๖ ความเสียหายอันเกิดจากสิ่งของตกหล่น
- มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล
- มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินอันตราย

7/15/2020

fppt.com



325

ความรับผิดกลุ่มนี้ เป็นความรับผิดโดยไม่ต้องพิจารณาถึงความผิด (fault) โดยเป็นบทสันนิษฐานความรับผิดในกรณีที่ไม่มีการกระทำละเมิดของบุคคลตามมาตรา ๔๒๐ แต่กฎหมายสันนิษฐานความรับผิด (Presumption of fault) สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น

บางมาตราเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาด แต่บางมาตราก็เป็นบทสันนิษฐานไม่เด็ดขาด

7/15/2020

fppt.com



326

มาตรา ๔๓๓ ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ ท่านว่าเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่สัตว์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาตามชนิดและนิสัยของสัตว์ หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่น หรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นย่อมจะต้องเกิดขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น

อนึ่งบุคคลผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น จะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลผู้ที่เราหรือยั่วสัตว์นั้นโดยละเมิด หรือเอาแก่เจ้าของสัตว์อื่นอันมาเราหรือยั่วสัตว์นั้น ๆ ก็ได้

7/15/2020

fppt.com



327



ความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ (มาตรา ๔๓๓)

- ๑) สัตว์ - จะครุร้ายหรือไม่ จะเล็กหรือใหญ่ ก็ไม่สำคัญ แต่ต้องไม่ใช่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของ หรือเจ้าของทิ้งแล้ว
- ๒) ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ - เช่น กัด ขวิด(ฎ.๒๖๔/๒๔๗๔) ขน เป็นพาหะนำโรค เหาหอนจนเดือดร้อนรำคาญ
ทำลายข้างของ (ฎ.๑๐๖๗/๒๔๙๖)
- ๓) ผู้รับผิดชอบ เจ้าของ หรือผู้รับเลี้ยงรักษา เช่น ผู้ยืม ผู้เช่า (คนใดคนหนึ่ง)
- ๔) ผู้เสียหาย พิสูจน์เพียงว่าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์
- ๕) เหตุยกเว้นความรับผิด
- ๖) สิทธิไล่เบี้ย

7/15/2020

fppt.com



328

ฎีกาที่ ๖๐๘๘/๒๕๕๙ พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา ๑๑๑ ห้ามมิให้ผู้ใดขี่ จูง ไล่ต้อน หรือปล่อยสัตว์ไปบนทางในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจรและไม่มีผู้ควบคุม เพียงพอ เมื่อจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์ต้องดูแลควบคุมมิให้สัตว์ กีดขวางการจราจร การที่สุนัขของจำเลยทั้งสองวิ่งข้ามถนนตัดหน้ารถจักรยานยนต์ ของโจทก์ในระยะกระชั้นชิด จึงเป็นผลโดยตรงที่ทำให้รถจักรยานยนต์ของโจทก์ ล้มลง เมื่อไม่ปรากฏว่าขณะเกิดเหตุโจทก์ขับรถด้วยความเร็วสูงและไม่ใช้ความระมัด ระวังอย่างไร เหตุละเมิดจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยทั้งสอง ที่ไม่ใช้ ความระมัดระวังตามสมควรในการควบคุมดูแลสุนัข เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น เพราะสัตว์จำเลยทั้งสองจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อโจทก์ตาม มาตรา ๔๓๓ วรรคหนึ่ง

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๒๔๘๘/๒๕๒๓ สุนัขหลบหนีออกไปได้ขณะจำเลยเปิดประตู สุนัขจึง ออกไปกัดโจทก์ได้แสดงว่าจำเลยมิได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรในการ เลี้ยงดูสุนัขจำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์รวมทั้งทดแทนความตกใจ และทุกข์ทรมานด้วย

ฎีกาที่ ๒๖๒๘/๒๕๒๖ การที่ ป. ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูโคแทนจำเลยทั้งสองปล่อย โคขึ้นไปกินหญ้าบนไหล่ถนนอันเป็นทางหลวงระหว่างจังหวัดโดยอิสระไม่ ผูกเชือกหรือจับจูงไว้ เป็นการปล่อยปละละเลยไม่ระมัดระวังดูแลสัตว์ตาม สมควรเพราะถนนมิใช่ที่เลี้ยงสัตว์สาธารณะ จำเลยทั้งสองจึงเป็นฝ่าย ประมาทก่อน แต่การที่ ด. เห็นโคเดินอยู่ข้างถนนแล้วยังขับชี รถจักรยานยนต์เข้าใกล้และบีบแตร เป็นเหตุให้โคตกใจและขวิด รถจักรยานยนต์ทำให้ ด. ถึงแก่ความตาย ถือได้ว่าเป็นความประมาท ของ ด. ส่วนหนึ่งด้วย (เทียบฎีกาที่ ๙๗๕/๒๕๑๐, ๕๙๑/๒๕๑๐)

7/15/2020

fppt.com



ผู้ต้องรับผิด (คนใดคนหนึ่ง)

ฎีกาที่ ๘๘๙/๒๕๑๐ เจ้าของช่างมอบช่างให้บุตรไปดูแลเลี้ยงรักษาและทำงานหาประโยชน์ โดย**เจ้าของช่างไม่ได้เกี่ยวข้องในการเลี้ยงหรือรับจ้าง** เมื่อช่างทำความเสียหายขึ้นโดยละเมิดเจ้าของช่างไม่ต้องรับผิด บุตรผู้เลี้ยงรักษาช่างเท่านั้นต้องรับผิด (เทียบฎีกาที่ ๑๐๖๗/๒๕๙๖)



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๔๓๔ ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะเหตุที่โรงเรือนหรือ สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องก็ดี หรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอก็ดี ท่านว่าผู้ครอง**โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง**นั้นๆ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ถ้าผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดเสียหาย ฉะนั้นแล้ว ท่านว่าผู้เป็นเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนั้นให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงความบกพร่องในการปลูกหรือ**ค้ำจุนต้นไม้**หรือกอไผ่ด้วย

ในกรณีที่กล่าวมาในสองวรรคข้างต้นนั้น ถ้ายังมีผู้อื่นอีกที่ต้องรับผิดชอบในการก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าผู้ครองหรือเจ้าของจะใช้สิทธิไล่เบียดเอาแก่ผู้นั้นก็ได้

มาตรา ๔๓๕ บุคคลใดจะประสบความเสียหายอันพึงเกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นของผู้อื่น บุคคลผู้นั้นชอบที่จะเรียกให้จัดการตามที่**เจ้าเป็น**เพื่อบำบัดป้องกันอันตรายนั้นเสียได้



fppt.com



ความเสียหายอันเกิดจากโรงเรือน

สิ่งปลูกสร้างและต้นไม้ (มาตรา ๔๓๔ - ๔๓๕)

๑) ความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์สินที่ต้องรับผิดชอบมี ๓ ประเภท

(๑) โรงเรือน (๒) สิ่งปลูกสร้าง (๓) ต้นไม้ (ฎ.๓๕๙๓/๒๘, ๗๕/๓๘)

๒) เหตุที่ได้รับผิด เพราะชำรุดบกพร่องหรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอ

๓) ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้ครอง (ขาดจากเจ้าของ เช่น ผู้เช่า ฎ.๒๙๕๙/๑๖) กับเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง

๔) สิทธิไล่เบียด มาตรา ๔๓๔ วรรคสาม

๕) สิทธิในการป้องกันภัยอันตรายล่วงหน้า มาตรา ๔๓๕



fppt.com

โรงเรือน - ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมถึงส่วนประกอบของโรงเรือนด้วย

ฎีกาที่ ๒๑๔๐/๒๕๒๐ จำเลยให้เช่าตึกของจำเลยทั้งสามชั้น แต่จำเลยยังใช้ตึกของจำเลยบางส่วนเป็นที่ตั้งบริษัทและสำนักงานของจำเลยอยู่ ถือว่าจำเลยยังครองตึกของจำเลยอยู่หากความเสียหายของโจทก์เกิดขึ้นเพราะเหตุที่ตึกของจำเลยก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องหรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอ จำเลยซึ่งเป็นทั้งผู้ครองและเจ้าของตึกจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์



7/15/2020

fppt.com

สิ่งปลูกสร้าง เช่น ป้ายโฆษณา(กฎ.๒๙๕๙/๒๕๑๖, สะพาน(กฎ.๗๖๙/๒๕๑๓, ๖๐๘/๒๕๒๑

ฎีกาที่ ๑๕๘/๒๕๕๐ จำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าของเสาโครงเหล็กและตาข่าย สนามฝึกกอล์ฟซึ่งจำเลยที่๒ทราบดีอยู่แล้วว่าผู้ออกแบบโครงสร้างได้ออกแบบผิดพลาดมาตั้งแต่แรกและไม่ได้มาตรฐานตามหลักวิชาที่จะรับแรงปะทะจากพายุธรรมชาติได้ทั้งก่อนเกิดเหตุได้มีสัญญาณบอกเหตุว่าโครงเหล็กบางส่วนล้มลงแม้ผู้รับเหมาก่อสร้างได้เสริมเหล็กค้ำยันโครงเหล็กก็กระทำเพียงบางส่วนแต่โครงสร้างยังเหมือนเดิมเมื่อปรากฏว่าพายุฝนในวันเกิดเหตุเป็นพายุฝนที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้โดยธรรมชาติทำให้โครงเหล็กและตาข่ายซึ่งก่อสร้างไว้บกพร่องล้มลงทับคลังสินค้าซึ่งมีสต็อกสินค้าของบริษัท.ได้รับความเสียหายจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๕ วรรคหนึ่ง

fppt.com

7/15/2020

335

ต้นไม้

ฎีกาที่ ๒๘๑/๖๐ ต้นกระถินปลูกในที่ดินของจำเลยแต่ห่างจากแนวเสาไฟฟ้าของโจทก์เพียง ๒ ถึง ๓ เมตร และสูงกว่าเสาไฟฟ้ามาก ลักษณะนี้ต้องถือว่าการปลูกหรือค้ำจุนบกพร่องเพราะเป็นที่น่ากลัวอันตรายจากการหักโค่นของต้นกระถินตกลงทับสายไฟฟ้าของโจทก์ ปกติธรรมชาติต้นไม้ต้องมีวันโค่นล้มและไม่ได้แน่นอนว่าจะโค่นล้มเมื่อใด ต้นไม้ที่ปลูกในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่ายเช่นนี้เจ้าของต้องตัดฟันให้เตี้ยลงเพื่อเมื่อโค่นล้มจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือจะต้องค้ำจุนด้านที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่นให้โค่นล้มเข้ามาในที่ดินของตนเอง การปล่อยต้นกระถินดังกล่าวไว้ในลักษณะเช่นนั้นถือว่าเป็นความบกพร่องของจำเลย

ผู้เป็นเจ้าของต้นกระถินที่บำรุงรักษาไม่เพียงพอตามมาตรา ๔๓๕ (เทียบ ฎ.๖๓๖/๒๕๕๕, ๑๐๒๘/๒๕๐๕)

fppt.com

7/15/2020

336

ฎีกาที่ ๗๕/๒๕๓๘ ต้นสนที่อยู่ข้างถนนซึ่งเทศบาลจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ดูแล มีสภาพผูกดวงแม้จะมีฝนตกและฟ้าคะนองในวันเกิดเหตุแต่ก็เป็นฝนตก เล็กน้อยและปานกลางในช่วงสั้นๆและความเร็วของลมก็เป็นความเร็วลม ปกติ การที่ต้นสนล้มลงทับรถยนต์โจทก์จึงมิใช่เกิดจากเหตุสุดวิสัย เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวนแต่เป็นความบกพร่องของจำเลยที่ ๑ ที่ ไม่ยอมมโค่นหรือค้ำจุนต้นสนเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบ



7/15/2020

fppt.com

337

มาตรา ๔๓๖ บุคคลผู้อยู่ในโรงเรือนต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิด เพราะของตกลงจากโรงเรือนนั้น หรือเพราะทิ้งขว้างของไปตกในที่อัน มิควร



7/15/2020

fppt.com

338



ความเสียหายอันเกิดจากของ ตกหล่นจากโรงเรียน (มาตรา ๔๓๖)

- มาตรา ๔๓๖ กำหนดเฉพาะของตกหล่นจากโรงเรียนเท่านั้น
โรงเรียน หมายถึง ที่ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย
(ไม่รวมสิ่งปลูกสร้าง หรือ ดันไม้)
- ตกหล่น (ไม่ตั้งใจ) หรือ ทิ้งขว้าง (ตั้งใจ)
- บุคคลผู้อยู่ในโรงเรียน หมายถึง ฐานะเจ้าของบ้าน ผู้เช่า
แต่ต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น
จะอยู่ชั่วคราวหรืออยู่ถาวรก็ถือว่าเป็นผู้อยู่ในโรงเรียน
(ผู้ทำของตกหล่นหรือทิ้งขว้างต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๔๒๐)
- ของที่ตกหล่นจะต้องไม่ใช่ ส่วนประกอบของโรงเรียน
(ส่วนประกอบของโรงเรียน เป็นกรณีต้องบังคับตามมาตรา ๔๓๔)
- สิทธิไล่เบียด อาจนำบทบัญญัติทั่วไปตามมาตรา ๒๒๙ (๓)
- มาบังคับใช้



fppt.com

“ของ” หมายถึง วัตถุทุกชนิด รวมถึง น้ำ
แต่ไม่รวมถึงส่วนประกอบของโรงเรียน หากส่วนประกอบโรงเรียนตกลงมา
เป็นเรื่องความเสียหายอันเกิดจากโรงเรียนตามมาตรา ๔๓๔
ฎีกาที่ ๑๖๘๙/๒๕๑๘ จำเลยสร้างแพลตฟอร์มให้คนเช่า ซึ่งอาจทิ้งของและน้ำ
ลงบนที่ดินของโจทก์ถัดไป แม้จำเลยจะครอบครองและอยู่อาศัยในแพลตฟอร์ม
แต่ได้มีผู้เช่าแยกเป็นส่วนสัดซึ่งเป็นผู้ทำละเมิด จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ
ตามมาตรา ๔๓๖ ไม่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตหรือจงใจหรือ
ประมาทเลินเล่อทำละเมิดต่อโจทก์

ฎ.๕๓๘๒/๒๕๔๑ จำเลยที่ ๑ ผู้เช่าอาคารนั้น ไม่ว่าจะเช่าเพื่ออยู่อาศัย
หรือเพื่อประกอบการค้าขายสินค้าก็ถือว่าเป็นบุคคลผู้อยู่ในโรงเรียน
ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔๓๖



fppt.com

มาตรา ๔๓๗ บุคคลใดครอบครองหรือควบคุมดูแลยานพาหนะอย่างใด ๆ อันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล บุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั่นเอง

ความข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงบุคคลผู้มีไว้ในครอบครองของตน ซึ่งทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ หรือโดยความมุ่งหมายที่จะใช้ หรือโดยอาการกลไกของทรัพย์สินนั้นด้วย



7/15/2020

fppt.com

ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะ (มาตรา ๔๓๗ วรรคแรก)

- ๑) ยานพาหนะ ต้องเดินด้วยเครื่องจักรกล
- ๒) เกิดความเสียหายในขณะที่ยานพาหนะนั้นเดินด้วยเครื่องจักรกล
- ๓) ต้องไม่ใช่ความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกลด้วยกัน
- ๔) ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้ควบคุมดูแล หรือผู้ครอบครอง
- ๕) เป็นความรับผิดชอบเด็ดขาด เพื่อปกป้องสาธารณชนจากภัยอันตรายจากทรัพย์สิน และลดปัญหาภาระการพิสูจน์ของผู้เสียหาย
- ๖) ข้อยกเว้นความผิด คือ เหตุสุดวิสัย หรือ ความผิดของผู้เสียหาย



7/15/2020

fppt.com

๑) เดินด้วยเครื่องจักรกล ได้แก่ รถยนต์ เรือยนต์ เครื่องบิน

ฎีกาที่ ๖๓๘๔/๒๕๕๘ เมื่อจำเลยที่ ๔ ผู้ควบคุมเรือเพนินินซูล่าซึ่งมีหน้าที่ตรวจนับสินค้าและผูกโยงเชือกเรือไม่สามารถบังคับทิศทางรถเคลื่อนที่ของเรือดังกล่าวได้เองต้องแล่นไปตามที่เรือยนต์จินดา ๙๕ ลากจูงไปที่มีน. เป็นผู้ควบคุม จำเลยที่ ๔ จึงไม่ใช่ผู้ควบคุมเรืออันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลตามความหมายของ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ ผู้ควบคุมเรืออันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลขณะเกิดเหตุคือ น. ซึ่งขับเรือยนต์จินดา ๙๕ ลากเรือลำเลียงเพนินินซูล่า เข้าไปในระยะกระชั้นชิดใกล้กับสะพานของท่าเทียบเรือ และเลี้ยวกลับเป็นเหตุให้เรือลำเลียงเพนินินซูล่ากระแทกเสาและคานของท่าเรือ จึงเป็นการกระทำประมาทเลินเล่อของ น. โดยตรง และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันที จำเลยที่ ๔ ไม่อาจช่วยเหลือหรือป้องกันไม่ให้เกิดเหตุได้ จำเลยที่ ๔ มิได้มีส่วนประมาท จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในผลละเมิด

7/15/2020

fppt.com (เทียบ ฎ.๘๕๘/๒๕๖๓)



ฎีกาที่ ๗๑๖๖/๒๕๔๒ เมื่อนักบินผู้ควบคุมเครื่องบินเป็นลูกจ้างจำเลยที่ ๑ และความเสียหายเกิดจากเครื่องบินซึ่งเป็นยานพาหนะที่เดินด้วยเครื่องจักรกล กรณีจึงตกอยู่ในบังคับแห่งป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้นวันแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง

7/15/2020

fppt.com



๒) ความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะ

อาจเกิดได้หลายรูปแบบ เช่น ถูกชน รถวิ่งผ่าน
ทำให้น้ำกระเด็นไปโดน ของตกหล่นจากรถที่กำลังแล่น
เคลื่อนจากเรียวยนต์ไปกระแทก

ฎีกาที่ ๑๓๐๐-๑๓๑๕/๒๔๙๙ ใอน้ำของตัวรถจักรเพิ่มขึ้น
เป็นเหตุให้ถูกไฟและประกายไฟปลิวไปตามลมมาก
ไฟไหม้หลังคาบ้านที่อยู่ข้างทางรถไฟ แล้วลามไปติด
บ้านราษฎรเสียหาย เป็นละเมิด

ฎีกาที่ ๑๒๙๒/๒๔ จำเลยนำรถบรรทุกดินน้ำหนักมาก
ผ่านหน้าบ้านโจทก์หลายเที่ยวเป็นเหตุให้บ้านโจทก์
สิ้นส่วที่อนร้าว เป็นละเมิด



fppt.com

๓) ต้องไม่ใช่ความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกล
ด้วยกัน หากทั้งสองฝ่ายใช้เครื่องจักรกลด้วยกัน ต้องพิจารณาตามมาตรา
๔๒๐ ดังนั้น ฝ่ายผู้เสียหายมิใช่เป็นผู้ที่ครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะ
ฎีกาที่ ๓๙๖/๒๕๔๔ โจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหายจะได้รับประโยชน์จากข้อ
สันนิษฐานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๗ ก็ต่อเมื่อ
โจทก์มิใช่เป็นผู้ที่ครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะอันเดินด้วยกำลัง
เครื่องจักรกล เมื่อเหตุเกิดขึ้นจากรถยนต์ของโจทก์และจำเลยซึ่งกำลังแล่น
ชนกัน เป็นยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลทั้งสองฝ่าย จึงมิใช่
กรณีตามมาตรา ๔๓๗ โจทก์จึงมีหน้าที่นำสืบว่าจำเลย เป็นฝ่ายประมาท
(เทียบฎีกาที่ ๑๐๙๑/๒๕๒๓, ๘๒๘/๒๕๙๐, ๓๔๕/๒๕๘๒)



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๒๓๗๙ - ๒๓๘๐/๓๒ ผู้ตายโดยสารมาในรถยนต์ของจำเลยที่ ๓ ซึ่งเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลเช่นเดียวกับรถยนต์ของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ความเสียหายมิได้เกิดจากยานพาหนะที่เดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลของจำเลยที่ ๓ แต่ฝ่ายเดียว จึงนำบทบัญญัติ มาตรา ๔๓๗ อันว่าด้วยหน้าที่นำสืบมาใช้บังคับไม่ได้

หมายเหตุ มีผู้เห็นว่า ปัจจุบันน่าจะใช้ข้อสันนิษฐานที่ควรจะเป็นซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์ (Res ipsa loquitur) ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๘๔/๑ ผู้โดยสารที่ตายจึงได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณ ทำให้คนขับต้องพิสูจน์เหตุสุดวิสัยหรือความผิดของผู้ตาย



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๔๓๖ - ๔๓๗/๒๕๕๙ จำเลยที่ ๑๐ และ ป. ขับรถเฉี่ยวชนกันทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย และทำให้ทรัพย์สินของผู้ตายได้รับความเสียหาย ดังนั้น จำเลยที่ ๑๐ และ ป. จึงเป็นผู้ครอบครองหรือเป็นผู้ควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล โดยผู้ตายไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการควบคุมหรือครอบครองเครื่องจักรกลที่ก่อให้เกิดความเสียหายด้วย จำเลยที่ ๑๐ และ ป. จึงต้องรับผิดเพื่อการเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะนั้นเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเป็นเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง ตามมาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง (เปรียบเทียบ ฎ. ๒๓๗๙ - ๒๓๘๐/๓๒)



7/15/2020

fppt.com

๔) ฝ่ายผู้รับผิดชอบ ต้องเป็น (๑) ผู้ครอบครอง หรือ (๒) ผู้ควบคุมยานพาหนะ
ฎีกาที่ ๒๖๕๙/๒๕๒๔ ผู้ครอบครองตามความหมายของมาตรา ๔๓๗
หมายถึงผู้ใช้ยานพาหนะนั้นในฐานะเป็นผู้ยึดถือในขณะที่เกิดความ
เสียหาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งหมายถึงผู้ที่ได้ครอบครองยานพาหนะนั้นอยู่
ในขณะที่เกิดเหตุ

ฎีกาที่ ๕๖๗๙/๒๕๔๕ เมื่อจำเลยมิได้เป็นผู้ขับหรือโดยสารไปในรถยนต์
ด้วย แม้จะมีชื่อในทะเบียนเป็นเจ้าของรถยนต์คันเกิดเหตุก็ตาม ก็ถือไม่ได้
ว่าจำเลยเป็นผู้ครอบครองหรือควบคุม (เทียบ ฎ.๙๑๒/๒๕๓๗, ๑๐๓/
๒๕๒๒, ๓๐๘๘/๒๕๒๔, ๓๐๗๖/๒๕๒๒, ๑๒๔/๒๕๓๓, ๒๔๘๑/๒๕๓๓,
๓๗๖๐/๒๕๓๓, ๒๒๑๓/๒๕๓๗, ๓๔๓๗/๒๕๓๗, ๔๑๑/๒๕๓๘, ๔๘๑/
๒๕๓๘, ๖๒๔๙/๒๕๔๑)



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๓๐๗๖/๒๕๒๒ เจ้าของรถเม้าสุรานอนหลับอยู่ในรถยนต์ เพื่อนของ
เจ้าของรถขับรถไปธุระของเพื่อน รถชนผู้อื่น เจ้าของไม่ใช่ผู้ครอบครองรถหรือ
ควบคุมรถตาม มาตรา ๔๓๗

(แต่ถ้าทำธุระของเจ้าของรถ เจ้าของรถต้องรับผิดชอบเป็นตัวการตามมาตรา ๔๒๗
เปรียบเทียบกับ ฎีกาที่ ๔๘๑๔/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๑ ขับรถของจำเลยที่ ๒ โดยมี
จำเลยที่ ๒ ซึ่งเม้าสุรานั่งไปด้วย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ขับรถอันเป็นกิจการของ
จำเลยที่ ๒ แทนจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ซึ่ง
เป็น ตัวการ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าของและผู้ครอบครองรถ
ในขณะที่เกิดเหตุ ฟ้องของโจทก์จึงเป็นฟ้องที่ให้ จำเลย ที่ ๒ รับผิดชอบในฐานะ
ตัวการด้วย)

ผู้ควบคุม ไม่จำกัดเฉพาะคนขับเท่านั้น แต่รวมถึง ผู้วานให้ผู้อื่นขับรถแทน
โดยตนนั่งไปด้วย (ฎ.๘๕๒/๒๕๓๕, ๑๔๗/๒๕๑๘), พนักงานนำร่องเดินสมุทร
(ฎ.๓๒๐๒๘/๒๕๒๔) ผู้ครอบครองและผู้ควบคุมดูแลอาจรับผิดชอบร่วมกันทั้งสองคน



fppt.com

ข้อยกเว้นความรับผิด

(๑) เหตุสุดวิสัย

ฎีกาที่ ๑๕๖๗๐/๕๓ ผนตกเป็นเหตุการณ์ปกติธรรมดาและย่อมมีผลให้ถนนลื่นกว่าปกติเป็นธรรมดา หากใช้ความระมัดระวังมากขึ้นกว่าปกติก็ย่อมควบคุมรถโดยไม่ยาก ไม่อาจถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัย

ฎีกาที่ ๑๒๒/๒๔๗๔ คลื่นของเรือยนต์ซัดเรือข้าวจังหวัดล่มลงปรากฏว่าเรือของจังหวัดบรรทุกอย่างธรรมดาเหมือนเรืออื่น ๆ จำเลยรับผิดตาม มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๓๐๘๑/๒๕๒๓ ผู้ที่นำยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลมาใช้ในทางมีหน้าที่ต้องตรวจสอบรักษาเปลี่ยนแก้ไขเครื่องจักรกลอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรงใช้การได้โดยปลอดภัยเสมอ จำเลยไม่มีพยานแสดงว่าเหตุที่เรียกว่าเบรคแตกไม่มีใครจะอาจป้องกันได้ แม้จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรแล้ว จึงอ้างเป็นเหตุสุดวิสัยไม่ได้ (เทียบ ฎ. ๑๔๔๔/๐๕, ๖๖๓/๑๘, ๓๓๖๐/๒๕๓๑)



7/15/2020

fppt.com

(๒) ความผิดของผู้เสียหายเองฝ่ายเดียว มิใช่เพียงผู้เสียหายมีส่วนประมาทด้วย

ฎีกาที่ ๒๐๑๕/๒๐ ผู้ตายวิ่งตัดหน้ารถยนต์ที่จำเลยขับในระยะกระชั้นชิดเป็นความประมาทของผู้ตายเอง จำเลยไม่อาจห้ามล้อหยุดได้ทันสุดวิสัยที่จะป้องกันได้ มิใช่เกิดจากความประมาท (เทียบ ฎ.๒๔๖๘/๒๖, ๒๔๖๘/๒๕๒๖)



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๗๖๕/๒๕๓๓ ขณะเกิดเหตุ ป. ลูกจ้างของจำเลยทำหน้าที่เป็นผู้ขับรถยนต์โดยสารประจำทางของจำเลยชนผู้ตายซึ่งกำลังเดินข้ามถนนอันเป็นการกระทำในทางการที่จ้างของจำเลย และได้ครอบครอง ควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกล จึงเป็นกรณีอยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๗ ดังนั้น จึงต้องพึงได้ในเบื้องต้นว่า จำเลยจะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้นร่วมกับ ป. เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั่นเอง แม้การที่ผู้ตายไม่ข้ามถนนในทางข้ามซึ่งอยู่ไม่ห่างจากที่เกิดเหตุอันถือได้ว่าผู้ตายมีส่วนประมาทด้วยก็ตาม แต่ ป. มีส่วนประมาทมากกว่าเพราะเหตุที่ชนผู้ตายเนื่องจากป. ขับรถไม่ชะลอความเร็วในขณะที่ใกล้ถึงทางแยกเป็นสำคัญ การที่ผู้ตายมีส่วนประมาทก่อให้เกิดความเสียหาย ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์มากน้อยเพียงใดก็ได้ โดยอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ



fppt.com

ความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์อันตราย (มาตรา ๔๓๗ ว.๒)

๑) ความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์อันตรายมี ๓ ชนิด

(๑) ทรัพย์อันตรายโดยสภาพ

(๒) ทรัพย์อันตรายโดยความมุ่งหมายที่จะใช้

(๓) ทรัพย์อันตรายโดยอาการกลไกของทรัพย์

๒) ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้ครอบครองทรัพย์อันตราย ไม่มีผู้ควบคุม

๓) เหตุยกเว้นความรับผิด มี ๒ กรณีเหมือนกับ ๔๓๗ วรรคหนึ่ง

๔) สิทธิไล่เบี้ย ๔๓๗ ไม่ได้บัญญัติไว้ แต่ก็สามารถไล่เบี้ยได้ตาม ๒๒๙



7/15/2020

fppt.com

อันตรายโดยสภาพ

(๑) ไฟฟ้า

ฎีกาที่ ๑๒๗๖๘/๕๘ ไฟฟ้าเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ (เทียบฎ. ๕๑๔/๒๕๓๗)

ฎีกาที่ ๖๑๕๙/๒๕๕๑ เหตุเกิดเพลิงไหม้โรงงานมาตรฐานของโจทก์ เมื่อจำเลยเป็นผู้ครอบครองไฟฟ้าซึ่งเป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ การที่จำเลยไม่ดูแลให้ดีทำให้เกิดไฟไหม้ขึ้น จำเลยจึงต้องรับผิด เว้นแต่ว่าจำเลยจะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย เมื่อมิใช่เหตุสุดวิสัยและมีได้เกิดเพราะความผิดของโจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหาย จำเลยจึงปฏิเสธความรับผิดหาได้ไม่ (เทียบฎ.๗๖๒/๒๕๑๗)

ฎ. ๑๙๑๙/๒๕๒๓ ผู้ตายไปยื่นปัสสาวะริมรั้วจึงถูกกระแสไฟฟ้าดูดถึงแก่ความตายครั้งนี้ จำเลยได้ชื่อว่าเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของเกิดอันตรายได้โดย

7/15/2020
สภาพ

fppt.com



ผู้ครอบครองกระแสไฟฟ้า

ฎีกาที่ ๑๗๙/๒๒ กระแสไฟฟ้าที่จำเลยจัดให้มีขึ้นเพื่อจำหน่ายเป็นของที่เกิดอันตรายได้โดยสภาพ ผู้ครอบครองต้องรับผิดถ้าเกิดความเสียหายขึ้นตามมาตรา ๔๓๗ วรรคสอง เมื่อจำเลยยอมรับว่าเสาไฟที่หักเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของจำเลย จำเลยจะพ้นผิดก็ต่อเมื่อพิสูจน์ได้ว่าเป็นความผิดของโจทก์ผู้เสียหายเองหรือเกิดจากเหตุสุดวิสัย (เทียบฎ. ๕๗๘/๒๕๒๓, ๕๒๙/๒๕๒๓, ๘๑๖/๒๕๓๘)

ฎีกาที่ ๓๓๕๔/๒๕๒๔ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจำเลยผู้ครอบครองต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่กระแสไฟฟ้าที่จำเลยจัดให้มีขึ้นเพื่อจำหน่ายตามม. ๔๓๗ วรรคสอง (เทียบฎีกาที่ ๕๒๙/๒๕๒๓)

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๒๖๕๑/๒๕๔๖ การไฟฟ้านครหลวงจำเลยที่ ๒ มีวัตถุประสงค์ในการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าแก่ประชาชน จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ เมื่อกระแสไฟฟ้าที่จำเลยที่ ๒ จัดให้มีขึ้นเพื่อจำหน่ายให้แก่ประชาชนเกิดการลัดวงจรเป็นเหตุให้เพลิงลุกไหม้ทำให้ทรัพย์สินของโจทก์เสียหาย จำเลยที่ ๒ ผู้ครอบครองกระแสไฟฟ้าซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกิดอันตรายได้โดยสภาพ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของโจทก์ ผู้ต้องเสียหายตามป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง แม้จำเลยที่ ๒ นำสืบว่าได้ดูแลและบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างดีแล้ว แต่ไม่ได้พิสูจน์ว่า กระแสไฟฟ้าลัดวงจรเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเป็นความผิดของโจทก์ จำเลยที่ ๒ จึงไม่พ้นความรับผิด ส่วนจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดเป็นส่วนตัว เพราะจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้ครอบครองกระแสไฟฟ้าหรือทำให้กระแสไฟฟ้าลัดวงจร



fppt.com

ฎีกาที่ ๓๗๓๔/๒๕๓๑ ข้อบังคับการบริการและใช้ไฟฟ้าระบุว่าสายและอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งต่อจากเครื่องวัดหน่วยไฟฟ้ามายังสถานที่ของผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมดเป็นทรัพย์สินของผู้ใช้ไฟฟ้าซึ่งผู้ใช้ไฟฟ้าต้องดูแลรับผิดชอบเอง (เทียบ ฎ.๑๖๕๙/๑๓, ๙๘๗/๒๕๑๗)

ฎีกาที่ ๘๘๓/๑๘ ผู้ครอบครองดูแลสถานที่เก็บรถยนต์ย้อมรวมถึงสายไฟฟ้าในบริเวณสถานที่นั้นซึ่งต่อออกมาจากบ้านพักไปยังกริ่งสำหรับบ้านพักด้วย เด็กป็นริ้วเก็บดอกกรักถูกสายไฟฟ้าเปลือยตกลงมาทับสายไฟฟ้าตาย ไม่มีร่องรอยที่เด็กในวัยนั้นจะคาดคิดว่าจะมีสายไฟฟ้าเปลือยพาดอยู่ ไม่เป็นความผิดของเด็ก ผู้ครอบครองสายไฟฟ้าต้องรับผิดตาม

มาตรา ๔๓๗

7/15/2020



fppt.com

(๒) วัตถุประสงค์

ฎีกาที่ ๗๙๗๓ - ๗๙๗๕/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของผู้ครอบครอง วัตถุประสงค์ในขณะที่เกิดเหตุวัตถุประสงค์ดังกล่าวระเบิดขึ้น วัตถุประสงค์ ที่จำเลยที่ ๑ มีไว้ในครอบครองดังกล่าวเป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิด อันตรายได้โดยสภาพ ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง กำหนดให้จำเลยที่ ๑ ผู้มีไว้ในครอบครองต้องรับผิดชอบเพื่อการ เสียหายอันเกิดแต่ทรัพย์สินนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้น เกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของโจทก์

7/15/2020

fppt.com



359

(๓) แก้วปวงและดอกไม้เพลิง

ฎีกาที่ ๘๐๕๘/๒๕๕๖ แม้จะเห็นได้ในตัวว่าแก้วปวงและดอกไม้เพลิงที่ จำเลยมีอยู่ในครอบครองในขณะนั้น เป็นทรัพย์สินอันอาจเกิดอันตรายได้โดย สภาพตามความหมายของ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ ก็ตาม แต่ก็มีได้ หมายความว่าเหตุการณ์ทุกกรณีจะต้องเกิดจากสภาพหรือลักษณะของตัว ทรัพย์สินนั่นเองเป็นเหตุเสมอไป เพราะการกระทำของบุคคลต่อทรัพย์สินที่มี ลักษณะเช่นนี้ ก็อาจสามารถเป็นเหตุก่อให้เกิดผลเช่นที่เกิดในคดีนี้ได้ เหตุ นี้ ความรับผิดชอบของจำเลยตามที่โจทก์ฟ้องจึงต้องปรับบทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์

7/15/2020

fppt.com



360

(๔) น้ำมัน

ฎีกาที่ ๒๔๑/๒๕๑๖ ลูกจ้างของจำเลยนำเรือของจำเลยไปบรรทุกน้ำมันเบนซินจากคลังน้ำมันตามที่จำเลยใช้ เมื่อถ่ายน้ำมันเสร็จแล้วลูกจ้างของจำเลยได้แก้ไขเชือกผูกเรือและติดเครื่องยนต์เพื่อจะนำเรือออกจากท่า จึงได้เกิดไฟไหม้ เมื่อน้ำมันเบนซินอยู่ในความครอบครองของลูกจ้างจำเลยและน้ำมันเบนซินเป็นทรัพย์สินอันเกิดอันตรายได้โดยสภาพ กรณีจึงปรับได้ตาม

ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง ซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่น้ำมันเบนซินเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนี้เกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของโจทก์เองแต่พยานที่จำเลยนำสืบได้ความแต่เพียงว่า เมื่อลูกจ้างของจำเลยแก้ไขเชือกผูกเรือและติดเครื่องยนต์เรือได้ ๕-๑๐ นาที ก็เกิดการระเบิดและไฟได้ไหม้ เพียงเท่านั้นยังไม่พอที่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายเกิดขึ้นจากเหตุสุดวิสัย จำเลยจึงไม่พ้นความรับผิดชอบ (เทียบ

7/15/2020

ฎ.๔๐๘/๒๕๗๘

fppt.com



อันตรายได้โดยอาการกลไก

ฎีกาที่ ๔๐๓๗/๒๕๔๕ แทนไฮดรอลิกสำหรับเหน้าตาลดิบออกจากรถยนต์บรรทุกซึ่งจอดอยู่บนแท่นไฮดรอลิกนั้นลงฉางเก็บ เป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยอาการกลไกของทรัพย์สินนั้นซึ่งจำเลยที่ ๑ ผู้มีไว้ในครอบครองจะต้องรับผิดชอบ เพื่อการเสียหายอันเกิดขึ้นแต่ทรัพย์สินนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเองตามป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ โจทก์จึงไม่ต้องนำสืบว่าเหตุที่เกิดความเสียหายสืบเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อของลูกจ้างจำเลย

ที่ ๑

7/15/2020

fppt.com



ความเสียหาย ต้องเกิดจากตัวทรัพย์สินนั้นโดยตรง

ฎีกาที่ ๖๘๙๒/๒๕๓๗ กรณีที่เข้าข้อสันนิษฐานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๓๗ นั้น จะต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากตัวทรัพย์สินนั้นโดยตรง แม้กระแสไฟฟ้าจะเป็นทรัพย์สินที่เกิดอันตรายโดยสภาพแต่ตามฟ้องโจทก์อ้างเหตุผลเมิตเพราะจำเลยทั้งสองไม่ตัดกระแสไฟฟ้าให้ไม่ปลอดภัยต่อการดับเพลิง เป็นเหตุให้เพลิงลุกลามไหม้บ้านโจทก์ ซึ่งเป็น การกระทำของบุคคล หาใช่ความเสียหายที่เกิดจากตัวทรัพย์สินคือกระแสไฟฟ้าไม่ โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์



7/15/2020

fppt.com

ข้อแก้ตัวเพื่อไม่ต้องรับผิด มี ๒ ประการ (๑) ความเสียหายเกิดแต่เหตุสุดวิสัย (๒) ความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง

ฎีกาที่ ๕๑๓๔/๒๕๔๒ เหตุที่เกิดเพลิงไหม้อาคารที่จำเลยที่ ๓ เข้ามาจากจำเลยที่ ๑ เสียหาย และทำให้วัสดุที่ถูกเพลิงไหม้หล่นใส่รถยนต์ที่จอดอยู่หน้าอาคารที่เกิดเหตุเนื่องจากมีกระแสไฟฟ้าลัดวงจรที่อาคารดังกล่าวโดยสายไฟฟ้าซึ่งมีกระแสไฟฟ้าเดิมอยู่นั้นเป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ จำเลยที่ ๓ ผู้เช่าผู้มีทรัพย์สินดังกล่าวไว้ในครอบครองจึงต้องรับผิดต่อเจ้าของรถยนต์เพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าววันแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดขึ้นเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั่นเอง ตามบทบัญญัติแห่งป.พ.พ. มาตรา ๔๓๗ วรรคสอง ซึ่งจำเลยที่ ๓ มีภาระการพิสูจน์ จำเลยที่ ๓ นำสืบแต่เพียงว่า ได้เปลี่ยนสายไฟฟ้าในอาคารที่เกิดเหตุใหม่ทั้งหมด ขณะเกิดเหตุภายในอาคารไม่ได้ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า และเปิดไฟฟ้าไว้ที่หน้าอาคารและในห้องครัวแห่งละ ๑ ดวงเท่านั้น จำเลยที่ ๓ มิได้ประมาณเส้นล่อกระแสไฟฟ้าเกิดลัดวงจรและเกิดเพลิงไหม้ขึ้นได้

อย่างไร จำเลยที่ ๓ ไม่ทราบ ชื่อนำสืบของจำเลยที่ ๓ ดังกล่าวฟังไม่ได้ว่าเหตุเพลิงไหม้เกิดแต่เหตุสุดวิสัย (เทียบฎีกาที่ ๘๑๖/๒๕๓๘)



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๑๔๖๙/๒๕๓๗ สายไฟฟ้าซึ่งมีกระแสไฟฟ้าเดินอยู่และหม้อแปลงไฟฟ้าเป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ จำเลยผู้มีทรัพย์สินดังกล่าวไว้ในครอบครองจึงต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สินดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั่นเองตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๗ **แม้จำเลยมิได้ประมาทเลินเล่อทำให้เกิดไฟไหม้ จำเลยก็ต้องรับผิดชอบ**ในความเสียหายของโจทก์อันเกิดจากสายไฟฟ้าและหม้อแปลงไฟฟ้าของจำเลยเช่นนั้น



7/15/2020

fppt.com



ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด

๑. ค่าสินไหมทดแทน
๒. ค่าสินไหมทดแทนกรณีทำให้ตาย
๓. ค่าสินไหมทดแทนแก่ร่างกายหรืออนามัย
๔. ค่าสินไหมทดแทนแก่เสรีภาพ
๕. ค่าสินไหมทดแทนแก่ชื่อเสียง



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๔๓๘ ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น
ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่งค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอัน
ผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น
รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ
อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย

มาตรา ๔๔๒ ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่ง
อย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วยไซ้ร้ ท่านให้นำบทบัญญัติ
แห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม



7/15/2020

fppt.com



สินไหมทดแทน(มาตรา ๔๓๘, ๔๔๒)

- (๑) มาตรา ๔๓๘ เป็นหลักทั่วไปในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน
- (๒) ความมุ่งหมายในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน คือ เพื่อให้
ผู้เสียหายกลับสู่ฐานะเหมือนเมื่อยังไม่มีการละเมิด
- (๓) ความเสียหายต้องเป็นผลโดยตรงมาจากการกระทำละเมิด
- (๔) การใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหาย กฎหมายให้ศาลวินิจฉัยโดย
กว้างขวางตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด (อาจมี
เหตุก่อกำให้เกิดความเสียหายหลายเหตุรวมกันอยู่)



7/15/2020

fppt.com

ต้องเป็นผลโดยตรงและไม่ไกลเกินเหตุ

(๑) ผลโดยตรง เช่น

- ละเลยไม่รับนำไปให้แพทย์ตรวจรักษา (ฎ.๗๓๘๓/๒๕๕๘)
- ปฏิเสธไม่รับรักษา (ฎ.๑๑๓๓๒/๒๕๕๕)
- อาการเครียดเป็นผลโดยตรงมาจากการผ่าตัด (ฎ.๒๙๒/๒๕๔๒)
- ค่าขาดประโยชน์จากการที่โจทก์มิได้ใช้รถยนต์ (ฎ.๗๒๒๗/๒๕๓๘, ๒๓๒๔/๒๕๑๔)
- ค่าเสียหายที่ต้องส่งเสียเลี้ยงดูและให้การศึกษาซ้ำชั้น (ฎ.๕๐๖๙/๒๕๓๘)
- ทรัพย์สินสูญหายไปขณะเกิดเหตุละเมิดของคนขับรถ (ฎ. ๓๙๔๔/๒๕๓๖, ๙๓๕/๒๕๑๖)
- ไม่ได้เลื่อนขึ้นเงินเดือน เพราะลางานเพื่อรักษาตัว (ฎ.๔๐๑๘/๒๕๓๓)
- รถของโจทก์ถูกรถของจำเลยชนโดยประมาทพังขวางอยู่กลางถนนแล้วถูกรถของบุคคลอื่นชนซ้ำโดยไม่ใช้ความประมาทของบุคคลนั้น (ฎ. ๓๐๐๘-๓๐๐๙/๒๕๒๗)
- ค่าจ้างคนใช้เลี้ยงบุตร (ฎ.๑๗๒๑/๒๕๑๓)

7/15/2020

fppt.com



(๒) ไม่ใช่ผลโดยตรง เช่น

- ค่าเสียหายที่โจทก์ถูกผู้ให้เช่าซื้อรถยนต์รับเงินดาวน์ไป ฎ. ๒๓๗๒/๒๕๑๗ (แต่ค่าเสียหายเนื่องจากขาดรายได้เพราะใช้รถยนต์ของโจทก์รับจ้างตามปกติไม่ได้ ถือเป็นผลโดยตรง ตาม ฎ. ๒๓๒๔/๒๕๑๔, ๔๒๗๓/๒๕๔๘)
- ฎีกาที่ ๖๕๘/๒๕๕๒ โจทก์ยอมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินมาลงทุนสร้างทาวน์เฮาส์ในที่ดินของโจทก์ออกขายว่า โจทก์จะชำระดอกเบี้ยให้เจ้าหนี้โดยมีพักต้องค้ำประกันว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ ภาระในการชำระดอกเบี้ยจึงไม่ใช่ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของจำเลยที่ปิดกั้นทางเข้าออกที่ดินของโจทก์สู่ทางสาธารณะ เป็นเหตุให้ลูกค้าของโจทก์บอกเลิกสัญญาซื้อทาวน์เฮาส์และเรียกเงินคืน ทำให้โจทก์ไม่ได้รับเงินจากลูกค้าไปชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่เจ้าหนี้ จำเลยจึงไม่ต้องชำระดอกเบี้ยดังกล่าวให้โจทก์

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๙๐๔๒/๒๕๖๐ ค่าเสียหายที่เรียกร้องเป็นเพียงการกล่าวอ้างว่าหากโจทก์ที่ ๑ ใช้วิธีการแก้ปัญหาคความพิการของโจทก์ที่ ๒ โดยวิธีการขอให้แพทย์ยุติการตั้งครรภ์ โจทก์ที่ ๑ ก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและเลี้ยงดูโจทก์ที่ ๒ ต่อไป **มิใช่ความเสียหายอันเป็นผลโดยตรง**มาจากการทำละเมิดของจำเลยทั้งสามที่ตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ แล้วไม่พบความพิการของโจทก์ที่ ๒ ขณะอยู่ในครรภ์ของโจทก์ที่ ๑ อีกทั้งยังเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายที่ไกลกว่าเหตุ จำเลยทั้งสามไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายดังกล่าวแก่โจทก์ที่ ๑



7/15/2020

fppt.com

(๓) ค่าเสียหายที่ไกลเกินกว่าเหตุ เช่น ค่าจ้างทนายฟ้องคดีละเมิด (ฎ.๓๐๐๗/๒๕๓๕) , ค่าทนายต่อสู้คดี (ฎ.๓๙๒๕/๒๕๓๑) , ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ฎ.๘๑๑/๒๕๕๘) , ค่าศึกษาโครงการ (ฎ.๗๔๙๖/๒๕๓๘)

หมายเหตุ น่าจะเป็นกรณีผู้ก่อเหตุใช้สิทธิตามปกติ แต่ถ้าเป็นกรณีใช้สิทธิไม่สุจริต ย่อมเป็นละเมิด ก็น่าจะถือว่ามีความเสียหายอยู่ในตัวจึงจะเป็นละเมิดได้ ฎีกาที่ ๖๗๐๒/๒๕๕๓ จำเลยรู้อยู่แล้วว่าไม่มีสิทธินำประเด็นที่ถึงที่สุดในคดีแรกมาฟ้องโจทก์ การที่จำเลยรู้แล้วยังนำคดีมาฟ้องโจทก์ในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันนั้นอีก **เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตจงใจทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อสู้คดีปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของตนจากการกระทำอันไม่สุจริตของจำเลย จำเลยจึงเป็นฝ่ายกระทำละเมิดต่อโจทก์และค่า**ว่าจ้างทนายความเข้าสู่คดีกับจำเลยในเหตุที่จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์เป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่โจทก์ต้องเสียไปในการปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของโจทก์ไม่ให้เสียไปจึงเป็นค่าเสียหายโดยตรงจากการที่จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในส่วนนี้



fppt.com

(๔) ความเสียหายเกิดจากหลายสาเหตุรวมกัน

ฎีกาที่ ๔๑๖๔/๒๕๖๑ มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้เสียหายประกอบด้วย หนี้อันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญก็คือว่า ความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อ ยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงใด (เทียบ ฎ.๑๒๘๕/๒๕๖๑, ๑๙๓๕/๒๕๖๑, ๒๖๙๘/๒๕๖๑, ๓๙๕๘/๒๕๖๑, ๕๓๙๖/๒๕๖๑)

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๐๕๓๔/๒๕๕๘ ความรับผิดของบุคคลในทางแพ่งในกรณีต่างฝ่ายต่างประมาททำให้เกิดมูลหนี้ละเมิดขึ้นนั้น ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ วางหลักให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และมาตรา ๔๓๘ บัญญัติว่า ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ซึ่งการที่จะกำหนดค่าสินไหมทดแทนแก่ไหน เพียงใดนั้น ศาลย่อมที่จะต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานของโจทก์ร่วมที่ ๑ และที่ ๒ และจำเลยที่นำสืบมาว่าฝ่ายจำเลยหรือผู้ตายประมาทมากน้อยกว่ากันอย่างไรและเพียงใดด้วย จึงจะเป็นการดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่โดยชอบด้วยบทบัญญัติของ

กฎหมาย (เทียบฎ.๕๓๙๑/๒๕๕๑)

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๖๖๔๑/๒๕๕๘ การกำหนดค่าเสียหายในเหตุละเมิดที่ผู้เสียหายมีส่วนทำความผิดด้วยต้องเป็นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง โดยพิจารณาถึงพฤติการณ์ว่าฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อความเสียหายยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร ซึ่งต้องถือเอาการกระทำละเมิดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา หาได้ถือเอาความเสียหายเล็กน้อยเป็นเกณฑ์ไม่ (เทียบฎ.๔๘๐/๒๕๕๘)

ฎีกาที่ ๖๙๖๔/๒๕๖๑ โจทก์กับจำเลยประมาณไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ทั้งสองฝ่ายจึงไม่อาจเรียกร้องค่าเสียหายต่อกันได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ (เทียบ ฎ.๑๗๘๖๘/๒๕๕๖, ๗๙๔๑/๒๕๕๖, ๕๕๙๑/๒๕๕๕, ๘๙๙๔/๒๕๕๒)

ฎีกาที่ ๕๕๓๙/๒๕๖๑ โจทก์มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าจำเลย

ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗๕ วรรคหนึ่ง จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ (เทียบ ฎ.๕๒๔๙/๒๕๕๕, 7/15/2020 375 fppt.com)



ฎีกาที่ ๒๒๙๖/๕๑ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยออกระเบียบ
มิให้บุคคลที่มาใช้บริการสนามฝึกซ้อมกอล์ฟของจำเลยใช้
ไม้กอล์ฟที่มีประสิทธิภาพในการตีไกล เช่น หัวไม้ ๑ ที่
บริเวณชั้นสองของอาคารและมิให้ใช้ที่ (TEE) ตั้งลูกกอล์ฟ
สูงเกินกว่า ๔๕ มิลลิเมตร ที่บริเวณชั้น ๑ ของอาคารรวมทั้ง
การเปิดปิดของสนามกอล์ฟของจำเลยตั้งแต่วเวลา ๘ ถึง
๒๐.๓๐ นาฬิกาเป็นการถาวร

7/15/2020 376 fppt.com



มาตรา ๔๓๙ บุคคลผู้จำต้องคืนทรัพย์สินอันผู้อื่นต้องเสียไป เพราะละเมิดแห่งตนนั้น ยังต้องรับผิดชอบตลอดถึงการที่ ทรัพย์สินนั้นทำลายลงโดยอุบัติเหตุ หรือการคืนทรัพย์สินตกเป็น พันวิสัยเพราะเหตุอย่างอื่นโดยอุบัติเหตุหรือทรัพย์สินนั้นเสื่อม เสียลงโดยอุบัติเหตุด้วย เว้นแต่เมื่อการที่ทรัพย์สิน ทำลาย หรือตกเป็นพันวิสัยจะคืนหรือเสื่อมเสียนั้น ถึงแม้ว่า จะมีได้มีการทำละเมิดก็คงจะต้องตกไปเป็นอย่างนั้นอยู่เอง

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๖๑๒/๒๕๖๒ จำเลยทั้งสามกระทำละเมิดทบทำลายกำแพงรั้วพินาซึ่งเป็น กรรมสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสอง จึง**ต้องคืนทรัพย์สิน**อันโจทก์ทั้งสองต้องเสียไปเพราะ ละเมิดนั้น หรือชดใช้ราคาทรัพย์สิน โจทก์ทั้งสองชอบที่จะขอให้บังคับจำเลยทั้งสาม ก่อสร้างรั้วกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กส่วนที่ถูกทบทำลายไปให้กลับคืนสู่สภาพเดิม หากจำเลยทั้งสามไม่ดำเนินการก็จะต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นค่าก่อสร้างรั้วกำแพง ดังกล่าว

ฎีกาที่ ๒๙๙๘/๖๑ จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้แก่โจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ คือการ**คืนทรัพย์สิน**อันผู้เสียหายต้องเสียไป เพราะละเมิด รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อัน **ได้ก่อนนั้นด้วย**

ฎีกาที่ ๗๑๐๔/๒๕๔๖ ทรัพย์สินที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ จะต้องคืนให้โจทก์คืน แผ่นเหล็กและเสาเข็ม เมื่อระยะเวลา นับแต่เกิดข้อพิพาทจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา ประมาณ ๘ ปี ทรัพย์สินของโจทก์น่าจะเสื่อมสภาพไปจนพันวิสัยที่จะคืนในสภาพที่ ใช้งานได้ดั้งเดิมเพื่อมิให้เกิดปัญหาให้ชั้นบังคับคดี ศาลฎีกาเห็นสมควรกำหนดให้ จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ราคาให้แก่โจทก์โดยไม่กำหนดให้คืนทรัพย์สิน

fppt.com

7/15/2020



ผู้ทำละเมิดตกเป็นผู้ผิดนับนับแต่เวลาที่ทำละเมิด ตาม ป.พ.พ.
มาตรา ๒๐๖ ผลที่ตามมาคือ ต้องรับผิดชอบในความเสียหายทุก
ประการที่การชำระหนี้ตกเป็นพันวิสัยตามหลักในมาตรา ๒๑๗
ฎีกาที่ ๑๐๙๐/๒๕๑๘ จำเลยใช้คนลักไม้ของโจทก์ไป ศาลลงโทษ
จำเลยแล้ว ไม้เป็นของกลางอยู่ที่สถานีตำรวจถูกไฟไหม้
หมด จำเลยทำละเมิดตั้งแต่วันลักไม้เมื่อจำเลยพิสูจน์ไม่ได้ว่าแม้จะ
ไม่ละเมิดก็ยังเสียหายอยู่นั้นเองจำเลยต้องรับผิดชอบ



7/15/2020

fppt.com

379

มาตรา ๔๔๐ ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์สินอันได้เอาของเขา
ไปก็ดี ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์สินอันลดน้อยลงเพราะบุบ
สลายก็ดี ฝ่ายผู้ต้องเสียหายจะเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่
จะต้องใช้คิดตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณ
ราคานั้นก็ได้



7/15/2020

fppt.com

380

หนี้ที่ต้องใช้ราคานั้น เป็นหนี้เงินจึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ย จำนวนเงินที่
จะต้องใช้ คิดตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคานั้น
เช่นเดียวกับมาตรา ๒๒๕ คือ วันที่ทรัพย์สินเสียหายหรือวันละเมิด

ฎีกาที่ ๑๕๕๐/๒๕๑๘ ค่าเสียหายแก่รถยนต์ที่ถูกชนเกิดเพลิงไหม้เสียหาย
หมดคิดราคาในกรณีนี้ตั้งตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคา
คือเวลาทำละเมิด กับดอกเบี้ยจากเงินจำนวนนั้น **ไม่ใช่ราคาารถในปัจจุบัน**

ฎีกาที่ ๓๔๙๑/๒๕๔๖ ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอัน
ผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้นรวมทั้ง
ค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้น
นั้นด้วย การคำนวณราคาทรัพย์สินเพื่อชดใช้แทนนั้นต้องคิดฐานที่ตั้งจาก
ราคาในขณะเกิดเหตุละเมิด ไม่ใช่คิดจากราคาซื้อเดิม

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๑๒๒๔/๒๕๕๕ การที่สลากกินแบ่งรัฐบาลถูกรางวัลที่หนึ่งและ
จำเลยทั้งสองร่วมกันไปรับเงินรางวัลมาแล้ว ย่อมทำให้โจทก์ทั้งหมด
โอกาสที่จะได้รับเงินรางวัล เท่ากับว่าโจทก์ร่วมต้องสูญเสียเงินจำนวนนั้น
ไปเนื่องจากการกระทำผิดของจำเลยทั้งสองโดยตรง โจทก์จึงมีสิทธิ
ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนเงินหรือใช้เงินเท่ากับจำนวนเงินรางวัลที่หนึ่ง
ให้แก่โจทก์ร่วมได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๓ แต่ได้ความว่าในการขอรับเงิน
รางวัล จำเลยทั้งสองได้รับเงินมาเพียง ๓,๙๘๐,๐๐๐ บาท เพราะต้องเสีย
อากรแสตมป์ ๒๐,๐๐๐ บาท จำเลยทั้งสองต้องคืนหรือใช้เงินจำนวนเท่าที่
ได้รับมาเท่านั้น และโจทก์ร่วมซึ่งได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอัน
เนื่องมาจากการกระทำผิดของจำเลยทั้งสองย่อมมีสิทธิที่จะขอให้
บังคับจำเลยทั้งสองใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วม โดยเรียกดอกเบี้ยใน
จำนวนเงินที่ต้องใช้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๐ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา
๕๕/๖๑ ได้

7/15/2020

fppt.com



มาตรา ๔๔๑ ถ้าบุคคลจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ เพราะเอาสิ่งหามทรัพย์ของเขาไปก็ดี หรือเพราะทำของเขาให้บุบสลายก็ดี เมื่อใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลซึ่งเป็นผู้ครองทรัพย์นั้นอยู่ในขณะที่เอาไป หรือขณะที่ทำให้บุบสลายนั้นแล้ว ท่านว่าเป็นอันหลุดพ้นไปเพราะการที่ได้ใช้ให้เช่นนั้น แม้กระทั่งบุคคลภายนอกจะเป็นเจ้าของทรัพย์หรือมีสิทธิอย่างอื่นเหนือทรัพย์นั้น เว้นแต่สิทธิของบุคคลภายนอก เช่นนั้นจะเป็นที่รู้อยู่แก่ตนหรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน



7/15/2020

fppt.com

ใช้หนี้ผิดตัว กฎหมายยอมให้หลุดพ้น ตามหลักในมาตรา ๑๓๗๒

ฎีกาที่ ๔๖๑๒/๒๕๖๐ การชำระหนี้แก่ผู้ครองทรัพย์ในขณะที่เกิดเหตุตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๑ จะถือว่าเป็นการชำระหนี้แก่ผู้มีอำนาจรับชำระหนี้โดยชอบก็ต่อเมื่อผู้ชำระหนี้ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกนั้นไม่รู้ว่าผู้รับชำระหนี้ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์และความไม่รู้นั้นมิใช่เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน เมื่อฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ และ ส. พนักงานตรวจสอบอุบัติเหตุของจำเลยที่ ๒ รู้หรือควรรู้ได้แล้วว่า น. ผู้ขับขี่ควบคุมรถของโจทก์อันถือว่าเป็นผู้ครองทรัพย์นั้นอยู่ในขณะเกิดเหตุ ไม่ใช่เจ้าของรถยนต์กระบวนนั้น ซึ่งแม้จะอ้างว่าไม่รู้ แต่การไม่รู้นั้นก็เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของคนทั้งสองเอง การชำระหนี้รวมตลอดถึงการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับ น. จึงถือว่าเป็นการชำระหนี้หรือทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลที่ไม่มีอำนาจรับชำระหนี้หรือไม่มีอำนาจทำสัญญาประนีประนอมยอมความด้วยทั้งกรณีก็ฟังไม่ได้ว่า น. เป็นตัวแทนของโจทก์ในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ดังนั้น สัญญายอมรับในความประมาทของผู้ขับรถทั้งสองฝ่ายจึงไม่เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความที่จะมีผลผูกพันโจทก์ได้



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๕๕๑๕/๒๕๓๘ ผู้ครองสังหาริมทรัพย์อยู่ในขณะถูกทำ
ละเมิดมีสิทธิรับชำระหนี้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้ทำละเมิดได้ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๑ **ย่อมมีสิทธิที่จะ
ทำสัญญาประนีประนอมยอมความเกี่ยวกับการรับชำระหนี้ค่า
สินไหมทดแทนได้**เช่นกัน การที่จำเลยขับรถยนต์โดยประมาท
เลินเล่อชนรถยนต์ที่ ส.ขับ และได้มีการทำสัญญาประนีประนอม
ยอมความระหว่างจำเลยกับ ส.ขึ้น สัญญานั้นย่อมมีผลบังคับ
ได้ แม้ ส.จะไม่ใช่เจ้าของรถยนต์คันที่ขับและยอมทำให้สิทธิ
เรียกร้องซึ่งแต่ละฝ่ายได้สละแล้วนั้นระงับสิ้นไปตามมาตรา ๔๕๒



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๔๔๓ ในกรณีทำให้เขาถึงตายนั้น ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ ค่าปลงศพ
รวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ อีกด้วย

ถ้ามิได้ตายในทันที ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ค่ารักษาพยาบาลรวมทั้ง
ค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบกิจการนั้น
ด้วย

ถ้าว่าเหตุที่ตายลงนั้นทำให้บุคคลหนึ่งคนใดต้องขาดไร้อุปการะตาม
กฎหมายไปด้วยไซ้ ท่านว่าบุคคลคนนั้นชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพื่อ
การนั้น

มาตรา ๔๔๕ ในกรณีทำให้เขาถึงตายหรือให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็
ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ถ้าผู้ต้องเสียหาย มีความผูกพันตามกฎหมาย
จะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคล ภายนอกในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรม
ของบุคคลภายนอกนั้นไซ้ ท่านว่าบุคคลผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น

จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอัน
นั้นไปด้วย



7/15/2020

fppt.com



๑. ค่าสินไหมทดแทนกรณีทำให้ตาย (มาตรา ๔๔๓, ๔๔๕)

- ๑) ค่าปลงศพ (ม.๔๔๓ ว.๑)
- ๒) ค่าใช้จ่ายอันจำเป็น (ม.๔๔๓ ว.๑)
- ๓) ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย (ม.๔๔๓ ว.๒)
- ๔) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ก่อนตาย (ม.๔๔๓ ว.๓)
- ๕) ค่าขาดไร้อุปการะ (ม.๔๔๓ ว.๒)
- ๖) ค่าขาดแรงงาน (ม.๔๔๕)



7/15/2020

fppt.com

(๑) ค่าปลงศพ

ฎีกาที่ ๘๔๒/๒๕๕๘ ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๓ บัญญัติให้ผู้ทำละเมิดรับผิดชอบใช้ค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่นด้วยซึ่งการกำหนดค่าเสียหายดังกล่าว ศาลจะต้องพิเคราะห์ถึงค่าปลงศพ**ตามประเพณี** และ**ตามฐานานุรูปของผู้ตาย** มิใช่ผู้ทำละเมิดต้องรับผิดชอบทั้งหมด

ฎีกาที่ ๘๒๗๑-๘๒๗๒/๒๕๕๐ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำบุญงานศพ การทำหนังสือประวัติผู้ตาย และค่าของชำร่วยแจกในงานศพ เป็นไปตามธรรมเนียมประเพณีจึงเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นและเหมาะสมในการจัดการศพผู้ตายที่โจทก์ที่ ๑ มีสิทธิเรียกร้องจากจำเลยทั้งสองได้



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๗๑๑๖/๖๐ โจทก์ที่ ๑ เป็นเพียงบิดาของผู้ตายโดยพฤตินัย มิใช่
บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย โจทก์ที่ ๑ ไม่อาจยกเรื่องธรรมเนียม
ความเชื่อในท้องถิ่นมาเป็นข้อยกเว้นมาตรา ๑๕๔๗ ผู้ตายซึ่งเป็นบุตรที่
ไม่ชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ ๑ จึงไม่มีหน้าที่ต้องอุปการะโจทก์ที่ ๑
ผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมตั้งโจทก์ที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดกหรือผู้จัดการศพ
หรือทายาทได้มอบหมายตั้งให้โจทก์ที่ ๑ เป็นผู้จัดการศพ รวมทั้งโจทก์ที่ ๑
มิใช่เป็นผู้ได้รับทรัพย์มรดกโดยพินัยกรรมหรือโดยสิทธิโดยธรรมจาก
ผู้ตายเป็นจำนวนมากที่สุด โจทก์ที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัด
การทำศพผู้ตายตามมาตรา ๑๖๔๙ (เทียบฎ.๔๗๗/๒๕๑๔)

ฎีกาที่ ๒๘๕/๒๕๕๔ สิทธิเรียกร้องค่าปลงศพตาม ม. ๔๔๓ เป็นสิทธิของ
ผู้ที่เป็นทายาทตามกฎหมายเท่านั้นที่จะเรียกร้องได้ เมื่อโจทก์ทั้งสองไม่ได้
จดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย โจทก์ที่ ๑ เป็นบิดาโดยไม่ชอบด้วย
กฎหมายมิใช่ทายาทตามกฎหมาย โจทก์ที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าปลงศพ

7/15/2020

fppt.com



(๒) ค่าใช้จ่ายอันจำเป็น (เกี่ยวกับการจัดการศพ) รวมถึง

- ค่าส่งศพกลับภูมิลำเนา (ฎ.๒๐๒๓/๒๕๒๒)
- ค่าโลงศพ (ฎ.๖๗๒๙/๒๕๕๕)
- ค่าซื้อที่ฝังศพ ทำฮวงซุ้ย (ฎ.๕๓๓/๒๕๑๖)
- ค่าก่อเจดีย์บรรจุอัฐิตามสมควร หนังสือแจกงานศพ (ฎ.๒๗๐๗/๒๕๑๖)
- ค่าของชำร่วยงานศพ (ฎ.๘๒๗๑-๘๒๗๒/๒๕๕๐)
- ค่าดอกไม้ บูหรีดถวายพระ (ฎ.๕๙๘๕/๒๕๓๙)

แต่ไม่รวมถึง

- ค่าเดินทางไปเคารพศพ ๑๐ ปี (ฎ.๗๑๖๖/๒๕๕๒)
- ค่าใช้จ่ายร้องขอให้ศาลตั้งผู้จัดการมรดก (ฎ.๔๐๖๔/๒๕๓๖)

7/15/2020

fppt.com



(๓) ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย

ฎีกาที่ ๘๖๗/๒๕๕๙ แม้โจทก์จะไม่ได้จ่ายค่ารักษาพยาบาลตามใบแจ้งค่ารักษาพยาบาลของโรงพยาบาล อันเนื่องจากการใช้สิทธิบัตรทอง ๓๐ บาท ตาม พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕ ซึ่งบุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อันเป็นสิทธิของโจทก์ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ไม่เกี่ยวกับความรับผิดของจำเลยที่ ๑ ผู้ทำละเมิด ซึ่งจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต้องรับผิดชอบด้วย โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องค่ารักษาพยาบาลได้

(๔) ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้

ฎีกาที่ ๘๖๘๓/๕๙ ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ก่อนตายเป็นเงินตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสอง แต่ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ตายไม่สามารถทำงานได้จนถึงอายุ ๖๐ ปี ที่โจทก์ที่ ๑ เรียกร้องดังกล่าว หาใช่ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ที่ผู้ตายมีสิทธิเรียกร้องจากผู้ทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสอง แต่เป็นส่วนหนึ่งของค่าขาดรายได้ประการตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสาม



fppt.com

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ

ฎีกาที่ ๕๖๒๘/๒๕๖๐ การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการขาดไร้อุปการะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคท้าย ย่อมกำหนดตามฐานะของผู้ตายและฐานะของผู้มีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดู และต้องพิจารณาว่าหากผู้ตายมีชีวิตจะให้อุปการะเลี้ยงดูได้เพียงใดและเป็นเวลานานเท่าใด ผู้ตายกำลังใกล้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี โจทก์ที่ ๑ มีอายุ ๕๓ ปี และโจทก์ที่ ๒ มีอายุ ๔๕ ปี หากผู้ตายไม่ถึงแก่ความตายย่อมมีโอกาสจบการศึกษาและประกอบอาชีพมีรายได้พอสมควร ที่ศาลอุทธรณ์กำหนดเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๒๐ ปี นับว่าเหมาะสมตามสมควรและตามฐานะของผู้ตายกับโจทก์ทั้งสองแล้ว

ฎีกาที่ ๔๗๕๑/๕๑ ค่าขาดไร้อุปการะของบุตรทั้งสาม โจทก์มิได้บรรยายฟ้องและนำสืบให้ชัดแจ้งว่าเป็นจำนวนเท่าใด แต่เมื่อพิเคราะห์ถึงอาชีพการงานของผู้ตาย ฐานะทางครอบครัวของโจทก์ซึ่งไม่ตึงเครียดจนคำนึงถึงความประมาทของทั้งสองฝ่าย ประกอบด้วยแล้วเห็นควรกำหนดให้จำเลยทั้งสองใช้ค่าขาดไร้อุปการะให้แก่บุตรผู้เยาว์ทั้งสาม



fppt.com

ค่าอุปการะดูตามกฎหมาย ไม่ดูตามความจริงว่าใครอุปการะหรือไม่

ฎีกาที่ ๖๓๙๗/๕๑ โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นบิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกค่าขาดไร้อุปการะได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๕๖๓ ไม่ว่าจะขณะเกิดเหตุผู้ตายจะได้อุปการะเลี้ยงดูโจทก์ทั้งสองหรือไม่ และในอนาคตจะอุปการะกันหรือไม่ (เทียบฎ.๙๕๓๐/๒๕๕๗, ๕๐๔๒/๒๕๕๒)

ฎีกาที่ ๔๗๘๐/๒๕๕๘ ผู้ที่จะได้รับค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูจะต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๙๘/๓๘ คือ สามีกับภริยา หรือบิดามารดากับบุตร แต่ อ. และ ฐ. มิใช่บุตรของ ห. ผู้ตาย แม้ในความเป็นจริงผู้ตายจะอุปการะเลี้ยงดูเด็กทั้งสองอยู่ก็ตาม จึงไม่มีสิทธิเรียกค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยทั้งสาม

ฎีกาที่ ๑๔๐๙/๒๕๕๘ ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม กำหนดให้ผู้กระทำละเมิดในกรณีทำให้เขาถึงตายรับผิดชอบบุคคลที่ต้องขาดไร้อุปการะเฉพาะที่ผู้ตายมีหน้าที่อุปการะตามกฎหมายเท่านั้น แต่มาตรา ๑๕๖๓ และ ๑๕๖๔ ที่บัญญัติให้บุตรและบิดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูกันนั้น หมายถึง บุตรและบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้บิดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมาย ดังนั้น แม้บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วจะเป็นทายาทโดยธรรมมีสิทธิรับมรดกของบิดาได้ แต่ก็ไม่มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดา จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าขาดไร้อุปการะจากผู้กระทำละเมิด

fppt.com
7/15/2020



393

ฎีกาที่ ๖๔๓๖/๒๕๖๒ ขณะเกิดเหตุละเมิด จ. ผู้ตาย เป็นบุตรนอกสมรสของผู้คัดค้านซึ่งอยู่กินฉันสามีภรรยา กับ ค. มารดาของผู้ตาย หลังจาก จ. ถึงแก่ความตาย ผู้คัดค้านได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาของผู้ตาย เป็นผลให้ จ. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้คัดค้านกับมารดาของผู้ตาย ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕๗ บัญญัติให้การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวมีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด ดังนั้น แม้เหตุละเมิดเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๙ ขณะนั้น จ. มีอายุ ๒๑ ปีเศษ และถึงแก่ความตายไปแล้วก็ตาม แต่เมื่อผู้คัดค้านและ ค. บิดามารดาของ จ. จดทะเบียนสมรสกันเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ย่อมมีผลให้ จ. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนับตั้งแต่วันที่ จ. เกิด คือตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๗ จ. จึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดานับแต่นั้น การทำละเมิดเป็นเหตุให้ จ. ถึงแก่ความตายย่อมทำให้ผู้คัดค้านซึ่งเป็นบิดาขาดไร้อุปการะ

fppt.com
7/15/2020



394

ฎีกาที่ ๕๔๐๐/๒๕๖๐ ค่าขาดไร้อุปการะนั้น ผู้ร้องในฐานะภริยาโดยชอบ ด้วยกฎหมายของผู้ตายเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยตัวของผู้ร้องเองตาม มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๖๑ วรรคสอง ผู้ร้องจึงมีสิทธิเรียก ค่าสินไหมทดแทนส่วนนี้ได้ (เทียบฎ.๕๒๔๕/๒๕๕๘)

ฎ. ๒๐๙๒๐/๒๕๕๖ สิทธิในการเรียกร้องค่าขาดไร้อุปการะของ ส. และ ของโจทก์ซึ่งเป็นบิดาและมารดาของผู้ตายตามมาตรา ๔๔๓ วรรคท้าย ถือเป็นสิทธิเฉพาะตัว มิใช่เป็นสิทธิร่วมกันที่กฎหมายกำหนดให้บิดาหรือ มารดาคนหนึ่งคนใดสามารถใช้สิทธิเรียกร้องได้เพียงคนเดียว (เทียบ ฎ. ๙๕๓๐/๒๕๕๗, ๘๗๒๕/๒๕๖๑)

(๖) ค่าขาดแรงงาน (ดูตามความจริง ต่างจากค่าขาดไร้อุปการะ)

ฎ.๑๗๙๕๐/๒๕๕๗ สำหรับค่าขาดแรงงานไม่ใช่ค่าขาดไร้อุปการะตาม ป.พ.พ.

มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม เมื่อไม่ปรากฏว่าขณะผู้ตายทั้งสองยังมีชีวิตได้ช่วย

ดำเนินกิจการของโจทก์ที่ ๔ โจทก์ที่ ๔ จึงไม่สามารถเรียกค่าขาดแรงงาน

fppt.com

มาตรา ๔๔๔ ในกรณีทำให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยนั้น ผู้ต้อง เสียหายชอบที่จะได้ชดใช้ค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไปและค่าเสียหายเพื่อ การที่เสียความสามารถประกอบการทำงานสิ้นเชิงหรือแต่บางส่วนทั้งในเวลา ปัจจุบันนั้นและในเวลาอนาคตด้วย

ถ้าในเวลาพิพาทคาดเป็นพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ว่าความ เสียหายนั้นได้มีแท้จริงเพียงใด ศาลจะกล่าวในคำพิพากษาว่ายัง สงวนไว้ ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีก็ได้

มาตรา ๔๔๕ ในกรณีทำให้เขาถึงตายหรือให้เสียหายแก่ร่างกายหรือ อนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ถ้าผู้ต้องเสียหาย มีความ ผูกพันตามกฎหมายจะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคล ภายนอกใน ครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมของบุคคลภายนอกนั้นไซ้ ท่านว่าบุคคลผู้

จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่

บุคคลภายนอกเพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอันนั้นไปด้วย

fppt.com

มาตรา ๔๔๖ ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่ สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว

อนึ่งหญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ตนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้



7/15/2020

fppt.com



๓. ค่าสินไหมทดแทนแก่ร่างกายหรืออนามัย

(มาตรา ๔๔๔ ถึง ๔๔๖)

๑) ค่าใช้จ่ายต้องเสียไป (ม.๔๔๔)

๒) ค่าความสามารถประกอบการงานในปัจจุบัน (ม.๔๔๕)

๓) ค่าความสามารถประกอบการงานในอนาคต (ม.๔๔๕)

๔) ค่าขาดแรงงานของบุคคลภายนอก (ม.๔๔๕)

๕) ค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน (ม.๔๔๖)



7/15/2020

fppt.com

ร่างกายหรืออนามัย เช่น ถูกจุดคร่าอาจารย์ ฎ.๓๓๖/๒๕๗๕ หรือทำ
ร้ายร่างกาย ฎ.๖๓๔/๒๕๐๑

ฎีกาที่ ๘๐๕๖/๒๕๕๙ จำเลยได้พาโจทก์ร่วมที่ ๒ ไปเพื่อการอนาจารและ
กระทำชำเรา อันเป็นความผิดต่อโจทก์ร่วมที่ ๒ โจทก์ร่วมที่ ๒ จึงมีสิทธิ
ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยเป็นค่าเสียหายต่อชื่อเสียง
ค่าเสียหายต่อร่างกายและจิตใจ ค่าเสียหายต่อเสรีภาพและค่าเสียหายที่
ได้รับความทุกข์ทรมานของโจทก์ร่วมที่ ๒



7/15/2020

fppt.com

(๑) ค่าใช้จ่ายต้องเสียไป

ฎีกาที่ ๖๒๓๒/๒๕๕๔ ค่าใช้จ่ายอันเป็นค่าเดินทางไปดูแลอาการเด็กชาย อ. เป็น
ค่าใช้จ่ายที่โจทก์ต้องเสียไปอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๕๑๖/๒๕๕๑ ค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาลเป็นค่าเครื่องรับโทรทัศน์และตู้เย็นใน
ห้องพักผู้ป่วยเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกอันจำเป็นแก่ผู้ป่วยและคน
เฝ้าไข้ ทั้งโรงพยาบาลได้จัดเตรียมไว้ให้ใช้ในห้องพักอยู่แล้ว ถือเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นที่
โจทก์ต้องเสียไป จำเลยจึงต้องรับผิดชอบโจทก์

(๒) ความสามารถประกอบการงานในปัจจุบัน

ฎีกาที่ ๒๓๔๑/๒๕๔๘ ค่าขาดประโยชน์ที่มารดาของเด็กชาย ด. ไม่ได้ประกอบการ
งานในระหว่างที่เฝ้าดูแลรักษาเด็กชาย ด. มิใช่ค่าเสียหายที่เด็กชาย ด. พึงเรียกร้องได้
ในกรณีที่มีผู้ทำละเมิดต่อเด็กชาย ด. ทำให้เด็กชาย ด. ได้รับความเสียหายแก่กายหรือ
อนามัยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๔, ๔๔๕ และ ๔๔๖



7/15/2020

fppt.com

(๓) ความสามารถประกอบการงานในอนาคต

ฎีกาที่ ๓๙๑๓/๒๕๔๘ หลังเกิดเหตุโจทก์ที่ ๑ มีอาการไม่รู้สึกตัวสมองบวม กะโหลกศีรษะยุบ เลือดออกใต้หนังศีรษะต้องรักษาด้วยการผ่าตัดเปิดกะโหลก ต้องใช้เวลารักษานานอาจเป็นปี หลังผ่าตัดแล้วโจทก์ที่ ๑ ยังมีอาการสมองไม่รับรู้ ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ พูดไม่ได้ ต้องจ้างผู้ดูแลตลอดเวลาทั้งไม่ปรากฏว่าจะสามารถรักษาให้โจทก์ที่ ๑ หายเป็นปกติไว้ ปัจจุบันโจทก์ที่ ๑ ยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เช่นนี้ **ย่อมทำให้โจทก์ที่ ๑ สูญเสียความสามารถที่จะประกอบอาชีพต่อไปได้โดยสิ้นเชิง โจทก์ที่ ๑ จึงได้รับความเสียหาย โดยไม่คำนึงว่าจะต้องมีอาชีพแต่อย่างใด** โจทก์ที่ ๑ ต้องทุกข์ทรมานจากการผ่าตัด และทุพพลภาพไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ไปตลอดชีวิต ที่ศาลล่างทั้งสองกำหนดค่าเสียหายที่โจทก์ที่ ๑ เสียความสามารถในการประกอบการงานเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท และค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัว

เงินเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เหมาะสมแล้ว

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๕๑๖/๒๕๕๑ จำเลยทำละเมิดแก่โจทก์ทำให้โจทก์ได้รับอันตรายสาหัส ภายพิการ สมองได้รับความกระทบกระเทือนจนศาลสั่งให้เป็นคนไร้

ความสามารถเสียความสามารถประกอบการงานอย่างสิ้นเชิงต้องลาออกจากราชการ แม้โจทก์นำสืบความเสียหายไม่ได้แน่นอน ศาลก็มีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

ฎีกาที่ ๑๐๒๑๐/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าความเจ็บป่วยของโจทก์ที่ปรากฏนั้นมีอาการหนักหนาสาหัสที่ต้องรักษาต่อเนื่องเป็นเวลานานและต้องรักษาถึงหลายอาการและหลังจากวันฟ้องก็เห็นได้ชัดว่าจะต้องรักษาต่อเนื่องกันไปอีก และยากที่จะมีสภาพแข็งแรงเหมือนเดิมได้ ดังนั้นเมื่อในเวลาพิพากษาคดี ศาลชั้นต้นเห็นเป็นพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ชัดว่าความเสียหายที่โจทก์ได้รับนั้นแท้จริงเพียงใด จึงมีอำนาจที่จะกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะ

แก้ไขคำพิพากษาอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีได้ตามที่มาตรา ๔๔๔ วรรค

สองให้อำนาจไว้ได้

7/15/2020

fppt.com



(๔) ค่าขาดแรงงาน

ฎีกาที่ ๕๐๑๔/๒๕๓๓ โจทก์ต้องขาดประโยชน์จากแรงงานของ ส. ทั้ง ๆ ที่โจทก์มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินเดือนให้แก่ ส. โจทก์ยอมได้รับความเสียหายชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยทั้งสาม ตามมาตรา ๔๔๕ ประกอบด้วยมาตรา ๔๒๕ และมาตรา ๘๘๗ แม้จำเลยที่ ๓ จะจ่ายค่าขาดประโยชน์แรงงานให้ ส. ไปแล้วและระหว่างที่ ส.พักรักษาตัวเนื่องจากถูกรถชนส. มีสิทธิลาป่วยได้ก็ตาม แต่ก็ไม่ตัดสิทธิโจทก์ซึ่งเป็นนายจ้าง ส.ที่จะฟ้องเรียกค่าขาดประโยชน์จากแรงงานจากจำเลยอีก (เทียบฎ.๓๙๘๓/๒๕๒๘)

ฎีกาที่ ๕๓๒๓/๒๕๖๒ ขณะเกิดเหตุละเมิดโจทก์ที่ ๓ ยังเป็นเด็กเล็กไม่สามารถทำงานได้ตามกฎหมายแรงงาน และก่อนหน้านั้นไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ได้มอบหน้าที่ให้โจทก์ที่ ๓ ช่วยทำการงานหรือดำเนินกิจการในครัวเรือน โจทก์ที่ ๓ จึงไม่มีความผูกพันตามกฎหมายที่ต้องทำงานให้เป็นคุณแก่ครัวเรือน กรณีจึงไม่ต้องด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๕ และมาตรา ๑๕๖๗ (๓) ที่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ จะมีสิทธิเรียกค่าขาดแรงงานตามฟ้องได้ (เทียบฎ.๕๑๘๓/๒๕๓๗)

ฎีกาที่ ๖๙๐๕/๒๕๓๘ ค่าขาดแรงงานนั้น ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๔๕ ประกอบมาตรา ๑๕๖๗ (๑), (๓) หากบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองได้มอบหน้าที่ให้บุตรทำการงานอันใดอันหนึ่งในครัวเรือนแล้วปรากฏว่ามีบุคคลใดทำละเมิดต่อบุตรซึ่งมีความผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องทำการงานนั้นแก่บิดามารดาจนถึงแก่ความตาย ผู้ทำละเมิดจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคือค่าขาดแรงงานในครัวเรือนให้แก่บิดามารดาที่ต้องขาดแรงงานอันนั้นด้วย



fppt.com

(๕) ค่าเสียหายที่มีใช้ตัวเงิน คือ มาตรา ๔๔๖ (ค่าเสียหายที่เป็นตัวเงิน คือ มาตรา ๔๔๔ และ ๔๔๕) เช่น

- ค่าใช้จ่ายทำศัลยกรรมตกแต่งแผลเป็นใบหน้า (ฎ.๗๑๑๙/๒๕๔๑)
- ใบหน้าเสียโฉมติดตัว (ฎ.๕๕๙/๒๕๓๕, ๕๒๒๐/๒๕๓๙, ๕๓๓/๒๕๕๒)
- ความทนทุกข์ทรมานระหว่างรักษาพยาบาล (ฎ.๑๐๖๘/๒๕๐๙, ๓๙๔๕/๒๕๕๘, ๕๓๓/๒๕๕๒, ๖๐๙๒/๒๕๕๒, ๓๙๔๕/๒๕๕๘)
- ทูพลลภาพ (ฎ.๒๔๗/๒๕๓๘, ๒๑๖๒/๒๕๓๒, ๖๗/๒๕๓๙, ๖๓๐๓/๒๕๔๗)
- ค่าที่หญิงเสียความบริสุทธิ์เพราะถูกข่มขืนกระทำชำเรา (ฎ.๒๕๗๓/๒๕๑๘)



7/15/2020

fppt.com

ฎีกาที่ ๕๗๕๑/๒๕๔๔ ความเสียหายที่มีใช้ตัวเงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๖ หมายความว่า ความเสียหายอันไม่อาจคิดคำนวณเป็นเงินได้ แต่ความเสียหายเช่นว่านี้ต้องเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำละเมิด จำเป็นต้องเยียวยาหรือทดแทนความเสียหายให้เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจมีความเสียหายมากกว่าความเสียหายต่อร่างกายอีกด้วย ความเสียหายที่มีใช้ตัวเงิน เช่น ความเจ็บปวดทรมานทุกขเวทนาระหว่างการรักษาพยาบาล หรือต้องทุพพลภาพพิการต่อไป ความเสียหายเช่นว่านี้กฎหมายให้ศาลมีอำนาจกำหนดให้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด เพราะค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่มีใช้ตัวเงินย่อมจะนำสืบคิดเป็นจำนวนเงินเท่าใดไม่ได้อยู่ในตัว เมื่อพิจารณาจากสภาพทางร่างกายและอาการของโจทก์ ซึ่งต้องผ่าตัดและเข้าเฝือกหลายครั้ง ต้องรับการรักษาเป็นเวลานานร่วม ๓ ปี และต้องทนทุกข์ทรมานต่อความเจ็บปวดของ บาดแผลในระหว่างการรักษาอันเป็นเวลานาน ยิ่งกว่านั้น สภาพแขนซ้ายของโจทก์ต้องทุพพลภาพตลอดชีวิต ทั้งเสียบุคลิกภาพเนื่องจากผลของการผ่าตัดทำให้แขนซ้ายสั้นกว่าแขนขวาดังนี้ถือว่าเป็นความเสียหายอันมิใช่ตัวเงินที่โจทก์ชอบจะเรียกร้องได้

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๔๕๗๑/๒๕๕๖ แม้ว่าจำเลยจะมีได้ถึงอาวุธปืนดังกล่าวก็ตาม แต่การที่จำเลยใช้อาวุธปืนข่มขู่โจทก์เช่นนี้เป็นการทำให้โจทก์เสียหายแก่ร่างกายและอนามัยของโจทก์แล้ว เพราะเป็นการทำให้โจทก์ตกใจกลัวเป็นความเสียหายเกี่ยวกับความรู้สึกทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตามมาตรา ๔๔๖ โจทก์มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนในกรณีดังกล่าวนี้ได้

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๑๐๑๖/๒๕๖๑ โจทก์ต้องทุพพลภาพเสียการทรงตัวของลำขา ไม้อาจเดินยืนและนั่งเป็นระยะเวลาได้นานได้ ไม่อาจควบคุมระบบขับถ่ายได้ โจทก์ย่อมไม่อาจประกอบอาชีพได้เช่นคนปกติทั่วไป ถือได้ว่าโจทก์ต้องสูญเสียความสามารถประกอบการงานในภายหน้าและทำลายความก้าวหน้าไปตลอดชีวิต โจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานได้ตาม มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง โดยมีพักต้องคำนึงว่าปัจจุบันคงศึกษาต่ออยู่หรือไม่ การสูญเสียอวัยวะสืบพันธุ์ทำให้โจทก์ทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสทั้งร่างกายและจิตใจไปตลอดชีวิต ถือเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตามมาตรา ๔๔๖ วรรคหนึ่ง

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๓๙๔๕/๒๕๕๘ ผลของการทำเลศมีคของจำเลยที่ ๓ ทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บกระดูกขาขวาท่อนล่าง ซึ่งมี ๒ ท่อนคู่กันกระดูกแต่ละท่อนหัก ๒ แห่ง และมีแผลฉีกขาดที่ปลายขาขวายาว ๒๐ เซนติเมตร แพทย์ต้องตัดเนื้อเยื่อจากส่วนอื่นของร่างกายมาใส่แผลที่ฉีกขาด ต้องผ่าตัดใส่เหล็กตามกระดูกที่หักถึง ๒ ครั้ง โจทก์ต้องรับการรักษาต่อเนื่องนานนับปี ต้องเจ็บปวดทรมานทุกข์ทรมานเป็นอันมาก มีรอยแผลเป็นและไม่สามารถเดินได้อย่างปกติเพราะขาขวาไม่เท่ากัน เห็นได้ว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินซึ่งโจทก์มีสิทธิเรียกได้จากจำเลยผู้ทำเลศมีคตามมาตรา ๔๔๖ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๖๓๐๓/๒๕๕๗ เด็กชาย ก. ต้องทุพพลภาพไปตลอดชีวิต โจทก์ทั้งสองจึงเรียกค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง และความทุพพลภาพนี้ยังเข้ากรณีเป็นความเสียหายอันเป็นที่มาของความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจอย่างแสนสาหัสที่บังเกิดขึ้นกับเด็กชาย ก. ในขณะที่มีอายุเพียง ๖ ปี เท่านั้น โจทก์ทั้งสองจึงมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินได้

ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๖ ด้วย ค่าเสียหายดังกล่าวไม่ซ้ำซ้อนกันและไม่เป็นค่าเสียหายอย่างเดียวกัน (เทียบฎ.๕๒๒๐/๒๕๓๙, ๑๓๕๑/๒๕๕๓)

7/15/2020

fppt.com



ฎ. ๕๓๓/๒๕๕๒ เมื่อโจทก์ต้องเสียความสามารถในการมองเห็นเนื่องจากโจทก์เสียตาข้างซ้ายทำให้ไม่สามารถมองภาพได้ละเอียดและกว้างเท่าคนปกติถือว่าเป็นค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตาม ม. ๔๔๖ ว.๑

ค่าเสียหายที่ต้องเสื่อมสุขภาพอนามัย ต้องเสียโฉมได้รับความเจ็บปวดทรมานเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน มีสิทธิเรียกได้ตาม ม.๔๔๖ ว.๑

ฎ. ๖๐๙๒/๒๕๕๒ ค่าทบททุกข์ทรมานระหว่างเจ็บป่วย ค่าเสียสมรรถภาพในการมองเห็น และค่าสูญเสียความสวยงาม ถือเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน มีสิทธิเรียกได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าประกอบอาชีพหรือไม่

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๘๑๑/๒๕๕๘ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีไม่ใช่ค่าเสียหายโดยตรงที่เกิดจากการที่จำเลยทั้งสองบุกรุกและทำให้บ้านทั้งสองหลังของโจทก์ร่วมเสียหาย ส่วนค่าเสียหายต่อจิตใจก็คือค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินซึ่งมาตรา ๔๔๖ กำหนดให้เรียกร้องได้เฉพาะในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายอนามัยหรือทำให้เขาเสียเสรีภาพเท่านั้น กรณีความเสียหายต่อทรัพย์สิน มาตรา ๔๔๖ ไม่เปิดสิทธิให้แก่ผู้ต้องเสียหายเรียกร้องเอาได้

7/15/2020

fppt.com





คำสิทธิใหม่ทดแทนเพื่อละเมิด

๔. คำสิทธิใหม่ทดแทนแก่เสรีภาพ

(มาตรา ๔๔๕, ๔๔๖ ฎ.๘๐๙/๒๕๘๗)

๕. คำสิทธิใหม่ทดแทนแก่ชื่อเสียง

(มาตรา ๔๔๗)

(ฎ.๑๙๗/๒๒, ๕๒๗๘/๓๑, ๓/๔๒,

๑๔๐๘๖/๕๕)



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๔๔๗ บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียงเมื่อผู้ต้องเสียหายร้องขอศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดีแทนให้ใช้ค่าเสียหายหรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้

ทางแก่กรณีเสียหายแก่ชื่อเสียงตามมาตรา ๔๒๓ (ส่วนกรณีเสียหายแก่ทางทำมาหาได้ตามมาตรา ๔๒๓ ต้องกำหนดค่าเสียหายตามมาตรา ๔๓๘)



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น
ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึง
การละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้น
สิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิด มีโทษตาม
กฎหมายลักษณะอาญาและมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่า
ที่กล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ



7/15/2020

fppt.com

413

วรรคหนึ่ง มี ๒ ตอน

(๑) พ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้อง
ใช้ค่าสินไหมทดแทน

- นับแต่ผู้มีอำนาจหรือผู้แทนนิติบุคคลได้รู้

(๒) พ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

- ละเมิดต่อเนื่อง เช่น ทราบไตที่รื้อถอนย่อมเป็นละเมิดติดต่อกัน
ไม่ขาดอายุความ ฎ.๒๔๐๑/๒๕๒๓ รุกล้ำต่อเนื่องมา ฎ.๔๑๘๗/๒๕๓๒ ชุด
เจาะตอกเสาเข็มเรื่อยมา ฎ.๙๘๖/๒๕๔๑

- ไม่ใช่ละเมิดต่อเนื่อง เช่น ต่อเติมอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาต ฎ.

๖๐๒๘/๒๕๔๙

วรรคสอง ดู ป.วิ.อ. มาตรา ๕๑

7/15/2020

fppt.com



414

๑. ถ้ายังไม่มีกรฟ้องอาญา ใช้อายุความอาญาที่ยาวกว่า ถ้าสั้นกว่าไม่ใช้

๒. ถ้ามีการฟ้องอาญาก่อนแล้ว ดูว่าคดีอาญาเสร็จเด็ดขาดหรือยัง

๒.๑ ยังไม่เสร็จเด็ดขาด อายุความสะดุดหยุดอยู่

ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้อง แม้ฟ้องแล้วแต่หากยังไม่ได้ตัวจำเลยมาดำเนินคดี อายุความยังไม่สะดุดหยุดลง ให้ใช้อายุความทางอาญา

๒.๒ ถ้าตัดสินเสร็จเด็ดขาด

(๑) อาญาลงโทษ มีคำพิพากษารับรองว่าละเมิด มีอายุความ ๑๐ นับแต่วันศาลตัดสินเด็ดขาด

(๒) อาญายกฟ้อง ไม่ใช่คดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญา เหลือแต่คดีละเมิด อายุความเป็นไปตามหลักทั่วไป คือ ๑ ปี หรือ ๑๐ ปี



7/15/2020

fppt.com

มาตรา ๕๑ ถ้าไม่มีผู้ใดฟ้องทางอาญา สิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องทางแพ่งเนื่องจากความผิดนั้นย่อมระงับ ไปตามกำหนดเวลาดังที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญา เรื่องอายุความฟ้องคดีอาญา แม้ถึงว่าผู้เยาว์หรือผู้วิกลจริตในมาตรา ๑๙๓/๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเป็นผู้ฟ้องหรือได้ฟ้องต่างหากจากคดีอาญาก็ตาม

ถ้าคดีอาญาใดได้ฟ้องต่อศาลและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลด้วยแล้ว แต่คดียังไม่เด็ดขาด อายุความซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิจะฟ้องคดีแพ่งย่อมสะดุดหยุดลงตาม มาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ถ้าโจทก์ได้ฟ้องคดีอาญา และศาลพิพากษาลงโทษจำเลยจนคดีเด็ดขาดแล้ว ก่อนที่ได้ฟ้องคดีแพ่งสิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีแพ่งย่อมมี ตามกำหนดอายุความ ในมาตรา ๑๙๓/๓๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ถ้าโจทก์ฟ้องคดีอาญาและศาล พิพากษายกฟ้องปล่อยจำเลยจนคดีเด็ดขาด แล้วก่อนที่ได้ยื่นฟ้องคดีแพ่ง สิทธิของผู้เสียหายจะฟ้องคดีแพ่งย่อมมีอายุความตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

7/15/2020

fppt.com



ฎีกาที่ ๗๐๗๗/๖๐ อายุความตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง
ใช้บังคับในกรณีผู้เสียหายฟ้องผู้กระทำละเมิดหรือ
ผู้ร่วมรับผิดชอบกับผู้กระทำละเมิด โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๒
ร่วมรับผิดชอบในการกระทำของ ก. ในฐานะผู้ครอบครอง
และถือกรรมสิทธิ์รถบรรทุกขย่กับในฐานะนายจ้าง
หรือตัวการของ ก. จึงต้องใช้อายุความตามมาตรา
๔๔๘ วรรคหนึ่ง และเริ่มนับแต่วันที่โจทก์รู้ถึงการ
ละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

7/15/2020

fppt.com



417

ฎีกาที่ ๒๐๕๒/๖๐ การที่จะนำอายุความทางอาญาที่
ยาวกว่ามาใช้บังคับแทนกำหนดอายุความทางแพ่ง
ตามมาตรา ๔๔๘ วรรคสอง นั้น จะต้องเป็นเรื่อง
ที่โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็น
ความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา

7/15/2020

fppt.com



418



ขอให้ทุกท่าน ประสบความสำเร็จ ในการสอบ



7/15/2020

fppt.com

419



จบ



7/15/2020

fppt.com

420